

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ЗАВУЛІЧНА ІННА ІГОРІВНА

УДК 657.412.7(477)[378:37]331.484”195/200”(043)

Дисертація

**БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)**

011 – «Освітні, педагогічні науки»

01 – «Освіта / Педагогіка»

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ І. І. Завулічна

Науковий керівник:

Стинська Вікторія Володимирівна,
доктор педагогічних наук, професор

АНОТАЦІЯ

Завулічна І. І. Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.) – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Міністерство освіти і науки України, Івано-Франківськ, 2024.

Дисертаційне дослідження присвячено актуальній проблемі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності, визначальну роль у якій відіграють благодійні фонди, розвиток яких у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. відзначився значним зростанням та еволюцією. Цей період характеризувався активізацією громадянського суспільства, збільшенням кількості благодійних організацій та розширенням їхньої діяльності.

Об'єкт дослідження – система підготовки майбутніх педагогів в Україні.

Предмет дослідження – роль благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.).

Мета дослідження – проаналізувати внесок благодійних фондів України в систему підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в період 90-х років ХХ – першої чверті ХХІ ст. задля творчого використання історико-педагогічного досвіду за умов сучасних викликів.

Унаслідок наукового пошуку *встановлено*, що в Україні благодійні фонди в 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. розвивалися на тлі суспільно-політичних (зміна політичного режиму, реформування системи освіти, нове законодавство, широкий розвиток громадських благодійних ініціатив, міжнародна підтримка та ін.), економічних (економічна криза, низький технічний і культурний рівень та ін.), соціальних (зміна цінностей та суспільних норм, підвищення соціальної відповідальності, пошук інституційних форм добродійної діяльності та ін.) детермінант, що дало змогу

на основі дібраних та обґрунтованих критеріїв (історико-педагогічний, політичний, правовий) розробити періодизацію розвитку благодійних фондів в Україні у визначених хронологічних межах: перший період (1991–1997 рр.) – зародження благодійності; другий (1997–2014 рр.) – становлення благодійності та зародження соціальної відповідальності; третій (2014–2019 рр.) – соціальної мобілізації та волонтерства; четвертий (2019 рр. – до сьогодні) – соціальної активізації та цифрової інтеграції.

Установлено, що з 90-рр. ХХ ст. благодійні фонди в Україні пройшли шлях від початкових ініціатив до потужних, професійно організованих структур, здатних ефективно розв'язувати соціальні проблеми та сприяти розвитку громадянського суспільства. Вони стали важливими гравцями у сфері соціальної підтримки, охорони здоров'я, освіти та інших важливих галузях.

Виокремлено таку особливість розвитку інституту благодійництва в Україні, як тяглість і спадкоємність традицій доброчинності (прикладом слугують діяльність УПТ «Рідна школа», «Молода Україна», «Просвіта» та ін., які наприкінці 80 – на початку 90-х рр. ХХ ст. відновили свою діяльність, складником якої стала благодійницька праця, зокрема й у сфері освіти). Увиразнено місце і роль Галичини як регіону України в історичному розвитку благодійництва в нашій державі.

З'ясовано, що у сфері освіти, медицини, соціальній галузі благодійні фонди покликані надавати низку доброчинних послуг:

- консультативно-інформаційна підтримка, модернізація освіти, створення умов для формування цифрових компетентностей, стипендіальна та грантова підтримка обдарованої молоді; професійний розвиток та підготовка вчителів, розроблення грантів, освітніх програм для навчальних закладів та ін. (освітні благодійні фонди: «Повір у себе», «Фонд допомоги розвитку освіти та навчання», Українська освітня фундація, Український культурний фонд, Благодійна школа «Розумне майбутнє» та ін.);

- забезпечення доступу до медичних послуг для осіб з низьким доходом, підтримка медичних досліджень та розвиток нових методів лікування, ініціювання та підтримка програм профілактики захворювань з-посеред населення, фінансова допомога хворим на різні недуги; забезпечення медичної, психологічної, соціальної допомоги дітям і дорослим; організація навчальних програм персоналу і волонтерів з опіки і догляду за важкохворими; сприяння впровадженню інноваційних технологій в українській медицині та ін. (медичні благодійні фонди: «Мати Тереза», «Україна 3000», «Крона», «Серце до серця», «Дитячий світ», «Мрію жити» та ін.);

- захист та підтримка вразливих груп населення (людей з обмеженими можливостями, малозабезпечених сімей та ін.); надання соціальних послуг, що впливають на соціальне благополуччя суспільства; соціально-просвітницька добродійна діяльність з дітьми та батьками; організація навчання спеціалістів, які працюють з дітьми та сім'ями в громадах, волонтерська допомога та ін. (соціальні благодійні фонди: Товариство Червоного Хреста України, Український фонд «Благополуччя дітей», «Карітас України» та ін.).

Окреслено організаційно-дидактичні засади підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст.:

- активна участь благодійних фондів у формуванні мережі закладів освіти (ЗДО, ЗЗСО, ЗПТО, ЗВО);

- наповнення змісту професійної підготовки освітнім компонентом – підготовка майбутнього педагога до добродійної діяльності у ЗВО:

- виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні.

Результати аналізу навчальних планів першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти різних спеціальностей засвідчує відсутність професійно орієнтованої дисципліни, яка покликана готувати студентів та аспірантів до добродійної

діяльності в Україні. Констатовано необхідність розробки та впровадження елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика» (3 кредити, з них 18 год лекцій, 12 год практичних занять, 60 год самостійної роботи) для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»), методика вивчення якого передбачала використання різних форм проведення занять: традиційні (вступна, тематична, підсумкова) та нетрадиційні (бінарна, лекція-візуалізація, лекція-бесіда) форми лекційних занять і традиційні (семінар-бесіда, семінар-конференція, семінар-дискусія) та нетрадиційні (квест, мінідослідження, бізнес-проект, бінарне і проектне заняття) форми семінарських занять, які реалізували змістовий і методичний компоненти підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності у ЗВО.

Перспективними напрямками залучення благодійних фондів до системи підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в Україні на сучасному етапі *виокремлено*: фінансова підтримка освітніх програм; стипендії та гранти; організація тренінгів і семінарів; підтримка інноваційних проектів; партнерство з освітніми установами; підтримка дослідницьких проектів; інформаційна підтримка; розробка комплексних та освітніх програм (з методичними рекомендаціями), які спрямовані на підготовку майбутніх педагогів до організації та проведення добровільних проектів, тощо.

Практичне значення здобутих результатів полягає в проектуванні та впровадженні елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика»; розробці сайту «Добровільність» для надання доступу до інформативного та практичного контенту про благодійність та добровільну діяльність в Україні; розробці тренінгу «Цифровізація благодійних фондів», визначенні рекомендацій та перспектив внеску благодійних фондів щодо вдосконалення системи підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні.

Зміст і здобутки наукової розвідки та елективний курс можуть використовуватися: науково-педагогічними працівниками в процесі

викладання дисциплін «Вступ до спеціальності», «Історія педагогіки», «Соціальна педагогіка», «Історія соціальної роботи» та ін., здійснення наукових досліджень, підготовки підручників і навчальних посібників для ЗВО; розробки навчальних планів, програм та посібників; науковцями, викладачами ЗВО, аспірантами, студентами, психологами, фахівцями із соціальної роботи, соціальними педагогами, педагогами-організаторами, учителями-практиками в професійній діяльності.

Ключові слова: благодійність, благодійні фонди, благодійна діяльність, доброчинність, доброчинна діяльність, волонтерство, освіта, майбутній педагог, підготовка педагога, Україна, 90-ті рр. XX – перша чверть XXI ст.

ABSTRACT

Zavulichna I. I. Charitable foundations of Ukraine in the system of training future teachers for charitable activities (the 90 s of the XX - first quarter of the XXI century) - Qualification scientific work on the rights of a manuscript.

Thesis for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 011 «Educational, Pedagogical Sciences» – Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Ivano-Frankivsk, 2024.

The dissertation study is devoted to the actual problem of training future teachers for charitable activities, in which a decisive role is played by charitable foundations, whose development in the 90 s of the XX – first quarter of the XXI century was marked by significant growth and evolution. The activation of civil society characterized this period, increasing the number of charitable organizations and expanding their activities.

The object of research is the system of training future teachers in Ukraine.

The subject of the study is the role of Ukrainian charitable foundations in the system of training future teachers for charitable activities (the 90 s of the XX – first quarter of the XXI century).

The purpose of the study is to analyze the contribution of Ukrainian charitable foundations to the system of training future teachers for charitable activities in the

period of the 90 s of the XX – the first quarter of the XXI century for the creative use of historical and pedagogical experience in the context of modern challenges.

As a result of the scientific research, it was established that in Ukraine charitable foundations in the 90 s of the XX – the first quarter of the XXI century developed against the background of socio-political (change of political regime, reform of the education system, new legislation, wide development of public charitable initiatives, international support, etc.), economic (economic crisis, low technical and cultural level, etc.), social (change of values and social norms, increase of social responsibility, search for institutional forms of charitable activities, etc.) determinants, which made it possible to develop a periodization of the development of charitable foundations in Ukraine within certain chronological limits based on selected and justified criteria (historical, pedagogical, political, legal): the first period (1991–1997)) – the birth of charity; the second (1997–2014) – the formation of charity and the emergence of social responsibility; the third (2014–2019) - social mobilization and volunteering; the fourth (2019 – to date) – social activation and digital integration.

It is established that since the 1990 s, charitable foundations in Ukraine have gone from initial initiatives to powerful, professionally organized structures capable of effectively solving social problems and promoting the development of civil society. They have become important players in social support, healthcare, education, and other important sectors.

The author emphasizes such a feature of the development of the institution of charity in Ukraine as the continuity and continuity of charitable traditions (an example is the activities of the Ridna Shkola, Moloda Ukraina, Prosvita, and others, which in the late 80 s and early 90 s of the XX century resumed their activities, which included charitable work, including in the field of education). The place and role of Galicia as a region of Ukraine in the historical development of charity in our country are emphasized.

It was found that in the fields of education, medicine, and social services, charitable foundations are called upon to provide several charitable services:

- advisory and information support, modernization of education, creation of conditions for the formation of digital competencies, scholarship, and grant support for gifted youth; professional development and training of teachers, development of grants, educational programs for educational institutions, etc: (charity funds: «Believe in Yourself», «Foundation for Education and Training Development», Ukrainian Educational Foundation, Ukrainian Cultural Foundation, Charity School «Smart Future», etc.);

- providing access to medical services for low-income people, supporting medical research and development of new treatment methods, initiating and supporting public health prevention programs, financial assistance to patients with various diseases; providing medical, psychological, and social assistance to children and adults; organizing training programs for staff and volunteers on care and treatment of seriously ill patients; promoting introduction of innovative technologies in Ukrainian medicine, etc. (medical charitable foundations: «Mother Teresa», «Ukraine 3000», «Krona», «Heart to Heart», «Children's World», «Dream to Live», etc.);

- protection and support of vulnerable groups (people with disabilities, low-income families, etc.); provision of social services that affect the social well-being of society; social and educational charitable activities with children and parents; organization of training for specialists working with children and families in communities, volunteer assistance, etc. (social charitable foundations: Ukrainian Red Cross Society, Ukrainian Foundation «Children's Welfare», «Caritas Ukraine», etc.).

The organizational and didactic principles of training future teachers for charitable activities in Ukraine in the 90 s of the XX century - the first quarter of the XXI century are outlined:

- active participation of charitable foundations in the formation of a network of educational institutions (preschools, secondary schools, vocational schools, higher education institutions);

- filling the content of professional training with an educational component - preparing a future teacher for charitable activities in higher education institutions:

- educational potential of charitable foundations in the system of training future teachers for charitable activities in Ukraine.

The results of the analysis of the curricula of the first (bachelor's), second (master's) and third (educational and scientific) levels of higher education in various specialties show that there is no professionally oriented discipline designed to prepare students and postgraduates for charitable activities in Ukraine. The article states the need to develop and implement an elective course «System of training a future teacher for charitable activities in Ukraine: theory and practice» (3 credits, including 18 hours of lectures, 12 hours of practical classes, 60 hours of independent work) for 2nd year students of the second (master's) level of higher education, specialty 011 «Educational, pedagogical sciences»), the methodology of which involved the use of various forms of classes: traditional (introductory, thematic, final) and non-traditional (binary, lecture-visualization, lecture-conversation) forms of lectures and traditional (seminar-conversation, seminar-conference, seminar-discussion) and non-traditional (quest, mini-research, business project, binary and project classes) forms of seminars that implemented the content and methodological components of training future teachers for charitable activities in higher education institutions.

Promising areas of involvement of charitable foundations in the system of training future teachers for charitable activities in Ukraine at the present stage are: financial support for educational programs; scholarships and grants; organization of trainings and seminars; support for innovative projects; partnership with educational institutions; support for research projects; information support; development of comprehensive and educational programs (with methodological recommendations) aimed at training future teachers to organize and conduct charitable activities.

The practical significance of the results obtained is in the design and implementation of the elective course «System of Training a future teacher for charitable activities in Ukraine: theory and Practice»; the development of the website

«Charity» to provide access to informative and practical content about charity and charitable activities in Ukraine; development of the training «Digitalization of charitable foundations», identification of recommendations and prospects for the contribution of charitable foundations to improve the system of training a future teacher for charitable activities in Ukraine.

The content and achievements of the scientific research and the elective course can be used by: research and teaching staff in the process of teaching the disciplines «Introduction to the Specialty», «History of Pedagogy», «Social Pedagogy», «History of Social Work», etc., conducting research, preparing textbooks and manuals for higher education institutions; development of curricula, programs, and manuals; researchers, university professors, graduate students, students, psychologists, social work specialists, social educators, organizational educators, teachers.

Keywords: charity, charitable foundations, charitable activity, charitable activity, volunteering, education, future teacher, training of a teacher, Ukraine, the 90s of the XX - first quarter of the XXI century.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, що опубліковані у наукових фахових виданнях України

1. Завулічна І. Стипендіальні фонди як форма доброчинності у сфері освіти в незалежній Україні. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія 5. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Випуск 80. Том 1. С. 85–90.

URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34705>

DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.1>

2. Завулічна І. Медичні фонди як структура благодійництва в незалежній Україні. *Медична освіта*. 2021. № 2 (додаток). С. 25–29.

URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/12404/1167

1

DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.2.12404>

3. Завулічна І. Благодійна діяльність соціальних фондів в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Педагогіка»*. 2021. Вип 40. Том 2. С. 150–154.

URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/40_2021/part_2/26pdf

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-2-24>

4. Стинська В., Завулічна І. Діяльність благодійних фондів міста Івано-Франківська. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2022. Вип. 1 (108). С.12–26.

URL: <http://eprints.zu.edu.ua/34356/1/4.pdf>

DOI: [http://10.35433/pedagogy.1\(108\).2022.12-26](http://10.35433/pedagogy.1(108).2022.12-26)

5. Завулічна І. Мережа закладів освіти, створених за сприянням благодійних фондів України. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 2(20). С. 659–668.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/9176/9226>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-659-668](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-659-668)

6. Завулічна І. Особливості застосування інформаційних технологій в діяльності благодійних фондів України. *Перспективи та інновації науки*. Київ: Вид. група «Наукові перспективи». 2024. №8(42). С. 157–164.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/267/366>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-257-264](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-257-264)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Завулічна І. Благодійна діяльність незалежної України як регенерація сучасності. *Наука та освіта в дослідженнях молодих вчених*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Дню науки (м. Харків, 13 травня 2021 р.). Харків, 2021. С. 167–169. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925a131e-1b0d-462f-80d8-a2d69b4f4af6/content>

2. Завулічна І. Благодійна діяльність фондів як прояв соціальної активності українців незалежної України. *Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14–15 травня 2021 р.). Харків, 2021. С. 85–87. URL: https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2022/01/pifp_org_%D0%9C%D0%B0%D0%B9_2021-2.pdf

3. Завулічна І. Роль благодійних стипендіальних фондів на ниві освіти в незалежній Україні. *Сучасний вимір психології та педагогіки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21–22 травня 2021 р.). Львів, 2021. С. 60–63. URL: <http://www.pedagogyviv.org.ua>

4. Завулічна І. Благодійна діяльність позадержавних організацій. Товариства Червоного Хреста незалежної України. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 червня 2021 р.). Львів, 2021. С. 39–42. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp->

[content/uploads/sites/126/2022/01/pedagogyviv_%D0%98%D1%8E%D0%BD%D1%8C_2021-1pdf](https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2022/01/pedagogyviv_%D0%98%D1%8E%D0%BD%D1%8C_2021-1pdf)

5. Завулічна І. Стипендіальні фонди доброчинності як форма доброчинності в незалежній Україні. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 5–9 квітня 2021 року URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2021/08/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8-%D0%BF%D0%BD%D1%832021.pdf>

6. Завулічна І. Благодійні фонди України: правові особливості їх створення та діяльності. *Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика*: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю) (м. Івано-Франківськ, 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 60–63. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/5-2pdf>

7. Завулічна І. Формування майбутнього педагога через доброчинність в Україні. *Модернізація системи освіти в гірських регіонах: національний і глобальний вимір*: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ. 22-23 листопада 2022 С. 31-33. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/2-4.pdf>

8. Завулічна І. Діяльність державних благодійних фондів Івано Франківська наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. *Психологічні виклики сучасних організацій*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 3 березня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 67–72. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/4-3pdf>

9. Завулічна І. Розвиток закладів загальної середньої освіти, створених за сприяння благодійних фондів незалежної України. *Modern trends in a changing world. Proceedings of II International Scientific and Practical Conference: material Science and society* (Vienna, Austria 22–24 January 2024 p.). Vienna, Austria, С. 280–286. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp->

[content/uploads/2024/01/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-22-24.01.24.pdf](https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-22-24.01.24.pdf)

10. Завулічна І. Благодійні фонди як психолого-педагогічний феномен: матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів та студентів університету за 2023 рік. Івано-Франківськ 1–5 квітня 2024 року. С. 112–113.

URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2024/07/zbirnyk-tez-vykladachiv.pdf>

Наукові праці, які додатково відображають результати дослідження

1. Завулічна І. І. Нормативно-правова база розвитку та функціонування благодійних фондів як історико-педагогічний феномен в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Освіта продовж життя: зарубіжний досвід і національна практика: колективна монографія*. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. С. 94–124.

URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/3-3.pdf>

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ І УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	16
ВСТУП.....	17
РОЗДІЛ 1. БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ УКРАЇНИ ЯК ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН	27
1.1. Поняттєво-категорійний апарат дослідження.....	27
1.2. Чинники розвитку благодійних фондів в Україні (кінець 90-рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.).....	59
1.3. Доброчинна діяльність благодійних фондів України як чинник впливу на освітню, медичну та соціальну сфери.....	86
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В 90-РР. ХХ – ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ ХХІ СТ.	108
2.1. Роль благодійних фондів у вдосконаленні системи підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності.....	108
2.2. Зміст підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності в Україні.....	147
2.3. Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинності в Україні.....	159
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	186
3.1. Використання інформаційних технологій у контексті залучення благодійних фондів до доброчинної діяльності.....	186
3.2. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності.....	200
ВИСНОВКИ	215
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	223
ДОДАТКИ.....	277

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ І УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

AI – штучний інтелект

VR – віртуальна реальність

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ВПО – внутрішньо переміщена особа

ЗВО – заклад вищої освіти

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗНУ – Запорізький національний університет

ІТ – Інформаційні технології

КЗО – Комунальний заклад освіти

КОПФГ – Класифікація організаційно-правових форм господарювання

КМУ – Кабінет Міністрів України

ЛБА – Львівська богословська академія (1928)

ОДН – недержавні організації

ОП – освітня програма

ОПП – освітньо-професійна програма

ПО – початкова освіта

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ОСНА – United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

(Управління ООН з координації гуманітарних питань)

ПНУ ім. В. Стефаника – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ТРВЗ – технологія розвитку творчої особистості

ЦДАВОВУ – Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.

ДАЛО – Державний архів Львівської області

ХНУ – Хмельницький національний університет

АКНУ Шевченка – Архів Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Відродження і становлення інституту благодійності в Україні формується за нових умов як адекватна реакція на пандемію, російсько-українську війну, кризові тенденції в соціально-економічній сфері, соціальну ізоляцію вразливих груп населення та інші сучасні виклики, які постали перед українством.

У цьому контексті визначальну роль відіграють благодійні фонди, які сприяють розвитку громадянського суспільства, стимулюючи соціальну відповідальність і волонтерську активність. Завдяки фінансовій підтримці та різноманітним програмам, ці організації надають можливість громадянам брати участь у суспільних проєктах, допомагати малозабезпеченим та вразливим верствам населення, а також сприяти розв'язанню екологічних, освітніх та культурних проблем. Отже, благодійні фонди не лише забезпечують необхідні ресурси, але й формують культуру відповідальності та взаємодопомоги в суспільстві, що є запорукою його сталого розвитку та процвітання.

З 90-х рр. ХХ – у першій чверті ХХІ ст. розвиток благодійних фондів в Україні відзначився значним зростанням та еволюцією. Цей період характеризувався активізацією громадянського суспільства, збільшенням кількості благодійних організацій та розширенням їхньої діяльності.

Важливість діяльності благодійних фондів збільшується з кожним роком. Так, за даними британської організації CAF, якщо 2022 р. Україна посіла у світовому рейтингу благодійності 10-те місце, то 2023 р. стала другою країною в цьому рейтингу [132]. Поясненням цього феномена є нові виклики, пов'язані із повномасштабним вторгненням РФ в Україну, що зумовило появу нових благодійних фондів та окреслило чинним фондам нові завдання, спрямовані на освіту, охорону здоров'я, науку, культуру, мистецтво, охорону материнства й дитинства, допомогу внутрішньо переміщеним особам, що потребує нових підходів до підготовки майбутніх педагогів у ЗВО.

Саме тому перед сучасною вищою школою постають нові цілі – майбутні педагоги мають не лише володіти професійними компетентностями, але й активно брати участь у добродійній діяльності у площині розв’язання цих проблем. Відповідно вивчення внеску благодійних фондів у підготовку педагогів уможливить сформуванню в студентів цінності добродійності та активної громадянської позиції.

Водночас аналіз діяльності благодійних фондів у період з 90-х рр. ХХ – першої чверті ХХІ ст. – період значних соціально-економічних і політичних змін в Україні – дасть змогу, по-перше, виявити, як ці організації адаптувалися до нових умов та які стратегії використовували для підтримки благодійної сфери, зокрема в контексті підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності, по-друге, може стати основою для розробки нових освітніх програм та ініціатив, спрямованих на розвиток соціальної відповідальності та волонтерських навичок у студентів.

Огляд науково-методичної літератури показав, що на сучасному етапі феномен благодійності досліджено фахівцями різних галузей наук. Виникнення та розвиток благодійності в Україні вивчали Г. Білавич [14], О. Донік [116], А. Нарядько [254], Р. Сербін [403] та ін.; волонтерство як феномен благодійної діяльності – В. Лаппо [217], Л. Прокопів [383], В. Стинська [440] та ін.; благодійність як історико-соціально-педагогічний феномен представлено працями О. Адаменко [1], Л. Ваховського [68], Н. Гупана [99], І. Зверєвої [167], С. Золотухіної [171], Г. Лактіонової [168], Н. Сейко [399], О. Сухомлинської [453], В. Стинської [437], В. Тернопільської [182], С. Харченко [485] та ін.; добродійність як підґрунтя соціально-педагогічної діяльності аналізували С. Коляденко [196], Н. Сейко [396] та ін.

Таким чином, дослідження благодійних фондів України в контексті підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. є актуальним, оскільки воно сприятиме глибшому розумінню ролі цих організацій у формуванні соціально відповідальних та

активних громадян, а також надасть можливість удосконалити педагогічну освіту відповідно до сучасних викликів.

Актуальність теми дослідження, окрім іншого, зумовлена також необхідністю подолання суперечностей між:

- потребою у формуванні соціально відповідальних і активних громадян та недостатнім рівнем інтеграції добродійної діяльності в освітні програми педагогічних закладів;

- наявністю благодійних ресурсів і можливостей для підтримки освітніх ініціатив та недостатньою ефективністю їх використання в системі підготовки майбутніх педагогів;

- значною роллю благодійних фондів у суспільстві та недостатнім науковим висвітленням їхнього внеску в розвиток педагогічної освіти;

- вимогою суспільства щодо вдосконалення системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності та відсутністю узагальненого досвіду впливу благодійних фондів на цю підготовку в історичній ретроспективі;

- визначальною роллю благодійних фондів за умов війни та недостатньою кількістю добровільних пожертвувань від фізичних та юридичних осіб, грантів, а також коштів від організованих заходів і кампаній зі збору коштів.

Актуальність наукової проблеми, подолання окреслених суперечностей в історії педагогічної думки зумовили вибір теми дисертації **«Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90- ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є складником науково-дослідницької роботи кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника «Історико-педагогічні проблеми навчання і виховання у системі безперервної освіти» (державний реєстраційний номер – 0108U009122).

Тему дисертаційної роботи «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)» затверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 11 від 29.12.2020 р.) та уточнено на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 09 від 31.10.2023 р.).

Мета дослідження – проаналізувати внесок благодійних фондів України в систему підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в період 90-х років ХХ – першої чверті ХХІ ст. задля творчого використання історико-педагогічного досвіду за умов сучасних викликів.

Об’єкт дослідження – система підготовки майбутніх педагогів в Україні.

Предмет дослідження – роль благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.).

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

- проаналізувати поняттєво-категорійний апарат дослідження;
- з’ясувати чинники розвитку благодійних фондів України (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.);
- висвітлити особливості добродійної діяльності благодійних фондів України в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. як чинник впливу на галузі освіти, медицини, соціальну сферу;
- окреслити організаційно-дидактичні засади підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст.;
- визначити перспективи залучення благодійних фондів до підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні на сучасному етапі.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період 1992–2022 рр. За умовну нижню межу (1992) слугує Постанова Президії Верховної Ради

України від 26 жовтня 1992 року «Про благодійні фонди», коли вперше із часів радянщини було дозволено юридичним та фізичним особам брати участь у здійсненні благодійної діяльності в Україні, та Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. № 2460-XII – перший документ, яким започатковано створення благодійних організацій у формі громадських організацій.

За умовну верхню межу слугує 2022 р. – початок повномасштабного вторгнення РФ на територію України, що дав поштовх до стрімкого розвитку інституту благодійності загалом та збільшення чисельності благодійних фондів зокрема, окреслив новий зміст та форми освітньої діяльності у ЗВО, спрямованих насамперед на соціальну підтримку здобувачів освіти, які захищають Україну у лавах ЗСУ, підтримку та опіку родин, які втратили своїх рідних із числа студентів, викладачів, колишніх випускників ЗВО, на допомогу дітям, внутрішньо переміщеним родинам, змістив акценти з освітньої на соціально-психологічну та медичну діяльність як відповідь на воєнні виклики.

Територіальні межі дослідження охоплюють всю територію України, визначену чинним Законом України «Про державний кордон» (1991).

З метою розв'язання поставлених завдань використано такі **методи** дослідження:

- *загальнонаукові* (аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, узагальнення) – задля опрацювання нормативно-правової бази із забезпечення діяльності благодійних фондів України, вивчення теоретичного та практичного складників функціонування системи підготовки педагогів до добровільної діяльності за досліджуваного періоду;

- *термінологічний* – задля визначення сутності, базових понять і здійснення порівняльного аналізу відповідно до предмета дослідження;

- *історико-педагогічний* – задля аналізу історичних тенденцій впливу благодійних фондів на систему підготовки педагогів до добровільної діяльності;

- *ретроспективний* – з метою відображення характеру еволюції розвитку системи підготовки педагогів до добродійної діяльності;

- *структурний* (зادля виокремлення і вивчення різних благодійних фондів);

- *проблемно-пошуковий* – для окреслення перспектив творчого використання досвіду діяльності благодійних фондів у системі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

Джерельну базу дослідження становлять:

1) законодавчі та нормативні акти, що визначають роль благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні за досліджуваного періоду;

2) архівні джерела, які засвідчують передумови становлення і розвитку благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності, а саме документи Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Державного архіву Львівської області, Державний архів Івано-Франківської області;

3) матеріали вітчизняних і зарубіжних науково-педагогічних періодичних видань, зокрема, українські: «Народна освіта» (1956–1996), «Шлях освіти» (1997–2012), «Педагогіка. Соціальна робота», «Психологія. Соціальна робота», «Соціальна політика і соціальна робота», «Історико-педагогічний альманах» (2004–2015), «Освіта і управління» (2006), «Рідна школа» (2004, 2013), «Науковий огляд. Педагогічна наука» (2014), «Соціальна педагогіка: теорія та практика» (2003, 2006, 2007, 2010, 2013), «Дошкільне виховання», «Педагогіка. Соціальна робота», «Соціальна політика і соціальна робота» «Актуальні питання гуманітарних наук», «Вісник Запорізького національного університету», «Вища освіта України», «Наукові інновації та передові технології», «Молодь і ринок», «Гірська школа Українських Карпат», «Педагогічний альманах», «Актуальні питання масової комунікації», «Педагогічний дискурс», «Обрії», «Молодий вчений», «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології», «Педагогічний часопис» та ін.;

4) інтерпретаційні джерела: монографії, дисертації, автореферати дисертацій, праці українських і зарубіжних учених; статистичні звіти, довідкова література;

4) інтернет-ресурси, у яких представлено законодавчу та нормативну базу, сучасні матеріали про роль благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні досліджуваного періоду, та ін.

Наукова новизна дисертаційного дослідження зумовлена поставленими завданнями та результатами їх розв'язання.

У науковій роботі вперше:

- здійснено цілісний ретроспективний аналіз функціонування благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в 90-ті рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.;

- розроблено періодизацію розвитку благодійних фондів в Україні: перший (1991–1997) – зародження благодійності; другий (1997–2014) – становлення благодійності та зародження соціальної відповідальності; третій (2014–2019) – соціальної мобілізації та волонтерства; четвертий (2019 рр.–до сьогодні) – соціальної активізації та цифрової інтеграції;

- проаналізовано особливості добродійної діяльності благодійних фондів України в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. як чинник впливу на галузі освіти, медицини, соціальну сферу;

- досліджено організаційно-дидактичні засади підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні в 90-ті рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.;

- визначено перспективи залучення благодійних фондів України до підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності на сучасному етапі.

У дисертаційній роботі:

- уточнено наукові уявлення про поняттєво-категорійний апарат з проблеми діяльності благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (категорії «благодійність»,

«благодійна діяльність», «благодійний фонд», «волонтерство», «добročинність», «добročинна діяльність»).

- набули подальшого розвитку в Україні благодійні фонди в 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст., які розвивалися на тлі суспільно-політичних (зміна політичного режиму, реформування системи освіти, нове законодавство, широкий розвиток громадських благодійних ініціатив, міжнародна підтримка та ін.), економічних (економічна криза, низький технічний і культурний рівень та ін.), соціальних (зміна цінностей та суспільних норм, підвищення соціальної відповідальності, пошук інституційних форм добročинної діяльності та ін.) детермінант.

Практичне значення здобутих результатів полягає в проектуванні та впровадженні елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності в Україні: теорія і практика»; розробці сайту «Добročинність» для надання доступу до інформативного та практичного контенту про благодійність та добročинну діяльність в Україні; розробці тренінгу «Цифровізація благодійних фондів», визначенні рекомендацій та перспектив внеску благодійних фондів щодо вдосконалення системи підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності в Україні.

Зміст і здобутки наукової розвідки та елективний курс можуть використовуватися: науково-педагогічними працівниками в процесі викладання дисциплін «Вступ до спеціальності», «Історія педагогіки», «Соціальна педагогіка», «Історія соціальної роботи» та ін., здійснення наукових досліджень, підготовки підручників і навчальних посібників для ЗВО; розробки навчальних планів, програм та посібників; науковцями, викладачами ЗВО, аспірантами, студентами, психологами, фахівцями із соціальної роботи, соціальними педагогами, педагогами-організаторами, учителями-практиками в професійній діяльності.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження №0304-

29/17 від 03.09.2024 р.); Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження №1/806 від 19.08.2024 р.); Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження №17/19-2640 від 28.08.2024 р.); Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження №01-16/251 від 15.08.2024 р., Тлумацької Української греко-католицької церкви «Пресвятої Трійці» (довідка про впровадження № 09 від 23 червня 2024 р.). (Додаток Ш).

Особистий внесок здобувача. Особистий внесок здобувача. Результати дисертаційного дослідження, які виносяться на захист, є особистим надбанням автора. У науковій публікації [439] внесок здобувачки полягає в розробці завдань дослідницького характеру, аналізу діяльності благодійних фондів Івано-Франківщини. У рамках наукової роботи брала участь у благодійних проєктах (благодійний ярмарок «Подаруй дрон»), акціях («Шкільний портфелік», «Великодня писанка»), організованих недільною школою Української греко-католицької церкви «Пресвятої Трійці». Усі представлені в дисертації.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на конференціях:

- міжнародних: «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього» (Харків, 2021), «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього» (Харків, 2021), «Сучасний вимір психології та педагогіки» (Львів, 2021), «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології» (Львів, 2021), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (Запоріжжя, 2021), «Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (Київ, 2021), «Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика» (Івано-Франківськ, 2022), «Психологічні виклики сучасних організацій» (Івано-

Франківськ, 2022), «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава-Лубни, 2024);

- всеукраїнських: «Наука та освіта в дослідженнях молодих вчених» (Харків, 2021), «Психолого-педагогічні аспекти творчості Василя Стефаника (до 150-річчя від дня народження)» (Івано-Франківськ, 2021), «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (Київ, 2021), «Дошкільна освіта в сучасному соціокультурному просторі» (Полтава, 2022), «Пріоритетні напрямки модернізації освіти: досвід, реалії, перспективи» (Дрогобич, 2022), «Реалізація регіональної компоненти в наукових дослідженнях здобувачів доктора філософії» (PhD) (Івано-Франківськ, 2024), «Дитинство: сучасні реалії, виклики, перспективи» (Полтава, 2024).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено в 17 наукових працях: 6 статтях у наукових фахових виданнях України (з них 1 стаття в співавторстві), 1 статті в колективній монографії, 10 працях у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (511 найменувань). Загальний обсяг роботи – 421 сторінка, з них основного тексту – 222 сторінка. Дисертація містить 3 таблиці, 2 рисунків.

РОЗДІЛ 1. БЛАГОДІЙНІ ФОНДИ УКРАЇНИ ЯК ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

1.1. Поняттєво-категорійний апарат дослідження

Вивчення будь-якої наукової проблеми передбачає передусім чітке пояснення та ретельне обґрунтування поняттєво-категорійного апарату.

Зважаючи на те, що для позначення факту допомоги потребуючим через приватні ініціативи в законодавстві, спеціальній літературі вживаються різні терміни («благодійність», «благодійна діяльність», «фонд», «благодійний фонд», «волонтерство», «добročинність», «добročинна діяльність»), що свідчить про відсутність однозначності трактування, чіткого їх упорядкування та узгодження категорій, звернімося в контексті досліджуваної проблеми до їх аналізу.

Аналіз історичних витоків категорії «благодійність» показав, що значення цього слова застосовувалося в латині: «*caritas*» (любов, повага, милосердя) та давньогрецькій мові: «*philantropos*», що буквально означає люблю (*phileo*) + людину (*antropos*) [255].

Поняття «благодійність», яке ввійшло із французької мови в англійську мову «*charite*», що означає коштовність, дорожнеча, висока ціна, і передбачає християнську любов людства або безумовну любов інших, було пов'язане з Біблією в значенні «доброзичливість до сусідів і надання подарунків потребуючим» і означало «взаємодію милосердя і класових почуттів з обох боків під час вчинення акту» [511].

Подальший розвиток категорії «благодійність» пов'язаний з іменем абата Бернадена де Сен-П'єра, який в епоху розвитку ідей раціоналізму (XVIII ст.) з метою розмежування конфесійних понять «*charite*» (латинське – «*caritas*») та нового розуміння філантропічної діяльності вийшов за межі церковного розуміння допомоги [509].

Беручи до уваги логіко-семантичну структуру категорії «благодійність», варто зазначити, що цей термін складається із двох слів «благо» і «діяти». У

Новому тлумачному словнику української мови окреслюється поняття «благо» як «добро, щастя»; «позитив»; «загальне етичне поняття, яке вживається для позначення позитивних цінностей чого-небудь», а от «добро» розуміється як «усе позитивне в житті людей, що відповідає їхнім інтересам, бажанням, мріям» [264, с. 111].

Другий складник категорії «благодійність» – «діяти» – виражає практичний аспект цього поняття і трактується як «робити, здійснювати що-небудь, виявити якусь діяльність; коїти, чинити» [264, с. 559].

Звернення до Етимологічного словника української мови дає підстави стверджувати, що лексема «благо» запозичена зі старослов'янської в давньоукраїнську мову «книжним шляхом» і вживається в значеннях «допомагати» або «принести благо». Отже, узагальнюючи тлумачення категорії «благо» та сутність дефініції «діяти», благодійність за значенням складників цього складноскороченого слова можна трактувати як діяльність, яка спрямовується на добро, щастя інших [126, с. 112–113].

Наш науковий пошук засвідчив, що категорія «благодійність» має місце в матеріалах першого Словника української мови Б. Грінченка (1907–1909) як синонім до понять «милість», «доброчинність», «благостиня» і є похідним від категорії «добро», виражає його діяльнісний аспект [415].

Як самостійну лексичну одиницю віднаходимо термін «благодійність» у Словнику української мови, він трактується як подавання приватними особами матеріальної допомоги, підтримки бідних та сиріт [418, с. 192]; у Великому тлумачному словнику сучасної української мови «благодійність» – це добровільна, безкорислива пожертва фізичних або юридичних осіб у вигляді матеріальної, фінансової, організаційної чи іншої допомоги [72, с. 111].

Новий тлумачний словник української мови (В. Яременко, О. Сліпушко 2008) категорію «благодійність» інтерпретує як «безкорисливу» допомогу, підтримку; добре діло, добрий учинок, добродійство, доброчинство, «добродіяння», «благостиню» [264, с. 112]. Тлумачення категорії

«благодійність» у Словнику іншомовних слів зазначено як заступництво, матеріальна допомога, яку подають заможніші верстви населення біднішим [412].

У Словнику-довіднику «Управління суспільним розвитком» «Управління суспільним розвитком», укладеному В. Бакуменко, С. Борисевич, О. Бутрінце, благодійність – це альтруїстична діяльність, спрямована на надання різного виду допомоги тим, хто її потребує, на поліпшення умов функціонування суспільства та будь-якої його частини [473, с. 66].

«Оксфордський бізнес-словник» пропонує більш глибоке розуміння категорії «благодійність», виокремлюючи три основні аспекти:

1. Пряме надання допомоги: це добровільний акт підтримки, найчастіше у грошовій формі, спрямований на задоволення потреб інших.

2. Благодійна організація: структура, яка займається збором та розподілом коштів для допомоги тим, хто цього потребує.

3. Благодійність як риса особистості: це прояв доброти, співчуття та толерантності до інших людей. [267].

Великий тлумачний словник визначає категорію «благодійність» як альтруїстичне надання благодійної допомоги, як безкоштовне дарування ресурсів з метою допомоги іншим [71, с. 55]. У Великому юридичному словнику зазначається, що благодійність – це надання матеріальної допомоги нужденним (це може бути як окремим особам, так і організаціям). Благодійність може бути спрямована на заохочення та розвиток будь-яких суспільно значущих форм діяльності, наприклад, захист навколишнього середовища [73].

У Словнику термінів і понять сучасної освіти категорію «благодійність» визначено як вибірккову допомогу певним верствам населення зі співчуття і релігійно-етичної потреби без турботи про їхню подальшу долю; форми, яких набула у своєму розвитку благодійність: милостиня, суспільне піклування, організована державна система соціального захисту населення тощо [414].

Публічний електронний словник української мови категорію «благодійність» розглядає як подавання приватними особами матеріальної допомоги, підтримки бідним, сиротам і т. ін. [386].

Енциклопедія для фахівців соціальної сфери підкреслює, що благодійність мотивована всеосяжним рухом милосердя, бажанням проявити любов до ближнього та допомогти тим, хто опинився у скрутному становищі [122]. А от Енциклопедія освіти визначає благодійність як участь юридичних та фізичних осіб у здійсненні гуманітарних програм, проєктів, благодійних акцій, що передбачає надання безкоштовної допомоги нужденними особам чи благодійним закладам у різних формах (надання товарів, послуг, спорудження приміщень коштом благодійників) [124, с. 1055].

Енциклопедія Сучасної України категорію «благодійність» окреслює як добровільну безкорисливу діяльність (фінансова чи організаційна) фізичний або юридичних осіб спрямована на допомогу людям, які потребують соціальної підтримки й захисту; виникає тоді, коли особа, група осіб, організація, суспільство переймаються турботами та стражданнями інших; чиниться заради блага і спасіння душі [125, с. 983];

Отже, як видно з вищесказаного, у довідковій літературі означену категорію трактують з позиції надання добровільної допомоги. Водночас у Оксфордському словнику йдеться про організацію, створену для надання допомоги через збір і пошук коштів, тобто про благодійний фонд.

Результати дослідницького пошуку засвідчують, що в науковій літературі категорію «благодійність» досліджено в міждисциплінарному вимірі.

Зокрема, крізь призму етики та філософії вчені М. Житник, О. Запорожченко аналізують благодійність з позиції духовної і навіть прагматичної цінності, її значення для суспільства та взаємозв'язку з моральними цінностями. М. Житник простежила генезу благодійності з соціологічної, етичної та філософської точок зору. Окремо дослідила ставлення представників різних релігійних конфесій до феномена

благодійності в історичній ретроспективі [131]. О. Запорожченко розглядає благодійність як духовно-релігійний феномен та найбільш споріднені поняття до неї, як-от: християнські цінності, милосердя, жалість, альтруїзм у період античної цивілізації. Однак, вважає науковець, що благодійність як духовна і релігійна цінність має набути науково підтвердженого дослідження для кращого розуміння механізму та засобу допомоги нужденним, що є досить актуальним у сучасній Україні [166].

Учені в галузі права (М. Гудзь, М. Демешко, І. Шпугарич та ін.) аналізують юридичні аспекти благодійності: правовий статус благодійних організацій, регулювання благодійництва та правові аспекти оподаткування благодійних внесків.

Так, на думку М. Демешка, «благодійність» – це процес, під час якого люди добровільно віддають свої ресурси, щоб покращити життя інших або покращити життя суспільства в цілому [102, с. 67–70].

Заслуговує на увагу характеристика категорії «благодійність» науковиці І. Шпугарич, яка трактує її як загальне поняття, що охоплює різноманітні види діяльності, об'єднані спільною метою – допомогти іншим людям і зробити світ кращим [499, с. 53].

Економічний аспект категорії благодійності включає звернення уваги на ефективність благодійних програм; вплив благодійності на економічний розвиток та фінансові механізми благодійництва розглядали Я. Буздуган, М. Омецінська, зокрема, остання «благодійність» трактує як надання приватними особами та організаціями підтримки і матеріальної допомоги бідним, сиротам, інвалідам та іншим представникам соціально уражених груп [269, с. 164–168].

Дослідник Я. Буздуган вказує, що «благодійність – це некомерційна неприбуткова діяльність організацій та фізичних осіб, спрямована на задоволення потреб соціального розвитку. У ширшому розумінні благодійність визначається як «інвестування соціальної сфери» [64, с. 89].

Т. Лях категорію «благодійність» тлумачить як «властивість, доброчинця, тобто з людини, яка готова безкорисливо допомагати нужденним, особливо тим, хто цього потребує [227, с. 12].

Аналізуючи історичні праці М. Доніка, Ю. Гузенка, О. Ільченка, Ф. Ступака необхідно зазначити, що, досліджуючи категорію «благодійність», учені розглядали її з позиції розвитку впродовж часу, а також її еволюційний вплив на різні аспекти суспільства. Зокрема, дослідник О. Донік під благодійністю розуміє діяльність, за допомогою якої приватні і громадські ресурси спрямовують їх власникам для підтримки найбільш захищених груп населення, розв'язання проблем і підвищення рівня життя суспільства загалом [115, с. 199].

Так вітчизняний науковець Т. Годованова тлумачить благодійність як комплексний (соціальний, психологічний, економічний) феномен багатоаспектної людської діяльності метою якого є надання благодійної допомоги окремій особі або групі осіб. [90, с 134]

Ф. Ступак окреслює категорію «благодійність» як гуманістичний, невід'ємний «поклик частини людського буття» надавати допомогу нужденним незалежно від національної, расової, соціальної, релігійної належності, яка ґрунтується на загальнолюдських та релігійних цінностях [451, с. 176].

Суттєву роботу у визначенні категорії «благодійність» провів український дослідник О. Ільченко, виділяючи її основні ознаки: суспільну значущість, добровільність, безкорисливість та високі моральні принципи. Такий підхід дозволяє зрозуміти, що «благодійність» – це не просто допомога нужденним, а складна соціальна діяльність, що потребує активної участі громадськості [175, с. 89].

Важливою є теза В. Бакальчука, який обґрунтовує важливість благодійності як для індивідуума, так і для суспільства в цілому. Він підкреслює, що благодійність не лише допомагає нужденним, а й сприяє

розвитку громадянського суспільства, зміцненню соціальної згуртованості та моральному зростанню особистості [7].

Грунтовну роботу над визначенням категорії «благодійність» провів Ю. Гузенко. За визначенням дослідника, «благодійність» є традиційно-етнічною та соціальною нормою на добровільно-безкорисливій пожертві фізичних і юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги [97, с. 10], а от науковці Р. Бах, Я. Буздуган, О. Семашко зазначають, що наукове визначення категорії «благодійність» можна трактувати як соціальне явище громадської активності з добровільною пожертвою фізичних або юридичних осіб стосовно надання різного роду допомоги [12, с. 5].

Маємо і низку педагогічних праць з досліджуваного явища (Г. Білавич, О. Кірдан, В. Лаппо, Л. Прокопів, В. Савицький, В. Стинська та ін.), у яких автори окреслюють роль благодійності у формуванні громадянської активності, емпатії та взаємодії в суспільстві, а також розробляють педагогічні стратегії та методи, спрямовані на розвиток благодійницьких якостей у дітей та юнацтва.

Так, на думку, В. Савицького благодійність – це вияв співчутливості до стражденного, безкорисливе, некомерційне надання матеріальної допомоги тим, хто її потребує. Така недержавна підтримка може бути спрямована на окрему особу, організацію та на заохочення важливої, соціально значущої діяльності (освіта, медицина, спорт, захист довкілля, охорона та відбудова пам'ятників історії та культури тощо) [391, с. 40].

Питання класифікації форм благодійної діяльності залишається дискусійним серед науковців. Так, О. Марченко пропонує розглядати як благодійність меценатство, волонтерство, гуманітарну допомогу, миротворчі ініціативи та донорство. [229, с. 63–66].

А. Красуля формою благодійництва визначає меценатство [211, с. 132–144]. Т. Пантюк та Ю. Пантюк, посилаючись на Соціологічний словник зауважують, що «формами благодійництва як альтруїстичних почуттів та

вчинків є милосердя, добротність, співчуття, безкорислива допомога, співпереживання» [291, с. 167–171].

Я. Буздуган включає до цього списку місіонерство, що подібне до соціальних послуг, які полягають у тому, щоб надати підтримку словом з метою відновлення віри та надії в душі тих, хто втратив їх, а також лікарняні каси, які є окремими від установ охорони здоров'я самостійними структурами у формі добровільних об'єднань фізичних та юридичних осіб. Вони мають спільний інтерес – забезпечення медичною допомогою своїх членів, зокрема, наданням ліків [65].

Цікавим є висновок А. Гудзя на основі дослідження Р. Сербина про те, що благодійність, волонтерство, меценатство є різними гранями одного багатогранного явища – благодійництва. Тобто, ці поняття можуть виступати як різні форми прояву цього явища [404, с. 151–155].

Відомі представники негативістського підходу (П. Гольбах, П. Лафарг, Б. Мандевіль, М. Лорі), надавали благодійності суто утилітарного значення. Вони розглядали її як інструмент для збереження соціальної стабільності та запобігання соціальним потрясінням [92, с. 381].

Отже, підсумовуючи, можна зазначити, що «благодійність» – це діяльність, спрямована на допомогу тим, хто потребує, зазвичай шляхом надання матеріальної або фінансової допомоги або в розв'язанні соціальних, освітніх, медичних чи інших проблем. Категорія «благодійність» є міждисциплінарною, багатоаспектною, необхідною умовою діяльності держави у сфері здійснення соціальних функцій як важливого складника соціальної політики, що уможливлює стверджувати про те, що вона виступає одним із ключових та ефективних важелів управління суспільством. Узагальнення матеріалів категорії благодійність представлено в додатку Б.

Щодо категорії «благодійна діяльність», то вона може бути віднесена до універсальних соціальних феноменів, що існують у суспільстві незалежно від конкретно-історичних умов, форм його організації. Універсальний характер соціального феномена благодійності виявляється в тому, що в соціальному

просторі й часі завжди є місце для цього явища, змінюються лише форми його прояву за конкретних соціокультурних умов. Наприклад, за часів античності правителі надавали добродійну допомогу лише громадянам грецької держави. У період так званої християнської ери благодійною діяльністю займалися служителі церкви разом із правлячою верхівкою країни. Перша добродійна громадська організація з'являється в ХІХ ст.; такою діяльністю починають займатися приватні особи. За радянської доби в Україні благодійність у її теперішньому розумінні майже зникає, обов'язок опікуватись нужденними повною мірою переходить до держави.

Благодійництво та благодійна діяльність за умов трансформаційних викликів стала вагомим частиним соціально-правовим життям України в подоланні кризових явищ в економічній, політичній, соціальній, медичній та інших галузях. Саме тому більшість учених ототожнюють ці два поняття.

Водночас обидві категорії є нормативно закріпленими в Законі України «Про благодійництво і благодійні організації» (1997) з поправками і доповненнями, внесеними до цього нормативного документа; у розпорядженні Президента «Про сприяння благодійній діяльності в Україні» (2000); у законопроектах: «Про внесення змін до деяких законів України щодо благодійної діяльності» (2005), «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки благодійництва (меценатства)» (2005); у нормативно-правових актах, які безпосередньо регулюють цю діяльність, у Законі України «Про волонтерську діяльність» (2011). Зокрема, у Законі України «Про благодійництво і благодійні організації» (2012) терміни «благодійництво» і «благодійна діяльність» вживаються окремо в таких значеннях:

- *благодійництво* – це фундаментальне поняття, яке означає добровільну передачу ресурсів з метою підтримки тих, хто в них потребує. Меценатство та спонсорство є яскравими прикладами благодійної діяльності.;

- *благодійна діяльність* – це форма соціальної відповідальності, що полягає у добровільній, безкорисливій та некомерційній діяльності,

спрямованій на задоволення суспільних потреб та покращення якості життя. [306].

Згідно із Законом України «Про Товариство Червоного Хреста в Україні», метою діяльності Товариства є надання гуманітарної допомоги та підтримки особам і громадам, які опинилися у складних життєвих обставинах, виходячи із загальнолюдських принципів гуманності та взаємодопомоги [355].

Отже, основна мета благодійної діяльності спрямована на забезпечення соціальної інклюзії та підвищення якості життя соціально вразливих груп населення шляхом надання їм необхідної допомоги та підтримки для подолання наслідків соціальних ризиків та досягнення соціально допустимого рівня життя.

У Словнику соціальної роботи чітко окреслено визначення категорії «благодійної діяльності» як добровільна, безкорислива передача майна, виконання робіт, надання послуг або іншої підтримки громадянам чи юридичним особам з метою покращення їхнього соціального становища [411]. У Великому енциклопедичному юридичному словнику категорію «благодійна діяльність» тлумачено як добровільну безкорисливу «діяльність фізичних і юридичних осіб у наданні матеріальної, фінансової, організаційної та ін. допомоги людям, які потребують соціальної уваги та захисту» [70, с. 58].

Наш науковий пошук засвідчив і наявність наукових розвідок, які визначають сутність поняття «благодійна діяльність» (Г. Білавич, Я. Буздуган, О. Квас, С. Ковальова, С. Пасічніченко, Т. Сидорина, В. Стинська та ін.). Зокрема, на думку С. Пасічніченка, благодійна діяльність – це інститут права соціального забезпечення; напрям діяльності певного суб'єкта; вид підтримки в рамках такої організаційно-правової форми соціального захисту населення, як недержавне соціальне забезпечення [292, с. 87–91].

Н. Хваль поняття благодійної діяльності аналізує як форму соціальної активності, спрямовану на досягнення загальнокорисних цілей, що сприяють зміцненню соціальної солідарності, та охоплює активну участь громадян у проєктах і програмах, спрямованих на поліпшення якості життя та добробуту

вразливих груп. Ця форма громадянської активності піднімає рівень свідомості та відповідальності громадян, сприяє побудові справедливого суспільства рівних можливостей [483].

Я. Буздуган звертає увагу на благодійну діяльність як на специфічну форму соціальних відносин, що виникають у процесі мобілізації ресурсів та їхнього спрямування на задоволення суспільних потреб, зокрема на забезпечення реалізації конституційних прав громадян на здоров'я, освіту, соціальний захист та культурний розвиток. [63, с. 7–10]. С. Ковальова під благодійною діяльністю розуміє діяльність фізичних і некомерційних юридичних осіб, що здійснюється за принципами добровільності, безкорисливості, змістом якої є особиста або майнова допомога [189]. О. Марченко звертає увагу на таку ознаку благодійної діяльності, як «безоплатність», під якою розуміє «здійснення благодійної діяльності без зустрічної дії майнового характеру з боку отримувача благодійної допомоги» [229, с. 62–66].

У статті «Благодійна діяльність як основа соціальної роботи» дослідниці В. Сичова та Т. Полонець зазначають, щодо благодійної діяльності належить широкий спектр її форм, а саме, ті які включають як традиційні види благодійності, такі і грошові пожертвування та матеріальна допомога, так і сучасні підходи, що передбачають надання послуг, організацію благодійних заходів та просування соціальних ініціатив [409, с. 31–40].

Так само науковець О. Єсіна слушно підкреслює, що благодійна діяльність може бути віднесена до універсальних соціальних феноменів, що існують у суспільстві незалежно від конкретно-історичних умов, незалежно від форм його організації і виявляється в тому, що в соціальному просторі й часі завжди є місце для цього явища, змінюються лише форми його прояву в конкретних соціокультурних умовах [129].

Отже, із наведеного вище можна виокремити окремі ключові ознаки благодійної діяльності:

- це добровільна, безоплатна та безкорислива матеріальна та фінансова допомога;
- має на меті збереження, створення та поширення культурних цінностей у суспільстві, охорону культурної спадщини;
- становить допомогу в розвитку творчих та духовних засад особистості;
- сприяє підвищенню престижу та ролі культурно-освітньої сфери діяльності та ін.

Благодійні фонди виступають ключовими інститутами громадянського суспільства, рушійною силою розвитку благодійності здійснюючи не лише функції фінансового посередництва, але й виконуючи важливу роль у формуванні системи цінностей, популяризації ідеї соціальної відповідальності та сприянні розвитку демократичних інститутів. Тому в контексті досліджуваної проблеми розглянемо категорії «благодійна організація», «фонд» та «благодійний фонд».

Наш науковий пошук засвідчив, що у Великому енциклопедичному юридичному словнику під благодійною організацією розуміють недержавну організацію, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб [70, с. 792]. Згідно Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2012), благодійна організація є юридичною особою приватного права, яка створена з метою здійснення благодійної діяльності в одній або кількох сферах, визначених законом, і не має на меті отримання прибутку. [313]

Окремі аспекти аналізованої нами проблеми порушували українські вчені (Г. Білавич, І. Завидняк, О. Квас, О. Літвін, В. Стинська та ін.); згідно з дослідженням І. Завидняк, благодійна організація – це недержавна організація, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб (створюються такі організації відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації») [135, с. 192]. У працях О. Літвіної конкретизується, що благодійна організація – це юридична особа приватного права, створена з

метою здійснення благодійної діяльності в суспільних чи приватних інтересах, яка не має на меті отримання прибутку [223, с. 214–216].

Отже, у процесі аналізу досліджуваної категорії ми визначили, що благодійна організація – це юридична особа приватного права, яка не має на меті отримання прибутку і основною метою якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб.

Переходимо до визначення категорії «фонд», який у Словнику іншомовних слів трактується як (фран. *fond* від лат. *Fondus* – основа) – кошти, матеріальні засоби, призначені для якої-небудь мети чи організації, які подають усебічну матеріально-побутову допомогу [413]. Якщо зазирнути в історію, то терміном фонд здебільшого користувалися в тому випадку, коли йшлося про цільове нагромадження коштів, матеріальних засобів, капіталу [498, с. 72–75].

Видання «Велика українська енциклопедія» чітко окреслює категорію «фонд» як неприбуткову організацію чи установу з правами юридичної особи, яка створюється у встановленому законом порядку з метою фінансового забезпечення та підтримки певних видів діяльності або окремих соціальних груп [69, с. 152].

У Словнику соціальної роботи» визначення категорії «фонд» трактується дещо ширше – як некомерційна організація, заснована громадянами або юридичними особами на основі добровільних майнових внесків, яка має соціальні, благодійні, культурні, освітні чи інші суспільно-корисні цілі. Залежно від складу засновників, цілей і форми діяльності розрізняють фонди приватні, громадські, некомерційні, благодійні, місцевого співтовариства та інші [411].

Уточнено категорію «фонд» і на законодавчому рівні. Зокрема, у Законі України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2012) благодійним фондом визнається як юридична особа приватного права, яка створюється одним або кількома засновниками на основі статуту. Учасники фонду не зобов'язані вносити паї або внески, а його активи формуються за

рахунок добровільних внесків учасників та інших благодійників [316]. На сьогодні діє певний класифікатор фондів: фонди на фінансовій системі (бюджетні, позабюджетні); за територіальною ознакою (республіканські, місцеві); за належністю (загальнодержавні, галузеві, фонди окремих підприємств, установ організацій); за власником коштів (державні і недержавні (зокрема благодійні фонди)); за обов'язковістю відрахування; за джерелом формування та інші.

Науковці (О. Ткачук, А. Халецька, І. Шпугарич та ін.) дещо деталізують досліджуване явище. Зокрема, І. Шпугарич ототожнює категорії «фонд» і «благодійна організація»: «фонд» – це також організація, якою управляє спеціалізована створена рада директорів із відповідними повноваженнями; їх діяльність зосереджена на акумуляції активів з метою подальшого фінансування соціально-пріоритетних програм чи завдань» [499, с. 67].

На думку, міжнародної експертки із «дослідження благодійності» («charity studies») А. Сміт, яка аналізує фонди розвитку, благодійний фонд – це «як фінансових організацій, які інвестують у проекти та програми, спрямовані на поліпшення соціального благополуччя та сприяння розвитку суспільства» [394, с. 594].

У статті «Фонд як суспільна інституція: поняття та різновиди» українська дослідниця Т. Шмарьова розкриває проблему дефініції та типології фондів як фінансових установ та як соціальних інститутів, визначаючи низку критеріїв від типу звітування до тривалості [498, с. 26–34].

У праці « Роль громадського суспільства в глобальному управлінні» («The Role of Civil Society in Global Governance») В. Поповські, аналізуючи різноманітні інститути громадянського суспільства та недержавних організацій, наводить визначення фондів Дж. Грінвуда: «фонди громадянського суспільства є важливими інструментами громадянської активності, які сприяють підтримці прав громадян, розвитку громадських організацій та залученню громадян до участі у процесах управління» [506, с 123]).

А. Джонсон, учений, який вивчає корпоративну соціальну відповідальність, визначає роль фондів як корпоративну соціальну відповідальність, що відображає зобов'язання підприємств сприяти соціальним і екологічним цілям, зміцненню взаємин між бізнесом і суспільством [510].

Дослідниця М. Стюарт підкреслює важливість класифікації фондів, зазначаючи, що це є «ключовим інструментом для розуміння різних ролей, які вони відіграють у суспільному розвитку і спільнотах, а також у визначенні стратегій фінансування на користь громади» [510].

Як показав аналіз нормативних актів, які регулюють благодійну діяльність та державну підтримку благодійної сфери, поняття благодійного фонду чітко виокремлено в двох основних Законах України, у яких міститься визначення благодійного фонду з наданням правової основи та структуризованого регулювання цього поняття. Перший із них – це Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5 липня 2012 року, № 5073-VI. Документ визначає благодійний фонд як «одну з форм благодійної діяльності, яка має свою юридичну самостійність та створюється для здійснення благодійної діяльності відповідно до закону» [311].

Другий важливий акт – Закон України «Про державну підтримку благодійної діяльності та благодійних організацій» від 22 червня 2010 р., № 2384-VI. У цьому документі також подано визначення благодійного фонду, а також зафіксовано принципи державної підтримки благодійної діяльності та порядок співробітництва держави з благодійними фондами [496].

Таким чином, вищезазначені закони створюють правову основу для функціонування благодійних фондів в Україні та визначають їхню роль у сфері благодійності та громадянського суспільства. Вони також окреслюють обов'язки та відповідальність фондів перед суспільством і перед державою, забезпечуючи правовий порядок їхньої діяльності в інтересах громадського добробуту. Основне завдання благодійного фонду – збирати, акумулювати та

передавати отримувачам благодійної допомоги (бенефіціарам) грошові кошти, інші блага чи майно.

Специфіку діяльності фондів описала О. Ткачук. На думку правниці, ампула фондів багатоманітні та мають певний класифікаційний тип: спеціальну базу, специфіку генези організаційних принципів та структури, особливості системи здійснюваних функцій, статус дії, характер впливу, організаційно-правові форми (громадська організація, благодійний фонд, спілка громадських організацій чи юридичних осіб) [458, с. 32–38].

Історик і політолог Р. Сербін зазначає, що благодійні фонди в сучасному суспільстві представляють собою важливий елемент неприбуткового сектору, спрямований на розв'язання різних соціальних, медичних, освітніх та культурних проблем. Вони виконують низку важливих функцій, які сприяють поліпшенню якості життя та загальному розвитку суспільства [403, с. 412 – 416].

За визначенням А. Халецької, благодійні фонди і благодійні організації, створені з метою провадження екологічної, оздоровчої, аматорської, спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності, а також творчі спілки та політичні партії відносять до неприбуткових організацій [484].

Маємо твердження окремих науковців-цивілістів, які визначають благодійні фонди як вид установ. Одні дослідники (О. Донік, О. Саманцева) вказують на те, що правова природа благодійного фонду й благодійної установи збігається [206, с. 136–138]. Інші (І. Жигалкін, М. Слабошпицький) вважає, що благодійний фонд є саме різновидом установ, а не видом непідприємницької юридичної особи [130, с. 38]. Подібної точки зору притримується і О.Літвіна, авторка стверджує: благодійний фонд і благодійна установа – це види установ, які можуть існувати в системі благодійництва [223, с. 5–6].

Своєю чергою науковці Г. Яновицька та М. Яговка слушно підкреслюють, що благодійний фонд – як некомерційну організацію, що створюється фізичними або юридичними особами шляхом об'єднання

(виділення) майна з метою здійснення благодійної діяльності. Відповідно до їхніх досліджень, характерними ознаками благодійного фонду є відсутність членства, обов'язкове формування майна засновниками та передача цього майна у власність фонду [500, с. 288–296].

А от дослідник В. Чепурнов у праці «Правовий статус благодійних установ та товариств за законодавством України» розглядає благодійний фонд як самостійну організаційно-правову форму, а визначає його як різновид установи, що створюється шляхом передачі майна для здійснення благодійної діяльності. [495, с. 6].

Підсумовуючи думки авторів, можемо стверджувати, що категорія «*благодійний фонд*» – це благодійна структура, спрямована на збір, управління і розподіл фінансових ресурсів задля досягнення благодійних і громадських цілей. Характеризується такими ознаками, як: висока соціальна відповідальність, волонтерська діяльність, філантропічні зусилля. Засновані на принципах доброчинності та підтримки, благодійні фонди часто функціонують для розв'язання соціальних, медичних, освітніх та інших проблем, покликані полегшити страждання та поліпшити якість життя тих, хто опинився в складних життєвих обставинах. Ці фонди мають важливе значення в суспільстві, сприяючи об'єднанню зусиль громадян, бізнесу та влади для досягнення спільної мети благодійності та підтримки тих, хто потребує допомоги.

Дотичною до нашого дослідження і категорія «волонтерство».

У своїй первинній суті поняття «волонтерство» прийшло до нас разом із категоріями «громадянське суспільство», «демократія», «громадські організації».

Першоджерелом використання категорії «волонтер» є латинь: уперше було застосовано в латинській мові *Volontarius, voluntas* – добра воля, їм рівноцінні такі слов'янські поняття, як «доброволець» і «доброчинність», що відображає доброчинну діяльність, у французькій мові *Volontair* – добровільний [459]. А ось у публікації Д. Корнієнко зазначається, що

«волонтерство» походить від англійського *voluntary* – «добровільний, доброволець йти добровільно», що являє собою діяльність, що виконується фізичними особами на принципах безкорисливої дії, без отримання оплати, без мети кар'єрного зростання, з метою благополуччя та процвітання спільноти та суспільства загалом. Під волонтерством розуміють активності, які здійснюються як на локальному, такі на національному рівнях» [62].

Згідно зі Словником-довідником для соціальних педагогів та соціальних працівників (2000), волонтерство – це добровільна, неприбуткова діяльність, спрямована на добробут і процвітання спільнот та суспільства в цілому. Волонтерство розглядається як елемент особистісного розвитку, що сприяє набуття нових знань і навичок, удосконаленню здібностей, стимулюванню ініціативи та творчості [419, с. 46].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (2009) подано категорію «волонтерство» в двоякому тлумаченні:

- по-перше, це особа, яка добровільно вступає на військову службу або іншу державну службу;
- по-друге, це іноземний громадянин, який добровільно бере участь у збройних конфліктах на боці іншої держави [71, с. 1736].

Словник української мови у 20 томах цю категорію виокремлює як одну з форм масового демократичного руху в світі, засновану на добровільній благодійній діяльності громадян у галузі охорони здоров'я, освіти і культури [417].

У Тлумачному словнику-мінімуму із соціальної педагогіки та соціальної роботи (2017) категорія «волонтерство» тлумачиться так: як фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову і вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер [460, с. 232]. Як самостійна лексична одиниця категорія «волонтерство» трактується в Навчальному енциклопедичному словнику-довіднику (2020) як форма громадянської активності, яка базується на безкорисливості та бажанні допомагати оточуючим. Волонтери можуть працювати в різних сферах: від допомоги в

хоспісах і пришкільних закладах до участі в міжнародних гуманітарних місіях [251, с. 61].

На основі аналізу низки дефініцій, поданих у згаданих вище словникових виданнях, підсумовуємо: категорія «волонтерство» являє собою своєрідний соціальний феномен, притаманний розвиненому суспільству, в основу якого покладено ідею надання безкорисливої соціальної допомоги, безоплатної підтримки незахищених верств населення, активне залучення добровольців до суспільно корисної діяльності задля подолання суспільних негараздів, наслідків стихійних лих, екологічних, гуманітарних катастроф, соціальних, національних, релігійних конфліктів і протистоянь.

Науковцями І. Зверевою, О. Безпалько, С. Харченко в навчальному посібнику «Соціальна робота в Україні» (2003) категорія «волонтерство» аналізується як добровільна, неприбуткова діяльність фізичних осіб, спрямована на задоволення суспільних потреб та покращення якості життя в громаді [169, с. 233]. Аналогічне визначення є в навчальному посібнику «Словник-довідник із соціальної роботи» (2015) укладачів М. Букач, Н. Клименюк, В. Горлачук за ред. М. М. Букача, які категорію «волонтерство» трактують як прояв активної громадянської позиції, коли люди добровільно віддають частину свого часу та сил на благо інших, сприяючи розвитку суспільства та покращуючи життя людей, які потребують допомоги [420, с. 384].

Проаналізуємо тлумачення цієї категорії в нормативно-правових документах.

Відповідно до Загальної декларації волонтерів (1990), на законодавчому рівні закріплено визначення категорії «волонтерство» як це свідомий вибір людини, яка прагне активно долучитися до життя своєї спільноти, відстоюючи свої цінності та сприяючи загальному добробуту через добровільну участь у спільних проектах, спрямованих на вирішення суспільних проблем та зміцнення соціальних зв'язків [155]. Доречно зауважити, що категорія «волонтерство» на законодавчому рівні нормативно закріплена в Законі

України «Про волонтерський рух», «Про волонтерську діяльність», «Про волонтерську діяльність» і визначається в окремих тлумаченнях:

- громадянин, який досяг 16-річного віку (або 15-річного за певних умов) і активно долучається до суспільно корисних справ, не очікуючи матеріальної винагороди [323].

- молода людина, яка через добровільну участь у соціальних проектах розвиває свої лідерські якості та сприяє зміцненню своєї громади [324].

Згідно із затвердженим «Положенням про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг» [298], категорія «волонтерство» базується на добровільності та добротності, законності, гуманності, гідності, відповідальності, конфіденційності.

Закони України «Про громадські об'єднання» [328] та «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [318], що регулюють діяльність волонтерського руху в Україні, категорію «волонтерство» визначають як «добровільну, соціально спрямовану, неприбуткову діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги» [318; 328].

Аналізуючи різні підходи до визначення категорії «волонтерство», цікавим є розмежування на основні риси Комісією соціального розвитку Економічної та соціальної ради ООН [121, с. 66–178], з-поміж яких:

- турбота про людей, виражена через співчуття, підтримку та допомогу, є фундаментом будь-якого здорового суспільства. Вона сприяє створенню атмосфери взаємодопомоги, де кожен відчуває себе цінним і захищеним. Особливо важлива така атмосфера в освітньому середовищі, адже саме школа закладає основи для майбутнього суспільства. Для волонтерів принципи взаємодопомоги та альтруїзму є рушійною силою, яка спонукає їх до дії;

- прагнення до створення більш справедливого суспільства, поєднане з бажанням особистісного зростання, спонукає людей добровільно віддавати свій час, щоб зміцнити соціальні зв'язки та допомогти тим, хто цього потребує;

- солідарність і гуманна корисливість: люди добровільно жертвують своїм часом заради встановлення взаємодовіри та причетності, що робить їх зацікавленими в благополуччі інших;

- безмежний скарб людського досвіду – добродійність, милосердя, толерантність, співробітництво та інші цінності – є основою для розвитку навичок взаємодії, подолання конфліктів та побудови міцних соціальних зв'язків. Можливість обмінюватися досвідом, навчатися один в одного та вдосконалювати наявні знання дозволяє нам створити потужний інтелектуальний ресурс для розвитку суспільства;

- активна громадянська позиція – це втілення у життя таких цінностей, як громадянськість, взаємодовіра та солідарність, що проявляється в спільних діях, об'єднаних спільними світоглядом та почуттям відповідальності перед суспільством;

- оновлення та досконалення етичного стандарту, який регулює людські взаємини;

- сприяння відновленню міцних соціальних зв'язків між людьми як фундаменту для подолання розколу в суспільстві;

- нове бачення соціальної діяльності передбачає переосмислення ролі матеріальної винагороди у волонтерській діяльності. Замість фокусування на компенсації, волонтери мотивуються безпосереднім впливом своєї роботи на життя інших людей та досягненням спільних цілей [68, с. 64–72].

Проаналізуємо науковий дискурс категорії «волонтерство» у психолого-педагогічній літературі.

З позиції психології вчений М. Дейчаківський [101, с. 10–15] стверджує, що «волонтерство» – це праця та участь надати дієву підтримку в становленні демократії в Україні, зробити конкретний внесок у поліпшення становища маргінальних груп чи в розвиток соціальної і культурної сфери.

Науковці О. Безпалько, Н. Заверико, І. Зверева розглядають категорію «волонтер» як особу із наділеними людськими якостями співчуття та відповідальності, яка володіє розвиненими комунікативними навичками і

прагне зробити позитивний внесок у життя інших, надаючи безкорисливу допомогу та підтримку. [9, с. 52]. А науковиця Т. Лях зазначає, що це «особистість, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер» [227, с. 20].

Дослідниця Л. Романова категорією «волонтер» розглядає людину, яка, реалізуючи свій громадянський обов'язок, добровільно долучається до вирішення соціальних проблем, сприяючи таким чином особистому зростанню та розвитку громади [390, с. 54–60].

Контекст нашого дослідження дає змогу розглянути дослідницькі підходи катеорії «волонтерство» вітчизняних науковців (З. Бондаренко, О. Безпалько, Н. Заверико, І. Зверєва, А. Капська, С. Савченко та ін.), які в наукових працях розглядають волонтерів як суб'єктів соціально-педагогічної діяльності. Авторка Т. Лях зазначає, що категорія «волонтерство» це добровільна, безкоштовна діяльність, спрямована на взаємодопомогу, підтримку та спільне вирішення проблем, яка сприяє особистому розвитку та покращенню життя громади. [227, с. 61]. Остання особливість волонтерської діяльності, на нашу думку, є ефективним методом формування здоров'язберезувальної культури у молодіжного середовища.

У науковій базі знаходимо дещо відмінне визначення категорії «волонтерство» науковця Я. Слуцького, який наголошує, що волонтерство – це шлях до самореалізації та позитивних змін у суспільстві, самостійно прийняте рішення про активну участь у суспільно корисній діяльності, яке є проявом соціальної відповідальності та сприяє особистісному зростанню та розвитку громадянського суспільства [422, с. 41–44].

Вітчизняний науковець З. Бондаренко, аналізуючи підходи до визначення волонтерства зазначає, що це багатогранне явище, яке має важливе значення для розвитку суспільства. Воно дозволяє людям реалізувати свій потенціал, особистісне зростання, формувати громадську активність милосердя та благодійності, допомагати іншим в покращенні добробуту суспільства [58, с. 20].

Таким чином, можна стверджувати, що сучасний вплив волонтерства є важливим для розвитку суспільства, оскільки саме волонтерство спроможне проявити високу соціальну відповідальність та активну громадянську позицію, відіграти незамінну роль у сучасному суспільстві не очікуючи натомість нічого, крім власного задоволення від зробленого доброго вчинку. Саме ця безкорисливість і здатність віддавати свій час і сили на благо інших роблять волонтерство таким цінним для суспільства.

Наступна категорія в межах наукового дослідження – «добročинність».

Характеризуючи генезу категорії «добročинність», варто передусім наголосити на широкому спектрі досліджень, автор яких стверджують про синонімічність категорії «благодійність» та «добročинність». Зокрема, Енциклопедія історії України ототожнює ці категорії, трактуючи «благодійність» і «добročинність» як добровільне надання допомоги соціально знедоленим та матеріально незабезпеченим громадянам суспільства приватними особами, товариствами [123].

Так, у Словнику української мови у 20 томах зазначається, що «добročинність» – це зроблене добро, корисний вчинок [416]. А у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» категорія «добročинність» трактується як матеріальна допомога бідним, користь, надбання добра [72, с. 230].

У Словнику-довіднику лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність зафіксовано, що добročинність – це здатність бути чесним і мати стійкі моральні принципи; добročинність – це дотримання набору моральних або етичних принципів, схвалених на рівні індивідів та інституцій [421, с. 341].

У Сучасному словнику етики категорія «добročинність» ототожнюється з категорією «чеснота», де останнє розглядається як «позитивна моральна якість» людини з її способом життя; якість, що характеризує готовність і здатність особистості свідомо й неухильно орієнтуватись у своїй діяльності та поведінці на принципи добра і справедливості» [454].

Отже, із вищенаведених дефініцій цієї категорії висновуємо, що «добročинність» доцільно розглядати в широкому значенні як морально-етичну, правову та філософську категорію; у вузькому – як конкретну сферу суспільного й особистого життя, які характеризуються практичною спрямованістю.

В Етичному кодексі ученого України категорія «добročинність» визначається як:

- чесність, чистота манер;
- особиста добročинність – це внутрішнє прагнення до добročинності, яке впливає з особистих моральних переконань та цінностей;
- у психологічному й етичному розумінні добročинність означає фундамент моральної свідомості людини, який визначає її ставлення до себе та інших;
- у професійній поведінці добročинність ґрунтується на загальноприйнятих етичних принципах, які передбачають чітку систему правил та стандартів та визначають порядок взаємодії працівників та організації;
- добročинність – це прояв поваги до гідності кожної людини, який допомагає нам розвивати в собі найкращі людські якості та сприяє створенню більш справедливого суспільства [127].

У Всесвітній декларації волонтерства, ухваленій 2001 р., категорію «добročинність» визначено як фундаментальний принцип цивілізованого суспільства, який сприяє створенню світу, де панують свобода, безпека та справедливість, і де кожна людина має можливість реалізувати свій потенціал. [154, с. 67–80].

Отже, якщо розглядати категорію «добročинність» з позиції суб'єкта (хто її здійснює), то можна констатувати певні дії особи із власної ініціативи без наявності на те певних правових підстав.

У науковій праці дослідниці О. Ільченко, зазначено, що генеза категорії «благодійність» нині вживається як своєрідний синонім до поняття

«доброчинності»...«об'єднуючою парадигмою для цих понять є ідеали православ'я (милосердя, жертівність, співчуття, прагнення допомогти хворому, нужденному, старому, які виступають духовно-морально-етичним підґрунтям благодійності» [174, с.142–151]. Дещо подібну точку зору висловлює А. Красуля, характеризуючи доброчинність як етичне доброчинство та ототожнюючи її із поняттям «благодійництва» [211]. Такої ж думки дотримуються дослідники Г. Білавич [15], Н. Гончарова [92], І. Довжук [114], П. Біліченко [16], О. Колесник [194], Н. Савченко [393], М. Слабошпицький [410], Д. Сорока [426], Л. Ваховський [67], О. Стрельнікова [446], С. Толстоухова [457], І. Юрченко [501], О. Яковець [502], N. Basyuk [506], V. Ternopilska [506].

Відома дослідниця О. Єсіна феномен «доброчинності» тлумачить як діяльність, за допомогою якої приватні ресурси добровільно й безкоштовно розподіляються їх власниками з метою допомогти людям (бідним, сиротам, а також і тим, хто відчуває нестачу додаткових засобів для реалізації своїх інтересів (наприклад, професійних)) [129].

Зарубіжні дослідники М. Олчман та П. Джордан «доброчинність» визначають як добровільний та свідомий вибір людини, яка прагне активно долучитися до життя своєї спільноти, відстоюючи свої цінності та сприяючи загальному добробуту через добровільну участь у спільних проектах, спрямованих на вирішення суспільних проблем та зміцнення соціальних зв'язків. [268, с. 119].

Розглянувши в історичному значенні тему благодійності, Л. Азарцева доводить, що доброчинність стала результатом розвитку «нового типу свідомості» у давніх культурах (передусім в античній) [2, с. 86–96].

Цінними в розумінні суті категорії доброчинності є міждисциплінарне дослідження Н. Борзової [60], де авторка актуалізує багатоаспектність проблеми. Сучасні українські вчені (історики, культурологи, економісти, педагоги, психологи, філософи, політологи, фахівці з права, державного управління, соціальної роботи) теоретичне вивчення доброчинності

здійснюють найчастіше за такими напрямками: доброчинність як соціально-культурне, етичне явище: Н. Борзова [60], О. Кочнова [209], О. Савранська [392], Н. Сейко [401], Ю. Сугрובה [452], Є. Шелехов [497]); періодизація еволюції доброчинності (С. Поляруш [300]), генеза доброчинності (О. Ільченко [174], І. Мигович [236]); економіко-правові питання (О. Вінніков [106], М. Лациба [395]); відродження вітчизняної благодійності (Ю. Гузенко [97], О. Донік [117], А. Нарядько [254], Т. Ніколаєва [263]); благодійні практики в освітній галузі (С. Посохов [301], Н. Сейко [400]); державне регулювання та перспективи розвитку доброчинності (В. Бакальчук [7], О. Ковтун [192], Т. Курінна [215], С. Матяж [230], Д. Плеханов [295]); благодійність та волонтерство як виміри соціального капіталу (В. Єлагін [128], О. Цихмістро [494], С. Харченко [425]); історико-культурологічні аспекти благодійництва, меценатства та спонсорства (Г. Білавич [14], М. Багмет [5], Ф. Ступак [450], В. Кратінова [213], Н. Ларіонова [213]); компаративістичні дослідження благодійності та меценатства (Л. Хобта [488]); благодійність як інструмент державної соціальної політики (Л. Дума [113], І. Пінчук [481], О. Семашко [113], С. Толстоухова [100], В. Халецький [113]); благодійність у контексті соціальної відповідальності (Ю. Бегма [8], О. Вінніков [499], О. Грішнова [96], М. Дейч [100], А. Колот [195], Е. Лібанова [222], С. Мельник [232], О. Редько [8], В. Королько [207]); благодійність та волонтерство (І. Зверева [169], В. Лаппо [217], Л. Прокопів [383], В. Стинська, [439] С. Харченко [169]); організаційні питання доброчинної діяльності З. Бондаренко [58]; доброчинність у контексті соціальної роботи та соціальної педагогіки І. Грига [95], Н. Кабаченко [95], В. Лаппо [218], І. Мигович [235], Т. Семигіна [95], Г. Яновицька [503]); технології залучення до доброчинства О. Безпалько [10], Р. Вайнола [10], В. Кабаченко [286], А. Капська [10], Н. Комарова [10]) та ін.

Узагальнення філософської літератури уможлиблює, на думку Т. Алексеєнко, проаналізувати теоретико-методологічні підходи до розуміння категорії «доброчинність» як соціального феномена, а саме:

1. Негативістський – де доброчинність є суспільним інститутом соціальної допомоги для зниження рівня напруги і конфлікту в суспільстві.
2. Утилітарний – заснований на аналізі соціальних наслідків і соціально-економічних складників доброчинності.
3. Етичний – акцентує людську увагу на духовних, ціннісних і орієнтованих вимірах доброчинності.
4. Структурно-функціональний – доброчинність розглядається як така, що виконує функції суспільства заради збереження його цілісності [3, с. 42].

Цікавим є висновок Ю. Підвальної на основі досліджень Б. Паскаля, який вважає, що доброчинність – це вміння вчасно завдяки мудрості виховати себе, бо людина – це «мисляча тростинка», яка може придбати знання про доброчинність, спираючись на релігію, релігійний досвід, де вже сформовані всі головні цінності людського співжиття [385, с. 319].

Окремі вчені в галузі права теж досліджували окремі вектори досліджуваної нами проблеми. На увагу заслуговують міркування науковця О. Ковтуна, який, звертаючись до аналізу особливостей державної політики у сфері доброчинності в Україні, зазначає, що доброчинність «повинна базуватися на таких положеннях як правове регулювання з розвитком благодійної діяльності, визначенням спеціальних програм, добровільною діяльністю меценатів та державною підтримкою благодійності» [192].

З позиції науковця В. Чепурнова доброчинність означає здійснення доброчинності благодійником на підставі власного волевиявлення без будь-якого примусу. А проте доброчинність може виражатися в жертвній діяльності, яка є найвищим ступенем безкорисливості [495, с. 43]. Відтак дослідницькі пошуки М. Житника апелюють до окреслення якостей благодійника, тобто «...доброчинність в діяльності благодійників - це вимір духовності та моральних якостей, гуманістичних відносин у суспільстві» [12, с. 4–9].

Досліджують проблему доброчинності і в соціологічній науці. В Україні теоретичні соціологічні розвідки доброчинності та доброчинної діяльності, на нашу думку, фактично перебувають на периферії наукового інтересу, а отже, ще не набули поширеності. Водночас досліджуються такі проблеми, як стан та розвиток волонтерства (С. Горбунова-Рубан [77], Н. Комарова [78]); інституціоналізація доброчинної діяльності (О. Стрельнікова [446], І. Юрченко [501], Л. Кожухаренко [193]; Н. Камінська [179]); стан та перспективи розвитку благодійництва (О. Безпалько [53, с. 120], Ю. Галустьян [53], С. Голота [290], А. Гулевська-Черниш [53], Л. Паливода [290]); корпоративна соціальна відповідальність (С. Буко [66], Д. Коник [204], В. Королько [207], М. Олійник [204], Ю. Привалов [204], А. Фурман [481], М. Підгурська [481]); благодійність як вимір розвитку громадянського суспільства (О. Бень [11], О. Пенькова [293], В. Середа [405], О. Яхтома [405]); ефективність благодійних організацій (О. Гілета [89]); чинники та механізми благодійної діяльності (V. Ternopil'ska [508], Т. Данілова [74]); теоретико-методологічні аспекти благодійності, благодійність та соціальна робота (М. Лукашевич [236], Т. Алексеєнко [74]); благодійний маркетинг (В. Полторац [299], Н. Бак [6], В. Бобривець [54]); соціально-правові аспекти діяльності благодійних організацій (Ю. Галустьян [465], В. Головенько [465], М. Шевченко [465]); благодійність як характеристика соціальної солідарності (Є. Шелохов [497], В. Юрасов [500]) та ін.

Зокрема, науковиця О. Стрельнікова виходить із припущення, що форми доброчинної діяльності залежать від її суб'єктів, у такий спосіб виокремлюючи загальні форми доброчинності: приватна допомога (аргументує категорію доброчинності виявом зрілості; під час пожертви доброчинець бере на себе відповідальність як за допомогу, так і частково за отримувача доброчинної допомоги); допомога, організована й опосередкована благодійними фондами; змішана форма допомоги [447, с. 89–96].

Проаналізовано потужний пласт із досліджуваної проблеми в історико-педагогічній літературі. Зокрема, А. Красуля зауважує, що доброчинність –

безкорисливе надання допомоги тим, хто її потребує, та не є пов'язаними з благодійником. У християнському розумінні цей термін означає «...прояв співчуття до ближнього й моральний обов'язок імущого допомагати незаможному» [212]. Цінним у контексті нашої роботи є дослідження Н. Сейко, яка добротинність спрямовує в соціально-педагогічний та рівнорівневий характер із мотиваційних чинників її здійснення, виокремлюючи загальносоціальну чи макромотивацію із відстоюванням власної цілісності суспільства в аспекті суспільного миру. З огляду на це добротинність для соціально незахищених верст населення стає своєрідним «страхуванням від ризиків», а для населення із дещо більшим рівнем достатку – добробутом. На думку вченої, індивідуальна мотивація до добротинності є багатогранною і може включати як прагнення до особистого зростання та самореалізації, так і бажання внести свій вклад у розвиток суспільства, проявити співчуття до ближнього та підтвердити свої моральні цінності [399, с. 448].

За сучасних умов соціокультурної дійсності, включаючи процеси глобалізації та реформування суспільства, а також зростання соціальних ризиків, як-от: збройні конфлікти, масові міграції, втрата майна і тяжкі захворювання, – феномен добротинності набув різноманітних форм, які, за визначенням Т. Алексеєнко, можна класифікувати за такими ознаками:

- вираження патріотизму, включаючи економічну, матеріальну, психологічну та фізичну підтримку військових і постраждалих від бойових дій, проведення патріотичних акцій та активне пропагування національної символіки;

- розвиток благодійних фондів та організацій, їхній участі добротинності та наданні послуг професіоналами;

- утилітарна цінність, що визначається здатністю задовольнити життєві потреби людини та її практичною доцільністю з точки зору корисності [3, с. 65].

- міжнародне поширення, що включає фінансування соціальних проєктів через діяльність різних неприбуткових організацій та волонтерських рухів, які спрямовані на підтримку вразливих груп населення;

- сфера професіоналізації, яка виявляється в усвідомленні моральних цінностей, що нагромаджувалися впродовж віків.

Отже, доброчинність з точки зору історико-педагогічної науки виявляється в розвитку і зростанні благодійних фондів і організацій, що зумовлено еволюцією громадянського суспільства.

Потребує уваги, як на наш погляд, і «польова» соціологічна активність у дослідженнях доброчинності. Можна говорити лише про поодинокі дослідження доброчинності, що навряд чи є достатнім, зважаючи на реальний стан розвитку благодійності в Україні, обмежену інформацію щодо становлення та розвитку цього соціального інституту та його важливості для становлення демократичного та цивілізованого суспільства. Це, зокрема, дослідження Інституту соціології НАН України (2002) [204, с. 92], загальнонаціональні опитування Київського інституту проблем управління імені Горшеніна (2010, 2011) [119]; дослідження, ініційовані громадськими організаціями [388, с. 42], Українським фондом благодійників (2008–2013) [303], регіональними інституціями/творчими колективами: наприклад, кафедрою соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «Благодійна діяльність у Харківському регіоні» (2011–2013) [4], Центром вивчення громадської думки Інституту міста (аналітичний центр, Львів) «Розвиток волонтерства у Львові» (2011) [245] та ін. Отже, міждисциплінарні дослідження засвідчують, що доброчинність – це прояв благородства та людяності, який виявляється у допомозі та підтримці інших людей або громадських ініціатив, спрямованих на поліпшення якості життя, підтримку, розвиток соціально вразливих груп або розв’язання загальнолюдських проблем. Це акт добровільності та безкорисливості, спрямований на допомогу іншим без очікування винагороди або вигоди.

Підсумовуючи, варто виокремити категорію «добročинність» у сучасному суспільстві в таких ознаках: глобалізація (добročинність стала міжнародним явищем); професіоналізація (добročинність зумовлюється сьогодні розвитком благодійних організацій, фондів, їх участю у наданні послуг, що вимагає значної кількості професіоналів, які могли б підтримувати інтенсивне функціонування цієї сфери); «утилітарна цінність» добročинності для добročинника і всього суспільства.

У контексті досліджуваної проблеми проаналізуємо ще одну категорію «добročинна діяльність». Законодавство у сфері добročинної діяльності обмежується тільки Законом України «Про Товариство Червоного Хреста України», у якому виписано трактування досліджуваної категорії, а саме: це «...діяльність, пов'язана з наданням допомоги та підтримки тим, хто її потребує, виходячи із загальнолюдських принципів гуманності та взаємодопомоги, яка здійснюється виключно безкорисливо (без мети одержання прибутку чи іншої вигоди)» [354].

Згідно з дослідженнями О. Стрельнікової та Н. Єсіної, філософія та історія традиційно пов'язують добročинність з релігійними мотивами, такими як милосердя, альтруїзм, співчуття та боязнь Божого покарання. Представники соціально-політичної галузі знання як панівні виокремлюють мотиви прагнення до суспільного визнання та підвищення іміджевої самооцінки. У соціальній психології наголошується на альтруїстичній мотивації добročинців, добročинну міжособистісну взаємодію трактують як специфічну «гуманітарну угоду», науковці-психологи вважають добročинну діяльність проявом спонтанного та емоційно забарвленого запалу й допомоги за велінням серця й душі [448, с. 85–94].

На думку дослідниці Н. Сейко добročинність як морально-етичне та соціально-педагогічне явище можна розглядати як один із чинників соціального захисту, а також як потужний інструмент розвитку особистості, який сприяє формуванню у дітей цінностей співчуття, відповідальності та активної громадянської позиції. [396, с. 15–20].

Автори (О. Стрельнікова, Н. Єсіна) зазначають, що в основі діяльності з надання добродчинної допомоги лежить альтруїстичний мотив, що уможливорює говорити про добродчинну діяльність як діяльність найвищого морального рівня.

Сучасні дослідники (О. Бандура, Е. Головаха, Н. Камінська, Н. Сорокіна, О. Фатхутдінова) розуміють категорію добродчинної діяльності як допомогу приватних ресурсів які добровільно й безкоштовно розподіляються між їх власниками задля допомогти людям, які того потребують, розв'язання суспільних проблем, а також удосконалення умов суспільного життя. Варто зазначити, що ті, хто потребує допомогти, – це не тільки бідні, сироти, інваліди, але й ті, хто відчуває нестачу додаткових засобів для реалізації своїх інтересів (наприклад, професійних) [179, с. 32–41].

Таким чином, на відміну від благодійної діяльності, яка більше акцентує на матеріальній або фінансовій допомозі, а також може бути пов'язана з конкретними організаціями, які збирають кошти або надають підтримку в разі біди чи кризи, добродчинну діяльність вважаємо ширшим поняттям, яке охоплює будь-яку форму добродчинства чи благодійності, які можуть включати не лише фінансову підтримку, а й добровільну працю, пожертвування речей тощо. Узагальнення матеріалів категорії добродчинності наведено в додатку В.

Аналіз поняттєво-категорійного поля досліджуваної проблеми зумовлює розгляд суспільно-політичних, економічних, соціальних детермінант історичного розвитку благодійних фондів в Україні наприкінці 90-х рр. ХХ ст. – першої чверті ХХІ ст. та спрямування на розв'язання освітніх (педагогічних) соціальних, медичних, економічних, демографічних, юридичних, інформаційних проблем добродчинної діяльності.

1.2. Чинники розвитку благодійних фондів в Україні (кінець 90-рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)

Витоки благодійності, як соціально-педагогічного феномена сягають глибокої давнини, переростаючи в стійкі традиції сторіч з переходом від форми взаємодії в первіснообщинний період до суспільної структури як найкращий людський здобуток, видозмінюючись із найпростіших форм його вираження – милостині, опіки. Аналіз історичних фактів дає змогу простежити тенденції та обґрунтувати традиції благодійності, сформовані в українській культурі. Це сприятиме розумінню ролі, яку посідає благодійність у формуванні української ідентичності та ціннісної картини світу українців.

Вважається, що як соціальний концепт доброчинність почала з'являтися на теренах України після заснування Київської Русі, однак ще за стародавніх слов'ян почали формуватися різновиди суспільних відносин, які сприяли закріпленню ціннісних засад благодійності у свідомості родових громад [484]. В існуванні родових громад закріплювалися стереотипні прояви поведінки, з-поміж яких особливо важливо виокремити реципрокацію (взаємопідтримка та взаємообмін в межах роду) та редистрибуцію (перерозподіл надлишкових благ з-поміж членів родової общини). Ці процеси стали передумовою формування ранніх форм соціальних взаємин [255].

Протягом Х–ХІІ ст. відбувалася трансформація соціально-економічних відносин, що спричинила розвиток вітакультурного простору, який оточував слов'ян, а також сприяв зміні моделі допомоги та підтримки нужденних.

На зміну первісним общинам прийшли племінні союзи, що включали не лише територіальні, а й політичні та військові взаємозв'язки. Це сприяло створенню першої держави на теренах сучасної України – Київської Русі, центральною фігурою якої був князь, який мав серед звичайного народу образ рятівника і захисника. Така роль сприяла закріпленню традицій благодійності та доброчинності з-посеред владної верхівки (через прийняття релігії закладаються перші ціннісно-етичні засади провадження доброчинності). Наступник Володимира Ярослав Мудрий продовжує імплементацію релігії в

життя суспільства, водночас закріплюючи засади благодійної діяльності та добротності в суспільному устрої (доброчинність була як об'єктом, так і суб'єктом благодійної діяльності: призначалася для забезпечення власних потреб і пожертви для підтримки жебраків та убогих).

З XVI ст. на теренах України активно розвивається приватне меценатство і спонсорство. Благодійництвом займалися як окремі заможні люди, так і цілі роди: рід Острозьких (Острозька академія), благодійник Семен Кочубей (спонсор першого авторського видання «Енеїди» Івана Котляревського) та інші.

У XIX ст. в Україні почали формуватися перші офіційні благодійні приватні організації, відмінною рисою яких було відокремлення від релігії та заможних діячів. Активне поширення таких організацій для підтримки різних сфер діяльності та категорій населення сприяли зародженню громадянської свідомості українства як нації.

Радянська влада фактично заборонила благодійність, вважаючи її «пережитком капіталістичного ладу» та передавши все майно громадських організацій державному органу – Комісаріату соціального забезпечення. Меценатів й благодійників оголошено класовими ворогами, вони емігрували чи стали жертвами репресій [395].

Після розпаду радянської ідеології та відновлення незалежності 1991 р. Україна почала відновлювати власну історико-культурну спадщину, формувати нові державні та громадські інститути. Спектр благодійницьких практик в українській традиції посилюється в різноманітних сферах. Благодійна діяльність набуває нових форм, більш пристосованих до громадського благоустрою, розширює свої межі діяльності та наповнюється новим змістом, у суспільстві формується розуміння, що благодійна допомога потрібна не тільки церкві, а й іншим громадським засадам, внаслідок чого відбувається секуляризація благодійної діяльності [178, с. 217]

Тому аналіз розвитку благодійних фондів неможливий без розгляду політичних подій, рівня економічного розвитку держави та культурно-освітніх чинників окресленого періоду.

Аналіз джерельної бази дає змогу стверджувати, що в період незалежності нашої держави діяльність благодійних фондів переходить на новий етап розвитку. Як зазначає С. Пасічненко, вона досягає найвищої своєї форми, стає вагомою частиною в подоланні кризових явищ в економічній, політичній, соціальній, медичній та освітніх галузях [292, с. 87–91].

Системі благодійництва притаманні швидкість розвитку та різноплановість у наданні благодійної допомоги.

Після проголошення незалежності України (1991) економічний шлях країни виявився складним та суперечливим, характеризувався перехідними процесами від централізованих, ієрархічних, тотально регламентованих економічних відносин, що базувалися на відсутності приватної власності та державному контролі, до ринкових механізмів. Так, у монографії Б. Панасюка наголошувалося, що незважаючи на величезні труднощі й упущення в управлінні економікою, соціальною сферою всіх урядів після 1991 р., все-таки вдалося підготувати підґрунтя для соціально-економічного зростання, починаючи з 2000 р. Автор на основі аналітичних оцінок зазначав, що у сфері соціальних виплат політика держави спрямовувалася на підтримку найбільш соціально незахищених верств населення [290].

Водночас активізувався процес правового унормування діяльності об'єднань громадян. Становлення української державності вимагало створення національного законодавства та формування механізмів взаємодії між державою та суспільством, що мали сприяти безперешкодному розвитку громадянської ініціативи, подальшій демократизації та верховенству права. Саме тому в новоствореній незалежній Україні важливим кроком було врахування змін у правовому статусі громадських організацій, які були створені до 1991 р., тому що значний вплив на них мали напрацювання законодавчих актів, ухвалених після прийняття Декларації про державний

суверенітет України. Так, проєкт Закону «Про громадські об'єднання в Українській РСР» зареєстровано у Верховній Раді України 24 жовтня 1990 року [329, арк. 145], через два тижні після вступу в дію загальносоюзного закону з аналогічною назвою. Він був підготовлений Міністерством юстиції УРСР [330, арк. 26], представниками Академії наук УРСР [342, арк. 28–37], Міністерства фінансів УРСР [338, арк. 59–60], Прокуратури УРСР [347, арк. 66–67], Міністерства внутрішніх справ УРСР [344, арк. 122–123], Верховного Суду УРСР та Української республіканської ради профспілок, схвалений Президією Ради Міністрів УРСР [118, арк. 1]. Однак через непідтримку більшістю народних депутатів вищезазначений Закон України із певними напрацюваннями затверджено аж 16 червня 1992 р. та змінено назву «Про об'єднання громадян». Ухвала Закону України «Про об'єднання громадян» сприяла цивілізованому унормуванню створення та діяльності громадських організацій, дала поштовх розвитку ініціативи та появи різнопланових громадських об'єднань, які розпочинають активно співпрацювати з Верховною Радою, зокрема щодо розробки законопроєктів, необхідних для розвитку громадянського суспільства в Україні.

З ухваленням Закону України «Про об'єднання громадян» громадські організації могли діяти в Україні, маючи всеукраїнський, місцевий та міжнародний статус. Їх класифіковано за напрямками:

- молодіжні організації (зокрема й студентські);
- благодійні громадські організації (фонди);
- волонтерські (доброчинні) організації (загони);
- освітні, культурно-виховні товариства;
- інші громадські організації (товариства);

У цей період виникають перші молодіжні організації (і студентські), волонтерські (доброчинні) організації, створюються благодійні громадські організації (фонди), розвиваються різноманітні освітні, культурно-виховні товариства, зокрема й громадські інституції, часто ініційовані активістами та ентузіастами, які прагнули допомагати різним соціальним групам.

Проаналізуємо діяльність кожного з них.

Зародження діяльності молодіжних громадських організації [476, с. 23–29] у незалежній Україні бере свій початок із колишнього комсомолу, але в дещо іншому спрямуванні, зокрема діяльність їх була спрямована на широкі можливості самоствердження та захист своїх законних інтересів не тільки в рамках традиційних інститутів соціалізації, але й у вихованні доброчинності. Аналізуючи організаційно-інституційну діяльність молодіжних громадських організацій можна розмежувати певні об'єднання, а саме: різноманітні громадські молодіжні та дитячі фонди («Дитячий фонд України» (1991) [111]; Український фонд студентів (1991) [471]; молодіжні організації; аматорські клуби за інтересами – з певними напрямками (культурологічні, спортивні) та формами діяльності; релігійні молодіжні організації. З-поміж основних векторів їх діяльності – поглиблення в Україні демократичних процесів та побудови громадянського суспільства; розвиток освітньої галузі, взаємодопомога соціального характеру, волонтерська діяльність; діяльність науково-дослідницького, саморозвивального, самовиховного спрямування та ін. [190, с. 48].

Таким чином, аналізуючи діяльність молодіжних громадських організацій, можна зазначити, що саме в період відновлення незалежності України відбувається стрімкий розвиток благодійних організацій із різноманітним та великим спектром послуг в освітній, соціальній, адаптаційній, громадській, інформаційній галузях.

Благодійна діяльність громадських організацій (фондів, товариств), зокрема таких як Фонд милосердя та здоров'я Вінницької територіальної первинної організації Українського товариства сліпих (УТОС) (1993) стала піонером у розробці ефективних методів допомоги. За ініціативою Фонд милосердя та здоров'я здійснювалась, зокрема, фінансова підтримка (допомога грошима, землею), надання матеріальних ресурсів (знижки під час продажу книжок, навчальних приладь) та волонтерська праця (особистою

працею на користь закладу), заклали фундамент для сучасної системи благодійності в галузі освіти [221].

Проведені наукові дослідження уможливили проаналізувати особливості становлення волонтерських (доброчинних) організації (загонів), позаяк саме в цей період волонтерство активізує свою діяльність щодо надання соціальних послуг та допомоги з можливістю реалізації громадянської освіти, соціальних програм, допомоги іншим у їх розвитку, соціальному становленні, інтеграції в суспільство [216].

У процесі наукового дослідження виявлено діяльність таких волонтерських загонів:

- волонтерський загін «Світ», діяльність якого спрямована на категорію дітей-сиріт, дітей-інвалідів, малозабезпечених дітей, а також профілактику СНІДу з-поміж підлітків та юнацтва. Основна увагу в роботі загону спрямовано на благодійну імпрезу «Урок заради життя» [78, с. 46–51];

- Старосамбірська волонтерська (доброчинна) організація (загін) «Турбота» спрямовувала свою роботу на співпрацю із сирітськими притулками для неповнолітніх [55, с. 36–41];

- волонтерська доброчинна організація (загін) «Авангард» Рівненського міського центру у своїй роботі зосереджувала увагу на наданні соціальних послуг, організації та проведенні благодійних акцій у клубі «Сім'я» для дітей старшого шкільного віку та студентства, а також спрямовувала роботу в «Телефоні довіри» [348, арк. 48].

- пріоритетним напрямом роботи волонтери загону «Добротворець» Староховського педагогічного коледжу обрали соціальну опіку та захист найменш захищених категорій дітей та юнацтва (дітей з особливими потребами). Цей напрям передбачав організацію та проведення ігротек для дітей (музичні, танцювальні, інтелектуальні ігри, ігри-естафети, настільні, аукціонні ігри) [210, с. 34–38].

Отже, така діяльність волонтерських (доброчинних) організацій потребувала від доброчинців-волонтерів не лише бажання та наявності

вільного часу, а й певних знань педагогіки, психології, соціології, медицини, юриспруденції тощо.

Важливим індикатором серед видів класифікації громадських організацій є освітні, культурно-виховні товариства, зокрема товариство «Знання», товариство «Рідна школа».

Відновивши свою роботу 1991 р., товариство «Знання» головну увагу приділяло освіті дорослих, чим заповнювало ланку, яка утворювалася унаслідок класичної системи навчання «школа – виш». Товариство використовувало різноманітні (відмінні від традиційних) методи навчання – лекторії, народні університети, тематичні вечори, вечори запитань та відповідей, зустрічі з ученими, відвідування планетаріїв тощо [208, с. 9].

Щодо діяльності товариства «Рідна школа» – його відновили 1991 р. як самодіяльну добровільну громадську організацію, яка існувала в Галичині з 1881 до 1939 р. Концептуальною основою діяльності товариства були ідеї свободи, рівності, гуманізму, толерантності, суверенітету України як основної умови становлення національної системи освіти; роздержавлення системи освіти та поступовий перехід її закладів під опіку громади; усвідомлення нації як природного середовища для духовного та творчого становлення суспільства. Мета відновлення товариства полягала в усебічному сприянні відродженню української школи та дитячих дошкільних установ на національно-демократичних засадах з орієнтацією на пріоритет загальнолюдських цінностей [461].

Відзначимо і діяльність добродійної громадської організації – товариства Червоного Хреста (ТЧХ) України, яке з проголошенням незалежності України набуло змоги стати самостійною неурядовою та позапартійною інституцією та інтегруватися в міжнародний червонохресний рух [482, с. 3–4].

Зі здобуттям Україною державної незалежності в розвитку педагогічної освіти ключовим завданням стає підготовка конкурентоспроможного майбутнього педагога, який би добре володів фаховими компетентностями в

межах своєї спеціальності, тому важелем кожної запропонованої педагогічної спеціальності стає запровадження та вдосконалення робочих навчальних планів та програм [142].

1990-ті рр. позначилися реформуванням вищої освіти. Серед пріоритетних напрямів європейських трансформацій визначено впровадження у вищу освіту освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр», що зумовило ступеневу підготовку індивідуалізації, диференціації та універсалізації освіти з передбаченням форм, методів навчання, типів навчальних закладів з оновленим переліком кваліфікаційних рівнів у ЗВО [350, арк. 1–5].

Відповідно до дослідження науковиці Л. Прокопів, констатуємо, що перші роки незалежної України позначилися пошуком нових форм та методів професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів, зокрема у ЗВО: відкриваються кафедри педагогічної майстерності, факультети майбутнього вчителя, педагогічні класи, школи юного педагога, які внесли істотні зміни в процес підготовки майбутнього педагога, а також поступово відбуваються зміни навчальних планів (введено нові навчальні дисципліни: «Основи педагогічної майстерності», «Педагогічна майстерність» та ін.) [381, с. 45–49].

Зазначені реформи в освіті на сучасному етапі передбачали формування підготовки майбутнього педагога у ЗВО через освітню програму (далі – ОП), що розробляється для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і другого (магістерського) рівня (практичний профіль) з системою освітніх компонентів, переліком навчальних дисциплін і логічну послідовність їхнього вивчення, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи [343, арк. 172–194]. Тому вітчизняна модель професійної підготовки майбутнього педагога спрямовується на формування не тільки професійних навичок, але й потрібних особисті якостей майбутнього педагога з практичною участю в суспільно значущих справах, зокрема доброчинності, терплячості, благородності.

Наш науковий пошук засвідчив, що визначальну роль у розвитку благодійних фондів в Україні відіграла волонтерська діяльність.

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», однією з форм благодійної діяльності є волонтерська діяльність – добровільна, неприбуткова діяльність, що здійснюється фізичними особами на благо суспільства, і ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності та неприбутковості [326].

Дослідження феномена волонтерства в теоретичному і практичному вимірах у вітчизняній науці здійснювали О. Безпалько [9], Р. Вайнола [78], І. Грига [95], М. Дейчаківський [101], Л. Дума [95], З. Зайцева [178], А. Зінченко [171], І. Зверева [168], Н. Івченко [184], А. Капська [78], О. Карпенко [362], Л. Коваль [78], О. Кузьменко [126], О. Лисенко [95], В. Назарук [138], Ф. Ступак [451], С. Толстоухова [457], І. Трубавіна [466], О. Яременко [264] та ін. Досвід волонтерської діяльності в зарубіжних країнах та в Україні, характеристика волонтерства як соціокультурного феномена, соціологічної проблеми, форми соціальної активності особистості здійснено в працях М. Певної [389], К. Павлюка [382], О. Трубнікової [466] та ін.

Відповідно до наукових пошуків О. Трубнікової, умови незалежності України сприяли розвитку волонтерського руху, який «паралельно зростав із нашою країною» [466, с. 207]. З 1991 р. держава стала підтримувати політику впровадження телефонного консультування. Тож за сприяння Державної соціальної служби сім'ї, дітей та молоді почали відкриватися служби «Телефону Довіри» в обласних центрах та великих містах України, зокрема в квітні 1992 р. у м. Миколаєві. У службі працювали винятково волонтери, надаючи психологічну допомогу людям, які добровільно, анонімно звернулися до інституції зі своїми проблемами [455].

Завдяки посиленню міжнародної співпраці, західний досвід став проникати на територію України. 1992 р. почали працювати американські волонтери в рамках громадської організації «Корпус миру». Починаючи з того

часу, волонтерство активно розвивається на базі некомерційних організацій, а пізніше (у період з 1993 до 1995 рр.) – у центрах соціальних служб для молоді.

З 2001 р. важливу участь у залученні благодійних фондів, громадських організацій до розв'язання актуальних соціальних проблем дітей, юнацтва та сімей, сприянні волонтерського руху беруть на себе центри соціальних служб для молоді [349]. Ці заклади, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України (надалі КМУ) «Про розвиток центрів соціальних служб для молоді» (2001), мали право надавати благодійну (гуманітарну) допомогу, залучати міжнародну фінансову та технічну допомогу, міжнародні гранти на виконання програм і заходів стосовно дітей, молоді та сім'ї. З-поміж видів благодійної допомоги виокремлюємо такі:

- матеріальна допомога: надання продуктів харчування, одягу, предметів першої необхідності та інших матеріальних благ;

- психологічна підтримка: надання консультацій та психологічної допомоги для тих, хто переживає емоційні або психологічні труднощі;

- соціальна допомога: допомога в розв'язанні питань соціального забезпечення, оформлення документів, отримання правової та медичної допомоги;

- освітня та професійна допомога: надання можливостей для здобуття освіти, професійного навчання або підвищення кваліфікації;

- медична допомога: надання доступу до медичних послуг, лікування, реабілітації та медикаментів для потребуючих;

- житлова допомога: надання допомоги в розв'язанні проблем із житлом, зокрема надання тимчасового притулку або пошук житла.

Зазвичай центри соціальної допомоги стежили за потребами своєї місцевої спільноти та намагаються надавати допомогу відповідно до конкретних потреб і можливостей.

Так, при Ніжинському міському центрі соціальних служб для сім'ї дітей та молоді (1997) функціонувало спеціалізоване формування «Школа волонтерів» [288], навчання в якій пройшли 52 активних громадян різних

вікових категорій та соціальних груп. Волонтери активно долучалися до різноманітних соціальних проєктів центру, зокрема, займалися профілактикою негативних явищ серед молоді, надавали підтримку сім'ям у складних життєвих обставинах та опікувались дітьми з особливими потребами. Завдяки їхній ініціативі та самовідданості було проведено безліч заходів, спрямованих на покращення життя вразливих верств населення. Волонтери також забезпечували гуманітарною допомогою людей, які найбільше в цьому потребували, організовували транспорт для дітей з інвалідністю та їхніх батьків [299, с. 260–266].

Деякі центри здійснювали підготовку фахівців. Зокрема, Київський міський центр соціальних служб надавав методичну підтримку надавачам соціальних послуг у вигляді навчань, супервізій, семінарів, тренінгів. У ньому створено відділ методичного забезпечення, діяльність якого спрямована на методичну допомогу в проведенні соціальної роботи, організацію та проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг у м. Києві. Також методичну підтримку здійснювали фахівці відділу підвищення компетенцій надавачів соціальних послуг [234].

На сучасному етапі волонтери мають найвищий рівень довіри з-поміж населення, якщо порівнювати з державними органами. Волонтерська діяльність в Україні регулюється законодавством, як і в інших демократичних країнах. За період незалежності України ухвалено низку законів, які сприяють підтримці та розвитку волонтерського руху, зокрема про це йдеться в законах «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» (21 червня 2001 р.) [352], «Про соціальні послуги» (19 червня 2003 р.) [352], де добровільна праця волонтерів визнається як необхідна та суспільно корисна. Додатково 23 квітня 2003 р. Кабінетом Міністрів України створено координаційну раду з питань розвитку та підтримки волонтерського руху, а 19 квітня 2011 р. набрав чинності Закон України «Про волонтерську діяльність» [325].

Таким чином волонтерська діяльність юридично закріплена на державному рівні як добровільна праця, визначена необхідністю та суспільною користю.

У сфері благодійності дедалі важливу роль починає відігравати волонтерство, функції якого значно розширюються у зв'язку з появою нових соціальних викликів у суспільстві.

Швидке зростання волонтерського руху в умовах незалежної України свідчить про високий рівень громадянської активності та готовність українців допомагати один одному. Законодавство України [317] створює сприятливі умови для розвитку благодійності, забезпечуючи податкові пільги для благодійних організацій. Це дозволяє залучати різноманітні джерела фінансування, такі як приватні пожертвування, міжнародна допомога та інвестиції бізнесу, що, в свою чергу, сприяє розширенню масштабів благодійної діяльності та підвищенню її ефективності.

Статистичні дані щодо кількості благодійних фондів у період з 2000 до 2011 рр. ілюструємо на рис. 1.2.1[293, с. 125–129].

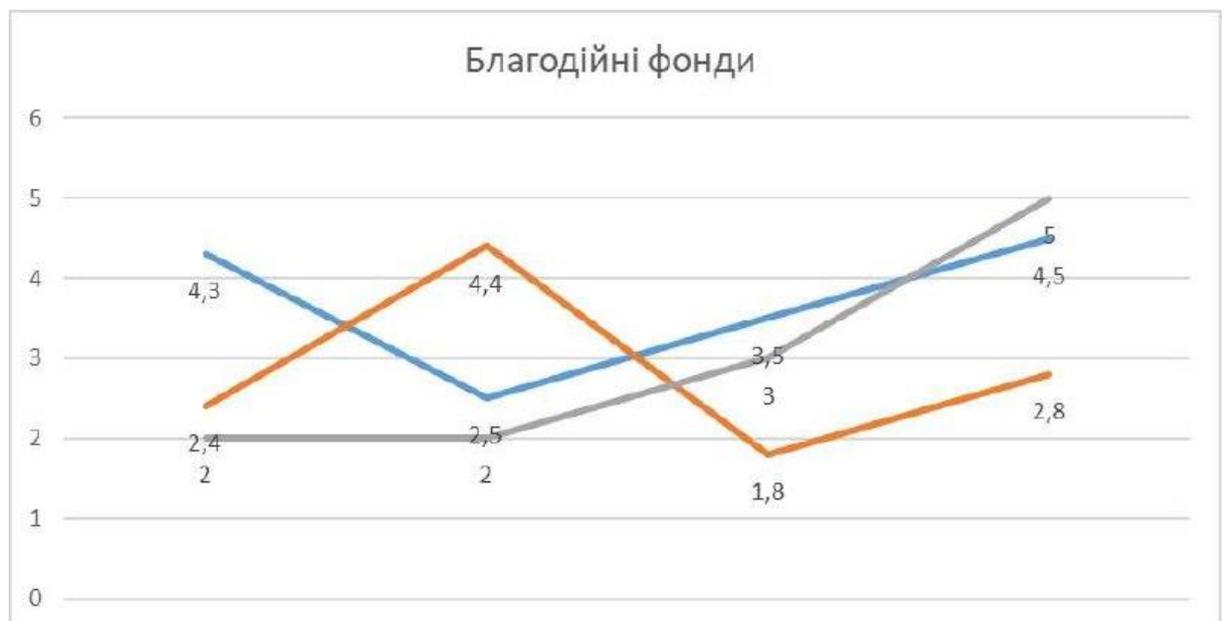

Рис. 1.2.1. Динаміка статистичних показників кількості благодійних фондів на період з 2000 до 2011 рр. (сірий колір – освітні благодійні фонди,

помаранчевий – медичні благодійні фонди, синій – соціальні благодійні фонди; визначено у відсотковому співвідношенні) [255].

За даними Державної служби статистики України, станом на початок 2011 р. в Україні (Рис. 1.1) зареєстровано 10482 благодійних фондів, з яких 71% становили соціальні, 19 % – медичні та 12 % – освітні [235, с. 261]. Найдинамічнішими областями за кількістю зареєстрованих благодійних фондів були Львівська, Одеська, Закарпатська, Харківська, Дніпровська, Миколаївська та Запорізька [110]. Такий розподіл, за деякими експертними висновками, цілком відповідає структурі благодійних фондів у Європі [235, с. 261–263].

Статистичні дані Єдиного державного реєстру установ та організацій України, оприлюднені Державною службою статистики України, за перші дев'ять місяців 2013 р. зареєстровано 14055 благодійних фондів, а станом на 1 вересня 2013 р. їх кількість зросла до 14653 [110]. Це є свідченням того, що, не маючи арсеналу підтримки благодійності, державній влада в Україні вдається активізувати зусилля для його розвитку, що позитивно впливає на соціальну сферу.

Утім, із загостренням проблем, посиленням військової агресії РФ у 2014 р. на Сході України та Криму, розпочинається процес інституалізації благодійності, що зумовлює консолідацію українського суспільства та дає поштовх для розвитку нових благодійних фондів (Рис. 1.2). Події 2014 р. спричиняють збільшення кількості благодійних фондів, зорієнтованих на розв'язання проблем внутрішньо переміщених осіб з Донбасу та анексованого Криму, постраждалих під час проведення АТО військовослужбовців та цивільного населення (наприклад, станом на березень 2017 р. заявили про себе 395 організацій (асоціацій) ветеранів АТО («Братерство АТО», «Волонтерська служба», «Мир і Ко», «Армія SOS», «Крила Фенікса», «Патріот» та інші) [353, с. 16].

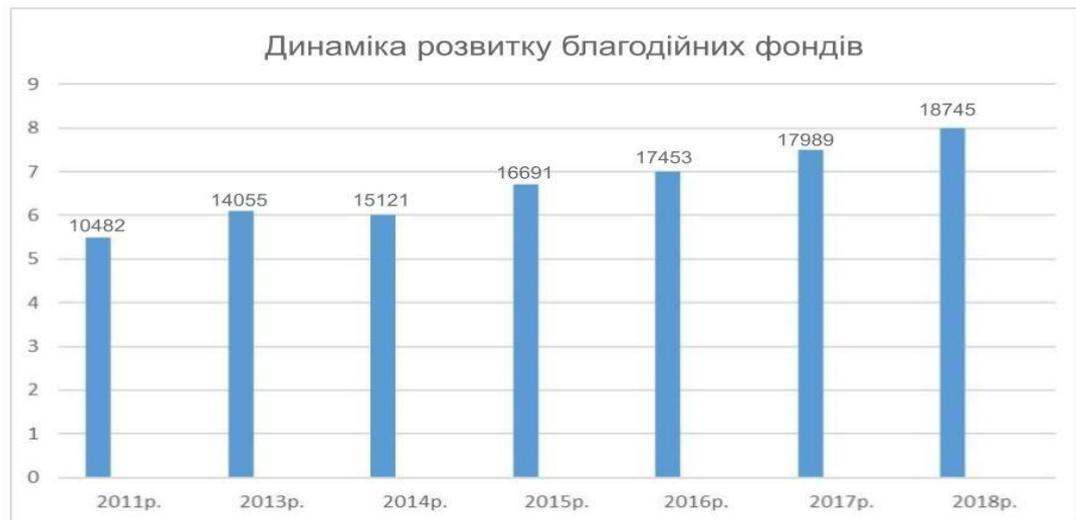

Рис. 1.2.2. Динаміка кількості (у відсотковому співвідношенні) благодійних фондів в Україні з 2011–2018 рр. [353, с. 16]

Розподіл витрат благодійної допомоги фондів, відповідно до статистичних даних у 2018–2023 рр. у сферах соціальної, медичної та освітньої (Рис.1.2.3, Табл.1.2.1), відображають наявні проблеми українського суспільства.

2018 р. сфера соціального захисту населення була пріоритетом серед всіх напрямів надання благодійної допомоги. Близько 427,02 млн грн (58,7 %) фінансових ресурсів благодійників спрямовано на допомогу постраждалим внаслідок військового конфлікту на Сході країни. У 2020–2023 рр. соціальний захист населення посів друге місце в рейтингу витрат за сферами надання благодійної допомоги, поступаючись сфері охорони здоров'я, і тільки третє місце посіла освітня галузь [472].

Таблиця 1.2.1

Розподіл видів благодійної допомоги у 2018–2023 роки, % [255]

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Допомога в соціальній сфері	35,90	38,90	39,20	38,80	40,74	41,69
Допомога в сфері медицини	35,90	38,30	37,60	37,10	39,80	40,20
Допомога в сфері освітній	20,90	21,10	19,70	20,40	21,90	23,70

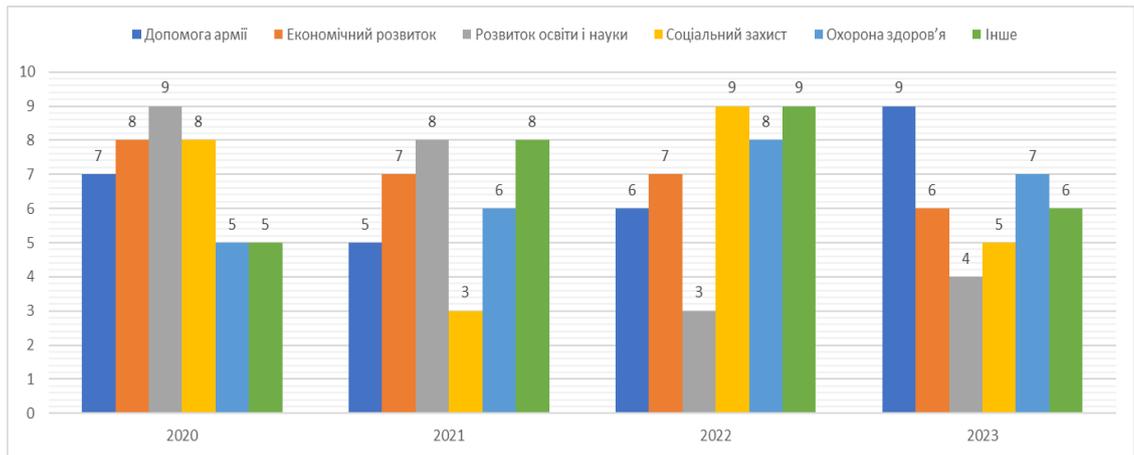

Рис. 1.2.3. Розподіл витрат за сферами надання благодійної допомоги у 2018–2023 роках, % [430]

Окрім того, відповідно до оприлюднених даних за 2020–2023 рр. Статистичного щорічника України, найбільшу підтримку з боку благодійних фондів отримують: діти і юнацтво; заклади, установи та колективи; люди з особливими потребами; люди, які перебувають у складних життєвих обставинах (Табл. 1.2.2). У середньому за аналізований період (2018–2023 рр.) зазначені вище категорії отримали допомогу від благодійних фондів – 16,9 %, 13,8 %, 10,5 %, 11,3 % [430].

Таблиця 1.2.2

Категорії осіб, які отримують допомогу благодійних організацій у 2018–2023 рр. (% співвідношенні) [445,с.41]

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Діти і молодь	16,60	15,55	18,60	16,81	17,90	18,25
Люди з особливими потребами	11,40	10,70	9,70	10,20	11,38	12,67
Заклади, установи та колективи	10,00	11,13	11,80	11,60	12,45	13,89
Люди у складних життєвих обставинах	8,10	7,60	6,44	7,22	8,47	9,74

Якщо подивитися на статистичний розріз діяльності благодійних фондів в Україні за 2019 р., можна побачити більш масштабне розгалуження

діяльності благодійних фондів, зокрема орієнтованих на соціальний захист, на охорону здоров'я, на сферу науки та освіти, на спорт та фізичну культуру, економічний розвиток, мистецтво та культуру та ін. [445, с. 38–46].

Згідно з результатами дослідження, станом на грудень 2021 р. кількість зареєстрованих благодійних фондів досягла 96258, що на 19193 більше, ніж 2013 р. (приріст 25%). Однак від початку повномасштабного вторгнення 2022 р. радикально збільшилося число нових благодійних фондів в Україні, а також в терміновому порядку більшість чинних фондів частково перепрофілювали свою діяльність та розширили її. Кількість згадок про благодійні фонди в українському медіапросторі зросла з лютого 2022 р. до листопада поточного року майже в 10 разів: з 9398 згадок у лютому до 97940 – у листопаді. Відповідно до 2023 р. приріст благодійних фондів збільшився і становив понад 10000 тис. у різних сферах [153].

Таким чином, наш аналіз уможливорює зробити висновок про те, що завдяки благодійним фондам ресурси добровільно спрямовувалися для надання соціальної допомоги, розв'язання суспільних проблем, поліпшення умов життя населення. Активний розвиток благодійних фондів в Україні є результатом тісної співпраці з державними органами та громадськими організаціями. Завдяки своїй гнучкості та адаптивності, благодійництво ефективно доповнює державні програми, вирішуючи актуальні соціальні проблеми. Тобто благодійні фонди стають стратегічним інструментом, спрямованим на побудову стійкого і розвинутого суспільства.

До головних тенденцій розвитку благодійних фондів в Україні з 1991 р. дотепер можна віднести:

- зростання кількості зареєстрованих благодійних фондів;
- спостерігається стрімке зростання кількості добровольців, які зосереджують свої зусилля на підтримці військовослужбовців в із зони АТО, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від війни на Сході;
- значне зростання фінансування благодійних фондів завдяки активній підтримці міжнародних донорів та приватних добровольців;

- поширення практик доброчинності з-поміж населення України, яке навіть надає перевагу участі в діяльності благодійних фондів;

- зростання довіри населення України до доброчинності та діяльності благодійних фондів [153].

З проголошення незалежності України відбувається модернізація і в політичному житті суспільства. Активно впроваджується і розробляється нова нормативно-правова база практично в усіх сферах суспільного життя. Стосується це, зокрема, і благодійних організацій (фондів), діяльність яких в Україні тривалий час не була врегульована на законодавчому рівні і опиралась на аксіому міжнародних документів (Загальну декларацію прав людини від 10.12.1948 р.; Римську конвенцію про захист прав та основних свобод від 04.11.1950 р., Всесвітню декларацію про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей від 30.09.1990 р., Копенгагенську декларацію про соціальний розвиток від 01.01.1995 р. та ін.) [438, с. 70]. Особливо гостро постають проблеми, які пов'язані з руйнуванням усталених соціально-економічних зв'язків, лібералізацією цін, безробіттям, збільшенням категорій нужденного населення, недостатнім державним фінансування науки, освіти, культури, охорони здоров'я, що призводить до пошуку інших, недержавних форм підтримки соціальної сфери, зокрема такого феномена українського суспільства, як благодійних фонд.

Так, благодійна діяльність загалом і діяльність благодійного фонду зокрема регламентується низкою нормативно-правових документів, які можна покласифікувати на групи. Зокрема:

1. *Основоположні законодавчі акти*, спеціально ухвалені для регламентації процесу благодійності, які спільно утворюють своєрідний нерозривний нормативно-правовий комплекс основ такої діяльності, як благодійність, благодійна діяльність, благодійна організація та благодійний фонд (Закон України «Про об'єднання громадян» (1992) [339], Постанова КМУ «Про благодійні фонди» (1992) [309], Закон України «Про

благодійництво та благодійні організації» (1997) [307]; Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2012)) [312].

Так, уперше благодійність, благодійна діяльність, створення та діяльність організацій (фондів), спрямованих на задоволення та захист законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших загальних інтересів громадян, закріплено в Законі України «Про об'єднання громадян» [340], ухваленому Верховною Радою України 16 червня 1992 р. Хоча цим актом благодійні організації (фонди) і не були виокремлені в певну групу із чітким визначенням їх правового статусу, але важливим є той факт, що була спроба законодавця виокремити їх з-поміж усіх чинних на той час суб'єктів господарювання, які не мають на меті одержання прибутку. Проте відсутність базових термінів для розуміння та правильного тлумачення окремих понять, зокрема й терміна «благодійна організація» (фонд), зумовила необхідність ухвалення спеціального нормативно-правового акту.

Певні спроби нормативного врегулювання статусу благодійності, благодійної діяльності та власне благодійних фондів незадовго після проголошення незалежності України все ж були зроблені. Так, 26 жовтня 1992 р. Президія Верховної Ради України, ухваливши постанову «Про благодійні фонди», доручила Верховній Раді України підготувати проект закону про благодійні фонди, а Кабінету Міністрів України – розробити та ухвалити тимчасові правила державної реєстрації благодійних організацій [310]. Цікаво, що ця вказівка першочергово була виконана власне Кабінетом Міністрів України, у зв'язку із чим склалася ситуація, коли були встановлені тимчасові правила державної реєстрації благодійних фондів [335]. Хоча нормативний акт, який визначав би правовий статус такого виду організацій, був узагалі відсутній.

Постанова Президії Верховної Ради України (1992) «Про благодійні фонди» дала змогу юридичним особам, зокрема й нерезидентам, брати участь у створенні міжнародних, всеукраїнських та місцевих державно-громадських,

приватних та інших благодійних фондів, які здійснюють благодійну діяльність у різних напрямках і сферах діяльності [289, с. 112].

У вищезгаданому Законі України благодійні фонди утворюються і діють із всеукраїнським (діяльність яких поширюється на територію всієї України, наприклад благодійний фонд «Милосердя та здоров'я», благодійний фонд «Меморіал», благодійний фонд «Української мови ім. Тараса Шевченка»), місцевим (відповідної адміністративно-територіальної одиниці або регіону – області, району, міжобласних, наприклад, благодійна організація «Рідна школа» (місто Львів), благодійна організація «Знання» (місто Вінниця)) і міжнародним (діяльність яких поширюється на територію України і хоча б одну іншу державу).

До основоположних законодавчих актів, спеціально ухвалених для регламентації процесу благодійності, благодійної діяльності та особливо благодійних організацій (фондів), належать також Постанова Президії Верховної Ради України (1992) «Про благодійні фонди» та Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» (1997) [308], які заклали основи правил реєстрації благодійних фондів (міжнародних, всеукраїнських і місцевих). Хоча ці закони України втратили свою чинність у зв'язку з ухваленням інших типів законів, але все ж таки вони залишилися основою законодавства у сфері благодійництва.

Саме Закон України від 16 вересня 1997 р. «Про благодійництво та благодійні організації» став першим нормативно-правовим актом, який визначив, розмежував та закріпив базові засади категорій «благодійництво», «благодійна діяльність», а категорію «благодійна організація» розмежував в окремі організаційно-правові форми: членська благодійна організація; благодійний фонд; благодійна установа; інші благодійні організації (фундації, місії, ліги тощо); узаконив право благодійника контролювати цільове використання благодійної пожертви [308].

Законом України «Про благодійництво та благодійні організації» (№ 3091–111 від 7 березня 2012 р.) було юридично закріплено таку благодійну

діяльність як меценатська, запроваджено нові інструменти здійснення благодійної діяльності (норма про ендавмент), спрощено процедуру реєстрації фондів та скорочення її термінів, ліквідовано територіальну диференціацію фондів.

Отже, цей Закон розширював можливості благодійної діяльності, а його норми загалом відповідали міжнародним стандартам [314].

Закон України «Про громадські об'єднання» (2012 р. № 4572-VI), який розглядає благодійні організації (фонди) як одну з форм громадських об'єднань, у зв'язку із чим визначає цілу низку принципово важливих норм, що безпосередньо стосуються благодійної діяльності [331]. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2012 р. № 5073-VI), відповідно до якого, благодійна діяльність в Україні забезпечує правовий розвиток регулювання та спрямування відносин у суспільстві, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій (фондів) [319].

Закон України «Про об'єднання громадян» (2013) [341] регламентує добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод та ін.

Закон України «Про неприбуткові організації» (2013) встановлює певні правові норми для благодійних фондів та благодійних організацій, що здійснюють благодійну діяльність, розглядаючи її як одну з форм неприбуткових організацій [337].

Наказ Міністерства фінансів України (2013) «Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій», метою якого визначалося забезпечення єдиних принципів ідентифікації неприбуткових благодійних фондів та благодійних організацій (підпункт «б» пункту 157.1 статті 157 розділу III Податкового Кодексу) [333].

Національна стратегія розвитку громадянського суспільства в Україні на період з 2016 до 2020 р. установила кілька завдань для держави з метою створення сприятливих умов для розвитку благодійництва. Ці завдання

включають оновлення податкових інструментів, що сприяють благодійникам і отримувачам благодійної допомоги, боротьбу із шахрайством та іншими зловживаннями у сфері благодійної допомоги, а також зміцнення юридичної відповідальності за недбале використання благодійної допомоги. Також передбачено впровадження механізму здійснення благодійної діяльності через надсилання благодійних телекомунікаційних повідомлень [260].

У процесі наукового пошуку проаналізовано кодекси України, а саме:

- Цивільний кодекс України, який регулює благодійну діяльність громадських об'єднань. Для досягнення цієї мети було проведено аналіз норм, що визначають права громадян на об'єднання та порядок функціонування громадських організацій [493];

- Податковий Кодекс України, що регулює і встановлює оподаткування благодійних організацій та фондів, а також різні пільги, передбачені для них. [296];

- Господарський кодекс України (зокрема стаття 131), що декларує: юридичні особи й повнолітні громадяни, залежно від форм власності, можуть створювати, окрім благодійних організацій (благодійні фонди, членські благодійні організації тощо), і інші неприбуткові організації (фондації, місії та ліги) у сфері господарювання, які утворюються юридичними особами (залежно від форм власності) [94].

Незважаючи на відсутність точних юридичних визначень таких форм благодійної діяльності, як благодійні фонди та установи, в українському законодавстві досі відсутні. Хоча можна стверджувати, що благодійні фонди, на відміну від організацій, що мають членство, фінансують проекти, а не надають послуги безпосередньо. Благодійні ж установи, в свою чергу, орієнтовані на надання конкретних соціальних послуг [94].

Окрім проаналізованих законів і кодексів, окремі аспекти розвитку благодійності прописані у відповідних положеннях Конституції України №30 стаття 141 1996 р., які засвідчують можливість здійснення благодійності як такої, а значить, і можливість утворення благодійних фондів [315].

Аналіз законодавства про благодійність в Україні виявив, що норми щодо благодійної діяльності містяться не лише в спеціалізованих законах, а й розсіяні по багатьох інших нормативно-правових актах, що регулюють різноманітні сфери суспільного життя. Зокрема, окремі аспекти благодійності згадуються в законах про вибори, про громадські об'єднання тощо [102, с. 134].

Отже, науковий аналіз нормативно-правової бази та законодавчих актів дає підстави стверджувати про важливість законодавчих документів, що є фундаментальною основою ефективної діяльності благодійництва та мають безпосередній стосунок до виокремлення благодійних фондів як окремої добродійної структури.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 травня 1993 р. № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу України на міжнародну систему статистики і обліку» [187], формами благодійних організацій є такі: благодійний фонд, членська благодійна організація, благодійна установа, інші благодійні організації (фондації, місії, ліги тощо). Вказана норма базується на Законі України «Про благодійництво та благодійні організації», що втратив чинність ще 2012 р. Попри це, організаційно-правовою формою, відповідно до Державного статистичного класифікатора, є винятково благодійна організація.

Процеси, які відбуваються наразі у сфері благодійності, свідчать, що впродовж 1991 р. і дотепер формується вітчизняний благодійний сектор, який не тільки готовий підтримувати власні проєкти, а й вкладати в ініціативи, котрі сприяють функціонуванню благодійних фондів незалежної України.

Наш науковий пошук засвідчує, що мережа благодійних фондів в Україні динамічно зростала за часів незалежності України. Це було зумовлено такими чинниками:

- суспільно-політичними: після здобуття незалежності 1991 р. Україна стала вільною державою зі свободою діяльності громадянського суспільства

та новим нормативно-правовим законодавством. Це відкрило нові можливості для розвитку благодійності і створення благодійних фондів;

- економічними: поступовий перехід від планової економіки до ринкових відносин створив більше можливостей для приватного підприємництва і накопичення коштів, що могло бути використано для благодійних цілей;

- соціальними: після здобуття незалежності Україна стикається з низкою соціальних трансформацій, що підвищило потребу в благодійних фондах; за часів незалежності українське суспільство стало більш свідомим і активним у розв'язанні соціальних проблем. Багато громадян – активні учасники благодійних ініціатив та створення благодійних фондів;

- культурно-освітніми: упровадження нових ідей, концепцій, зразків найкращого освітнього досвіду інших країн, компаративних міжнародних досліджень.

Окреслені чинники зумовили розробку періодизації розвитку благодійних фондів в Україні, в основу якої покладено критерії: *історико-педагогічний* (окреслення генези розвитку благодійних фондів в Україні), *політичний* (осмислення суспільно-політичних, соціальних, економічних та культурно-освітніх детермінант розвитку благодійних фондів в Україні); *правовий* (формування нормативно-правової бази розвитку благодійних фондів в Україні).

На основі визначених критеріїв нами виділено чотири етапи розвитку благодійних фондів в Україні (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.), кожен із яких мав характерні особливості та відображав теорію і практику досліджуваної проблеми:

Перший (1991 – 1997 рр.) – період зародження благодійності – став часом глибоких трансформацій, які вплинули на всі сфери життя, включаючи розвиток благодійних фондів і підготовку майбутніх педагогів до добродійної діяльності:

- *початок формування благодійного сектора*: з розпадом Радянського Союзу та здобуттям Україною незалежності у 1991 р. виникла необхідність у нових соціальних структурах. Благодійні організації почали з'являтися як реакція на економічні кризи та соціальні виклики, які виникли в перші роки незалежності. Ці фонди, часто ініційовані приватними особами або малими групами, мали на меті підтримку найбільш вразливих верств населення. Важливим кроком у розвитку благодійництва в Україні стало ухвалення законодавства, яке врегулювало відносини у цій сфері. Зокрема, Постанова Верховної Ради України від 26 жовтня 1992 року «Про благодійні фонди» ввела в обіг такі поняття як «благодійництво» та «благодійна діяльність», створивши правові підґрунтя для розвитку цього напрямку. Також першим документом, яким було започатковано створення благодійних організацій у формі громадських організацій став Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. № 2460-XII.

- *невизначеність та пошук нових підходів у педагогіці*: освітня система переживала кризу, що призвело до змін у педагогічних підходах. Хоча ідея доброчинності ще не була системно інтегрована в педагогічну освіту, окремі викладачі та ентузіасти почали впроваджувати нові методи, орієнтовані на розвиток соціальної відповідальності.

- *вплив міжнародних організацій*: у цей період Україна почала отримувати перші гранти та підтримку від міжнародних донорів, які сприяли становленню та розвитку благодійних ініціатив. Хоча більшість зусиль були зосереджені на гуманітарній допомозі, ці програми також мали непрямий вплив на освіту, оскільки підтримували розвиток соціальної відповідальності та добровільних ініціатив.

- *зародження громадянського суспільства*: хоча на початку 1990-х років громадянське суспільство в Україні лише починало формуватися, цей період заклав основи для майбутніх змін. Студенти педагогічних спеціальностей почали долучатися до різних соціальних та благодійних акцій, що поступово розширювало їхній світогляд і залучало до доброчинної діяльності.

- *обмежені ресурси та початкові кроки*: в умовах економічної кризи і браку ресурсів благодійна діяльність та підготовка до неї були спорадичними та залежали від ініціативи окремих осіб. Однак ці перші кроки стали важливим фундаментом для подальшого розвитку благодійних програм у педагогічній освіті.

Другий етап (1997–2014 рр.) - період становлення благодійності та зародження соціальної відповідальності можна охарактеризувати наступними ключовими аспектами:

- *становлення благодійного сектора*: у цей період в Україні відбувалося активне формування благодійних організацій та фондів. 16 вересня 1997 р. було прийнято Закон України «Про благодійництво та благодійні організації», який створив правове поле для розвитку благодійного сектору. Даний Закон України увів у законодавчий обіг такі дефініції, як: благодійна діяльність, благодійництво, меценатство і спонсорство.

- *початкові спроби інтеграції доброчинності в освіту*: благодійні фонди почали співпрацювати з освітніми установами для включення тематики соціальної відповідальності та доброчинності в освітні програми. Водночас ці ініціативи були ще недостатньо системними та мали локальний характер.

- *розвиток громадянської освіти*: з кінця 1990-х років в Україні почав формуватися рух за громадянську освіту, у рамках якого благодійні організації почали впроваджувати програми, що спрямовані на розвиток соціальної активності та громадянської свідомості серед молоді. Ці програми часто включали теми доброчинності та волонтерства.

- *початок волонтерського руху*: в Україні почали зароджуватися перші волонтерські ініціативи, до яких активно залучалися студенти педагогічних спеціальностей. Це стало основою для майбутнього розвитку більш структурованих волонтерських програм у навчальних закладах.

- *підтримка міжнародних донорів*: багато благодійних ініціатив та програм з підготовки педагогів до доброчинної діяльності в цей період фінансувалися та підтримувалися міжнародними організаціями та фондами,

що сприяло розвитку культури благодійності в українському суспільстві. Зокрема, розвиток українських благодійних фондів активно підтримували через гранти та технічну допомогу такі міжнародні організації як USAID, Фонд Сорос та ін.

Третій (2014–2019 рр.) – період соціальної мобілізації та волонтерства. Цей період був відзначений низкою важливих змін та нових тенденцій, що вплинули на підготовку майбутніх педагогів до добродійної діяльності:

- *активізація благодійності на тлі соціально-політичних змін*: після Революції Гідності та початку війни на сході України, зросла потреба у гуманітарній допомозі, медичному забезпеченні, соціальній підтримці внутрішньо переміщених осіб та військових. Благодійні фонди стали важливими гравцями в наданні допомоги, що сприяло розвитку культури добродійності в країні.

- *формування волонтерського руху*: волонтерство стало масовим явищем, і багато майбутніх педагогів долучилися до нього. Благодійні організації почали співпрацювати з освітніми установами для розвитку волонтерських програм, що дозволило студентам отримати практичний досвід у соціальній та благодійній діяльності.

- *розвиток партнерства між благодійними фондами та освітніми закладами*: виникли нові партнерські проекти між благодійними організаціями та університетами, спрямовані на інтеграцію соціальної відповідальності в навчальні програми. Це включало курси з соціальної роботи, добродійності та громадянської освіти.

- *інтеграція соціальних проектів у педагогічну освіту*: благодійні фонди стали ініціаторами різних освітніх проектів, спрямованих на формування в студентів навичок соціальної відповідальності. Майбутні педагоги залучалися до створення та реалізації проектів, що сприяли соціальному добробуту.

- *фокус на патріотичному вихованні*: Важливим аспектом стало патріотичне виховання, що підтримувалося багатьма благодійними фондами.

Майбутні педагоги навчалися включати елементи патріотизму та громадянської активності у свою професійну діяльність.

Четвертий (2019 рр. – до сьогодні) – період соціальної активізації та цифрової інтеграції. Пандемія COVID-19 та початок російсько-української війни стало каталізатором безпрецедентного зростання активності благодійних фондів. У контексті підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності спостерігалося кілька ключових тенденцій:

- *активізація благодійних ініціатив*: у відповідь на виклики, пов'язані з пандемією COVID-19 та військовими діями на сході України, благодійні фонди значно активізували свою діяльність. Це включало підтримку освіти, соціальної допомоги та гуманітарних програм.

- *розширення сфери діяльності*: благодійні фонди зосереджують увагу у своїй діяльності у напрямку потерпілим від війни, підтримки ветеранів, ЗСУ, психологічної допомоги тощо.

- *інтеграція добровільності в освітні програми*: благодійні фонди почали активно співпрацювати з закладами вищої освіти, пропонуючи програми, спрямовані на розвиток навичок соціальної відповідальності та добровільності серед студентів педагогічних спеціальностей. Це включало навчальні курси, тренінги та волонтерські проєкти.

- *зміна підходів до підготовки педагогів*: важливим напрямом стало впровадження практичних компонентів у підготовку педагогів, де студенти мали можливість брати участь у благодійних акціях, що дозволяло їм отримати реальний досвід у добровільній діяльності.

- *зростання партнерства між НУО і освітніми закладами*: співпраця між неурядовими організаціями, благодійними фондами та освітніми установами сприяла створенню спільних програм та проєктів, які мали на меті залучити майбутніх педагогів до активної соціальної діяльності та навчити їх основам благодійності.

- *цифровізація благодійної діяльності*: пандемія прискорила перехід до онлайн-форм навчання та добровільності, що дозволило більшій кількості

студентів долучитися до благодійних ініціатив через цифрові платформи. Зокрема, почали використовувати краудфандингові платформи, благодійні заходи, кампанії в соціальних мережах, донорські активності та інші інноваційні методи збору коштів.

1.3. Добродійна діяльність благодійних фондів України як чинник впливу на освітню, медичну та соціальну сфери

Трансформація ставлення суспільства до благодійності стала важливим чинником національної єдності в політичній, економічній, військовій, соціальній, медичній, освітній та інформаційній галузях.

За період 1991 р. – і до сьогодні інститут благодійності загалом і формування благодійних фондів зокрема пережили і економічні, і політичні процеси, і пандемію, і нині переживають російсько-українську війну. Це зумовило насамперед збільшення їх чисельності, переорієнтацію на військові рейки відповідно до потреб часу. Однак діяльність у сфері освіти, охорони здоров'я і соціальній сфері була актуальною від часів їх появи. Відповідно до логіки дослідження, стисло проаналізуємо в історичному розрізі напрями діяльності благодійних фондів у сфері добродійності в освіті, охороні здоров'я та наданні соціальних послуг [138].

Згідно з дослідженнями Н. Сейко, у сфері освіти кінця XIX – початку XX ст. вирізняються такі основні форми добродійності: державна, громадська, приватна. За визначенням науковиці, *державна добродійність* – це добровільне надання державними структурами додаткових фінансових та інших ресурсів для підтримки сфер, що виходять за межі обов'язкових державних програм; *громадська добродійність* – безкоштовна допомога, яку надають громадські організації навчальним закладам у вигляді грошей, матеріальних ресурсів або безпосередньої участі у діяльності закладів; *приватна добродійність* – це партнерство між державою, бізнесом та

громадськістю, спрямоване на створення сучасних умов для навчання та розвитку молоді [402, с. 224–227].

Показовою ланкою недержавної благодійної діяльності у *сфері освіти* є фундація Лозинських (США), засновником якої є Богдан Чабан. Основною метою фундації є підтримка українських студентів, які прагнуть поглиблювати свої знання та працювати задля науки, беруть активну участь у громадській роботі (Додаток Г). Аналізуючи цей вид недержавних стипендій Фундації Лозинських (США), зокрема в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, зазначимо, що її призначення відбувається на період навчального року 10 студентам-бакалаврам та магістрам за найкращу магістерську роботу [150, с. 8–11].

Щодо аспірантів, то ця стипендія призначається на конкурсних засадах найкращим аспірантам 3-го та/чи 4-го року навчання в Національному університеті «Києво-Могилянській академії», які успішно освоїли освітню компоненту підготовки PhD, мають наукові здобутки (публікації, патенти, виступи на конференціях тощо), беруть активну участь у роботі профільної кафедри (зокрема й через викладання), наукового центру, розбудові Докторської школи, Ради молодих дослідників, співпрацюють з іншими органами управління чи громадськими інституціями університету [216].

Окремим видом доброчинності можна вважати «Фонд Інститут Східноєвропейських досліджень» (2019), засновником якого є голова Програмної Ради Центральноєвропейського Економічного Форуму (загальновідомого як Центральноєвропейський Давос) Зигмунт Бердиховський (м. Варшава, Республіка Польща). Метою проведення стипендіальної доброчинності фонду є добір обдарованих студентів університету, розвиток їхньої наукової активності, розширення здобутих знань та навичок, а також надання можливості взяти участь у міжнародних заходах, які організовує Фонд як волонтер [477].

Саме завдяки підписанню двосторонньої Угоди про співпрацю між «Фондом східноєвропейських досліджень» та Прикарпатським національним

університетом імені Василя Стефаника (Додаток Г.1) відбувається надання стипендій студентам університету, а також призначається певна винагорода студентам-магістрам за достойну магістерську роботу [76].

Доречно відзначити започатковану у 2020 році Тернопільський обласний благодійний фонд «Майбутнє сиріт» запустив важливу соціальну програму – стипендію імені Євгена Гліви (.Додаток Г.2). Ця ініціатива надає можливість студентам та молоді з-поміж дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 35 років, отримати фінансову підтримку для продовження освіти та розвитку своїх талантів. Це сприяє формуванню активної громадянської позиції та успішної інтеграції до суспільства [444].

Аналізуючи недержавні благодійні стипендії, акцентуємо і на стипендії для талановитих студентів програми «Інтернет речей» Національного університету «Львівської політехніки», яку отримують 5 вступників, дві з яких повністю надає компанія Кіпрес Семікондактор (Cypress Semiconductor), яка створена за сприянням освітнього фонду EduFund Львівського ІТ Кластера [273]. Ця стипендія покриває оплату за навчання на бакалаврській програмі «Інтернет речей» протягом усіх чотирьох років навчання, а також відкриває можливість стажування та здобуття досвіду роботи в провідних ІТ-компаніях Львова [443].

У контексті нашого дослідження звернено увагу на Стипендіальній програмі ім. Лейна Кіркланда, яка підтримує індивідуальний розвиток молодих фахівців з вищою освітою, цілеспрямованих громадян. Ідея та передумови Стипендіальної програми ім. Лейна Кіркланда походять безпосередньо із місії Польсько-американського фонду свободи (ПАФС) та можуть поширюватися на молодих лідерів та експертів з вищою освітою з 11 країн (Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Казахстану, Молдови, Таджикистану, України та Узбекистану). Програма фінансується із засобів Польсько-американського фонду свободи та адмініструється Фондом «Лідери перетворень». Основними галузями стипендійної програми є: освіта та

охорона здоров'я, культура, суспільні науки (соціальна психологія, соціологія); політика розвитку та гуманітарна допомога; спеціальності, пов'язані з майбутньою відбудовою та відновленням України, зокрема, урбаністика, сухопутна інженерія, криміналістика. Стипендійна програма передбачає 2 семестри навчання в одному з 5 польських академічних центрів (Варшава, Краків, Вроцлав, Познань, Люблін) та двотижневе професійне стажування в державних, приватних та громадських організаціях, а також тренінги та майстер-класи. Кульмінаційним пунктом Програми ім. Лейна Кіркланда є написання та захист дипломної роботи, а також публікація статті із науковим керівником [442].

Таким чином, можна стверджувати, що виділені благодійні стипендії набули статусу невід'ємного та надзвичайно важливого елемента системи підтримки студентської молоді в незалежній Україні, особливо для талантливих студентів з малозабезпечених сімей, надаючи їм можливість отримати якісне освіту та реалізувати свій потенціал.

Іншим видом благодійної допомоги є Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна», фонд Ріната Ахметова «Розвиток України», Фонд Віктора Пінчука «Завтра UA», Благодійний фонд «Повір у себе», Український культурний фонд та інші.

Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна» заснований 11 листопада 2004 р. [59, с. 8–11]. Основними напрямками програм фонду є «Пам'ять серця» та «Підтримка обдарованої молоді в Україні». Метою програми «Пам'ять серця» є утвердження престижності української культури і національного мистецтва, виховання патріотичних почуттів до своєї країни, поваги до культурної спадщини, формування вміння протидіяти бездуховності, денационалізації. Завдання програми «Підтримка обдарованої молоді в Україні» утілюються завдяки комплексу благодійних заходів задля підтримки учнів закладів середньої освіти (переможців міжнародних інтелектуальних змагань); студентів закладів вищої освіти; обдарованих дітей та юнацтва в галузі мистецтва та культури [436, с. 263].

Відомою та активною благодійною організацією періоду незалежності України є Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України» [22], який створено 15 липня 2005 р. Його мета – надавати допомогу в розв’язанні соціальних проблем українського суспільства, перехід від актів доброї волі до послідовної стратегії соціального розвитку суспільства заради майбутнього (Додаток Д).

Зі спалахом пандемії COVID-19 в Україні фонд Ріната Ахметова «Розвиток України», Міністерство цифрової трансформації України та ФК «Шахтар» створили освітній серіал «Діджитал-фізкультура для школярів за участю зірок спорту». Мета освітнього серіалу – мотивувати учнів, ізольованих від однолітків через карантин, до індивідуальних занять спортом і здорового способу життя. Освітній серіал складався з 12 уроків фізкультури, учителями на яких були зірки футболу. Теми уроків фізкультури охоплювали секрети розминки та головні правила присідання, головні правила бігу, йогу, кіберспорт, як набивати м’яч, цифрові спортивні лайфхаки та челенджі [243].

Благодійний фонд «Повір у себе» – неприбуткова організація, заснована Віктором та Іриною Іванчиками 2009 р.[41]. Очолює правлінням фонду Світлана Мозгова. Фонд ставить перед собою ключову мету – сприяння розвитку освіти, що передбачає матеріальну і духовну підтримку молодих талантів, а також тих, хто найбільше цього потребує. Однією із основних місій фонду є сприяння розбудові України як нової генерації освічених українців шляхом надання підтримки талановитим студентам та викладачам. У своїй діяльності фонд «Повір у себе» підтримує цінності відкритості, справедливості, відповідальності, інноваційності, цілеспрямованості, наполегливості, людяності. Із повномасштабним російським вторгненням в Україну фонд започаткував гуманітарний проєкт, який об’єднав і залучив до співпраці десятки міжнародних і українських компаній та організацій з метою допомоги відновлення повноцінного життя українців, які постраждали від російської агресії [141, с. 60–63].

Однією із програм фонду «Повір у себе» – програма «Сільській дитині – сучасну освіту» [357], яка створена для підтримки талановитих дітей із

сільської місцевості, що прагнуть здобути якісну вищу освіту, отримати професію та реалізувати себе як особистість, та які через соціально-економічні умови не можуть отримати достатньої фінансової підтримки від батьків чи від держави. За умовами фонду «Повір у себе» до програми «Сільській дитині – сучасну освіту» стипендіатам присвоюються іменні академічні стипендії Благодійного Фонду «Повір у себе» на здобуття ступеня «бакалавра» (надається на рік, потребує щорічного підтвердження); передбачена благодійна допомога на оплату гуртожитку під час навчання для здобуття диплома «бакалавра»; пропонуються гранти на індивідуальні студентські проекти (подорожі, пов'язані з участю в конференціях, семінарах, мережових заходах тощо) передусім тим студентам, які орієнтовані на розвиток лідерства, а також дослідження на особливо важливі для суспільства теми, винаходи, соціальну активність, особисті досягнення, які сприятимуть реалізації задекларованих цінностей Фонду.

Стипендіатами фонду «Повір у себе» (2018 р.) програми «Сільській дитині – сучасну освіту» стали 510 дітей, які навчаються у ЗВО, зокрема в Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника (Христина Ткачук, Кароліна Ангела – одні з перших стипендіатів); Українському католицькому університеті (Ганна Сірій-Козак); Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (Єлизавета Феденко); Харківському національному університеті радіоелектроніки (Ігор Кузуб, Андрій Рак) [151].

Слушною є думка дослідниці благодійних фондів Г. Білавич про те, що діяльність благодійного фонду «Повір у себе» (2009) слугує вдосконаленню професійної підготовки майбутніх фахівців, набуттю ними ключових компетентностей, самовдосконаленню, соціалізації всіх учасників освітнього процесу, розвитку академічної мобільності тощо [13].

Важливе значення в розвитку благодійності за доби незалежності належить фонду Гранти для викладачів Українського Католицького Університету (надалі УКУ) (з 2017 р.) та Національного університету «Києво-

Могилянська академія» (надалі НаУКМА). Беручи участь у грантах, викладачі УКУ та викладачі НаУКМА сприяють розкриттю дослідницького потенціалу науковців, а також створюють умови для свого професійного зростання, право на можливість безкоштовної публікації в міжнародних наукових часописах, беруть участь у міжнародних конференціях [42]. Ці грантові ініціативи благодійного фонду «Повір у себе» започаткував конкурс на здобуття дослідницьких стипендій: «Професорська», «Докторська», «Молодий дослідник» для науковців НаУКМА [42].

Український культурний фонд – державна установа, створена 2017 р. на підставі відповідного Закону України [356] задля сприяння розвитку національного культурного надбання, духовності та мистецтва в державі. Ідея створення Українського культурного фонду належить Євгену Нищуку (2017), а першим головою фонду була Марина Порошенко [244]. До ключових завдань належить експертний добір, фінансування та моніторинг виконання проєктів у сферах культури та мистецтв; співпраця з українськими й іноземними фізичними і юридичними особами приватної та державної форми власності; сприяння розвитку сучасних напрямів культурної і мистецької діяльності, створення конкурентоспроможного на світовому ринку вітчизняного (національного) культурного продукту тощо.

З-поміж грантових програм фонду вагоме місце посідає стипендійна програма, покликана підтримувати митців культури та мистецтв України (професіоналізм, мобільність, обмін досвідом, знання, навички, які можна забезпечити за допомогою грошової підтримки стипендіатів), студентів культурно-мистецьких і креативних спеціальностей (фінансування індивідуальної мистецької діяльності, навчання, стажування, участь виставкових проєктах, конференціях, форумах, проведення досліджень за кордоном та в межах України).

У процесі наукового пошуку ми виокремили діяльність сучасних освітніх фондів, зокрема Благодійної організації «Фонд допомоги розвитку освіти та навчання» [21], Благодійного фонду «Українська освітня фундація»

[48], Благодійного фонду «Благодійна школа «Розумне майбутнє» [33], Благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив»[49] тощо. Роль вищезазначених освітніх благодійних фондів сфокусована на підтримку навчання, професійний розвиток та підготовку вчителів, розроблення та опрацювання грантів, освітніх програм для навчальних закладів, а також сприянням доступу до вищої освіти шляхом фінансової підтримки студентів і фінансування освітніх проектів. Діяльність зазначених освітніх благодійних фондів більш докладно розглянемо в 3 розділі.

Таким чином, можемо стверджувати, що діяльність освітніх благодійних фондів незалежної України різноманітна за напрямками освітньої праці, покликаним надавати низку послуг: освітніх, консультативних, прогностичних, організаційних, просвітницьких.

Проаналізовано численні благодійні фонди у сфері *охорони здоров'я*. Їх динамічне зростання зумовлено економічною кризою в державі, відсутністю соціального страхування. Відповідно – саме завдяки фондам стає реальним допомогти людям справитися з важкою хворобою.

Благодійний фонд «Мати Тереза» [37] створений установчими зборами колективів небайдужих людей, надає допомогу невиліковно хворим людям. Зокрема, благодійний фонд «Мати Тереза» організовано в Івано-Франківську як Обласний клінічний центр паліативної допомоги (1997 р., а з 2014 р. – Лікарня допомоги невиліковно хворим «Хоспіс») (Додаток Д.1). Головною метою і основними напрямками діяльності є: розширення розвитку мережі хоспісної служби в Івано-Франківській області (Виїзна консультативна служба «Хоспіс вдома»; «Перший дитячий хоспіс» – створення на базі Надвірнянського будинку дитини сучасного багатопрофільного центру медичної реабілітації та соціальної реабілітації для дітей на 100 місць; паліативні відділення у районах Прикарпаття – створені за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» тренінговий центр, паліативні відділення в Косівському, Городенківському, Надвірнянському, Галицькому районах; організація різноманітної допомоги для Івано-Франківського хоспісу

(методичного, наукового, матеріального, фінансового, тощо); організація медичної, психологічної, соціальної допомоги хворим у термінальних стадіях онкологічних та інших захворювань; організація навчальних програм персоналу і волонтерів з опіки і догляду за тяжкохворими [37].

З 2000 р. діє спільна програма з Комунальним закладом фахової передвищої освіти «Івано-Франківським медичним фаховим коледжем» Івано-Франківської обласної ради та Івано-Франківським національним медичним університетом «Школа догляду за важкохворими», згідно з якою студенти мають можливість здійснювати постійний навчальний процес у паліативній службі, сприяти гуманізації громади, залучати волонтерів та розробляти власні навчальні програми для медичного персоналу [38].

Діяльність Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» (2001) [240] охоплює всі сфери соціального життя України. Основні зусилля фонду спрямовані на реалізацію програм і проєктів у сфері охорони здоров'я матері і дитини, допомоги дітям-інвалідам та важкохворим дітям (побудова лікарні «Охматдит»). У фокусі уваги фонду – медичний напрям («Україна сьогодні»), що покликаний реалізувати програми та проєкти, спрямовані на розв'язання питань охорони материнства та дитинства, удосконалити мережі лікувальних та реабілітаційних закладів України для дітей з особливими потребами. Особлива увага приділяється створенню сучасної дитячої лікарні, де рівень лікування відповідатиме світовим стандартам. Зокрема, це програми:

- «Від лікарні до лікарні» – сприяння підвищенню ефективності та якості медичного обслуговування, поліпшенню здоров'я населення України через добровільне залучення фінансових, технологічних та інтелектуальних ресурсів вітчизняних та іноземних благодійників із країн Європи, США, Канади та Японії. Складники програми:

1. Пілотний проєкт – підтримуючий центр дитячої онкогематології Української дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит».

2. Партнерський проєкт – партнерство між українськими та іноземними лікарнями, проходження курсу стажування в Австрії, обмін досвідом.

3. Ресурсний компонент – підвищення фахового рівня спеціалістів галузі дитячої онкології та кардіохірургії, унаслідок чого дитячі лікарні (Івано-Франківська, Хмельницького та ін.) отримали сучасне обладнання, яке було придбано для неонатологічних відділень.

4. «Дитяча лікарня майбутнього» – у рамках проєкту створення надсучасного високотехнологічного медичного центру для лікування важкохворих дітей «Всеукраїнського центру охорони здоров'я матері і дитини»; комплектація медичних установ сучасним обладнанням; сприяння в підвищенні кваліфікації українських лікарів.

5. «Радість дитинства – вільні рухи» – програма розроблена для дітей, які мають наслідки органічного ураження нервової системи. Її головні завдання: сприяти наданню якісних реабілітаційних послуг дітям із ДЦП; допомагати українським реабілітаційним центрам здобути вищий рівень технічного оснащення, упроваджувати сучасні світові стандарти діагностики, надання медичних, реабілітаційних та соціально-педагогічних послуг тощо [359].

Всеукраїнський благодійний фонд «Крона» (2006) [87] – це допомога дітям, їхнім батькам та лікарям у боротьбі з тяжкими хворобами. Фонд допомагає оплатити медикаменти, діагностику, процедури, закордонне лікування, закуповує обладнання і матеріали для медичних закладів, підтримує навчання лікарів. Програми благодійного фонду «Крона»:

1. «Адресна допомога» – ця програма дає можливість допомагати дітям із важкими хворобами; надавати фінансову підтримку їхнім рідним; сприяти лікуванню дітей за кордоном [83].

2. «Підтримка лікарень» – підтримка українських лікарень щодо впровадження нових технологій, а також підвищення якості надання медичних послуг для дітей та дорослих. 2009 р. Фонд допоміг створити референс-лабораторію з діагностики і типування донорів кісткового мозку в НДСЛ «ОХМАТДИТ», де щороку проводять близько тисячі досліджень. За

підтримки «Крони» в ОХМАТДИТі організовано сучасний центр патології гемостазу, імуноцитологічну лабораторію та Центр крові [84].

3. Фонд закуповує обладнання і засоби для лікування серцево-судинних патологій та інтенсивної терапії [84].

3. Проєкт «Серце одне на двох». Його ціль – зупинити смертність дітей до п'яти років, сприяти безпечним пологам у жінок та підтримка ще не народжених дітей із вадами серця. «Добрий pass» – сучасний та простий спосіб допомоги дітям із важкими захворюваннями – термінали для безконтактних благодійних внесків NFC Donation Box. Отримані кошти спрямовуються на лікування дітей із тяжкими хворобами [85].

Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця» (Додаток Е.1) з січня 2006 р. веде громадську діяльність задля розвитку волонтерства в Україні та проводить щорічні благодійні акції, завданням яких є:

- розвиток волонтерського руху в Україні за принципами європейських стандартів (програма «Акція «Серце до серця»);
- привернення уваги та повернення довіри громадськості до благодійності через використання прозорої системи звітності (проєкт «Я бачу і мене бачать») [87];
- виховання відповідальності та формування моральних цінностей у молоді України;
- поліпшення ситуації з наявністю якісного медичного обладнання в дитячих обласних лікарнях України.

Місія фонду зосереджена на придбанні та передачі відповідного медичного обладнання й інструментів, витратних матеріалів та медикаментів, призначених для порятунку і підтримки життя, зборі коштів; помітне місце посідає освітня діяльність в якій основною метою є проведення лекції для різних верств населення [88].

Стратегічними завданнями Всеукраїнського благодійного фонду «Дитячий світ» [82] (2006) є вдосконалення технічної бази дитячої медицини в регіонах; проведення благодійних програм і проєктів; сприяння

впровадженню інноваційних технологій в українській медицині. Упродовж діяльності реалізовано благодійні програми зі збору коштів на реанімобіль («операційної на колесах»); у сфері сприяння розвитку дитячої медицини; розвитку культури, популяризації дитячого та молодіжного спорту та ін.

Метою програми фонду «Дитячий світ», «Здорові діти у щасливій країні» є зниження рівня дитячої смертності через допомогу в забезпеченні необхідною медичною апаратурою реанімаційних відділень обласних дитячих лікарень та придбання і передача дитячого апарату неінвазивної штучної вентиляції легенів, надання шефської допомоги інтернатам та дитячим будинкам, оздоровлення дітей і родинного відпочинку (оздоровчий табір «Велика гра») та ін. [144].

Благодійний фонд «Мрію жити» (2014) [39] створено з метою надання допомоги й опіки для дітей з обмеженими можливостями та батькам, які цього потребують (Додаток Е).

З-поміж проєктів фонду дієвими є низка програм:

Наприклад, Програма надання планової індивідуальної допомоги дітям із тяжкими захворюваннями, у рамках якої фонд оплачує дороговартісне лікування, протезування, реабілітацію, закуповує медикаменти та медичне обладнання.

З початком російсько-української війни (2014) Благодійний фонд «Мрію жити» розширює сфери діяльності, зокрема створює програму «Центр надання допомоги під час війни», яка діє за чотирма основними напрямками:

- допомога внутрішньо переміщеним особам та родинам, що тікають від війни та вимушені перебувати в місцях тимчасового компактного проживання на території України, зокрема, люди, які постраждали від прямих та непрямих насильницьких дій;

- надання товарів першої необхідності, тактичного та захисного приладдя для ЗСУ та загонів територіальної оборони;

- допомога благодійним та громадським організаціям. Закупка товарів першої необхідності та надання фінансової і технічної підтримки;

- підтримка медичних закладів (міські та обласні лікарні, амбулаторії, госпіталі, пологові будинки) [39].

Міжнародний благодійний фонд «Здоров'я українського народу» (2009) – благодійний фонд, який упроваджує лідерські й інноваційні програми для поліпшення якості, доступності та безпечності медичних послуг. Мета фонду – збереження і зміцнення здоров'я українського народу через реалізацію соціальних програм, що спрямовані на підвищення соціального статусу медичного працівника, поліпшення рівня медичного обслуговування. поширення знань з-поміж населення про надання медичних послуг. Фонд має право вести діяльність як на території України, так і в США, інших країнах [237].

Благодійний фонд «Фундація підтримки медицини для військових» створена 2019 р. для допомоги військовикам, які перебували на війні або брали участь у збройних конфліктах. Основним задумом заснування фонду є допомога військовикам, які перебувають на лікуванні (лікування та протезування військовиків, які зазнали поранень на війні; фізична та психологічна реабілітація); нове медичне обладнання; модернізація приміщень (операційні, палати, медичні приміщення) тощо. Фонд ставить перед собою освітню мету – сприяє професійному зростанню військових медиків, що передбачає навчання / стажування, обмін досвідом із іншими клініками, створює умови для впровадження сучасних технологій у військовій медицині [50].

Таким чином, огляд діяльності благодійних фондів у сфері охорони здоров'я засвідчує, що фонди покликані надавати такі послуги, як фінансова допомога хворим на різні недуги, забезпечення доступу до медичних послуг для осіб з низьким доходом, підтримка медичних досліджень та розвиток нових методів лікування, а також ініціювання та підтримка програм профілактики захворювань з-поміж населення. Помітне місце в діяльності благодійних фондів у галузі медицини, охорони здоров'я посідає освітня діяльність.

За умов нестабільності підтримки і соціальної допомоги потребують найбільш вразливі верстви населення, тому зростає роль благодійних соціальних фондів, таких, що об'єднуються та спрямовуються на потреби громадянам, які цього потребують [140].

З-поміж проаналізованих нами низки благодійних *соціальних фондів* назвемо окремі:

Товариство Червоного Хреста України [462] – неприбуткова, всеукраїнська, добровільна, громадська, гуманітарна організація, діяльність якої ґрунтується на Женевських конвенціях про захист жертв війни від 1949 р., ратифікованих Україною 1954 р. За весь період існування завданнями товариства була допомога біженцям та військовополоненим, турбота про інвалідів і дітей-сиріт, боротьба з голодом та епідеміями, організація лазаретів, госпіталів і харчувальних пунктів. Волонтери та співробітники товариства керуються фундаментальними принципами, які ґрунтуються на захисті людського життя та здоров'я, запобіганні людським стражданням та їх полегшенні, незалежно від раси, релігійних та політичних поглядів. Зі здобуттям незалежної України Товариство Червоного Хреста України було визнано Міжнародним Комітетом Червоного Хреста.

З-поміж гуманітарних програм товариства виокремлюємо основні: медико-соціальна допомога, профілактика ВІЛ/СНІДу та туберкульозу, Міжнародна Чорнобильська програма, заохочення донорського руху, перша допомога, патронажна служба, протидія поширенню COVID-19 та інші [139].

З початком російсько-української війни Товариство Червоного Хреста України почало надавати допомогу постраждалому населенню. Значну увагу зацентровано на психосоціальній підтримці громадян; співпраці з обласними центрами служби крові та їх відділеннями на місцях, районними відділеннями трансфузіології, державними установами (департаментами сім'ї, молоді та спорту), неурядовими організаціями, закладами вищої освіти, організації навчання населення навичкам надання першої медичної допомоги та реанімації [463].

Так, 1998 р. почала свою діяльність Всеукраїнська благодійна організація «Український фонд «Благополуччя дітей» [81], яка була українською гілкою міжнародного Християнського дитячого фонду. Починаючи з 2006 р., фонд діє як самостійна благодійна організація зі статусом, що охоплює всю Україну. Його головною метою є створення сприятливого середовища для розкриття потенціалу кожної дитини в Україні. За роки своєї роботи фонд реалізував понад 100 проєктів, спрямованих на розв'язання соціальних проблем дітей та їхніх батьків. Він адаптував понад 30 тренінгових програм для різних цільових груп, включаючи міжнародну тренінгову програму «ПРАЙД» з підготовки кандидатів у прийомні батьки та опікуни, яка дістала державне визнання. Фонд також розробив близько 20 власних програм у сфері соціально-просвітницької роботи для дітей та батьків, організував навчання принаймні 10 тисяч спеціалістів, які працюють з дітьми та сім'ями в громадах і т. ін. Описані завдання мають велике значення в контексті вивчення проблем соціально-педагогічної підтримки материнства та дитинства [336].

Аналізуючи благодійність соціальних фондів, важливо звернути увагу на діяльність Міжнародного благодійного фонду «Карітас України» [239], який є активним учасником однієї з найбільших міжнародних благодійних мереж. Його всеукраїнські ініціативи, такі як «Різдвяна свічка» та «Шкільний портфелік», спрямовані на підтримку дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Завдяки цим акціям збираються кошти на забезпечення дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей усім необхідним, а також створюється святкова атмосфера для дітей, які опікуються у рамках програм фонду [139].

Одним із ключових напрямів роботи Міжнародного благодійного фонду «Карітас України» з 1999 р. стала Всеукраїнська соціальна програма «Домашня опіка», яка є найефективнішою не тільки в Україні, але й за її межами (у Франції, Австрії та Німеччині), передбачає надання соціальної допомоги вдома для самотніх літніх та людей з обмеженими фізичними

можливостями, паліативних хворих, людей з ВІЛ/СНІД, тяжкохворих людей, їхніх сімей та опікунів (Додаток Ж). З 2020 р. працює 12 центрів у містах України (у Бориславі, Дніпрі, Дрогобичі, Івано-Франківську, Києві, Коломиї, Краматорську, Львові, Одесі, Тернополі, Харкові, Чорткові), в обов'язок яких входить надання опіки з боку соціальних працівників, медсестри, психолога вдома, фахівці допомагають людям у побуті на безоплатній основі [145].

Під час кризового періоду пандемії COVID-19 Міжнародний благодійний фонд «Карітас України» у співпраці з програмою «U-LEAD з Європою» започаткували новий проєкт «Підтримка об'єднаних територіальних громад у боротьбі з пандемією COVID-19». Вищезазначений проєкт окреслює підтримку сільським та селищним ОТГ у боротьбі з COVID-19 отримати дві «Скриньки здоров'я громади», що міститимуть засоби індивідуального захисту та предмети першої необхідності для роботи працівників галузі охорони здоров'я, мінімізувати соціальні та економічні наслідки для дітей та їхніх сімей, особливо найбільш вразливих [238].

Від моменту військового вторгнення росії в Україну «Карітас України» розпочав діяльність в різних напрямках реагування на гуманітарну кризу внаслідок воєнних дій на Сході України, включаючи пожертви в натуральній формі, грошову допомогу, їжу, воду, набори для обігріву, ремонт житла, психологічну допомогу та ін. [239].

Як уже йшлося, основною метою благодійного фонду «Мрію жити» (2014) є допомога дітям з ДЦП з усіх куточків України. Але з 24 лютого 2022 р. благодійний фонд «Мрію жити» дещо змінює напрям благодійної діяльності: гуманітарна допомога (допомога незахищеним соціальним групам людей, які з початком війни в Україні не мають змоги забезпечити себе та своїх дітей) та допомога на ЗСУ [470].

Слід відзначити і діяльність Міжнародної благодійної організації «Фонд Олександра Фельдмана» – одна з найбільших в Україні, яка з 2007 р. увійшла до п'яти найбільших благодійних фондів країни. Так, у 2014 р. Фонд спільно з Товариством Червоного Хреста України почав гуманітарну волонтерську

програму «Простягни руку допомоги», мета якої – усебічна допомога мирним жителям, які постраждали внаслідок війни. Унаслідок цієї програми в зону АТО доставлено понад 20 т гуманітарної допомоги (медикаменти, продукти харчування, одяг і предмети першої необхідності). Щодо інших програм благодійного фонду, то їх спрямованість – психосоціальна реабілітація людей з особливими потребами; зооохорона і охорона природи; екоосвіта, розвиток дитячої творчості та спорту; пропаганда здорового способу життя і толерантності. Тобто благодійна діяльність Фонду створює умови для здійснення соціальної роботи з дітьми, дорослими, що хворіють на тяжкі недуги, з людьми похилого віку через проведення безкоштовних виїздів на природу, організацію там активного спілкування [479].

Із хвилею громадської активності, спричиненою початком Революції Гідності, зовнішньої агресії РФ на Сході України, військовим вторгненням Росії в Україну 24-го лютого 2022 р. діяльність благодійних соціальних фондів змістилася в бік допомоги в забезпеченні обороноздатності держави. Тому, на наше переконання, 2014 рік можна вважати знаковим для розвитку благодійних соціальних фондів із виокремленням їх у так звані системні методи, з-поміж них:

- Благодійні фонди, діяльність яких слугує допомозі військовим: «Армія SOS», Фонд Сергія Притули «Повернись живим» та інші, які спрямовували свою роботу на надання допомоги учасникам Революції Гідності та подальших дій, які відбуваються на Сході України (Додаток Ж.1).

- «Армія SOS» – волонтерська організація допомоги українським військовим у російсько-українській війні з 2014 року. Спеціалізується на розробці та виробництві безпілотних літальних апаратів, що використовуються для розвідки, а також надає послуги з їхнього програмування. Крім того, компанія забезпечує армію сучасним обладнанням, таким як планшети, автотранспорт та радіорозвідувальне обладнання [79].

Зокрема, благодійний фонд «Повернись живим» (благодійний фонд Сергія Притули) вирізняється своєю вагомою роллю в підтримці українських

військовиків. Фонд активно здійснює закупівлю та постачання військового обладнання, медикаментів, продуктів харчування та інших життєво необхідних товарів для військовиків, що перебувають на передовій [27].

Іменний фонд створений українським телеведучим і громадським діячем Сергієм Притулою та спеціалізується на забезпеченні українських військовиків необхідним автотранспортом, безпілотними літальними апаратами, тепловізорами, радіостанціями та медичним обладнанням [52].

Отже, фонди розраховані на підтримку військовиків, у такий спосіб висловлюють велику вдячність за неоціненний внесок у гарантування їхньої безпеки та добробуту під час служби на передовій. Їх основне завдання надання матеріальної, моральної та психологічної допомоги, а також допомога в отриманні та закупівлі військового обладнання.

Благодійні фонди лідерів громадської думки та інфлюенсерів, а саме медіа-персон, які на великому інформаційному просторі створюють благодійні фонди із можливістю варіювати відповідно до їхньої місії та масштабу діяльності. Основними акторами благодійної діяльності в фондах медійних осіб виступають бенефіціари, донори, меценати та інші. Саме це зумовило аналіз таких благодійних фондів, як фонд «Маша», Фонд «АНТИТІЛА», Фонд Андрія Хливнюка та Фонд «UNITED24»).

Благодійний фонд «Маша» є прикладом благодійної організації, яка надає допомогу жінкам та дітям, які постраждали від різних форм насильства. Ця організація працює у сфері надання правової, психологічної та соціальної підтримки жертвам насильства [478]. З-поміж вагомих проєктів благодійного фонду – проєкт «Успішна», що являє собою серію воркшопів із профорієнтації для жінок, мета якої полягає в допомозі українкам досягти успіху та стати незалежними [378]; Проєкт «Незламна» – представляє собою центр відновлення ментального здоров'я жінок, що надає можливість отримати якісну діагностику психічного стану та повний спектр психологічних послуг від висококваліфікованих фахівців [374]; Проєкт «Смілива» – спрямований на навчання дівчат-підлітків відстоювати свої кордони та протидіяти фізичному

та психологічному насильству. Основною формою івентів тут виступають воркшопи із інтерактивними технологіями та мистецькими практиками [377].

Благодійна платформа «UNITED 24» [24] визначається як один із найбільших благодійних фондів у світі, і його мережа волонтерів працює глобально, збираючи кошти та надаючи допомогу Україні за умов російської агресії. Фонд включає створення центрів реабілітації для військовиків, проведення культурних заходів та програм для підтримки морального духу військовослужбовців, а також фінансову допомогу ветеранам та їхнім сім'ям.

Проекти благодійної платформи UNITED24, спрямовані на підтримку оборони України під час російсько-української війни, можна ретельно схарактеризувати:

- міжнародний проєкт «Міць. Українська кам'яна» спрямований на підтримку України. У рамках цього проєкту здійснюється гуманітарна допомога, закупівля військового обладнання та відновлення інфраструктури в Україні [372];
- проєкт «Серце зі сталі»: представляє ініціативу, що об'єднує український гурт TVORCHI, платформу UNITED24 та компанію Visa. Його мета полягає у привертанні уваги до проблеми вад серця у дітей та зборі коштів на їхнє лікування [376];
- LEGOwithUKRAINE є проєктом, який об'єднує творців конструкторів LEGO з різних куточків світу з метою просування архітектурної спадщини України та забезпечення підтримки відбудові країни [365].

Фонд «АНТИТІЛА» [31] засновано 2015 р. членами музичного колективу «Антитіла». Організація реалізує різноманітні програми (Програма «Гуманітарна допомога», Програма «Реінтеграція», Програма «Психологічна підтримка»), спрямовані на підтримку дітей, постраждалих унаслідок війни в Україні [32]. Однією з ключових ініціатив фонду є проєкт, що слугує забезпеченню психологічної підтримки дітям, які пережили військові події.

Отже, благодійні фонди відіграють важливу роль у допомозі тим, хто став жертвою російсько-української війни в Україні. Їхні зусилля спрямовані

на збереження життя та здоров'я громадян, а також на відновлення країни після тривалого періоду війни. Ця постійна робота благодійних фондів в Україні свідчить про важливу роль, яку вони відіграють з-поміж громадськості під час воєнного конфлікту. Їхні зусилля уможливають надавати допомогу тим, хто зазнав страждань та втрат через насильство та воєнні дії, а також сприяють відновленню інфраструктури та житла, які постраждали від зруйнування. Ці фонди розраховані на підтримку військовиків. Вони надають матеріальну, моральну та психологічну допомогу, а також допомагають в отриманні медичної та юридичної підтримки, що є особливо важливим у воєнний час.

Соціальні фонди покликані забезпечувати соціальний захист та підтримку уразливих груп населення, зокрема людей з обмеженими можливостями, малозабезпечених сімей, молодих, літніх та інших категорій людей. Вони здійснюють різноманітні програми та проєкти, спрямовані на поліпшення якості життя цих груп, надання соціальних послуг, що впливають на соціальне благополуччя суспільства.

Таким чином, сформулюємо висновки до першого розділу: у розділі здійснено аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження; простежено передумови розвитку благодійних фондів в Україні (кінець 90-рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.); визначено діяльність благодійних фондів у напрямку доброчинності в галузях освіти, медицини, соціальній сфері.

1. Результати аналізу поняттєво-категорійного апарату дослідження в науковій літературі дають підставу для узагальнення обраної проблеми і розгляду термінологічного апарату («благодійність», «благодійна діяльність», «благодійна організація», «волонтерство», «фонд», «благодійний фонд», «доброчинність», «доброчинна діяльність») як міждисциплінарної проблеми. За результатами аналізу, систематизація категорій схарактеризована за напрямками: а) довідкова література; б) нормативно-правова база визначеного періоду; в) праці сучасних вітчизняних та зарубіжних учених у сфері підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності; тощо.

2. Джерельна база досліджуваної проблеми представлена важливою фундаментальною основою нормативно-правових документів та законодавчих актів, що забезпечили сталий розвиток благодійних фондів України (90-ті рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.), урегулювали статус благодійності, благодійної діяльності, благодійних фондів та власне доброчинності як стратегічного інструмента, спрямованого на відновлення та побудову сталого розвитку підготовки майбутнього педагога до доброчинності.

3. Установлено, що розвиток благодійних фондів в Україні у 90-ті рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. відбувався на тлі таких чинників: суспільно-політичних, економічних, соціальних, культурно-освітніх, що дало змогу на основі визначених критеріїв (історико-педагогічний, правовий, політичний) виокремити чотири етапи періодизації розвитку благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів у визначених хронологічних межах, кожен із яких мав характерні особливості й відображав теорію і практику досліджуваної проблеми: перший (1991–1997) – зародження благодійності; другий (1997–2014) – становлення благодійності та зародження соціальної відповідальності; третій (2014–2019) – соціальної мобілізації та волонтерства; четвертий (2019 рр. – до сьогодні) – соціальної активізації та цифрової інтеграції.

3. За результатом наукового пошуку досліджуваної проблеми щодо діяльності благодійних фондів у сфері освіти, медицини, соціальній галузі з'ясовано, що фонди покликані надавати різноманітні доброчинні послуги.

Освітні благодійні фонди (Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна», фонд Ріната Ахметова «Розвиток України», Фонд Віктора Пінчука «Завтра UA», Благодійний фонд «Повір у себе», Український культурний фонд) забезпечують консультативно-інформаційну підтримку, модернізацію освіти, створення умов для формування цифрових компетентностей, стипендіальні та грантові програми у вигляді безплатного фінансування конкретних напрямів діяльності.

Медичні благодійні фонди (Благодійний фонд «Мати Тереза», Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000», Всеукраїнський благодійний фонд «Крона», Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця», Всеукраїнський благодійний фонд «Дитячий світ», Український благодійний фонд «Мрію жити», Міжнародний благодійний фонд «Здоров'я українського народу», Благодійний фонд «Фундація підтримки медицини для військових») забезпечують доступ до медичних послуг для осіб з низьким доходом, підтримку медичних досліджень та розвиток нових методів лікування, ініціюють та підтримують програми профілактики захворювань з-поміж населення, забезпечують фінансову допомогу хворим на різні недуги.

Соціальні благодійні фонди (Товариство Червоного Хреста України, Всеукраїнська благодійна організація «Український фонд «Благополуччя дітей», Міжнародний благодійний фонд «Карітас України», Благодійний фонд «Мрію жити», Міжнародний благодійний фонд «Фонд Олександра Фельдмана»; благодійні фонди, діяльність яких спрямована військовослужбовцям: благодійний фонд «Армія SOS», Фонд Сергія Притули «Повернись живим», Благодійні фонди лідерів громадської думки та інфлюенсерів: Фонд Марії Єфросініної «Маша», Фонд «Антитіла», Фонд Андрія Хливнюка, Фонд «UNITED24») ставлять за мету захист та підтримку уразливих груп населення (людей з обмеженими можливостями, малозабезпечених сімей, юнацтва, літніх людей та інших категорій); надання соціальних послуг, що впливають на соціальне благополуччя суспільства; підтримку військовиків – у вигляді моральної та психологічної, матеріальної допомоги, а також забезпечують допомогу в отриманні та закупівлі військового обладнання.

Освітньо-просвітницька праця посідає певне місце в діяльності більшості благодійних фондів. Основні положення відображені у авторських публікаціях [140;145; 151; 439].

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В 90-Х РР. ХХ – ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ ХХІ СТ.

2.1. Роль благодійних фондів у вдосконаленні системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності

Сутнісні глобалізаційні зміни в суспільному житті, економіці України потребують розвитку та нових підходів до управління сферою освіти, яка є інтегральною сукупністю освітніх структур, відносин, діяльності та свідомості, що забезпечує відтворення і розвиток інтелектуального потенціалу суспільства за умов достатнього та стабільного фінансування освітньої діяльності. Сфера освіти України на етапі незалежності мала обмежені обсяги фінансування як з боку держави, так і приватних ініціатив. Через ці обставини освітні заклади часто зверталися за допомогою до новостворених товариств (товариство «Знання» (1991), «Рідна школа» (1991), товариства «Молода Україна», волонтерських загонів, благодійників з проханням зробити свій внесок в освітнє та інтелектуальне майбутнє молоді [332, арк. 182].

Проаналізуємо благодійну освітню діяльність вищезазначених організацій.

Однією з перших новостворених інституцій на початку незалежності України стало товариство «Знання» (1991), основним напрямом діяльності якого була публічна підтримка на добродійних засадах громадян працівниками освіти і науковцями та надання їм права здобути кваліфіковану освіту (організація курсів, циклів лекцій, публічних виступів, навчальні курси, клуби за професіями, організація додаткової професійної освіти, курсів підвищення кваліфікації) [191, с. 368].

Важливе значення у контексті досліджуваної проблеми має Товариства «Рідна школа», засноване у 1881 р. у Галичині як «Руське Товариство Педагогічне», а в 1926 р. переіменоване на Товариство «Рідна школа». Діяльність товариства зосереджувалася на проблемах збереження української

мови та культури; створення української національної школи; підготовки українських учителів (організація курсів для учителів, забезпечення їх методичними матеріалами та літературою); видання підручників та навчальних посібників (організація власної видавничої діяльності) [460].

З проголошенням незалежності товариство відновило свою діяльність. Було створено низку обласних та районних осередків, які активно зайнялися питаннями:

- відродження української школи (створення нових навчальних закладів (ліцей «Героїв Крут», гімназії в м. Львів).

- розробка навчальних програм та посібників з української мови, літератури, історії та інших дисциплін;

- підвищення кваліфікації педагогів: організація семінарів, тренінгів та курсів для учителів з метою підвищення їхньої професійної майстерності та ознайомлення з інноваційними методами навчання;

- підтримка молодих науковців та педагогів: проведення наукових конференцій, конкурсів та грантових програм для студентів та молодих учителів.

Окрім того, товариство на благодійній основі покращувало матеріально-технічну базу шкіл (оснащення шкіл сучасним обладнанням (комп'ютери, інтерактивні дошки, лабораторне обладнання); здійснювало ремонт та оновлення шкільних приміщень; забезпечувало школи підручниками, посібниками та іншими навчальними матеріалами; організовувало олімпіади, конкурси та фестивалі для учнів, створювало гуртки та секції за різними напрямками (мистецтва, спорт, наука); надавало соціальну підтримку дітям з малозабезпечених сімей, дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, організовувало літні табори для дітей [170, с. 23–25].

У контексті досліджуваної проблеми на увагу заслуговує діяльність товариства «Молода Україна», яке діяло в Галичині та Буковині в період 1899-1903 рр. Головною метою товариства було національне відродження

українців, поширення української культури, мови та освіти. Члени товариства активно провадили культурно-освітню роботу, організовували гуртки, читальні, театральні вистави, видавали журнал «Молода Україна», тобто займалися підготовкою майбутньої української інтелігенції, яка б здатна була очолити процес національного відродження [456].

З проголошенням незалежності України товариство «Молода Україна» змінюється на Український молодіжний фонд, який продовжує відігравати важливу роль у житті незалежної України, створюючи підтримку молодіжної ініціативи та стаючи потужним інструментом для розвитку громадянського суспільства та зміцнення державності. В своїй діяльності головним пріоритетом Український молодіжний фонд вважає забезпечення молодіжних організацій та ініціативних груп необхідними ресурсами для реалізації своїх проєктів. Серед основних завдань Фонду:

- фінансова підтримка: надання грантів на реалізацію молодіжних проєктів в різних сферах: освіта, культура, спорт, волонтерство, підприємництво; організація тренінгів, семінарів, конференцій;

- інформаційна підтримка: надання молоді доступу до актуальної інформації про можливості розвитку, конкурси, тренінги та інші заходи;

- налагодження співпраці: сприяння об'єднанню молодіжних організацій.

Волонтерські програми: Залучення молоді до волонтерської діяльності, сприяння розвитку волонтерського руху в Україні [469].

Отже, за незалежної України діяльність товариств, організацій, приватна ініціатива була спрямована на формування української інтелігенції, відродження української школи, благодійну діяльність.

Повернення кримськотатарського народу із заслання на історичну батьківщину стало додатковим чинником міжнаціональної напруженості в незалежній Україні. Розв'язанню соціальних та національно-культурних проблем, які постали перед кримськими татарами, сприяли громадські організації. [270, с. 26]. За ініціативою кримськотатарської педагогічної

громадськості 1995 р. створено Асоціацію кримськотатарських працівників освіти «Мааріфчі» (що в перекладі означає «просвітитель», «педагог»). Вона була зареєстрована головним управлінням юстиції в Криму 11 червня 1996 р. Асоціація об'єднала учителів, працівників дошкільних та позашкільних навчально-виховних закладів, викладачів закладів вищої освіти, діячів науки, культури та мистецтва, осіб, які займалися просвітницькою діяльністю, а також колективи та громадські організації, фізичних та юридичних осіб, які бажали активно брати участь у освітній, просвітницькій, науковій та культурній діяльності, спрямованій на відродження та розвиток системи освіти та культури [270, с. 62]. Асоціація «Мааріфчі» ставила перед собою завдання сприяти державним структурам у реалізації «Концепції освіти на рідних мовах в Автономній Республіці Крим», надавати необхідну допомогу в підготовці наукової, технічної та творчої інтелігенції кримськотатарського народу, сприяти оволодінню молоді основами національної традиційної та загальної культури, співпрацювати з іншими національно-культурними організаціями, сприяти соціальному захисту працівників освіти, учнівства [220].

В період окупації Криму росією у 2014 р. діяльність «Мааріфчі» суттєво ускладнилась, оскільки більшість активістів асоціації були змушені евакуюватися з півострова. Проте незважаючи на окупацію, асоціація «Мааріфчі» продовжує свою діяльність на материковій частині України, зокрема, допомагає кримськотатарським біженцям адаптуватися до нових умов життя та продовжувати свою освіту. Організація також активно співпрацює з українською владою та міжнародними партнерами для захисту прав кримських татар та відродження їхньої культури.

Окрему сторінку в розвитку благодійної діяльності вписав Волонтерський рух «РУМ», створений 1995 р. у комунальному закладі «Зміївського ліцей №2 Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області (перша назва закладу Зміївська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів №2, головним напрямом діяльності якого було сприяння

поширенню волонтерського руху в місті, виховання в дітей та юнацтва моральних цінностей (добročинність, милосердя, толерантність, працелюбність, прагнення до взаємодопомоги тощо), активізація процесу згуртування учнівського колективу. З-поміж ключових завдань Волонтерського руху «РУМ» – й освітні: встановлення тісних зв'язків між школою та громадськими організаціями. Залучення учнів до волонтерської діяльності, благодійних акцій та інших соціальних проєктів. Формування у молоді почуття солідарності та відповідальності перед громадськістю [201]

Доцільно відзначити діяльність волонтерських загонів, які свого часу, тобто у 90-х рр. ХХ ст. – на початку ХХІ ст., розпочинали свою волонтерську діяльність у закладах освіти. Прикладом може слугувати створення 2001 р. у Комунальному закладі освіти Полтавського базового медичного фахового коледжу Полтавської обласної ради Волонтерського загону «Турбота», основною метою якого стало формування і розвиток добročинної, активної, гуманістично спрямованої особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості. З-поміж напрямів роботи загону – волонтерська діяльність, інформаційно-просвітницька робота, медико-соціальна допомога. Традиційними стали ініційовані благодійні акції («Діти – дітям», «Подаруй усмішку», «Добротою себе вимірйай», «Здоровим бути здорово», «Не мовчи», «Разом з Товариством Червоного Хреста проти туберкульозу»), мета яких – допомога вразливим категоріям населення [203].

Важливим у контексті нашого дослідження є діяльність товариства «Просвіта», яке виникло в 1868 році в Галичині як протипага антиукраїнським течіям у культурному житті країни. «Просвіта» була не просто товариством, а великою батьківщиною, яка об'єднувала українців різних верств населення. Члени товариства «Просвіта» допомагали один одному, підтримували освіту та культуру, сприяли економічному розвитку своїх громад. Товариство виховувало в українцях почуття національної гідності, прагнення до самовдосконалення та відповідальності перед майбутніми поколіннями.

При хатах-читальнях вирувало активне культурне життя: діяли аматорські театри, співали хори, функціонували бібліотеки, проводилися лекції та різноманітні святкові заходи. Товариство «Просвіта» активно популяризувало знання, видаючи серії книг, такі як «Учітеся, брати мої», «Народна бібліотека» та інші. Журнали «Життя і знання» та «Календар товариства «Просвіта» були популярними серед членів товариства. Варто зазначити, що «Просвіта» була справді сімейною справою, до якої долучалися цілі батьківщини, передаючи любов до знань та культури з покоління в покоління.

12 жовтня 1991 року Товариство було реорганізоване у Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Благодійну діяльність «Просвіта» розвивала в таких напрямках:

- освіта: організація літніх шкіл, семінарів, конференцій для вивчення української мови, літератури, історії та культури; створення онлайн-платформ для вивчення української мови, підтримка молодіжних ініціатив; видання підручників, наукових праць, художньої літератури на українській мові; підтримка молодіжних ініціатив, студентських наукових товариств та грантів міжнародних організацій

- підтримка української мови та культури: фінансування видавництв, організація літературних конкурсів, підтримка українських митців;

- гуманітарна допомога: надання допомоги потерпілим від стихійних лих та військових конфліктів [231];

Отже, за результатами аналізу діяльності окремих товариств (товариство «Знання» (1991), «Рідна школа» (1991), Фонд «Молода Україна» (1992)), волонтерських загонів на теренах новоствореної незалежної України висновуємо, що сферу освіти підтримували та розвивали добродійні організації, благодійники, що увиразнює історичні традиції інституту добродійності, які склалися в Україні, тяглість та спадкоємність благодійності як суспільного феномену українства.

Залучення благодійних фондів до діяльності закладів дошкільної освіти (ЗДО), закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), закладів вищої освіти (ЗВО) є відносним новаторством в Україні, тобто це питання почало активно обговорюватись загалом недавно [346, арк. 24 –27].

Благодійні фонди зіграли вирішальну роль у розвитку мережі дошкільних закладів в Україні, особливо в таких областях, як Івано-Франківська, Київська, Дніпровська, Чернівецька та Львівська, де з 2005 року спостерігається стійка тенденція до їхнього розширення.

Щодо цільових груп нашого дослідження, то насамперед варто відзначити діяльність закладу дошкільної освіти № 21 «Золота рибка» м. Кам'янця-Подільського Хмельницької області, який тривалий час забезпечує комплексний підхід до гармонійного формування всіх складників здоров'я, поліпшення фізичного, психічного та емоційного гарту дошкільників, упроваджує досвід з питань фізкультурно-оздоровчої роботи колег-дошкільників Литви, Болгарії. У жовтні 2005 р. батьками та трудовим колективом створено Благодійний фонд допомоги розвитку ЗДО № 21 «Дитинство», головною метою якого є здійснення благодійництва в інтересах освітньо-виховної діяльності та розвитку навчально-матеріальної бази ЗДО № 21 «Золота рибка». Стратегічне завдання фонду – залучення коштів для добудови дитячого басейну «Басейн всією громадою» (2005) під патронатом олімпійських чемпіонів з плавання та заслуженого тренера України Н. Кожух [160].

Завдяки доброчинній допомозі створеного благодійного фонду в цьому ЗДО студенти мали можливість проходити педагогічну практику, яка є основою для підготовки майбутнього педагога. Тут майбутні педагоги формували необхідні компетентності для подальшої педагогічної роботи. У процесі проходження педагогічної практики опановували різні методи навчання, зокрема:

- *словесні* (вербальні) (розповіді, тематичні заняття, бесіди, давали змогу поєднувати розширення та закріплення знань дітей про навколишній світ;

формувати їхні мовленнєві вміння і навички (читання казок, заучування віршів, бесіди, розповіді дітей, переказ); розвивати вміння розуміти зміст мови, застосовувати знання без опори на наочність);

- *наочні* (екскурсії, відвідування музеїв, виставок, розглядання предметів, тощо), які застосовували в роботі з дошкільниками для повторного ознайомлення з об'єктом, закріплення під час спостережень знань, для розвитку словника дітей, формування зв'язного мовлення тощо;

- *практичні* (словесні дидактичні вправи, ігрові методи (наочні ігри-заняття, ігри-інсценівки, уявні ігрові ситуації), конкурси, елементарні досліді і моделювання та ін.), які допомагали навчати дітей на практиці використовувати здобуті знання, набувати й удосконалювати мовленнєві вміння і навички тощо [149].

Задля поглиблення змісту і прискорення темпів подальшого розвитку дошкільнят заклад «Золота рибка» за сприянням благодійного фонду пропонував спектр додаткових послуг із залученням психолога, учителя-логопеда, хореографа, музичного керівника, що сприяло розвитку емоційного резерву та майстерності кожного вихованця, реалізації його природного потенціалу, створювало умови для спрямованості юної особистості на становлення, усвідомлення власної неповторності свого Я, надаючи змістовності її внутрішньому світу, визначаючи її позитивну тональність від перших кроків відвідування дитячого садка до базових надбань майбутнього школяра. Театралізована діяльність, що активно розвивається завдяки освітньому благодійництву, стала потужним інструментом самовираження для дітей, дозволяючи їм розкрити свої унікальні таланти та творчий потенціал. Різного роду гуртки (вокального співу «Дзвінкий голосок», драматичний «В гостях у Казки», хореографічний «Грація», художньо-естетичного напрямку «Маленькі декоратори», художнього читання «Сузір'я талантів») слугували всебічному розвитку особистості дитини [160].

Безпосередня практична робота з дітьми довела необхідність творчої співпраці і таких фахівців, як психолог, учитель-логопед, хореограф,

музичний керівник, що уможливило створити відповідне освітнє середовище, сприятливе для якнайкращого розвитку дитини.

Наш науковий пошук засвідчив, що одним із перших ЗДО, на базі якого було створено благодійний фонд, став дитячий садок № 2 «Малятко» м. Івано-Франківська (Додаток И), який на початку створення був закладом [156] компенсуючого типу санаторного призначення для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи та органів травлення, з 2007 року перейшов під піклування створеної благодійної організації «Благодійний фонд «Піклувальна рада ДНЗ № 2 «Малятко»». Під опікою цього благодійного фонду та за тісної взаємодії батьківської громади реалізується багато проєктів, зокрема: облаштування фізкультурного майданчика, реконструювання даху і фасаду закладу, озеленення території тощо.

Вихованці ЗДО № 2 «Малятко» завдяки добродійній допомозі створеної благодійної організації «Благодійного фонду «Піклувальна рада ДНЗ № 2 «Малятко» беруть активну участь у різноманітних гуртках (інтелектуально-пізнавальний «Крок вперед», музичний гурток – «Співаночка» [157]), у міських дитячих спортивних змаганнях, численних конкурсах дитячої творчості, серед них «Дитинство, сповнене радістю» (облаштування сучасного кабінету для занять дітей з практичним психологом та логопедом), «Тепло і затишок дітям» (заміна віконних конструкцій в музичній залі та в ігрових кімнатах двох груп), «Школа дорожніх наук» (облаштування майданчика для вивчення правил дорожнього руху), «Музей просто неба «Зелена Планета» (альтанка для проведення занять на свіжому повітрі), «Все найкраще дітям» (переоблаштування дошкільної групи «Віночок») [156].

Завдяки спільній роботі благодійної організації «Благодійного фонду «Піклувальна рада ДНЗ № 2 «Малятко» та батьків вихованців постійно організовуються благодійні презентації журналів, оформляються виставки дитячих робіт, проводяться свята, розваги та різноманітні благодійні акції (імпрези). У такий спосіб, окрім іншого, унаслідок цих заходів у дошкільників формуються позитивні мотиви до навчання, що стимулюють пізнавальну

активність і сприяють збагаченню дітей навчальною інформацією, створюють ситуації новизни, відчуття успіху тощо. Застосування педагогами методичного інструментарію в організації різного роду благодійних заходів формувало в дошкільнят позитивні дії та настрої, розвивало мовлення, цікавість, здивування, моральні переживання, сприяло індивідуальній особистісній підтримці з боку людей, що оточують, тощо.

Доречно зауважити, що завдяки створенню благодійного фонду родзинкою діяльності ЗДО № 2 «Малютко» є впровадження в освітній процес тематичних тижнів, зокрема:

- «Екологічного» – метою якого було посилення інтересу дошкільників до пізнання та саморозвитку. Упродовж тематичного тижня педагоги закладу використовували заняття-бесіди, дидактичні ігри, перегляд відеороликів відповідної тематики із застосуванням методів пояснювально-ілюстративного, репродуктивного, проблемного виконання та ін. Педагоги навчали дітей практичним навичкам раціонального господарювання, вчили їх знаходити нове застосування старим промовам, правильно сортувати сміття та зберігати продукти. Діти дізнавалися про принципи вторинної переробки, готували смачні страви з залишків їжі та дбали про довкілля.

- «Економічного» – метою проведення тематичного тижня є поглибити, поширити та збагатити знання дітей. Упродовж «Економічного тижня» педагоги застосовували інтегровані, сюжетно-динамічні, комбіновані тематичні заняття із застосуванням методу стимулювання обов'язку і відповідальності (переконавання в значущості, захоплення, покарання), методи стимулювання інтересу (пізнавальні ігри, навчальні дискусії, створення ситуації морального переживання, зацікавленості та пізнавальної новизни). Вихователі проводили заняття, під час яких діти вчилися розумно використовувати електроенергію, воду та тепло. Вони пояснювали, як правильно користуватися побутовими приладами (холодильник, утюг, телевізор), щоб заощаджувати електроенергію. Діти також дізнавалися про важливість збереження тепла в оселі та економного використання води.

Завдяки цьому вихованці розуміли, що раціональне використання ресурсів допомагає зекономити сімейний бюджет . [157].

- «Тижня безпеки», метою якого стало залучення дітей до вивчення та дотримання Правил дорожнього руху, безпечної поведінки на вулицях міста, заміських дорогах, у транспорті. У межах тижневого заходу педагоги провели тематичні заняття та бесіди, дидактичні та сюжетно-рольові, ігри з картками які розвивають пам'ять, фантазію; ігри, виставку малюнків із застосуванням методів готових знань, дослідницького методу, а також використання наочного методу (облаштування майданчика для вивчення правил дорожнього руху «Школа дорожніх наук») – спостереження за транспортом, за вулицею, за рухом пішоходів, розглядання дорожніх знаків, моделювання проблемних ситуацій – сприяли повторенню, вивченню та закріпленню знань Правил дорожнього руху [157].

Завдяки створенню благодійної організації «Благодійного фонду «Піклувальна рада ДНЗ №2 «Малютко» пріоритетними напрямками в роботі дитячого садка визначено фізкультурно-оздоровчий та музично-естетичний розвиток дошкільників, які сприяють гармонійному розвитку особистості дитини.

З дошкільниками проводять різні види організованої діяльності (заняття, дидактичні ігри, екскурсії, спостереження, пошуково-дослідницька діяльність) за освітніми лініями розвитку:

- фізичного розвитку (фізкультура, валеологічне виховання);
 - пізнавального розвитку (ознайомлення з довкіллям, природою, логіко-математичний розвиток);
 - мовленнєвого розвитку (зокрема й навчання елементів грамоти);
 - художньо-естетичного розвитку (образотворча та музична діяльність);
 - креативного розвитку (конструктивна та театралізована діяльність)
- [157].

Благодійний греко-католицький дитячий садок «Ангелятко» [28] створено 22 вересня 2007 р. з благословення блаженного пам'яті владики

Юліяна Вороновського, єпископа Самбірського-Дрогобицької Єпархії УГКЦ. Засновниками виступили релігійна громада УГКЦ у м. Дрогобичі (парафія Пресвятої Трійці) та Згромадження сестер св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії. Закладом опікується спільнота сестер-монахинь і мирян, яких єднає спільна мета – прослава Бога через християнське й національне виховання дітей дошкільного віку, незалежно від їхнього соціального статусу чи конфесійної приналежності. Використовуючи сучасні досягнення дошкільної педагогіки і психології, педагоги Благодійного греко-католицького дитячого садка «Ангелятко» інтегрують принципи християнського виховання в усі види діяльності дітей, спілкуються з вихованцями на засадах партнерства, поважаючи їхню особистість і проявляючи глибоку віру в їхні досягнення.

Головною метою ЗДО є забезпечення реалізації права юних громадян на здобуття дошкільної освіти, задоволення їхніх потреб у нагляді, догляді та оздоровленні, створення умов для їх фізичного, розумового і духовного розвитку. Дошкільний заклад має три групи загального розвитку для дітей віком 3–6 років з 10,5 годинним режимом роботи. Групи комплектуються за віковими та родинними ознаками. За сприянням благодійного фонду ЗДО щороку бере участь у щорічній прощі католицьких навчальних закладів до марійського відпустового центру [28].

Завдяки діяльності сестер і працівників закладу «Благодійний греко-католицький дитячий садок «Ангелятко» у маленьких вихованців формуються християнські чесноти, що сприяє духовному розвитку особистості через свідчення віри, молитви на Славу Божу й України тощо.

Особливістю ЗДО «Ангелятко» є застосування в освітньому процесі методики японського професора, члена Міжнародної Академії освіти, радника Японської асоціації з математики Макото Шічіді (1929–2009), основною ідеєю якої є розвиток правої півкулі, яка швидко обробляє і накопичує інформацію, що надходить у вигляді зображень (свого роду необмежений за обсягом жорсткий диск, інформація на якому зберігається назавжди у вигляді

зорових образів). Зауважимо, що ліва півкуля, що представляє собою щось на кшталт оперативної пам'яті (швидко «скидає» непотрібне). розвивається завдяки повільному навчанні з багаторазовими повторами.

У контексті застосування цієї методики в закладі Благодійного греко-католицького дитячого садка «Ангелятко» перед педагогами поставлено абсолютно нові освітні завдання: розвиток можливостей правої півкулі головного мозку дитини: фотографічної пам'яті, математичних здібностей, високої швидкості обробки інформації, візуалізації, здібностей до вивчення іноземних мов, музичних здібностей, інтуїції, екстрасенсорного сприйняття (застосовуючи при цьому динамічність і різноманітність форм занять з дитиною) та ін. На заняттях вихователі-черниці використовуються різноманітні дидактичні ігрові методи та вправи [120, с. 166–178]:

- ігри на розвиток уяви (уявити себе кимось іншим, скласти історію тощо (гра «Подорож хмарами (хмаркознавство)», «Ляпки (ляпкографія)»));
- вправи на розвиток функції ESP (ясновидіння, телепатія, психометрія, передбачення (гра «Кораловий риф»));
- демонстрація флеш-карток для розвитку фотопам'яті (гра «Картинки», «10 відмінностей»);
- ігри з картками (розвивають пам'ять, фантазію (гра «Бізіборд»));
- ігри з танграмом, пазлами, конструкторами (розвивають уяву, творчі здібності (інноваційна гра «Лепбук»));
- математика (розпізнавання кількості точок на картках, знайомство з цифрами (гра «Танграм»));
- музика і фізичні вправи;
- творчі завдання (ліплення, малювання (гра застосування камінчиків «Марблс»)) та ін [120, с. 166–178]:.

На кожен застосовану дидактичну гру чи вправу виділяють від 1–5 хв.

Вивчення досвіду діяльності цього закладу, в основі якого – методика М. Шічідо, уможливило висновок: важливим елементом освітнього процесу є створення теплої, доброзичливої атмосфери для дітей під час занять в

обстановці розслабленості, гарного настрою, обов'язковій присутності одного з батьків, оскільки відчуття зв'язку з мамою або татом допомагає малюкам відчувати свою захищеність, робить їх більш упевненими, стимулює мозкову активність.

Особливим елементом прояву доброчинності в закладі Благодійного греко-католицького дитячого садка «Ангелятко» є використання різноманітних методів доброчинності:

- метод міцних 8-секундних обіймів. Після того, як малюк виконав прохання працівника закладу на занятті або завдання, обов'язково застосовується метод похвали: «Дуже дякую тобі, ти мені так допоміг (так потішив мене)! Я дуже тебе люблю!», а також міцних обіймів. 8-ми секундні обійми – це передавання любові дорослого дитині. Завдяки застосуванню цього методу роботи з дошкільниками зменшується частотність вередувань чи випадків поганої поведінки. Похвала робить малюка більш упевненим у собі, мотивує на хороші вчинки;

- метод уважного слухання дитини. Застосування цього методу та методу відлуння із використанням методів невербального спілкування вихователями закладу сприяють вихованню в дитини любові, довіри, захищеності та ін.;

- метод 5-хвилинного настрою ґрунтується на особливостях дитячого сну: коли малюк засинає, його свідомість відпочиває, а підсвідомість залишається активною. Саме в цей короткий проміжок часу можна вплинути на підсвідомість дитини, ніби запрограмувавши бажану поведінку. [28].

На увагу заслуговує діяльність Івано-Франківського міського ЗДО «Зернятко», у якому в червні 2007 р. [159] створено Благодійну організацію «Благодійний фонд ДНЗ «Зернятко», в обов'язки якого входило, окрім доброчинної допомоги, забезпечення доступності дошкільної освіти, задоволення освітніх запитів батьків, залучення широкої громадськості до розв'язання проблем навчання, виховання та забезпечення повноцінної діяльності освітніх закладів [434]. Завдяки доброчинній допомозі

благодійного фонду організуються заходи, спрямовані на охорону життя та здоров'я учасників освітнього процесу, а саме запровадження «режиму спорту»: проведення фізкультурних занять (4 заняття), організація дитячого туризму (активний відпочинок, виконання основних рухів та проведення рухливих ігор), проведення спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів: проєкт «Впровадження здоров'я зберезувальної технології фітбол – гімнастики», тематична назва якого є «Мій веселий, спритний м'яч». Завдяки організації благодійним фондом ЗДО «Зернятко» спортивних розваг, свят, днів здоров'я діти фізично розвиваються, у них формуються творчі здібності, комунікативність, індивідуально особистісна підтримка та ін.

Упроваджуючи в освітній процес тематичні фізкультурно-оздоровчі заняття, вихователі ЗДО у своїй роботі користуються такими методами роботи:

- *еволюційний метод* – реалізує на практиці загальновідомий принцип природовідповідності (послідовність виконання вправ, починаючи з ранкової гімнастики пробудження і закінчуючи фізкультурним святом у залі чи на вулиці);

- *метод повторно-кільцевої побудови заняття* – уможливорює проводити кожне заняття фізичної культури за зразком «еволюція в мініатюрі», тобто кожне наступне заняття повинно повторювати цей своєрідний «еволюційний ролик», але на більш високому рівні, у складнішому методичному плані;

- *тотальний ігровий метод* – передбачає гру від самого початку заняття та до його кінця із застосуванням великих тематичних ігор та ситуаційних мініігор). Усі заняття з фізкультури повинні проводитися у формі гри із цікавим пригодницьким сюжетом, своєрідною фізкультурною казкою, педагогічним спектаклем;

- *метод предметно-маніпуляційної діяльності* дає змогу впровадити в практику фізичного виховання розмаїття маніпуляційних дій дитини з

предметом (ручні або дворучні дії, головою, тулубом, руками – унаслідок цього стимулюється розвиток дрібної моторики) [480, с. 128].

Створеним фондом надаються додаткові освітні послуги в ЗДО:

- психолога: психологічне забезпечення освітнього процесу, супровід, діагностика, аналіз динаміки психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку дошкільників; реалізація розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти; консультативна допомога всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку; робота з постраждалими від насильства дітьми тощо;

- логопеда: уточнення та розвиток лексичної сторони мовлення; формування граматичних умінь та навичок; розвиток фонематичних процесів; формування правильної вимови звуків та введення їх у зв'язне мовлення; розвиток дрібної та загальної моторики; розвиток мовленнєвого дихання (за потреби);

- хореографічний гурток «Дзига», який є важливим доповненням до розвитку координації рухів, просторового орієнтування, оздоровлення і підвищення життєвого тону, подолання сором'язливості, співпраці в колективі;

- гурток з вивчення англійської мови, на якому діти включаються в спілкування з педагогом, використовуючи іноземну мову, підспівують, декламують вірші, використовуючи цікаві дидактичні матеріали, ігри, унаслідок чого дошкільники природним чином засвоюють лексичні одиниці і складні мовні конструкції [159].

У контексті окресленої проблеми доцільно звернути увагу на діяльність ЗДО (ясла-садок) комбінованого типу № 244 «Біла лілея» Запорізької міської ради, яка спрямована на розвиток, виховання та навчання дітей з порушеннями мовлення [158].

З 2013 р. на його базі створено благодійний фонд задля впровадження новітніх технологій освіти, придбання навчально-методичної літератури, технічних засобів навчання, комп'ютерної техніки, іншого обладнання, матеріальної підтримки закладу; розв'язання питань щодо забезпечення навчально-господарських потреб закладу (будівельних матеріалів, проведення профілактичних ремонтів будівель та комунікацій тощо);

Цінною доброчинною формою благодійного фонду в ЗДО «Біла лілея» є активне впровадження різноманітних проєктів, зокрема: «Вчимося жити разом» (в рамках запровадження міжнародного проєкту «Освіта на основі життєвих навичок» за підтримкою ЮНІСЕФ). Цей проєкт передбачав використання парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років з використанням інтерактивних методів навчання: моделювання ситуацій, рольові ігри, дискусії, мозкові штурми.

У ЗДО «Біла лілея» поєднання індивідуальних, групових і фронтальних методів і прийомів, форм забезпечувало активну участь, партнерську взаємодію суб'єктів освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей і стилі навчання [369];

У ЗДО «Біла лілея» започатковано проєкт шведської програми соціально-емоційного розвитку дітей від 3 до 9 років «Perry Pals – Веселі Друзі» під патронатом фундації «The LEGO Foundation» спільно з МОН України, у якому основною умовою є використання LEGO як ігрового методу розвитку дитини, наприклад, на рівні молодшої групи – Гра «Розклади за кольором», мета якої – закріпити знання про колір деталей конструктора LEGO; Гра «Передай цеглинку» має на меті розвивати координацію рухів дітей. У середній групі практикують гру «Розклади деталі по місцях», що сприяє закріпленню назв деталей конструктора LEGO; Гра «Знайди споруду» розвиває увагу, спостережливість, уміння співвіднести зображене на картці з моделями споруд. У старшій групі дітям пропонують гру «Таємнича торбинка», метою якої є вчити відгадувати деталі конструктора на дотик; гра

«Назви і побудуй» навчає працювати в колективі, сприяє закріпленню назв деталей конструктора LEGO [366].

У 2022–2023 рр. у рамках угоди про співпрацю ЗДО комбінованого типу № 244 «Біла лілея» і Запорізького національного університету (надалі ЗНУ), у якому відповідно до варіативного компонента Державного стандарту дошкільної освіти введено гурток англійської мови, метою якого є становлення мовоформувального механізму. Згідно із документом про співпрацю ЗНУ, ЗДО комбінованого типу № 244 «Біла лілея», кафедрою дошкільної та початкової освіти місцевого університету, розглянули особливості проходження педагогічної практики та набуття спеціальних компетентностей майбутніх вихователів за умов професійної підготовки шляхом формування в здобувачів вищої освіти системи знань, умінь і навичок, необхідних для розуміння природи дітей дошкільного віку та успішної реалізації сформованих компетентностей під час виконання професійної діяльності [164].

Проведений науковий пошук дає змогу виокремити діяльність закладу дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської об'єднаної територіальної громади (надалі ОТГ) Вінницької області [163], у якому базовий компонент дошкільної освіти спрямований на освітню програму від двох до семи років «Дитина» з використанням спеціалізованих програм, альтернативних методик та технологій, а саме: технологія розвитку творчої особистості (ТРВЗ); складання описових розповідей за картками-схемами; методика розвитку творчих здібностей на заняттях з малювання; виховуємо з любов'ю; за методикою М. Монтесорі (Додаток И 1).

З 2015 р. у ЗДО № 6 «Казочка» створено благодійний фонд «Сучасний дошкільний заклад № 6 «Казочка», діяльність якого допомогла в упровадженні інноваційних технологій та парціальних програм («Цікаві шашки», «Україна – моя Батьківщина», «Дитина у світі дорожнього руху», «Інтерактивні бесіди для дітей з 4-х до 9-ти років за програмою «Навчіть дитину захищатися»), численних майстер-класів, зокрема «Нейроігри швидкі і динамічні форми

роботи з розвитку дрібної моторики та мовлення дітей» [162], а також в розширенні гурткової роботи, налагодженні роботи із батьками вихованців («Для мам і тат, що люблять своїх малят») [161].

Належну увагу благодійності приділено в Комунальному закладі «Вишневий заклад дошкільної освіти (центр розвитку дитини) «Росинка» Київської області, основним напрямом якого була еколого-валеологічне виховання та оздоровчо-профілактична робота із упровадження комплексної освітньої програми для дітей раннього та передшкільного віку «Стежинки у Всесвіт» [198]. Окрім основної методичної роботи, яка проводиться в ЗДО «Росинка», є організація гурткової роботи, зокрема гурток «Джерело фантазії», у якому вивчають мистецькі предмети; англійську мову для дошкільників, організовують заняття з плавання.

Завдяки створенню в ЗДО (центрі розвитку дитини) «Росинка» благодійного фонду «Оживи мрію» (2015) освітні завдання більш ширше реалізуються, відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, авторськими та парціальними програмами:

1. «STREAM-освіта» – спрямована на формування культури інженерного мислення. Усі компоненти STREAM слугують усебічному глибокому дослідженню світу, розвитку мислення і мовлення, сенсорної сфери, навчанню дитини використовувати знання у повсякденному житті. Програма зорієнтована на навчання за темами, а не за предметами: дитина бачить зв'язок між науками, навчання стає насправді системним, практико орієнтованим; розвивається критичне мислення, формуються вміння розв'язувати проблеми, формуються інтерес до технічних дисциплін, креативні та інноваційні підходи до проектної та дизайн-діяльності, відбувається підготовка дитини до технологічних інновацій у житті, формуються впевненість у власних силах [228, с 47].

2. Альтернативна програма культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку.

3. «Мудрі шахи» – спеціально розроблена програма, яка має на меті ввести дітей старшого дошкільного віку у захоплюючий світ шахів. Ця програма не просто навчає правилам гри, а й розвиває у дітей цілу низку важливих навичок та якостей, необхідних для успішної життя.

4. «Цікаві шашки» – це програма, яка пропонує педагогам та батькам ефективні методи навчання дітей старшого дошкільного віку гри у шашки. Ця гра не лише розважає, а й сприяє всебічному розвитку дитини, зокрема розвиток логічного мислення, формування стратегічного мислення, підвищення концентрації уваги.

5. «Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях» – навчальна програма та методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку.

6. «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» – це спеціальна освітня програма, розроблена для дошкільних закладів, яка має на меті формувати у дітей з раннього віку розуміння важливості сталого розвитку. Програма спрямована на те, щоб діти: поінформували свою роль у збереженні довкілля, навчилися піклуватися про природу та ресурси, розвинули відповідальне ставлення до всього живого, сформували навички сталого способу життя.

7. «Україна – моя Батьківщина» – це спеціально розроблений комплекс зайняття та активності, спрямований на формування у дітей дошкільного віку почуття патріотизму, любові до своєї країни, розуміння її історії та культури. Ця програма є важливим інструментом для виховання майбутніх громадян України. Основні цілі програми: *формування почуття приналежності до українського народу* – діти навчаються пишатися своїми традиціями, мовою, звичаями; розвиток пізнавального інтересу до історії, географії, культури України – малята дізнаються про видатних українців, природні багатства країни, її символи; виховання поваги до державних символів, гімну, прапора – діти вчать правильно поводитися під час виконання гімну, розуміють значення державних символів; формування почуття відповідальності за свою

країну – діти усвідомлюють, що кожен з них може зробити свій внесок у розвиток України. [199].

Із повномасштабним вторгненням росії на територію України відбуваються зміни в соціокультурному середовищі та реформуванні дошкільної освіти, зокрема ці події спонукають благодійні фонди України надавати ще більше добровільної допомоги дитячим ЗДО, які опинились в окупації. Наприклад, благодійний мінісадок у місті Ірпінь [29] започаткував надання безкоштовних освітніх послуг для 2 видів груп (1 група – 3–4 роки та 2 група 5–6 років) родинам, що втратили родича під час окупації, багатодітним родинам, внутрішньо переміщеним родинам, родинам, що втратили житло внаслідок російсько-української війни, самотніми матерями (батьками), родинам, що у своєму складі мають дорослого або дитину з інвалідністю (Додаток И.2). Благодійний мінісадок в Ірпіні фінансується проектом Громадська організація «Дівчата» у партнерстві з міжнародною організацією World Vision International та за фінансового сприяння АОН в межах проекту «Підтримка ВПО в Україні». Для дітей у садочку проводяться заплановані розвивальні заняття, прогулянки, спортивні ігри та перекус [29].

У благодійному міні-садочку в Ірпіні, що працює з дошкільнятами, активно практикуються ігри розвивально-предметного змісту під назвою «Соти». Ця багатофункціональна ігрова система, призначена для дітей віком від 3 років, сприяє всебічному розвитку дитини. За допомогою «Сот» діти навчаються конструювати, фантазувати, розвивають дрібну моторику, логічне, творче, асоціативне мислення сенсомоторні координації; допомагає розвивати фантазію, уяву, окомір, творчі здібності, індивідуальність, вміння працювати в колективі; сприяє формуванню таких якостей, як акуратність, зосередженість, терпіння, осмисленому сприйняттю зовнішнього світу, орієнтації на площині та в просторі, розвитку почуття композиції, пропорції, симетрії, форми та краси; слугує формуванню конструктивної діяльності, у процесі якої відбувається інтелектуальний розвиток дітей. Гра чудово

підходить як для індивідуальних зайнять, так і для колективних ігорів, а також може використовуватися в домашніх умовах [188].

Діяльність Благодійного фонду «Угорська екуменічна служба допомоги – Україна» спрямувала допомогу на створення модульних садків у місцях, де було зруйновано попередні ЗДО. Одним із перших став модульний дитячий садок у селі Загальці Бучанського району Київської області, у якому фонд повністю профінансував найнеобхідніше оснащення: меблі, ліжечка, іграшки, необхідне приладдя і засоби гігієни [246].

Таким чином, створення благодійних фондів у ЗДО відкрило нові перспективи для покращення якості освітнього процесу, зокрема, у напрямку диверсифікації навчальних програм, профілактики захворювань, соціальної адаптації дітей та їхнього всебічного розвитку.

Важлива роль у наданні освітніх послуг належить закладам загальної середньої освіти, що репрезентують так звану другу основну ланку в освітній системі та основу для успішного здобуття освіти наступних рівнів і самоосвіти протягом усього життя. Тому доцільно розглянути діяльність закладів загальної середньої освіти, у яких зі створенням благодійних фондів освітні послуги надаються для забезпечення додаткового фінансування навчальних програм, підтримки інфраструктури, надання стипендій учням та проведення позакласних заходів, що сприяють усебічному розвитку школярів. Це, зокрема, Бориспільський ліцей «Патріот» Бориспільської міської ради Київської області, КЗО «Навчально-виховний комплекс «Вальдорфська середня загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів» міста Дніпра, Івано-Франківський ліцей № 23 імені Романа Гурика, спеціалізована школа № 76 з поглибленим вивченням української мови та літератури імені О. Гончара Святошинського району м. Києва, Ліцей імені Романа Шухевича та початкова школа № 26 Івано-Франківської міської ради тощо [148].

Проаналізуємо більш докладно окремі з них. Бориспільська загальноосвітня школа № 3 І–ІІІ ступенів Бориспільської міської ради Київської області була відкрита 1965 р. для дітей, відселених із зони,

відведеної для будівництва Київської ГЕС [61]. З 2014 р. у закладі створено Благодійний фонд «Шкільна планета – 3», головною метою якого є здійснення добродійної діяльності в інтересах реалізації програм і заходів, спрямованих на розвиток Бориспільського ліцею «Патріот» у сфері освіти, науки, медицини, культури, мистецтва, спорту, здоров'я, туризму, фізичного та патріотичного виховання, сприяння духовного розвитку школярів та поліпшенню матеріально-технічного становища ліцею та окремих категорій осіб [51].

Відповідно до Статуту Благодійного фонду «Шкільна планета – 3» Бориспільського ліцею «Патріот» (Додаток И.3), благодійний фонд виконує завдання добродійної підтримки в здійсненні:

- освітніх програм – спрямування навчального процесу на розкриття індивідуального потенціалу кожної дитини за допомогою розгляду внутрішнього діяльнісного потенціалу, здатності бути автором, активним творцем свого життя, уміти ставити мету, шукати способи її досягнення, бути здатним вільно робити вибір і відповідати за нього, максимально використовувати свої здібності, при цьому застосовуючи такі методи: дослідницький, частково-пошуковий, проблемний, проєктний, а також форми роботи: інтелектуальні марафони, творчі конкурси і вікторини, словесні ігри і забави, проєкти з різної тематики, рольові ігри, індивідуальні творчі завдання, інтелектуальні ігри (КВК «Ерудит» «Найрозумніший» «Колесо фортуни»). Завдяки допомозі Благодійного фонду «Шкільна планета – 3» талановитим школярам, творчій молоді надаються стипендії, здійснюється преміювання найкращих школярів (пришкільний табір відпочинку з денним перебуванням «Дивограй»);

- оздоровчих, культурних програм (проведення спортивно-розважального фестивалю «Козацькі забави», присвяченого святу Покрови та Дню українського козацтва; організація свята дитячої творчості «Дивосвіт»);

- через виконання різних проєктів (реалізується проєкт «Вишивка в моєму домі»; екологічний проєкт «Zero Waste School» або ж «Світ без відходів»);

- створення належної навчально-методичної та матеріально-технічної бази ліцею;

- участь у наданні підтримки персоналу ліцею в підвищенні фахової кваліфікації та перекваліфікації (методичні об'єднання, конкурси найкращих методичних розробок, тематичні науково-практичні конференції; організація відкритих уроків та виховних заходів, взаємовідвідування уроків та позаурочних заходів, предметні олімпіади, предметні тижні («Тиждень хімії», «Тиждень народних традицій» та ін.), преміювання за високі результати праці;

- сприяння в здійсненні медичної допомоги, організацію оздоровлення дітей;

- сприяння в організації та проведенні благодійних акцій; організації культурно-масових, спортивних заходів та змагань (дитячо-юнацька військово-спортивна патріотична гра українського козацтва «Сокіл» («Джура»)) [75].

У контексті досліджуваної проблеми певні здобутки в освітньому благодійництві має заклад КЗО «Навчально-виховний комплекс «Вальдорфська середня загальноосвітня школа I–III ступенів» міста Дніпра [202].

Вважаємо за необхідним зазначити, що в закладі впроваджено вальдорфську педагогіку Р. Штейнера, який, керуючись положеннями антропософії, вибудував модель вальдорфських шкіл і дитячих садків на засадах повної автономії (із власними статутами, освітніми програмами, колегіальним самоуправлінням). Першу таку загальноосвітню (вальдорфську) школу в Німеччині відкрито 1919 р. директором фабрики «Вальдорф-Асторія» Е. Мольтом [437, с. 147–154].

Особливістю процесу навчання у Навчально-виховному комплексі «Вальдорфська середня загальноосвітня школа I–III ступенів» міста Дніпра є

здійснення процесу навчання і виховання з урахуванням двох пріоритетів – пріоритету свободи та пріоритету людинознавства, котрі сприяли світоглядному та соціальному визначенню особистості в рамках індивідуальної свободи, відповідальності, відсутності підручників, методик, оцінок; наявність нетипових для традиційної школи предметів (евритмія). В організації освітнього процесу вальдорфський учитель спирається на особистісно орієнтовані форми та методи навчання. Зокрема:

- ритмізація шкільних занять – побудова навчання впродовж року, місяця, тижня, дня, уроку з урахуванням специфіки життєдіяльності людини, її біологічної та психічної ритмології (природна зміна ритмів дихання, сну і бадьорості, запам'ятовування й забування; сприйняття, переживання і здійснення тощо), що сприяє запобіганню втоми, збереженню та здорового розвитку фізичних і душевних сил дитини (викладання основних (когнітивних) предметів методом «епох» – циклами «поринання» (приблизно місячними) у формі «головного» року – щоденного першого здвоєного уроку, який має специфічну структуру: ритмічна частина, власне навчання, заключна частина – оповідання вчителя, яке пов'язане з матеріалом, що вивчається, відповідає душевному настрою учнів певного віку та несе моральний заряд);

- диференціація навчального матеріалу, згідно з темпераментами учнів, що допомагає дитині цілеспрямовано навчатися властивим саме їй способом. Підхід, на якому педагог будує свої стосунки з дітьми різних темпераментів, можна позначити заповіддю давньогрецьких лікарів: «подібне лікується подібним». Тобто з учнями, наприклад, холеричного темпераменту вчитель веде себе як холерик, з меланхоліками – як меланхолік і т. д. При цьому педагог демонструє учням найкращі вияви їхнього темпераменту і одночасно шляхи подолання негативних рис особистості, пов'язаних з однобічностями темпераменту й загалом – гармонізації душевного життя дитини;

- відхід від формального використання традиційних підручників: навчальні («епохальні») зошити учнів є своєрідними підручниками, які

створюються дитиною самостійно та відбивають її індивідуальну неповторність;

- відмова від оцінювання досягнень учнів у балах: здійснення систематичного контролю за результатами навчання без використання системи оцінок створює справедливі умови щодо індивідуального розвитку дитини: адже один і той же бал «дістається» кожному учневі витратою абсолютно різних сил. Стан успіхів дитини докладно описується в особистій характеристиці, що видається наприкінці кожного навчального року та відбиває індивідуальну траєкторію навчання і загального розвитку дитини, її досягнення, соціальні стосунки, чесноти – старанність, витривалість, надійність, захоплення [464].

Крім освітнього процесу, успішна робота вальдорфської школи неможлива без активної участі батьків. Щоб забезпечити стабільне фінансування та створити необхідні правові умови для функціонування школи, у 1994 році було засновано об'єднання «Друзі вальдорфської педагогіки» відкритті та розвитку школи, дозволивши реалізувати цілісний навчальний процес від найменших до старшокласників. Мета цього об'єднання – забезпечити стабільне фінансування школи та створити умови для повної реалізації вальдорфської освіти від дошкілля до старшої школи.[146].

У 1995 році, за ініціативи батьків та вчителів, було створено громадську організацію «Антропософське товариство ім. Г. Сковороді» з метою забезпечення всебічного розвитку дітей. Товариство сприяло покращенню якості освіти шляхом фінансової підтримки навчальних закладів, розробки спеціальних програм та надання матеріальної допомоги учасникам [202].

2014 р. створено Благодійну організацію «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки»[19], основним завданням, відповідно до статуту організації, є надання матеріальної допомоги, зокрема шляхом фінансування позашкільного та додаткового навчання учнів, передовсім малозабезпечених, багатодітних сімей, сиротам, батьки яких

постраждали від Чорнобильської катастрофи або загинули в Україні чи за її межами, виконуючи службові обов'язки, іншим, хто її потребує; участь у розробці і фінансуванні програм та інших заходів, насамперед просвітницьких, які відповідають напрямам діяльності Фонду (Додаток И.4); сприяння проведенню оздоровчих та спортивно-оздоровчих заходів; установа ділових культурних зв'язків із закордонними благодійними просвітницькими організаціями (Міжнародна асоціація вальдорфської педагогіки в Центральній та Східній Європі, Вальдорфські школи м. Штутгарта, Касселя, Енстінгена, Тюбінгена у Німеччині) [433].

У контексті досліджуваної проблеми цікавою є діяльність Івано-Франківського ліцею № 23 імені Романа Гурика, який своєю історією сягає 90-х років ХХ ст. Спочатку створений заклад як школа-лабораторія належав Івано-Франківському державному педагогічному інституту ім. Василя Стефаника. У жовтні 1993 р. заклад став школою-ліцеєм – першим освітнім закладом такого типу на Прикарпатті. У вересні 2004 р. школа-ліцей одержала статус навчально-виховного комплексу, до складу якого ввійшли загальноосвітня школа-ліцей та школа мистецтв. 2015 р. школі-ліцею № 23 присвоєно ім'я Романа Гурика – наймолодшого Героя Небесної Сотні [173]. 2007 р. на загальношкільних зборах ухвалено рішення про створення Благодійної організації «Піклувальна рада школи-ліцею №23». У грудні 2016 р. Благодійна організація перейменована на Благодійну організацію «Благодійний фонд «Платформа 23» [432].

Важливим напрямом створення Благодійної організації «Піклувальна рада школи-ліцею №23», а згодом «Благодійного фонду «Платформа 23» [432] стало сприяння творчим, національно-культурним та іншим спільним інтересам учнів у сфері освіти; співпраця з органами влади, підприємцями, установами, навчальними закладами, спрямована на поліпшення умов навчання та виховання вихованців ліцею; сприяння зміцненню навчально-виробничої, наукової, матеріально-технічної, культурно-спортивної, корекційно-відповідної та лікувально-оздоровчої бази Ліцею №23; організація

дозвілля (конкурси, вечори, спортивні змагання, фестивалі та ін.); фінансування проєктів, створення нових і підтримка чинних задля підвищення рівня ефективності закладу (Додаток И.5).

Завдяки добродійній діяльності благодійного фонду практично значущим для інших закладів став досвід участі учнів Ліцею №23 імені Романа Гурика в проєктах:

- Польсько-української ради молодіжних обмінів «Професії, що зникають [241], що мав за мету збереження традиційних ремесел, що зникають;

- «Сердаки – кептарі, культурна спадщина Підгалля та Гуцульщини», метою якого було поглиблення діалогу між народами, культурами та поколіннями, дослідження та аналіз спільних та відмінних рис, вшанування культурного різноманіття Польщі та України на прикладі Підгалля та Гуцульщини. У межах проєкту проводилися змістовна та методична підготовка груп учнів із сторони України та Польщі, унаслідок якої буде видано українсько-польський-підгальсько-гуцульський словник та розробка правил гри «Мисливці за культурною спадщиною гуравлів та гуцулів», художні твори та музично-мистецьке шоу [242].

До переліку загальноосвітніх шкіл України, на базі яких створено благодійні фонди, віднесено спеціалізовану школу № 76 з поглибленим вивченням української мови та літератури імені О. Гончара Святошинського району м. Києва. Цей освітній заклад має глибоке коріння: спочатку це була школа робітничої молоді на Трухановому острові, згодом 2005 р. школа № 76 здобула статус спеціалізованої з поглибленим вивченням української мови та літератури, а в серпні 2007 р. їй присвоєно ім'я та відкрито шкільний музей всевітньо відомого українського письменника і видатного громадського діяча О. Гончара. Школа № 76 ім. О. Гончара має свою символіку, яка сприяє національному вихованню учнів, відродженню вікових традицій українського народу – герб, гімн, вимпел школи, а також значок із зображенням герба школи [428].

За рішенням громадян, які добровільно об'єдналися на основі спільності поглядів на вдосконалення освіти, виховання та оздоровлення юного покоління, практичного милосердя і гуманізму, а також для надання матеріальної та фінансової допомоги і інших послуг у розвитку спеціалізованої школи № 76 ім. О. Гончара створено Благодійний фонд «Захист», за діяльністю якого освітня платформа школи реалізує навчальні програми за допомогою універсального конструктора ЛЕГО, спрямовуючи розвиток учнів у різні сфери життєдіяльності, зокрема інтелектуальний (мовний розвиток, технічне, концептуальне мислення, здібності: планувати, оцінювати, класифікувати); творчий потенціал (творча фантазія, спрямованість на успіх і т. д.), а також його особисті якості, що сприяють успішній соціалізації молодших школярів (ентузіазм, мотивація, доброзичливість, терпіння) [428].

За підтримки благодійного фонду в спеціалізованій школі № 76 ім. О. Гончара м. Києва класи оснащено комп'ютерами, мультимедійними проекторами, телевізорами, інтерактивними дошками; розроблено програму позакласної роботи, яка враховує інтереси кожної дитини та її вікові особливості (гурток образотворчого мистецтва «Палітра», гурток бальних танців, гурток декоративно-прикладного мистецтва «Умілі ручки», гурток декоративно-ужиткового мистецтва «Майстриня», гурток оздоровчої гімнастики, гурток «Юні фотоаматори»; забезпечено якісним медичним доглядом [35].

Ще одним закладом, на базі якого створено благодійну організацію «Благодійний фонд «Щаслива школа», стала початкова школа № 26 Івано-Франківської міської ради. На базі цього закладу у 2002 р. створено Ліцей імені Романа Шухевича та Початкову школу № 26 Івано-Франківської міської ради [224].

Завдяки добродійній діяльності фонду «Щаслива школа» (2007) у закладі відбулася низка змін: матеріально-технічна та спортивно-оздоровча бази ПШ №26; заняття з курсів за вибором, зокрема хореографія (1–2 класи),

основи програмування «Code Club» (3–4 класи), гуртків (хореографії «Перлінка» (сучасні та народні танці), мистецький «Капітошка» (вокальний ансамбль, хор), вокальний «Пташка» (від Центру дитячої творчості), «Умілі ручки»), секцій (футболу та тхеквондо (ВТФ) (від ДЮСШ № 3)); забезпечення організації якісного дозвілля і відпочинку учасників навчально-виховного процесу ПШ №26; здійснення в інтересах школярів практичних благодійних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного, культурного та духовного становища учнівства та інших осіб (реалізується Всеукраїнський педагогічний експеримент «Розумники», за підтримки Міністерства освіти і науки України, Інституту інноваційних технологій та змісту освіти, компаній «Майкрософт Україна», «Інтел Україна», що дає можливість учням вивчати основні навчальні предмети за допомогою інтерактивних технологій, у формі гри, з яскравими сюжетами, анімованими персонажами, із звуковим супроводом); надання безпосередньої благодійної матеріальної допомоги учням або особам та талановитій творчій молоді, які мають стосунок до цього закладу освіти, які через свої фізичні, психічні та інші особливості потребують соціальної підтримки [17].

Вважаємо за необхідне резюмувати, що саме завдяки заснуванню та добродійній діяльності створених благодійних фондів на базі загальноосвітніх закладів розгорнулася активна робота зі створення та впровадження в освітньому процесі різних варіантних моделей навчально-виховних систем за рахунок варіативного складника навчального плану, що відіграє не лише педагогічну, але й добродійну функцію та роль провідного і визначального осередку соціально-культурного та просвітницько-духовного життя шкільної громади.

Здійснений науковий пошук дає можливість констатувати, що третьою ланкою добродійної підтримки, завдяки створеним благодійним фондам, у сфері освіти є заклади професійної (професійно-технічної) освіти та заклади вищої освіти (ЗВО). Зокрема Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище», вищий

навчальний заклад «Український католицький університет», Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

Проведений аналіз пошуку уможлиблює виокремити Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище», діяльність якого пройшла ґрунтовну реорганізацію (Додаток К). Зараз – це флагман освіти, що входить до 100 найкращих навчальних закладів України, неодноразовий лауреат виставок «Сучасна освіта України». Навчальний заклад здійснює навчання учнів з вадами слуху та налічує різноманітну кількість професій, зокрема «Кухар. Кондитер», «Агент з постачання. Продавець продовольчих товарів». «Оператор комп'ютерного набору. Обліковець», «Оператор комп'ютерного набору та інші [107].

Одним із вагомих кроків у професійно-технічному навчальному закладі стало створення 2014 р. благодійного фонду «Профтехосвіта», завдяки діяльності та підтримці якого Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище поліпшило матеріальне становище (кабінети, лабораторії, майстерні навчального закладу обладнані сучасною та потужною комп'ютерною технікою); розширило та підвищило інтелектуальний потенціал учнів, зокрема для вдосконалення освітнього процесу та чіткої систематизації роботи навчального закладу запроваджено волонтерську діяльність благодійних соціальних фондів міста у сфері інформаційних технологій (ІТ) – створено навчальні підструктури для різних спеціальностей (Навчально-тренувальна фірма «Перлина Поділля» – підготовки фахівців у галузі комерційної діяльності; Центр сучасних освітніх технологій – підвищення ІТ-компетенцій викладачів та майстрів виробничого навчання; Центр з працевлаштування «Кар'єра» – формування у випускників здатності до професійної мобільності та швидкої адаптації до змін на ринку праці; Центр навчання дітей з обмеженими вадами «Надія» – якісна освіта з професії «Оператор комп'ютерного набору; Наукове товариство «Єврика» – організація роботи з обдарованою молоддю) [108]. Варто відзначити і активну участь здобувачів

освіти Державного професійно-технічного навчального закладу «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище» в позашкільній діяльності, зокрема, у спортивних змаганнях (обласна спартакіада з-поміж учнів (футбол дівчата), Всеукраїнському фізкультурно-оздоровчому заході серед учнів «Козацька ліга 2023» та ін.), художній самодіяльності, гуртках (гурток народного танцю «Мальви», вокальний колектив «Душі криниця», правовий клуб-лекторій «Феміда»), проєктній діяльності (обласний конкурс творчих проєктів «Безсмертний подвиг українського воїна-визволителя», присвячений героїчному протистоянню українського народу російській збройній агресії, з-поміж здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти тощо. Субпроєкт «Модернізація інфраструктури системи професійно-технічної освіти в Україні» реалізується в рамках програми «EU4Skills»; предметних олімпіадах та конкурсах фахової майстерності (Всеукраїнська олімпіада з бухгалтерського обліку серед студентів коледжів на базі Національного університету «Львівська політехніка», Міжнародний конкурс з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер») та ін. [109].

Аналізуючи діяльність благодійного фонду «Профтехосвіта», необхідно наголосити про сприяння в здійсненні медичної допомоги, проведенні оздоровлення здобувачів освіти; скерування найкращих учнів училищ до закладів вищої освіти з наданням їм стипендії фонду; сприяння впровадженню спеціальних стипендій для учнів училищ, які досягли найкращих успіхів у навчанні; допомогу пенсіонерам – колишнім працівникам училища [44].

З-поміж закладів професійної (професійно-технічної) освіти, на базі яких створено благодійний фонд, особливе місце належить Комунальному закладу «Вище професійне училище № 55» Дніпровської міської ради (Додаток К.1). Училище здійснює первинну професійну підготовку за освітньо-кваліфікаційними рівнем «кваліфікований робітник» і в такий спосіб задовольняє потреби ринку праці легкої промисловості та фахівців для загальної потреби всіх галузей економіки, здійснює загальноосвітню підготовку із числа випускників закладів базової та профільної середньої

освіти [200]. 2004 р. на базі цього комунального закладу створено «Благодійний фонд підтримки Вищого професійного училища №55 м. Дніпра» [431]. З-поміж основних напрямів діяльності фонду: сприяння практичному здійсненню загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища училища; реалізація науково-освітніх програм, надання допомоги учням та працівникам, заохочення їх; сприяння освоєнню інноваційних технологій навчання; сприяння талановитій творчій молоді та працівникам [253];

Отже, на рівні закладів професійної (професійно-технічної) освіти благодійні фонди відіграють важливу роль у підтримці та розвитку освітнього процесу. Вони сприяють поліпшенню матеріально-технічної бази навчальних закладів, забезпечують студентів необхідними ресурсами і підтримують ініціативи, що спрямовані на підвищення якості освіти. Завдяки їхній допомозі, професійно-технічні училища мають змогу створювати сприятливі умови для навчання та розвитку учнів, готуючи їх до успішної професійної діяльності в майбутньому.

Аналізуючи діяльність благодійних фондів у закладах вищої освіти, насамперед зазначимо, що їхню добродійну діяльність простежуємо в багатьох областях України. Як приклад – одним із провідних освітніх та наукових центрів, який посідає лідерські позиції з-поміж національних вишів та є першим католицьким закладом вищої освіти, є Український католицький університет (УКУ). Цей заклад засновано благодійною організацією «Фонд святого Климентія», кінцевим бенефіціаром якого є владика Борис Гудзяк, а засновниками – Ганна Козак та Мирослав Маринович [23]. Водночас університет вважається спадкоємцем Греко-католицької богословської академії, яку було засновано 1928 р. з ініціативи та благословення митрополита Андрея Шептицького на базі Духовної семінарії.

УКУ ім. святого Климента створено 28 листопада 1963 р. грамотою Верховного архієпископа Йосифа Сліпого. Духовний лідер УГКЦ убачав у цьому закладі освіти продовження праці Львівської богословської академії

(ЛБА), існування якої припинилося з початком Другої світової війни, приходом окупаційної радянської влади, арештом ректорату і викладачів та переслідуванням студентів. Університет названий на честь святого Папи Климента [384].

Тернистий шлях заснування Українського католицького університету пов'язаний із постійним переслідуванням УГКЦ радянською владою, яка не лише не дозволяла існувати закладам освіти при церквах, а й вважала релігійну деномінацію ідеологічно небезпечною. Зі здобуттям незалежності України шляхом реорганізації Львівської богословської академії (1994–2002), яка вважала себе правонаступницею Українського католицького університету ім. св. Климента в Римі (рік заснування – 1963), що був спадкоємцем Греко-католицької богословської академії у Львові (1929–1944), відкритої ще митрополитом Андреем Шептицьким, УКУ здобув своє право на існування.

Сьогодні Український католицький університет (Додаток Л) презентує себе «відкритою академічною спільнотою, яка живе східною християнською традицією і виховує провідників суспільства, професіоналів для служіння в Україні та за її межами – в ім'я слави Божої, спільного блага й людської гідності», що має мету – навчання та виховання особистості із поєднанням світської освіти на основі християнської моралі [322].

Цей ЗВО має ліцензію Міністерства освіти і науки України на підготовку фахівців за освітнім рівнем «бакалавр» за чотирма спеціальностями (соціальна педагогіка, історія, психологія, богослов'я) та за освітньо-професійним рівнем «магістр» – із п'яти спеціальностей (соціальна педагогіка, історія, журналістика, медіакомунікації, богослов'я) [302].

Завдяки підтримці благодійних фондів (L'Arche Canada, L'Arche France (France), Peace Corps (USA), Malteser Lviv (Ukraine), Saint Volodymyr found (Ukraine)) [467] та благодійників (Іван Тофан, Петро та Ольга Рондяк, Тарас та Ксеня Козбур, Мері Енн Коффі та ін.) [468], в УКУ надаються різного роду стипендії, діє унікальний навчально-тренувальний центр – Львівська бізнес-школа [225], яка має магістерські програми європейського рівня: з ділового

адміністрування (Master of Business Administration), інновацій і підприємництва (Master in Innovations and Entrepreneurship), технології управління (Master in Technology Management), управління персоналом та організаційного розвитку (Master in Human Resources and Organizational Development), державного управління (Master of Public Administration). Хоча бізнес-школа й не входить до системи ЗВО, що акредитовані Міністерством освіти і науки України, однак високий рівень викладання в її стінах, широкі міжнародні зв'язки (чимало курсів викладають провідні бізнес-тренери із-за кордону) уможливили їй посісти гідне місце з-поміж українських навчальних бізнес-центрів. Окрім того, при Українському католицькому університеті працює Інститут літургійних наук – науково-дослідний підрозділ вишу [176], що займається вивченням історичної літургії візантійсько-слов'янського обряду, історії, теорії й богослов'я, літургійного співу, видає наукові збірники «Калофонія» та «Антологія візантійсько-слов'янської церковної монодії» [177].

Основною умовою успішного існування та розвитку Українського католицького університету є заснування Центру волонтерства УКУ «Волонтерська Сотня» [489], який організовує різні заходи, спрямовані на надання посильної допомоги особам, громадським та державним інституціям у потребах. Сповідуючи місію УКУ, представники Центру волонтерства «Волонтерська Сотня» на християнських та патріотичних засадах випрацьовує концепцію допомоги, зумовлену викликами сучасності.

Нині пріоритетною діяльністю «Волонтерської Сотні» є допомога структурам та особам, котрі залучені до оборони територіальної цілісності України чи постраждали в зоні конфлікту.

Реалізуюючи вищезазначені цілі, основними напрямками діяльності «Волонтерської сотні» УКУ є:

- забезпечення медичного та матеріального ресурсів військових лікарень по всій Україні, особливо в регіонах, що потерпіли від конфлікту. Ця робота здійснюється у тісній співпраці з церковними та громадськими організаціями

за кордоном Допомога включає в себе надання необхідних медичних засобів, обладнання, функціональних ліжок, а також надання юридичних консультацій тим, хто цього потребує;

- збір коштів та організація лікування поранених військовослужбовців та закупівля технічних засобів, зокрема оптики, особистих речей для військових підрозділів у зоні бойових дій в Україні та поза її межами;

- забезпечення сімей тимчасових переселенців, добровольців, військовослужбовців та членів їх сімей одягом, взуттям, предметами побуту за потребою;

- наданні духовного супроводу у військових лікарнях, забезпеченні психологічної підтримки поранених військових та їхніх батьків, організації заходів для відновлення душевних сил, які постраждали від війни та залученні студентської спільноти до активної участі у волонтерських проектах, благодійних акціях та зборі коштів;

- організація та залучення студентів до волонтерської діяльності: участь у соціальних проектах, організація благодійних акцій, збір коштів;

- виготовлення мобільних прально-банних комплексів на базі автомобілів бойових підрозділів у зоні збройного конфлікту [489].

Отже, діяльність УКУ – це «величний Дім добродійної Науки», «кузня, в якій мають вишколювати і виховувати нові покоління священиків і мирських апостолів, борців за вільні від насилля правду і науку» [165], про що свідчить освітньо-науковий потенціал закладу, заснований за безпосередньої участі благодійного фонду святого Климентія.

Окрім освітньо-наукових надбань, в УКУ приділяють увагу моральному та естетичному вихованню студентів, про що вказує запровадження дисциплін вільного вибору, які є частиною вибіркової складової навчальних планів усіх програм з виховного (морально-духовного) циклу, зокрема: «Лідерство у волонтерстві», «Історія великих ідей», «Методи навчання і критичне мислення», «Творчий підхід до вирішення проблем», «Християнство: джерела,

ідеї і практика», «Суспільні проблеми сучасності», «Соціальне підприємництво», «Етика повсякденного життя» [180].

Підсумовуючи, наголосимо: Україна має нетривалий, але доволі успішний досвід функціонування ЗВО, активну діяльність яких забезпечується благодійними фондами. Це простежується на прикладі діяльності Українського католицького університету. За роки незалежності, хоча й не вдалося створити значної мережі подібних вишів, проте ті з них, які існують, засвідчують перспективність цього сегмента освітньої сфери. Водночас це спонукає до розгляду змін щодо можливості заснування релігійними деномінаціями навчальних установ нетеологічної освіти.

У контексті наукового пошуку доцільно розглянути діяльність Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, історичні корені створення якого сягають 1918 р. Історичні події внесли певні корективи в назву закладу, створений він як Державний університет у місті Катеринославі в складі чотирьох факультетів: історико-філологічного, юридичного, медичного та фізико-математичного, а першим ректором закладу був професор М. Лебедєв [112]. Бурхлива індустріалізація змістила акценти радянського уряду на технічні ЗВО, а боротьба з академічним вільнодумством призвели до реорганізації та утворення на базі класичного університету кількох профільних інститутів, зокрема Інституту гідробіології, Інституту геології, Інституту фізіології. 2008 р. знаковою подією для університету стало перейменування та присвоєння нового імені – Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Суспільні трансформації позначилися і на розвитку нових спеціальностей, зокрема приділено увагу дослідженню української мови та літератури, історії України, стрімко розвиваються міжнародні зв'язки, реалізуються TEMPUS-проектів, з'являється мережа мовних центрів. У червні 2022 р. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара уклав угоду про співробітництво в галузі соціального захисту та допомоги з благодійною організацією «Благодійний фонд «Обійми Україну» (м. Новомосковськ) [18].

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара та благодійний фонд «Обійми Україну» розпочинають масштабну співпрацю, спрямовану на обмін досвідом, реалізацію спільних благодійних програм та надання допомоги тим, хто її потребує. Це стало можливим завдяки спільним цінностям обох сторін у сферах освіти, науки та соціальної захисту.

Від самого початку війни спільнота Дніпровського університету та представники благодійного фонду «Обійми Україну» активно долучилися до благодійної і волонтерської роботи: зокрема збору коштів на ліки для поранених захисників для Дніпровського обласного клінічного військового шпиталю, Дніпровської обласної клінічної лікарні ім. І. Мечникова та польових госпіталів, що розташовані на передовій; спеціалісти факультету медичних технологій діагностики та реабілітації навчали мешканців міста першої домедичної допомоги; фахівці факультету психології та спеціальної освіти волонтерували в лікарнях, проводили тренінги і консультації для всіх, хто потребував психологічної допомоги (студентів і викладачів, внутрішньо переміщених осіб)[18].

Інноваційною є діяльність благодійних фондів у закладах освіти. Зокрема, кафедрою клінічної та реабілітаційної психології факультету психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника реалізовано освітньо-благодійні волонтерські проекти: «Соціальний проект «Лікар Свято» та Соціальний проект «School of Mental Health» [473]. Освітньо-благодійний волонтерський проект «Соціальний проект «Лікар Свято» започаткований з лютого 2015 року, виник завдяки співпраці кафедри загальної та клінічної психології ПНУ ім. Василя Стефаника, Регіонального методично-організаційного моніторингового центру з телемедичними консультаціями ОДКЛ та освітньо-благодійного проекту «Янголи поруч».

✓ Проект «Лікар Свято» – це українська версія відомого світового проекту Doctor Clown. Обидва проекти направлені на підтримку дітей, які перебувають на лікуванні в лікарні. Головні цілі проекту «Лікар Свято»:

- ✓ покращення емоційного стану: застосування сміхотерапії для зняття стресу та підвищення настрою дітей, що перебувають на лікуванні, а також їхніх батьків.

- ✓ надання психологічної допомоги: підтримка дітей з тяжкими захворюваннями та їх сімей, щоб допомогти їм впоратися з емоційними труднощами.

- ✓ пропагування здорового способу життя: навчання дітей та молоді основам психологічного здоров'я та методам самопомоги.

- ✓ підготовка фахівців: надання волонтерам знань та навичок для ефективної роботи з дітьми у лікарнях [271].

Щодо Соціального проєкту «School of Mental Health» (2020), то він являє собою мобільний освітньо-ресурсний хаб, метою якого є розширення уявлення дітей та юнацтва про техніки збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя через удосконалення знань та практичних навичок надання психологічної допомоги (самопомоги) за складних життєвих ситуацій. Діяльність хабу «School of Mental Health» включає в себе низку напрямів: визначення в дітей та юнацтва рівня знань з питань збереження та відновлення психічного здоров'я; формування навичок першої психологічної допомоги (самопомоги) у кризових ситуаціях; оволодіння вмінням самостійно виявляти та знижувати психоемоційну напругу, а також розширення уявлень про власні психологічні ресурси. Результатом проєкту є розробка брошури «Абетка психічного здоров'я», присвячена просвітницьким та профілактичними темам зі збереження психічного здоров'я [427].

Отже, благодійні фонди України брали активну участь у роботі системи освіти (ЗДО, ЗЗСО та ЗВО): сприяли поліпшенню якості навчання, забезпечували доступ до сучасних навчальних матеріалів та технічного обладнання, а також створювали умови для всебічного розвитку дітей та юнацтва. Основна мета заснування в закладах освіти благодійних фондів полягає в створенні матеріально-технічної бази, забезпеченні якісного освітнього процесу із упровадженням різноваріантних, інноваційних форм та

моделей навчально-виховної системи; застосування новітніх технологій різноманітних проєктів розвитку здібностей, творчого мислення, потреби і вміння самовдосконалюватися, що відіграє не лише педагогічну, але й добродійну функцію та роль провідного і визначального осередку соціально-культурного та просвітницько-духовного життя освітян.

2.2. Зміст підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні

Процес демократизації, що охопив усі сфери життя України з 1991 р., вибудував новий етап розвитку педагогічної освіти, основною ознакою якого було відродження і розбудова національної системи освіти української держави [321].

Водночас перед ЗВО (за того часу – ВНЗ) стоять завдання пошуку нового змісту педагогічної безперервної освіти з використанням вітчизняного та світового досвіду, реалізації сучасних концепцій, технологій, розвитку інноваційного змісту, методів, форм щодо формуванням нової генерації педагогів-фахівців [382, с. 73]. Як наслідок, активно вводяться у ЗВО нові спеціальності, які виходили за межі так званої широкої спеціалізації з поєднанням різних спеціальностей, зокрема «педагогіка та психологія», «соціальна педагогіка», «початкова освіта» – спеціалізації «Музика», «Образотворче мистецтво», «Хореографія» та ін. [320]. З метою деідеологізації та надання відповідної оцінки розвитку науки в закладах вищої освіти у 90-х рр. ХХ ст. запроваджується гуманістична педагогіка, постійно оновлюється зміст програм та навчальних планів, створюються навчальні центри, проводяться різні наукові конференції, конкурси, симпозіуми, творчі дискусії, круглі столи тощо, що фактично стало певним орієнтиром для вдосконалення та формування підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності [423, с. 8–13].

Зауважмо, що до 2010 р. навчальні плани ЗВО в Україні затверджувалися Міністерством освіти і науки України. Профільне міністерство відповідало за розробку та затвердження державних стандартів освіти, включаючи навчальні плани, які визначали основні вимоги до змісту та структури освітніх програм для всіх спеціальностей. Ці стандарти розроблялися з урахуванням міжнародного досвіду, національних особливостей та потреб ринку праці.

Згідно з пунктом 5 статті 10 Закону України «Про вищу освіту», університети здобули право самостійно розробляти та затверджувати навчальні плани. Цей пункт закону надав закладам вищої освіти більше автономії у визначенні змісту освітніх програм, що уможливило їм краще адаптуватися до потреб ринку праці та впроваджувати інноваційні методики навчання.

У зв'язку з цим проаналізуємо навчальні плани і програми різних ЗВО та спеціальностей досліджуваного періоду з метою наявності в них благодійної тематики.

Вивчаючи навчальні плани закладів вищої освіти 1990-х рр., зокрема Тернопільського педагогічного інституту імені Володимира Гнатюка, зауважили, що вже з першого курсу студенти спеціальності «Початкова освіта» вивчали дисципліну «Вступ до спеціальності», яка в межах теми «Цінності та етичні принципи педагога» передбачала вивчення низки питань: «Характеристика цінностей педагогічної роботи», «Етичний кодекс педагога», «Характеристика етичних принципів педагогічної роботи», «Професійні межі в педагогічній роботі», «Особистісно-моральні якості педагогічного працівника» [205, с. 38–42]. У Київському педагогічному інституті іноземних мов 1993 р. у межах вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності» студенти не тільки вивчали ключові складники педагогічної майстерності, але й основні засади організації добровільної діяльності, проблеми формування, самовиховання, самодисципліни особистості, навичок культури мови педагога та вмінь активного слухання, оволодіння методами забезпечення зворотного

зв'язку з аудиторією, навичками формування освітнього середовища та ін. [305, арк. 7].

Цікавою для нашого дослідження є діяльність Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Ушинського (м. Одеса), у кому, скажімо, 1998 р. роботу викладачів та студентів спрямовували на формування готовності студентів до самоосвіти через розробку нових навчальних планів шляхом введення дисциплін: «Основи педагогічної майстерності», «Педагогічне спілкування», «Теорія і практика самонавчання і самовиховання», «Наукова організація праці вчителя» та ін., що зумовило стимулювання професійної та інтелектуальної активності, колективні форми планування навчального процесу, аналіз його результатів, проведення спільних наукових конференцій викладачів і студентів, випуск тематичних наукових збірників, диференційований підхід до студентів, консультування їх щодо необхідності і специфіки самоосвіти, розробку і запровадження різноманітних курсів, які вимагали практичного оволодіння різними педагогічними технологіями, тощо [487, с. 40–48].

Отже, ураховуючи проблеми, зміни та недоліки сучасного соціально-культурного розвитку, які відбуваються у сфері освіти в незалежній Україні, важливими є умови підвищення ефективності підготовки майбутнього педагога до засвоєння теорії і практики, виконання всіх функцій, зокрема добродійної, опікунсько-виховної (у навчальному закладі та в позашкільному середовищі), через оновлення змісту навчальних планів, зокрема дисциплін «Педагогіки», «Історія педагогіки», «Методики виховної роботи» та ін. [345, арк. 159–167]. Незважаючи на те, що зазначені вище курси не зовсім дотичні до теми нашого дослідження, їх вважаємо базою для підготовки майбутнього педагога.

Простежуємо нові умови та форми роботи ЗВО, зокрема на спеціальності «Початкове навчання» Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, у якому 2008 р. введено з I до V курсу різні види навчальної педагогічної практики, це поставило перед викладачами

кафедри педагогіки й методики початкового навчання завдання – розробити безперервну педагогічну практику для студентів: повного та скороченого терміну навчання – виховна практика для II курсів; пробна педагогічна практика студентів III курсу; «Перші дні дитини у школі» для студентів IV курсу (повний термін навчання); педагогічна практика в школі для студентів IV та V курсів; педагогічна (асистентська) практика у ВНЗ для студентів V курсу (магістрантів), що дало змогу розширити діапазон залучення студентства в роботу на різних базах практики – від центрів дитячої творчості, шкільних таборів, дитячих майданчиків до реабілітаційних центрів, благодійних організацій та ін. [133, с. 9–13].

За твердженням академіка І. Зязюна, «людські якості, культура є основоположними, натомість культура тестує економіку, а економіка її підтримує» [172, с. 3]. Як свідчить аналіз архівної літератури, у 2000-х рр. зміст підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні визначається «науково-обґрунтованою системою національних та загальнокультурних цінностей з сукупністю вагомих якостей особистості, аргументує її ставлення до суспільства, інших людей, природи і врешті решт до самої себе» [327, арк. 66–67]. Важливим завданням ЗВО на сьогодні є виховання в студентів соціально значущих якостей формування доброчинності, без яких не може відбутися самореалізація майбутнього педагога як особистості.

У зв'язку з цим актуалізуються діяльність ЗВО у напрямку відкриття нових спеціальностей та нових навчальних планів.

Доречним є огляд-ракурс аналізу профільних освітньо-професійних програм (далі – ОПП) діахронічно з умовним поділом на три групи, а саме: до першої групи віднесено перший (бакалаврський) рівень вищої освіти ЗВО України, до другої групи – другий (магістерський) рівень вищої освіти ЗВО України та до третьої групи – третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти ЗВО різних регіонів України, що дало змогу створити цілісне уявлення щодо

окресленої проблеми як педагогічної дотично до теми дисертаційного дослідження.

Для якісного наукового пошуку змісту підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності та регіонального порівняння вважаємо за необхідне проаналізувати ОП «Психологія», «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» та «Освітні, педагогічні науки» ЗВО України, зокрема Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Запорізького національного університету, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Перейдемо до аналізу навчальних планів та ОП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Соціальна робота» зі спеціальності 231 «Соціальна робота» та «Соціальна педагогіка» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника в контексті досліджуваної проблеми, оскільки попередній аналіз засвідчив, що саме на цій спеціальності присутні дисципліни в контексті благодійної тематики. Нормативний складник навчального плану за 2009–2010 н. р. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» передбачав вивчення низки дисциплін, дотичних до теми нашого дослідження: *«Волонтерська діяльність»* – зміст навчальної дисципліни охоплює питання ролі волонтерської діяльності в соціальній сфері, а також розкриває проблему добродійної діяльності, що сприяє розвитку в молоді соціальної активності, навичок усвідомленого та активного вибудовування власного життя; *«Соціальна педагогіка»* – передбачає такі теми для вивчення: «Добродійність як підґрунтя соціально-педагогічної діяльності в Україні», «Міжнародні організації у соціальній сфері»; *«Теорія соціальної роботи»* – її зміст охоплює вивчення тем: «Волонтерство та громадські організації в структурі соціальної роботи», «Громадські організації у структурі соціальної роботи»; *«Соціальна молодіжна політика»* – ця

дисципліна передбачає вивчення тем: «Молодь в державному управлінні та процесах децентралізації», «Молодіжні центри. Основні принципи та засади діяльності» (Додаток М).

Навчальний план першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2009–2010 н р. містив дисципліни вибіркового циклу, покликані готувати майбутніх педагогів до добровільної діяльності: «Теорія та історія соціального виховання», що передбачало вивчення тем: «Шляхи та засоби соціального виховання в незалежній Українській державі», «Виховні організації та соціальне виховання», «Роль виховних організацій у соціальному вихованні особистості»; «Етика та естетика» – теми «Характеристика основних категорій етики соціальних працівників», «Базові категорії етики соціальної роботи»; «Навчально-ознайомлююча практика» передбачала набуття практичних умінь і навичок соціальної та соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями дітей та юнацтва в закладах соціального спрямування (Додаток М 1).

У контексті теми нашого дослідження на другому році навчання на спеціальності «Соціальна педагогіка та практична психологія» у ПНУ імені Василя Стефаника у 2009–2010 н р. у навчальному плані в циклі професійної та практичної підготовки зазначено такі навчальні дисципліни: «Теорія і методика діяльності дитячих молодіжних організацій», що передбачала теми «Історія дитячих та молодіжних організацій на території України», «Благодійницька діяльність в Україні. Волонтерський рух: еволюція, сучасний стан та статус», «Всеукраїнська спілка дитячих громадських організацій «Федерація дитячих організацій України»; «Основи соціалізації особистості» – ознайомлювала студентів із темами «Соціалізація молоді в сучасній Україні», «Вплив мікрочинників на процес соціалізації особистості» (Додаток Н).

На третьому році навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» за 2009–2010 н. р. у ПНУ імені Василя Стефаника в циклі професійно орієнтованої підготовки дисципліни пропоновано дисципліни, що охоплюють питання методики виховної роботи з використанням різноманітних форм організації виховної, оздоровчої роботи для формування творчої особистості майбутнього педагога, міжособистісного спілкування: *«Методика виховної роботи»*; *«Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування»*; *«Педагогічна практика в літніх оздоровчих таборах, закладах соціальної сфери»*, *«Релігієзнавство та релігійна етика»* (Додаток Н.1).

За результатами аналізу ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ПНУ імені Василя Стефаника, зокрема четвертого року навчання, виявлено дисципліни, що передбачають вивчення питань педагогічної майстерності педагогів, етики та технологій соціально-педагогічної діяльності та саморегуляції особистості: *«Основи професійної майстерності»*; *«Технологія соціально-педагогічної діяльності»*; *«Самовиховання і саморегуляція особистості»*, *«Етика соціально-педагогічної діяльності»* (Додаток П).

Під час вивчення дисципліни *«Етика соціально-педагогічної діяльності»* студенти знайомилися з такими темами: *«Добро, зло, совість – категорії етики соціально-педагогічної діяльності»*, *«Етичні особливості соціально-педагогічної взаємодії»* тощо [406].

Відповідно до навчального плану за 2015–2016 н. р. за напрямом підготовки «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в ПНУ імені Василя Стефаника, питання підготовки педагогів до добродійної діяльності розглянуто у змісті дисциплін: *«Самоорганізація особистості»*, зокрема під час вивчення тем: *«Сутність професійної самоорганізації особистості»*, *«Самоорганізація як чинник розвитку особистості»* (Додаток Р), *«Соціально-реабілітаційна робота в релігійних організаціях»*, що передбачає вивчення тем *«Розгортання волонтерського руху релігійними організаціями»*,

«Участь релігійних організацій у подоланні наслідків російської агресії та тимчасової окупації українських територій на Донеччині та Луганщині, тощо [407].

Аналіз навчального плану за 2015–2016 рр. за напрямом підготовки «Соціальна робота» у ПНУ імені Василя Стефаника засвідчує, що в контексті освітньої діяльності задля підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності дисципліни *«Соціально-правові основи діяльності дитячих та молодіжних організацій»*; *«Самовиховання та самореалізація особистості»*, які передбачають вивчення проблеми виховання правової культури серед студентів, що дозволить їм ефективно захищати права дітей та молоді у своїй майбутній професійній діяльності; методам і технікам самовиховання, що сприяють їх особистісному та професійному розвитку (Додаток С);

У навчальному плані за 2015–2016 н. р. за напрямом підготовки «Соціальна педагогіка» ОПІ першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ПНУ імені Василя Стефаника на 2-му році навчання є низка дисциплін, спрямованих на ознайомлення студентів із інститутом благодійності, волонтерством тощо: *«Волонтерська практика (Додаток Т)»*; *«Діяльність соціальних служб і фондів»*, які передбачають здобуття знань майбутніх соціальних педагогів про роботу благодійних і соціальних фондів, їхню роль у розв'язанні соціальних проблем, джерела фінансування та механізми надання допомоги; формування навичок планування, організації та проведення соціальних акцій, програм і проєктів, спрямованих на підтримку та захист вразливих верств населення; навчання методів моніторингу та оцінки ефективності соціальних програм і проєктів, аналізу результатів діяльності соціальних служб і фондів (Додаток Т1).

Аналогічні дисципліни з акцентом на професійну підготовку педагогів до добровільної діяльності пропонує ОПІ першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в ПНУ імені Василя Стефаника зі спеціальності «Соціальна робота» за 2022 р., у якій передбачено вивчення дисципліни *«Етика соціальної роботи»*, у курсі якої розглядаються такі теми: «Етичний кодекс у діяльності

соціальних працівників», «Особистість соціального працівника як суб'єкта професійної етики» [408].

У ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Соціальна робота» за 2023–2024 н.р. у Дрогобицькому державному педагогічному університеті Івана Франка в циклі вибіркових дисциплін є дотичні до теми нашого дослідження курси: *«Соціально-педагогічна робота з дитячими та молодіжними організаціями»*, *«Міжнародна студентська мобільність»*, *«Навчальна соціально-орієнтована волонтерська практика»* [278].

Отже, зроблений аналіз ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» та «Соціальна педагогіка» ПНУ імені Василя Стефаника та інших профільних ЗВО уможлиблює зробити висновок, що перелік дисциплін частково передбачає вивчення такої категорії, як «добročинна діяльність». Проблема підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності розглядається в навчальних планах 2009–2010 н.р., 2015–2016 н.р. та 2022–2023 н.р. з позиції виховання, етики та естетики, що актуалізує потребу в розробці елективного курсу з питання підготовки майбутніх педагогів до добročинної діяльності.

Аналіз ОП «Корекційна освіта» за 2015 р. з дисципліни «Соціально-педагогічні основи волонтерської діяльності» Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара показав, що в межах цього курсу майбутні педагоги знайомляться з темами, які покликані сприяти їхній підготовці до добročинної діяльності: «Передумови виникнення волонтерства», «Сучасний стан волонтерства в Україні», «Історія розвитку волонтерства: вітчизняний та закордонний досвід», «Волонтерська діяльність: особливості зарубіжного і вітчизняного досвіду», «Нормативно-правова база волонтерської діяльності», «Функціонально-рольовий репертуар, уміння і базові характеристики майбутнього педагога у волонтерській діяльності», «Підготовка волонтерів до соціально-педагогічної діяльності та управління їх роботою» [389].

У Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка нормативна частина ОПП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 2016 р. включає дисципліни: *«Історія соціальної роботи/соціальної педагогіки»*, *«Теорія та історія соціального виховання»*, *«Теорія і практика соціальної роботи»*, а також вибірковий курс: *«Соціально-педагогічна робота з різними групами клієнтів»* [276].

Характеристика ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Запорізького національного університету зі спеціальності «Соціальна робота» за 2023 р. передбачає в нормативній частині низку дисциплін, дотичних до теми нашого дослідження: *«Етика та деонтологія соціальної роботи»*, *«Теорія і історія соціальної роботи»* [280].

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара [429] ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за 2017 р. зі спеціальності «Спеціальна освіта» навчальний план уміщає в нормативній частині дисципліну *«Навчальний практикум з організації волонтерської діяльності»* та *«Навчальна практика: волонтерська»* [279].

Аналіз ОПП зі спеціальності «Соціальна педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Запорізького національного університету показав, що на підготовку майбутніх соціальних педагогів до благодійної діяльності спрямовані курси (у нормативній частині ОПП): *«Організація роботи служби волонтерів»*, у циклі загальної підготовки теж виокремлено дисципліну, дотичну до теми нашого дослідження – *«Етика та деонтологія соціальної роботи»* [281].

У Київському національному університеті імені І. Сікорського ОПП «Міжнародні соціальні проєкти та волонтерська діяльність», за якою готують фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, що передбачає в нормативній частині низку дисциплін, дотичних до теми нашого дисертаційного дослідження: *«Етика соціальної роботи»*, *«Волонтерський рух в Україні та світі»*, *«Тренінгові технології у волонтерській діяльності»*,

«Управління міжнародними соціальними проєктами та волонтерськими програмами» [275].

Проаналізуємо окремі ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти ЗВО.

У ПНУ імені Василя Стефаника на спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» у навчальному плані за 2009–2010 н.р. передбачено в циклі фундаментальних та професійно орієнтованих освітніх компонент такі курси: *«Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи», «Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін», «Актуальні проблеми діяльності соціально-психологічних служб сім'ї і закладів освіти» (Додаток У).*

У навчальних планах ПНУ імені Василя Стефаника за 2012–2013 н. р. за напрямом підготовки «Початкова освіта» ОКР спеціаліст у нормативному складнику –дисципліни, пов'язані з професійним зростанням педагогів та розвитком фондів як чинника підготовки майбутніх фахівців: *«Актуальні проблеми волонтерства», «Педагогічна майстерність», Діяльність соціальних служб та фондів» (Додаток Ф); «Педагогічна андрагогіка», «Основи акмеології» (Додаток Ф 1); у вибіркового складнику – «Актуальні проблеми професійної підготовки соціальних педагогів та практичних психологів» [284], «Педагогіка вищої школи та професійна майстерність викладача», «Моделювання діяльності фахівця» [285]; «Соціальні теорії соціального благополуччя», «Цілісно-світоглядні орієнтири особистості» [252].*

Аналіз навчальних планів за 2015–2016 н. р. другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка засвідчив: питання підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності актуалізовано в таких нормативних дисциплінах: *«Соціальна, педагогічна і психологічна робота у громаді», а також вибіркового:*

«Соціально-педагогічна робота з різними категоріями клієнтів», «Актуальні проблеми соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології» [227].

До навчальних планів за 2015–2016 н. р. спеціальності «Спеціальна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара як нормативні дисципліни внесено такі: *«Соціально-педагогічні основи волонтерської діяльності», «Функціонально-рольовий репертуар, уміння і базові характеристики майбутнього педагога у волонтерській діяльності», «Підготовка волонтерів до соціально-педагогічної діяльності та управління їх роботою» [282], у вибірковій частині – дисципліни «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця», «Методика викладання фахових дисциплін», які поглиблюють зміст фахової підготовки майбутнього педагога [282].*

Відповідно до ОПП «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність», у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського майбутні фахівці вивчають нормативні дисципліни: *«Управління в сфері волонтерської діяльності», «Міжнародні та національні соціальні проекти та волонтерські програми», «Міжнародні та національні соціальні проекти та волонтерські програми. Курсова робота»,* що засвідчує про наявність тематичного контенту, пов'язаного з підготовкою їх до добровільної діяльності [274].

Аналіз ОПП «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти, зокрема ПНУ імені Василя Стефаника, Львівський національний університет імені Івана Франка, Кременчуцького національного університету імені М. Остроградського, засвідчив про відсутність дисциплін, дотичних до теми дослідження.

На спеціальності «Освітні, педагогічні науки» у ПНУ імені Василя Стефаника тематичний курс введено до вибіркового складника в ОНП «Освітні, педагогічні науки» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Дисципліна вибіркового циклу «Історія, теорія і практика соціальної

роботи» охоплює теми: «Етика у діяльності педагога», «Морально-етичні норми педагога».

Таким чином, за результатами аналізу навчальних планів та ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти ЗВО з'ясовано, що найбільше благодійна тематика в навчальних планах та освітніх програмах актуалізована на спеціальностях «Соціальна педагогіка» та «Початкова освіта». Водночас перелік дисциплін у навчальних планах, які б конкретизували проблематику підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності, є незначним.

За результатами наукового пошуку (порівняльний аналіз навчальних планів та ОП першого (бакалаврського) й другого (магістерського) рівня вищої освіти) зроблено висновок: найбільше дисциплін «благодійної тематики» вивчається на спеціальності «Соціальна робота», «Соціальна робота і практична психологія»; зміст підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності у ЗВО потребує ґрунтовного аналізу основної категорії, розробки авторської термінології, презентації авторського бачення проблеми підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в 90-і рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. у історико-педагогічній науці, що актуалізує розробку елективного курсу з досліджуваної проблеми.

2.3. Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійності в Україні

Благодійні фонди відіграють важливу роль у підготовці майбутніх педагогів до добродійності в Україні, забезпечуючи розвиток цінностей, знань та навичок, необхідних для сприяння добродійності та соціальної відповідальності у їхній професійній діяльності. Виховний потенціал благодійних фондів у підготовці майбутніх педагогів до добродійної діяльності можна простежити в декількох аспектах:

1. Освітні програми та тренінги.

Благодійні фонди часто організують освітні програми та тренінги для майбутніх педагогів, які спрямовані на розвиток соціальної відповідальності, лідерських навичок та вмінь працювати з різними групами населення. Такі програми можуть включати лекції, семінари, воркшопи та практичні заняття, які допомагають студентам досягнути основи доброчинності та волонтерства.

Так, «Волонтерська тренерська студія», створена із числа здобувачів вищої освіти Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка [181] на базі Навчально-методичного центру соціально-психологічних тренінгів університету, організувався науковий гурток з трьома секціями, а саме:

Секція 1. «Майстерня добрих справ»;

Секція 2. «Школа волонтерської майстерності»;

Секція 3. «Школа тренерської майстерності».

Наведемо теми занять, що проводилися науковим гуртком «Волонтерська тренерська студія», зокрема (секції «Майстерня добрих справ»):

1. «Знайомство» – цю тему заняття зазвичай використовують волонтери тренерської студії, уперше перебуваючи на практиці в ЗДО та ЗЗСО, щоб познайомитися з дітьми. Для цього майбутній педагог проводить гру для знайомства «Старт» як унікальний ресурс ознайомлення, оскільки саме через її проведення можна спрямувати ресурс знайомства в потрібне русло та додати яскравих емоцій та візуалізацій.

2. «Доброчинність, милосердя та благодійність» – зазначена тема заняття спрямовує на впровадження настільної профілактичної гри «Володар кілець», мета якої – допомогти дітям, молодим людям (підліткам та юнацтву в притулках, центрах соціально-психологічної реабілітації, приймальниках-розподільниках для дітей та у виховних колоніях України). За допомогою гри «Володар Кілець» ми поглибимо свої знання про ВІЛ/СНІД, зрозуміємо, які дії можуть призвести до зараження, і дізнаємося про важливість відповідального ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих. Ми також обговоримо

актуальні проблеми довкілля, права людини та закони України, які стосуються ВІЛ - інфікованих [132, с. 14–15].

3. «Особистісний потенціал добродійця як умова успішної благодійної діяльності» – тематика заняття скеровується на виховання особливого потенціалу добродійця із сукупністю його особистих якостей, ресурсів та мотивації, які роблять його цінними в розвитку як майбутнього педагога. Для цього, наприклад, застосовують настільну гру «Крок за кроком», що сприяє набуттю учасниками певного комплексу знань, форм та методів для формування кваліфікованого педагога [233].

У період із жовтня 2018 р. до червня 2019 р. благодійним фондом «Здоров'я жінки і планування сім'ї» завдяки підтримці Інституту ЮНЕСКО з інформаційних технологій в освіті (ІТО) та в співпраці з Міністерством освіти і науки України досягнуто значних успіхів у підвищенні спроможності українських педагогів використовувати інтерактивні методи навчання під час висвітлення тем репродуктивного здоров'я, профілактики ВІЛ, прав людини та недопущення дискримінації. Зокрема, розроблено програму навчального курсу «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді» як частина варіативного складника навчальної програми в системі післядипломної педагогічної освіти. Програма базується на двох методичних публікаціях: посібнику для тренера «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка» та навчальному виданні – посібнику для проведення інтерактивних занять «Здоров'я молоді і його складові», які раніше були розроблені Фондом «Здоров'я жінки і планування сім'ї» та схвалені Міністерством освіти і науки України. Ця навчальна програма спрямована на підвищення рівня знань та навичок педагогів (учителів предмета «Основи здоров'я» у 8–9 класах, педагогів, відповідальних за проведення факультативних занять у 10–11 класах) щодо репродуктивного здоров'я; розробку та проведення інтерактивних занять із профілактики ризикованої поведінки з-поміж учнів; ефективну взаємодію в команді або групі; подальше удосконалення професійної практики [36].

На основі цієї програми розроблено план дводенного семінару-тренінгу «Основи здоров'я», за яким проводили навчання педагогів на базі обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти / академій неперервної освіти. Такі семінари-тренінги організовано для освітян Вінницької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Полтавської, Сумської, Харківської, Херсонської областей та міста Києва [36].

2. Практичний досвід.

Одним зі шляхів підвищення ефективності професійної підготовки та забезпечення конкурентоспроможності кожного випускника є індивідуалізація навчання через позааудиторну громадську та волонтерську діяльність. Це ефективний спосіб здобуття практичного досвіду та самовиховання, формування якостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Участь у волонтерській роботі уможливорює студентам краще визначитися з майбутньою професійною сферою та місцем працевлаштування. Фонди можуть забезпечувати студентам можливість брати участь у волонтерських проєктах та інших благодійних заходах, що надає студентам практичний досвід, який вони зможуть використовувати у своїй майбутній педагогічній діяльності. Наприклад, майбутні педагоги можуть працювати в притулках для бездомних, дитячих будинках, організовувати благодійні акції та заходи у своїх громадах [334, арк. 110–111].

Саме тому волонтерська практика є невід'ємною частиною підготовки фахівців соціальної сфери в НДУ імені М. Гоголя [262]. Студенти обов'язково залучаються до роботи волонтерських груп, участі у громадських акціях, проєктах і програмах. Ця діяльність координується кафедрою Соціальної педагогіки і соціальної роботи з моменту її створення та набула систематичного характеру й визнання на різних рівнях. Викладачі та студенти-волонтери отримують індивідуальні подяки та нагороди, а також колективні відзнаки на рівні Чернігівської області та України [262].

Участь у волонтерській діяльності підвищує самооцінку, сприяє самореалізації, розвиває комунікативні та організаторські здібності, навички

розв'язання нестандартних ситуацій, почуття толерантності та милосердя. Студенти отримують задоволення від можливості допомагати іншим, змінювати світ на краще, знаходити нових друзів і набувати необхідних практичних навичок.

Потужний імпульс у розвитку волонтерського руху на Чернігівщині з-поміж студентів стався 2016 р., пов'язаний він зі створенням при кафедрі соціальної педагогіки і соціальної роботи НДУ імені М. Гоголя волонтерської групи «Час для нас». Завдяки активній діяльності група об'єднала освітні заклади та соціальні установи Ніжина і за його межами, громадські організації, що дало змогу систематично допомагати людям, які цього потребують, через благодійні ярмарки, подарунки дітям, інформаційну, правову та грошову підтримку, організацію дозвілля та інші заходи [262].

2019 р. у НДУ імені М. Гоголя відбувся Перший волонтерський форум для молоді, що охопив близько 220 учасників. 2020 р. пройшов Другий волонтерський форум Чернігівської області, завершився підписанням Меморандуму про співпрацю. 2021 р. проведено Третій форум у змішаному форматі. 2022 рік приніс нові виклики, пов'язані з війною. Студенти та викладачі активно допомагали постраждалим, переселенцям та Збройним силам України. Зокрема, у червні поточного року реалізовано проєкт із зарубіжними партнерами для придбання медичного автотранспорту для Ніжинської міської лікарні [262].

Важливою формою підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності є робота в організації «Телефон довіри», дитячих притулках, підліткових клубах, реабілітаційних центрах для хворих дітей та дітей-інвалідів «Школа життя» [387], «Родинний затишок» [490]. В обов'язок студентів входило надавали психологічну, моральну, емоційну, побутову допомогу дітям з особливими освітніми потребами, що сприяло їхній соціальній адаптації, розвитку навичок самостійності та загалом поліпшенню якості життя цих дітей.

Система соціально-педагогічних практик у Запорізькому національному університеті включає різні її види, з-поміж яких чільне місце посідає безвідривна благодійна, у процесі проходження якої відбувається особистісна адаптація студента до обраного фаху, ознайомлення з видами роботи соціального педагога, формування навичок педагогічного спілкування, організація соціально-педагогічного патронажу. Зазначені види практики покликані стимулювати здобувачів освіти до визначення перспектив подальшого професійного розвитку, а набуті сформовані вміння студенти використовуватимуть у консультативній діяльності [297, с. 92–101].

3. Стипендії та гранти.

Благодійні фонди можуть надавати стипендії та гранти для студентів педагогічних спеціальностей, що стимулює їх до участі в благодійній діяльності. Фінансова підтримка дає змогу здобувачам освіти зосередитися на своїх академічних та благодійних проєктах, не переймаючись матеріальними питаннями (про це йшлося в підрозділі 1.3).

4. Реалізація на базі ЗВО благодійних проєктів.

Благодійні фонди сприяють формуванню в майбутніх педагогів таких важливих моральних цінностей, як емпатія, співчуття, готовність допомогти іншим. Це здійснюється через участь у благодійних акціях, соціальних проєктах, через зустрічі з представниками благодійних організацій та отримання позитивного прикладу від інших.

Вважаємо за необхідне проаналізувати діяльність доброчинних проєктів «Лікар Свято» та освітньо-благодійний проєкт «Янголи поруч» на кафедрі загальної та клінічної психології ПНУ імені Василя Стефаника [474]. Як уже йшлося, метою діяльності проєкту є психологічний супровід дітей та підлітків у стаціонарних відділеннях дитячих лікувально-профілактичних закладів засобами сміху, ігротерапії, арттерапії. Окрім координатора проєкту – доцента кафедри загальної та клінічної психології, кандидата психологічних наук Мирослави Кулеші-Любінець, також активно проявляють себе як доброчинці

студенти 1–4 курсів філософського факультету спеціальності «Психологія» ПНУ ім. Василя Стефаника [507].

Основними завданнями проєкту «Лікар Свято»:

- Лікування сміхом та грою: застосування ігротерапії, сміхотерапії та казкотерапії для покращення емоційного стану дітей під час лікування.
- Підтримка хворих дітей: надання психологічної допомоги дітям, які страждають на тяжкі захворювання.
- Просвіта щодо психічного здоров'я: підвищення освіченості дітей та молоді про важливість психічного здоров'я та способи його збереження.
- Підготовка волонтерів: навчання волонтерів ефективним методам взаємодії з хворими дітьми та надання їм психологічної підтримки [475].

У кумедних костюмах казкових та мультиплікаційних героїв волонтери відвідують дітей у відділеннях лікарні, проводять з ними різноманітні щотижневі післяобідні розважальні заходи [214]. Добираючи ігри, студенти та їх наставники-координатори звертають увагу на вік дітей та відділення, де вони перебувають, інші чинники. На прощання студенти завжди дарують дітям невеличкі подарунки, зроблені власноруч, а також кульки, клоунські носики та ін. Також для старших дітей проводяться бесіди на тему збереження психічного і соматичного здоров'я [197].

Протягом 2016–2018 рр. проєкт «Лікар Свято» був тричі переможцем грантової програми міського розвитку «Urban Space 100», що дає можливість придбати яскраві костюми, кульки, матеріали для виготовлення подарунків.

Освітньо-благодійний проєкт «Янголи поруч» – це проєкт для всіх небайдужих людей, які хочуть допомагати дітям-сиротам, самотнім та людям, що мають потреби. Проєкт створено в жовтні 2011 р. при філософському факультеті ПНУ імені Василя Стефаника, метою якого стала організація та проведення розвивальних програм, улаштування зустрічей із талановитою молоддю зі спеціальних шкіл-інтернатів, які працюють над собою, щоб досягти своєї мрії (професійно шиють, малюють, танцюють, добре вчаться), та людьми різних професій [272].

Ще одним із важливих напрямів діяльності проекту є робота із дітьми з малозабезпечених і багатодітних родин, сиріт і напівсиріт, а також із дітьми, які приїхали з інших областей України в період повномасштабного вторгнення. Цей напрям роботи має певні вікові розмежування:

- дошкільники – робота сфокусована на ранньому розвитку дитини, підготовці до школи, творчих заняттях із ліплення, аплікації, ритміки;

- діти шкільного віку – проведення психологічних тренінгів для відновлення молодого організму після стресів, позбавлення тривоги, «виходу» із мобільних телефонів [265].

У майбутніх планах роботи освітньо-благодійного проекту «Янголи поруч» – формування виїзної бригади в ті місцевості де оселилися багато родин із дітьми тікаючи від війни.

Таким чином, цей класифікаційний напрям створення студентських добродійних груп за власною ініціативою студентів активно популяризується з-поміж здобувачів освіти, волонтери розширюють та поповнюють знання про історію виникнення та напрями розвитку сучасної добродійності, у них формується глибоке осмислення значення добродійної роботи в житті суспільства, розвивається духовна потреба в допомозі.

Загалом здійснений науковий пошук дає підстави констатувати: формування класифікаційних напрямів (студентський рух, створення на базі ЗВО спеціальної структури, створення добродійних груп за власною ініціативою студентів) для підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності посідає важливе місце у ЗВО на сучасному етапі. Ці класифікаційні напрями доцільно інтерпретувати як ресурс особистісного та професійного розвитку професійної підготовки майбутніх педагогів до добродійності, оскільки цей вид людської активності сприяє розкриттю та реалізації творчих здібностей особистості, розвитку та демонстрації її організаторських та лідерських здібностей у спілкуванні з іншими людьми. Ці якості потрібні не тільки майбутнім педагогам, а й кожній людині, яка хоче

успішно жити з іншими. Окрім того, практика добродійної роботи є корисною для студентства, оскільки її вдало можна поєднати теоретичним навчанням.

Також Благодійний фонд «СВОЇ» [46], Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця» спільно зі Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки [88], Благодійний фонд Скарбниці Надії часто проводять святкові добродійні акції та благодійні імпреди [47]).

Термін «імпредза» запозичений, його знаходимо в універсальному словнику польської мови «impredza» – «шоу, концерт, веселощі, розіграші, спортивні змагання тощо, організовані з розважальною, поляризаційною або прибутковою метою» [504, s. 1202]. Можна виокремити соціокультурні функції феномена благодійних імпредз в Україні: суспільна функція, мистецько-психологічна функція, економічна, соціально-політична [249]. За твердженням Р. Набокова, «благодійна імпредза» – це «...самостійна культурно-мистецька святкова акція, яка спрямована на отримання фінансового прибутку для подальшого розподілу його серед набувачів благодійної допомоги» [248].

Зазвичай «благодійна імпредза» має комплексний характер та влаштовується у ЗВО України як прояв студентської добродійності. Зокрема, доречно згадати благодійну імпредзу в Херсонському національному технічному університеті, яка проводиться з 2022 р. задля збору речей, що були в користуванні (одяг, взуття, іграшки, книги тощо) для подальшого передання тим, хто їх потребує (для цього організовується постійно діючий пункт прийому речей, складається графік роботи і списки чергових (студентів), ведеться книга обліку, облаштовується місце для зберігання речей) [486].

Більш змістовними, на нашу думку, є благодійні імпреди в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя у вигляді науково-практичної конференції, присвяченої актуальній соціальній проблемі і тематично пов'язаної з темою благодійних імпредз, з-поміж них: «Творчість як важливий компонент професійної діяльності соціального педагога і соціального працівника», «Захист прав дитини – важлива функція працівника соціальної

сфери»; виступи з тематичними програмами «Краплина радості» перед вихованцями соціальних закладів, клієнтами соціальних служб, ветеранами тощо; випуск тематичної газети «Синій птах», що творчим підсумком вищезазначених форм роботи [262]. Доречно зауважити про ще один вид «Благодійних імпрез», який використовують представники мистецтва, зокрема майбутні педагоги-музиканти, які, навчаючись у музичних закладах освіти, дуже часто провадять концертну діяльність «#НаШапку». Перед сценою стоїть «шапка» або спеціальний бокс, у який глядачі кладуть гроші чи можуть перерахувати їх благодійній організації за допомогою спеціального QR-коду або банківських реквізитів. Прикладом такої роботи є серія благодійних концертів музикантів та митців просто неба «#НаШапку», яку організував Благодійний фонд «СВОЇ» разом із майбутніми педагогами Івано-Франківського фахового музичного коледжу імені Дениса Січинського для допомоги постраждалим від російської агресії. Результатом таких мистецьких акцій стала допомога понад 35 000 внутрішньо переміщених осіб [45].

5. Створення на базі ЗВО спеціальних структур (громадське об'єднання, науково-методичний центр, навчальна лабораторія тощо), які сприяють залученню студентства до добродійної діяльності, як-от: наукова школа громадське об'єднання «Центр соціальних ініціатив і волонтерства» Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, навчальна лабораторія «Центр освіти і піклування для дітей раннього і дошкільного віку» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Наукова лабораторія майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та ін.

Представимо досвід роботи здобувачів вищої освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (факультет психології та спеціальної освіти), який вони на добродійних засадах з 2002 р. здобувають у

громадському об'єднанні «Центр соціальних ініціатив і волонтерства» [57, с. 247]. Основною метою діяльності центру є організація добровільної роботи, підтримка та розвиток соціальних ініціатив з-поміж студентів університету. Спрямування роботи центру – підготовка студентів до роботи в школі волонтерів (соціально-освітня ініціатива, покликана об'єднати волонтерську спільноту та зробити її більш ефективною в процесі вивчення нових методик); організація добровільної діяльності для дітей, які залишилися без батьківської опіки, для дітей з особливими потребами в дитячих будинках міста шляхом надання соціально-педагогічних, освітніх, психологічних, юридичних, дозвіллевих послуг; здійснення фандрейзингу; проведення благодійних акцій. За умов сучасних військово-політичних та інформаційних викликів студенти і, викладачі-психологи разом із благодійним фондом «За майбутнє України» у «Центрі соціальних ініціатив і волонтерства» проводять неформальні заняття з дітьми внутрішньо переміщених осіб (ВПО), з метою їх соціалізації завдяки проведенню щоденних розвивальних занять для різних вікових категорій [492].

В арсеналі роботи студентів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара – благодійні акції та різноманітні заходи з надання соціально-педагогічної та психологічної допомоги дітям, які залишились без батьківської опіки. Традиційними є акції милосердя «Від серця до серця», «З Днем народження, дитбудинок!», «Зі святом, плането Добра!», «З ювілеєм, наші друзі!», «Свято турботи». Об'єктами виховного впливу студентів «Центру соціальних ініціатив і волонтерства» є: вихованці дитячих будинків м. Дніпра (№ 1, «Сім'я», «Берегиня», дитбудинок для дітей з ДЦП при школі-інтернаті № 1), притулків («Надія», «Барвінок»). Проводиться робота з надання соціально-педагогічних та освітніх послуг дітям, які їх потребують [492].

Таким чином, основними критеріями оцінки діяльності громадського об'єднання «Центр соціальних ініціатив і волонтерства» є організаційна робота, що проводиться за різними напрямками, та дає можливість розвитку та

підготовки майбутнього педагога до доброчинності шляхами розширення спектру необхідних знань та практичного досвіду.

На увагу заслуговує діяльність Науково-методичного центру «Університет обдарованої дитини» (УОД) Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який розпочав свою діяльність 2017 р. [257]. Як зазначає керівниця УОДу, професор кафедри початкової освіти Ганна Білавич, унікальність цього проекту полягає не лише в тому, що в українських вищих навчальних закладах немає аналогів такої навчально-розвивальної середовища для школярів. Головна особливість полягає в тому, що висококваліфіковані викладачі та талантливі студенти, об'єднавшись на волонтерських засідках, створили позашкільний заклад, що забезпечує всебічне розвиток дітей [259]. Так, до прикладу, тільки в травні-червні 2017 р. проведено близько 90 навчальних майстер-класів, у яких узяло участь близько 1000 молодших школярів та підлітків Івано-Франківська. Позитивний досвід цього заходу спонукав організаторів продовжити його під час осінніх канікул поточного року для дітей працювали школи шахів, дзюдо, тенісу, мейкерства та розваг, журналістики, детективів, «Мовні екологи», ІТ-школа, робототехніки та технічної творчості, танцю, вокалу, гри на музичних інструментах, літературна світлиця «У гостях у письменниці» та ін. УОД постійно працює над удосконаленням змісту, застосовує педагогічні інновації, реагує на виклики та потреби часу. Унікальність цього формату полягає в тому, що він створює сприятливе середовище для всебічного розвитку учня. З молодшими школярами та підлітками працюють обдаровані студенти-волонтери за керівництва наставника-викладача, це своєрідна творча лабораторія, де активно впроваджуються ідеї концепції «Нова українська школа», міжпредметні зв'язки, інтегровані заняття, інноваційні методи навчання, створено простір для розвитку особистості [114, с. 121–126].

Улітку 2020 р. у зв'язку з карантинними обмеженнями успішно апробовано організацію онлайн УОД, який за місяць діяльності згуртував близько 90 викладачів і студентів-волонтерів, які створили інтенсивну

програму розвитку всебічної обдарованості дитини, її забезпечили близько 20 шкіл та майстер-класів, для юних студентів УОДу було проведено 41 заняття для 400 дітей. За умов війни УОД розпочав працю з дітьми вимушено переселених осіб. Так, 19 травня 2022 р. студенти-волонтери та учні-волонтери УОДу завітали до дітей вимушено переселених осіб в Івано-Франківську, щоб разом відсвяткувати День вишиванки [257].

З-поміж пріоритетних напрямів роботи «Університету обдарованої дитини» – створення науково-методичних основ формування, підтримки, поширення та використання сучасних систем знань з предметних галузей, що використовуються в навчально-пізнавальній діяльності дітей та юнацтва; цілеспрямована організація освітнього середовища на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних та інноваційних технологій зі спрямуванням на реалізацію активного навчання учнів основ наук, активізацію пізнавальних інтересів дітей, організацію їх самостійної та групової пізнавальної діяльності, розвиток асоціативно-творчого мислення учнів; використання активних форм роботи з дітьми, модернізація традиційних занять в інтерактивні, впровадження інноваційних технологій і методик; розвиток програмно-інформаційного та інформаційно-методичного забезпечення інтелектуального та естетичного розвитку дітей та юнацтва, управління розвитком навчальної обдарованості школярів; розробка сутності синергетичної методики формування обдарованої особистості: виявлення потенційного творчого потенціалу дитини, який неможливо розкрити шляхом використання лише традиційних методів і прийомів; розробка програмно-інформаційного та інформаційно-методичного забезпечення практичного інтелекту студентів; формування національно-мовної особистості тощо [505, с. 92–96].

Діяльність Науково-методичного центру «Університет обдарованої дитини», до якої щороку залучено пересічно 80–100 викладачів та студентів-волонтерів, здійснюється на засадах ковчигу в кількох вимірах: освітньо-розвивальному (Школа навчальних розваг, підготовка до гімназії та ін.);

логіко-математичному (Школа цікавої математики, Школа логіки та ін.), мовно-літературному (Школа поліглотів, Школа мовних екологів, Літературна студія «У гостях у письменниці», «Літературна світлиця» та ін.); фізично-оздоровчому (Школа олімпійського резерву, Школа тенісу та ін.); мистецькому (Школа живопису, Школа рукомесництва «Умілі ручки», Школа вокалу, Школа танцю, Школа акторської майстерності та ін.); загальнотехнічному (ІТ-школа, Школа винахідників, Екошкола та ін.); соціальному (Школа бізнесу та менеджменту «Як стати мільйонером» та ін.); духовному (духовні зустрічі зі священниками); дослідницько-пошуковому (Наукове товариство УОДу) та ін. [258]. Основними формами підготовки студентів до волонтерської діяльності в УОДі є лекції, групові практичні заняття, семінари, тренінги, індивідуальні консультації, екскурсії, конференції, ознайомлення з роботою різнопрофільних центрів, участь у проведенні майстер-класів та ін. Важливо наголосити, що студенти-волонтери по закінченні Школи волонтерства, спільного проведення занять із викладачем-ковчем, згодом самостійно / чи за допомогою викладача-волонтера організують майстер-класи для дітей. Отже, науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на сучасному етапі став закладом підготовки майбутнього педагога до добротності, з перспективою надавати такі послуги не тільки дітям, а також їхнім батькам: педагогічні, психологічні, дозвіллі, консультаційні, просвітницькі та ін.

Цікавим також є досвід діяльності навчальної лабораторії «Центр освіти і піклування для дітей раннього і дошкільного віку» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який започаткував свою діяльність у вересні 2023 р. на чолі із викладачами та студентами кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, працівниками, профспілковим комітетом. Метою заснування навчальної лабораторії є створити дитячий центр дозвілля і розвитку, який згуртував дітей працівників та студентів Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаника, допоки їхні батьки проводять навчальні заняття або навчаються самі [250].

З-поміж основних завдань діяльності навчальної лабораторії – усебічний розвиток дитини; проведення наукових досліджень у галузі освіти та соціальних наук, а також поглиблена підготовка майбутніх педагогів до добродійної діяльності. Важливим складником роботи навчальної лабораторії «Центр освіти і піклування для дітей раннього і дошкільного віку» є сприяння підвищенню якості освіти та піклування про дітей дошкільного віку через організацію практичної підготовки студентів та проведення методичних заходів [304].

Таким чином, навчальна лабораторія – це новий освітньо-навчальний підрозділ педагогічної освіти соціальної роботи і мистецтва, створений для впровадження модернізаційної української системи дошкільної освіти та інноваційної програми освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування», рекомендованої Міністерством освіти і науки України.

Доречно відзначити діяльність Центру освіти і піклування про дітей дошкільного віку Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», який має на меті забезпечити якісну та комплексну освіту для дітей раннього та дошкільного віку. Робота центру здійснюється у вимірах унікальної методичної програми Містер Лідер (Mr. Leader), яка уможлиблює, з одного боку, набувати практичних, виховних умінь та навичок у роботі з дітьми раннього та дошкільного віку для студентів-добродійців (спеціальностей «Психологія» та «Дошкільна педагогіка» факультету філології, психології та педагогіки, Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»), а з іншого – гармонійно співіснувати різним віковим групам і водночас надавати їм знання та сприяти розвитку. Суть методики полягає в спрямуванні роботи вихователя з однією дитиною чи групою дітей на кожний день у певній тематиці, зокрема, як корисно провести час, поступово формуючи ті чи інші лідерські якості; вона має 4 рівні складності і спрямована на розвиток навичок і необхідних знань у дітей 2–6

років. Програма допомагає заощадити час вихователя на складання плану для занять у групі і добору занять на день. Програма Mr. Leader дуже проста у використанні. Усе, що необхідно для старту – доступ до мережі «Інтернет». Це значно економить час вихователя в дитячому садку і економить бюджет закладу на утримання методиста. Програма розроблена професійними методистами, психологами та вихователями-практиками, але при цьому написана простою і зрозумілою мовою, що уможлиблює реалізувати її навіть людям без професійної освіти. На початковому пілотному етапі введення програми Містер Лідер (Mr. Leader) (2022 р.) в Центрі освіти і піклування про дітей дошкільного віку перебували 15 діток, але з кожним днем кількість дітей збільшується.

Отже, програма Містер Лідер (Mr. Leader) розвиває в дітях такі навички, як креативність, комунікабельність, критичне мислення та колаборацію [491].

На засадах доброчинності функціонує Наукова лабораторія майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних» (2020) факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв імені Валентини Волошиної (кафедра дошкільної та початкової освіти) Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського [256].

Передумовою заснування лабораторії – забезпечити майбутніх педагогів необхідні знання та навички для ефективної роботи з обдарованими дітьми, які демонструють високий рівень креативності та оригінальності. З огляду на це заснування Наукової лабораторії майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних» уможливить формувати майбутніх фахівців – вихователів і вчителів початкової школи – як суб'єктів створення культурно-освітнього простору для розвитку обдарованості дітей за умов регіону. З-поміж ключових завдань лабораторії «Коворкінг креативних» такі:

- поглиблення знань студентів у сфері теорії обдарованості. Зокрема, це стосується особливостей педагогічної роботи, спрямованої на виявлення та розвиток обдарованих дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;

- виховати у майбутніх фахівцях позитивне ставлення та професійну зацікавленість до роботи з талантливими дітьми, які в майбутньому стануть лідерами України;

- проводити глибокий аналіз наукових розробок у галузі соціальної обдарованості особистості. Зокрема, лабораторія зосереджена на вивченні психологічних та соціально-педагогічних аспектів цього феномену, а також особливостей його прояву у різних вікових групах;

- виявленні особливостей професійного профілю психолога чи педагога, який здатний активно впливати на формування навчального простору;

- має на меті ознайомитися з останніми досягненнями у сфері виявлення та розвитку дитячої обдарованості;

- розробка детальної системи виявлення та розвитку обдарованих дітей та підлітків. Це включає у собі: систематизацію педагогічного процесу: визначення чітких етапів роботи з дітьми різних вікових груп для ефективного пошуку обдарованих; індивідуальний підхід: розробку спеціальних методів, які дозволяють розпізнати прояви обдарованості у дітей різного віку, враховуючи їх особливості та інтереси;

- розвиток у педагогів здатності виявляти обдарованих дітей, проводити з ними глибоку психологічну роботу та аналізувати отримані результати;

- надати учасникам практичні навички втілення наукових знань у реальну педагогічну діяльність. Це передбачає підготовку до виступів, розробку навчальних програм та створення наукових публікацій;

- розвиток у дітей здатності до синтезу та ефективною презентації результатів досліджень, пов'язаних з ідентифікацією обдарованих дітей, на наукових форумах;

- розробка методів спільної роботи психологів та педагогів над створенням такої середовища, де діти з особливими талантами зможуть розвиватися.

- розвиток у педагогів широкого спектру компетенцій, зокрема: активної життєвої позиції, креативного мислення, здатності до самоаналізу, емпатії,

вміння створювати сприятливе середовище для навчання та розвитку обдарованих дітей, а також високого рівня соціального та емоційного ін. [358].

Отже, аналізуючи роботу лабораторії «Коворкінг креативних» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, можна зазначити, що завдяки участі в ній, добродійній діяльності майбутні педагоги можуть розширити знання про природу обдарованості людини, вид і специфіку кожного з різновидів обдарованості, психологічні характеристики обдарованих учнів та їх особливості, сутність методик виявлення обдарованості, способи діагностики інтелектуальної та творчої обдарованості, особливості організації навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми. форм й методів роботи з обдарованими учнями тощо.

Загалом здійснений науковий пошук дає підстави для висновку, що створення на базі ЗВО спеціалізованих структур сприяє студентам на добродійній основі практикуватися, застосовувати знання, уміння і навички у роботі, здобувати практичний досвід, розвивати власні здібності та таланти, зацікавленість у цій сфері. Окрім того, така взаємодія студентів на добродійній основі з дітьми сприяє підвищенню освітньої культури та реалізації принципів гуманної освіти. Центр освіти та піклування про дітей дошкільного віку» є унікальним майданчиком для реалізації принципу дуальності освіти, надання якісних освітніх послуг здобувачам вищої освіти на рівні європейських стандартів.

Співпраця благодійних фондів з навчальними закладами сприяє інтеграції добродійних ініціатив у навчальні програми. Це уможливило майбутнім педагогам здобути знання та досвід у сфері добродійності безпосередньо під час навчання.

В Україні багато благодійних фондів працюють на базі закладів вищої освіти. Наприклад, згідно з дослідженням О. Кірдан, благодійна організація «Благодійний фонд сприяння розвитку освіти ім. Б. Грінченка» займається благодійною та меценатською діяльністю. Основними цілями фонду є сприяння гармонійному фізичному, духовному та інтелектуальному розвитку

дітей і юнацтва, розвиток освіти, науки, культури, мистецтва та спорту в Україні, а також підтримка національних та міжнародних програм. Фонд також підтримує талановитих дітей і молодь, сприяє розвитку благодійності в суспільстві та культури благодійництва в Україні [185].

Сфери діяльності фонду включають освіту, охорону здоров'я, розвиток територіальних громад, культуру і мистецтво, науку та наукові дослідження, спорт і фізичну культуру, права людини і громадянина, опіку та правову допомогу, а також розвиток міжнародної співпраці України.

У сфері освіти та науки «Благодійний фонд сприяння розвитку освіти ім. Б. Грінченка» здійснює організацію та фінансування благодійних заходів, конференцій, семінарів та інших форм співпраці, сприяє розробці нових методик та технологій і впровадженню їх у освітнє середовище. Також фонд надає підтримку у видавничій справі, засобах масової інформації, розвитку інформаційної інфраструктури, сприяє науковим винаходам та надає стипендії і гранти.

6. Участь студентів ЗВО у волонтерських об'єднаннях.

Предметом нашого аналізу став досвід добродійної діяльності студентської групи Волинського державного університету імені Лесі Українки [56, с. 25–30], у якому за ініціативою викладачів та студентів 2001 р. створено молодіжну громадську організацію «Волонтерський клуб м. Луцька». Клуб спрямовує свою діяльність на сприйняття розвитку соціальних ініціатив у молодіжному середовищі, допомагає соціально вразливим категоріям дітей та юнацтва.

У контексті діяльності з-поміж основних завдань цієї організації – розвиток волонтерського руху; організація та проведення волонтерських акцій на рівні університету, міста; допомога в наданні та здійсненні захисту прав, свободи, задоволення соціальних і культурних інтересів студентів; реалізація умов розвитку учасників клубу як особистостей суспільства та громадян України в професійному становленні фахівців (соціальних педагогів) на умовах добродійної діяльності [134, с. 23].

З вищезазначеного доцільно виокремити такі вектори праці волонтерського клубу: створення служби соціального патронажу «Старші брати й сестри» для дітей-інвалідів з метою організації їхнього спілкування та реабілітації; діагностично-корекційна робота з вихованцями ЗЗСО; превентивна робота щодо попередження та профілактики негативних явищ з-поміж неповнолітніх і молоді; організація змістовного дозвілля учнівства та студентства Луцька; організація вуличної соціальної роботи з дітьми та молоддю в місті [287].

Зауважмо, що клуб – одна з перших організацій, яка надає добровільні послуги для роботи із дітьми з особливими потребами, співпрацюючи з Волинською обласною асоціацією дітей-інвалідів «Особлива дитина», Волинською обласною дитячою організацією «Центр розвитку дитини». У зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ на територію України студенти-волонтери на добровільній основі особливу увагу приділяють бійцям: долучаючись до благодійних акцій, а також створюють власні добровільні організації [227, с. 304].

Місією діяльності студентського волонтерського загону «СОВА» Луганського національного університету імені Т. Шевченка є об'єднання і координація зусиль усіх членів загону та зацікавлених осіб у справах становлення і розвитку благодійних проєктів на Луганщині; задоволення і захист своїх законних соціальних, творчих, вікових, духовно-культурних, інтелектуальних та інших загальних інтересів [57, с. 29].

Як засвідчує наш аналіз, студентський волонтерський загін «СОВА» за період свого існування пройшов шлях від виконання конкретних благодійних завдань до активної участі в розробці та реалізації масштабних соціальних проєктів, охоплюючи регіональний, національний та міжнародний рівні [449]. Виокремлюємо такі вектори його діяльності: реалізацію програми соціального партнерства; розширення зовнішніх зв'язків та залучення ресурсів для розв'язання проблем у громаді; участь у проєкті «Старт для розвитку студентських громад» Східноукраїнського центру громадських ініціатив за

фінансової підтримки Програми малих проєктів Посольства Королівства Нідерландів в Україні; реалізація самостійного проєкту «Організація Луганського молодіжного табору для волонтерів» «Школа правових тренерів»; участь у навчальному проєкті «Посібник з освіти у сфері прав людини» за фінансової підтримки Ради Європи для тренерів і молодіжних лідерів України; розробка правового тренінгового модуля, який було представлено на «Літньому Псі-Зоні 2005»; участь у IV Всеукраїнському саміті ООН; розробка проєкту «Доктрини молодіжної політики України»; участь у проєкті «Українсько-польський міжкультурний діалог» у рамках програми «Молодь» Європейської комісії; участь у семінарі «Технології активізації громади» Українського фонду «Благополуччя дітей»; участь у роботі першої регіональної Школи волонтерів з проблеми «Попередження торгівлі людьми»; участь у тренінгових проєктах Українського фонду «Благополуччя дітей» з підготовки тренерів-волонтерів [10, с. 161–176].

На підставі наведеного вище переліку напрямів діяльності наголошуємо на динаміці розвитку студентської добродійної групи «СОВА», постійному пошуку нових напрямів, форм та технологій участі в розв'язанні соціальних проблем міста й області, розширення діапазону цієї участі та зв'язків з державними та недержавними соціальними службами тощо [95, с. 145–173]. Волонтерський загін «СОВА» працює в інформаційно-просвітницькому, рекреативному напрямках підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності, його досвід може слугувати прикладом для наслідування для інших ЗВО в галузі підготовки фахівців до здійснення добродійної діяльності.

Виокремлюємо і діяльність студентської волонтерської групи «ЛіНа» (любов та надія) (1992) із Запорізького національного університету, яка спрямована на різні види роботи соціального педагога та практичного психолога в різноманітних структурах, виховання добродійності та милосердя, співчуття до тих, хто потребує допомоги, перевірку професійної придатності студентів тощо. Майбутні соціальні педагоги-волонтери скеровують свою добродійну діяльність у різні заклади та організації: у

будинок малюка «Сонечко», інтернати для дітей з порушенням опорно-рухової системи та для дітей зі слабким зором, служби в справах неповнолітніх при райдержадміністрації, служби соціальної допомоги самотнім і людям похилого віку, геронтологічні санаторії, обласні онкологічні лікарні, міський психоневрологічний диспансер, лікувально-профілактичний центр при наркологічному диспансері, з Фондом «Сподівання», а також охоплюють своєю діяльністю учнів загальноосвітніх навчальних закладів, гуртківців дозвіллевих клубів та вихованців притулків тощо [226].

Спочатку студенти-доброчинці спрямовували свою волонтерську працю на людей, зокрема й літніх, які проходили курс лікування в обласній онкологічній лікарні. З-поміж форм діяльності – організація змістовного дозвілля (читання газет, ігри в шахи, шашки тощо), згодом закупівля ліків тощо. Волонтери влаштовували збір благодійних пожертв на лікування онкохворих. Науковий пошук засвідчив, що студенти, допомагаючи в обласній онкологічній лікарні, організували добродійну програму допомоги молодшому медичному персоналу, пацієнтам психіатричної та обласної дитячої лікарень. Юним пацієнтам обласної дитячої лікарні, окрім добродійної програми, студенти допомагали в навчанні та виконанні домашніх завдань, улаштовували ігротеки [104].

Доречно також зауважити про діяльність на базі Запорізького лікувально-профілактичного центру при місцевому наркологічному диспансері студентів-доброчинців факультету соціальної педагогіки та психології, які разом із соціальним педагогом, лікарями своєю профілактичною працею реалізовували діяльність за методом «рівний – рівному», тобто здійснювали профілактику адиктивної поведінки підлітків та юнацтва, використовуючи та застосовуючи педагогічний супровід підлітків групи ризику в різні форми роботи лекції, відеолекторії, тренінгові заняття, консультації для дітей, молоді та їхніх батьків [226].

Отже, студентський волонтерський загін «ЛіНа» (любов та надія) працював у різних соціально-педагогічних напрямках, активно залучаючи

молодь до добродчинної діяльності та надаючи допомогу різним категоріям населення [134, с. 36].

Досвід цієї студентської добродчинної групи – один із небагатьох в Україні, де учасники спрямували свою діяльність на учнів загальноосвітніх навчальних закладів, практикуючи створення гуртків, дозвіллевих клубів. Саме студентство ініціювало створення клубу «Старшокласників» на базі однієї із загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя. У діяльності цього клубу практикували цикли занять за програмою «Рівний – рівному». Основним завданням програми стало залучення студентів до просвітницької роботи щодо здорового способу життя.

Проаналізуємо діяльність волонтерської групи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка [183].

Викладацький склад та студенти факультету права і міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка із початком російсько-української війни виявив активну громадянську позицію, зокрема регулярно відвідували вихованців Центру соціально-психологічної реабілітації дітей №1 та Святошинського дитячого будинку-інтернату м. Києва, даруючи дітям розвивальні ігри, набори для малювання, солодощі, а головне – спілкування; Вони не лише підтримують дітей з дитячих будинків, а й долучаються до різних волонтерських ініціатив: від плетіння маскувальних сіток волонтерській спільноті «Сирецька сіткаря», виготовлення окопних свічок; ставши разом з ГО «Український осередок з прав людини та розвитку освітніх новацій» співорганізаторами регіонального конкурсу дитячих малюнків «Україна – мій рідний край», передали творчі роботи на фронт, до військового шпиталу; допомогли притулку для тварин «Виставковий центр», придбавши спеціальний корм та долучившись до вихулу собак [183].

Подібні окремі аспекти цієї благодійної діяльності (допомога притулкам тварин) властиві й добродчинній праці студентів Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса

Грінченка. У січні 2024 р. на благодійні внески закуплено корм і ліки для трьох притулків для тварин: «Дім Сірка», «Кішчин дім» і «Лапа» [183].

Сучасні виклики, пов'язані з російсько-українською війною, означили нові вектори благодійництва українського студентства. Так, майбутні журналісти, які здобувають освіту в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, щонеділі активно долучаються до волонтерської діяльності. Вони регулярно беруть участь в акціях на підтримку військовополонених, організованих Асоціацією батьків захисників «Азовсталі», співпрацюють з громадською організацією «Всенародний національний визвольний рух України», надають журналістську підтримку Українсько-ізраїльській місії «Frida Ukraine» та допомагають тваринам у притулках «Двор та «Виставковий центр». Крім того, студенти університету взяли участь у толоці у Гостомелі, організованій ГО «Сміливі відновлювати».[183].

Студенти та викладачі факультету української філології, культури та мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка активно долучаються до волонтерської діяльності. Вони співпрацюють з кількома благодійними організаціями: допомагають військовим через Фонд РУЄВІТ, підтримують українських школярів за кордоном разом із фондом «Змінимо життя на краще» та піклуються про безпритульних тварин у рамках студентського проекту «Щасливі тварини», зокрема, надаючи допомогу притулку «У добрі руки» [183].

Студенти, випускники та викладачі Факультету музичного мистецтва та хореографії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка активно беруть участь у волонтерському проекті «Волонтери Охматдиту». В рамках цього проекту вони дарують маленьким пацієнтам радісні емоції, проводячи для них концерти, майстер-класи з музики та навіть навчаючи їх грати на фортепіано та ударних інструментах. Крім того, освітяни активно долучаються до інших ініціатив лікарні, таких як ярмарки, виставки та толоки, допомагаючи створити в Охматдиті атмосферу тепла та турботи. [80].

На Факультеті психології, соціальної роботи та спеціальної освіти, Факультеті педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка зосередили зусилля на допомозі підрозділам Збройних сил України – там виготовляють окопні свічки, плетуть маскувальні сітки [80].

Отже, благодійні фонди відіграють вагомий роль у підготовці майбутніх педагогів до доброчинності, забезпечують розвиток відповідних знань, цінностей у студентства, формування навичок, необхідних для сприяння доброчинності та соціальної відповідальності у їхній професійній діяльності. Виховний потенціал благодійних фондів у підготовці майбутніх педагогів до доброчинної діяльності у ЗВО можна простежити в декількох аспектах: освітні програми та тренінги; практичний досвід; стипендії та гранти; благодійні проекти, створення на базі ЗВО спеціальних структур (громадське об'єднання, науково-методичний центр, навчальна лабораторія тощо); участь студентів ЗВО у волонтерських об'єднаннях тощо.

Таким чином, сформулюємо висновки до другого розділу. У розділі проаналізовано мережу закладів освіти, активну участь у діяльності яких відведено благодійним фондам: заклади дошкільної освіти (благодійний фонд допомоги розвитку ЗДО № 21 «Дитинство», благодійна організація «Благодійний фонд «Піклувальна рада ДНЗ № 2 «Малютко», Благодійний греко-католицький дитячий садок «Ангелятко», благодійна організація «Благодійний фонд ДНЗ «Зернятко», благодійний фонд ЗДО «Біла лілея», благодійний фонд «Сучасний дошкільний заклад № 6 «Казочка», благодійний фонд «Оживи мрію», благодійний мінісадок у місті Ірпінь, Благодійний фонд «Угорська екуменічна служба допомоги – Україна»), заклади загальної середньої освіти (Благодійний фонд «Шкільна планета – 3», Благодійна організація «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки», Благодійна організація «Благодійний фонд «Платформа 23», Благодійний фонд «Захист», благодійна організація «Благодійний фонд «Щаслива школа»), заклади вищої освіти (благодійний фонд «Профтехосвіта», Благодійний фонд підтримки Вищого професійного

училища № 55 м. Дніпра», благодійна організація «Фонд святого Климентія», благодійна організація «Благодійний фонд «Обійми Україну»).

Установлено, що завдяки благодійним фондам заклади дошкільної освіти почали надавати не тільки освітні послуги, але й додаткові, зокрема активізували гурткову роботу (гуртки англійської мови, хореографії), організацію заходів та проєктів щодо забезпечення адаптації дітей в освітньому закладі, гігієнічне виховання в дитячому колективі та ін. Заклади загальної середньої освіти завдяки благодійним фондам значно розширили свої можливості щодо розвитку додаткових освітніх програм та позакласної роботи, надання стипендій учням, поліпшення матеріально-технічної бази; підвищення кваліфікації вчителів та ін. Заклади вищої освіти здобули можливість розширити свою діяльність у багатьох напрямках: поліпшення матеріально-технічної бази (модернізація обладнання та інфраструктури); фінансування наукових проєктів; запровадження стипендій та грантів для обдарованої молоді; підвищення кваліфікації викладачів та обмін досвідом; підтримка соціальних та культурних проєктів; сприяння академічній мобільності та ін.

Проаналізовано зміст підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності у ЗВО України досліджуваного періоду на прикладі навчальних планів та ОП першого (бакалаврського) й другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка», «Соціальна педагогіка і практична психологія», «Корекційна освіта», «Спеціальна освіта». З'ясовано, що зміст підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності у ЗВО потребує презентації авторського бачення проблеми – розробки елективного курсу. Установлено, що в Україні благодійні фонди, працюючи на базі закладів вищої освіти, об'єднують студентів ЗВО у волонтерські групи («Волонтерська тренерська студія» Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка; волонтерська практика Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, «Волонтерський клуб м. Луцька»,

волонтерський загін «СОВА» Луганського національного університету імені Т. Шевченка, волонтерська група «ЛіНа» Запорізького національного університету); залучають студентів до волонтерських ініціатив (громадське об'єднання «Центр соціальних ініціатив і волонтерства» Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» та навчальна лабораторія «Центр освіти і піклування для дітей раннього і дошкільного віку» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Наукова лабораторія майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського) та волонтерських проєктів («Янголи поруч», «Лікар Свято» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»).

Діяльність благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинності в Україні сприяла формуванню комплексного підходу до навчання, що поєднує теоретичні знання, практичний досвід та розвиток моральних і етичних цінностей, зокрема: удосконалення професійних компетентностей, використання інноваційних форм діяльності благодійних фондів у практиці роботи ЗВО; формування необхідних якостей у студентів у ЗВО для майбутньої доброчинної діяльності; оволодіння організаторськими та лідерськими якостями; розвиток соціальних ініціатив у молодіжному середовищі тощо.

Основні положення відображені у публікаціях автора [139; 144; 149; 151; 152].

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

3.1. Використання інформаційних технологій у контексті залучення благодійних фондів до добродчинної діяльності

Використання інформаційних технологій у контексті залучення благодійних фондів до добродчинної діяльності відіграє важливу роль у сучасному світі. Сучасні технології надають численні можливості для ефективної організації та реалізації благодійних проєктів, а саме [41]:

1. Онлайн-платформи: використання спеціалізованих платформ для збору коштів (GoFundMe, Patreon, Kickstarter) дає змогу швидко залучати фінансову підтримку від широкого кола людей на конкретні проєкти чи адресні потреби.

2. Соціальні мережі («Фейсбук», «Інстаграм», «Твітер» та ін.) є потужними інструментами для поширення інформації про благодійні акції, залучення волонтерів та донорів.

3. Вебсайти та блоги: створення та ведення вебсайтів і блогів, присвячених благодійній діяльності, допомагає інформувати громадськість про потреби та результати, а також залучати нових партнерів і донорів.

4. Електронна пошта та розсилки: використання електронної пошти для регулярних розсилок новин, звітів та закликів до допомоги сприяє підтримці постійного контакту з благодійниками та підтримувачами.

5. Мобільні додатки (Charity Miles): розробка мобільних додатків для збору коштів та організації волонтерських заходів полегшує процес залучення нових учасників і донорів через спрощення комунікації.

6. Відео та мультимедійний контент: створення відеороликів, подкастів та іншого мультимедійного контенту для презентації благодійних проєктів та привернення уваги до актуальних проблем.

7. Соціальні медіа: проєктування соціальних медіаплатформ («Фейсбук», «Інстаграм», «Твітер» та ін.) із включенням таргетованої реклами та партнерства з відомими блогерами, для підвищення обізнаності потенційних донорів та осіб, що потребують допомоги, про діяльність організації.

8. Краудфандинг: використання краудфандингових платформ для фінансування конкретних проєктів чи потреб, залучення коштів від великої кількості людей.

9. Штучний інтелект (ШІ): штучний інтелект поступово знаходить дедалі більше прихильників з-поміж суб'єктів благодійної діяльності. Це пов'язано з тим, що його можна використовувати для автоматизації процесів ухвалення рішень благодійними організаціями. Ця технологія може швидко і точно аналізувати великі об'єми даних та прискорити процес ухвалення обґрунтованих рішень благодійною організацією щодо напрямів використання її ресурсів. Наприклад, ШІ може бути використаний для аналізу даних про рівень бідності, стан здоров'я та освіти, щоб визначити, яка благодійна ініціатива матиме найбільший вплив [147].

Інформаційні технології значно підвищують ефективність добродійної діяльності, уможливаючи швидко та ефективно збирати ресурси, інформувати громадськість та залучати до співпраці нових партнерів і донорів.

Далі проаналізуємо сайти благодійних фондів щодо їхньої діяльності у сфері добродійності.

Нині чи не кожна благодійна організація має офіційний вебсайт. Сучасні цифрові технології відкривають нові можливості для організацій третього сектора у сфері поширення інформації, залучення клієнтів чи донорів, комунікації тощо. Благодійні фонди можуть використовувати свої вебсайти для публікації звітів, збору пожертв і спілкування з клієнтами. В Україні більшість благодійних фондів мають власні вебсайти. Це важливо, адже вебсайт є цифровим обличчям благодійного фонду. Завдяки аналізу матеріалу, розміщеному на ньому, ми можемо зрозуміти, як позиціонує себе організація, які

соціальні послуги вона надає, у яких проєктах бере участь чи які організовує, а також побачити її відкриту звітність. Це є важливим для огляду діяльності благодійних фондів.

Наприклад, за результати аналізу розділів вебсайту благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив» [50], можна зробити висновок про розмаїття проєктів, які він реалізує («Незламна освіта» [373], «Добраніч» [370], «IT ESG HUB» [363], «Дитинство без змін» [379]) та сприяє дітям та юнацтву в забезпеченні рівного доступу до якісної освіти за умов війни (проводить збір та прийом гаджетів: ПК, смартфонів, планшетів, ноутбуків, нетбуків, моноблоків від партнерів на основі Актів прийому-передачі товарів в заклади освіти). У проєктах закладена ідея забезпечення системного інтегративного професійного навчання, спрямованого на соціальну профілактику найбільш вразливих груп дітей та юнацтва, створення умов для соціальної адаптації та підготовки юнаків та дівчат до самостійного життя, сприяння у виборі професії та працевлаштування поклик.

Подібну діяльність провадить Благодійний фонд «Найкращі друзі» [40] – про це довідалися, проаналізувавши розділ вебсайту «Проєкти», де представлено програми-проєкти, які реалізовані, реалізуються або на стадії реалізації. З-поміж чинних проєктів – програма-проєкт «Розумні діти майбутнє України» [362], а також «Кращі друзі без кордонів» [361], «Війна очима дитини» [360], мета яких – скерування охочих на додаткову освіту, розвиток системного професійного навчання, соціальна профілактика найбільш вразливих груп дітей та юнацтва; забезпечення дітей, яким необхідна соціально-психологічна допомога і реабілітація, тимчасовим місцем проживання.

У рубриці «Блог» вміщено благодійні проєкти:

- «Підготовка до школи 2024» [30], який реалізує мету – створення умов для інклюзивного навчального середовища в наданні базових академічних знань майбутнім школярам віком від 5–6 років з метою вступу їх до школи 2024 р. Основна увага приділяється ранньому розвитку навичок читання,

письма, математики, а також соціальній адаптації та емоційному спокою дітей за умов воєнного стану та непростої безпекової ситуації в регіоні.

- «Розвиток освіти через благодійність» – основною метою проекту є «відкриття дверей для молодого покоління українців у світ кращого життя» з-поміж освічених людей у розвиненому суспільстві [375].

- «Благодійність в епоху цифрових технологій» [368] – має на меті реалізацію цифрових технологій, зокрема «технологія блокчейн» – реалізація якої уможливила забезпечити високий рівень прозорості благодійної діяльності; «Віртуальна реальність (ВР/VR)» – цю технологію доцільно використовувати в процесі реабілітації військовиків для боротьби з посттравматичним синдромом; «Штучний інтелект (ШІ/АІ)»: застосування такої технології може оптимізувати роботу благодійного фонду та прискорити процес ухвалення обґрунтованих рішень благодійним фондом щодо напрямів використання її ресурсів.

- «Медіаграмотність» [371] – метою проекту є виховання творчої людини, формування в кожній дитині соціально активної, усебічно розвиненої особистості, здатної реалізувати свої знання і творчі уміння.

Зробивши контент-аналіз сайту благодійного фонду «За майбутнє дітей» [34], звернімо увагу на такі проекти:

1. Благодійна стипендійна програма для дітей, батьки яких загинули на війні [26] – безкоштовна стипендійна програма навчання в дистанційній школі «Оптіма» для дітей, що втратили батьків.

2. Стипендійна програма для навчання дітей найбільш вразливих категорій на 2023–2024 н.р. – програма в дистанційній школі «Оптіма» для дітей з особливими освітніми потребами, дітей військовослужбовців, переміщених унаслідок війни тощо [380].

3. Благодійна програма «Відновлення навчальних втрат» – програма змішаного навчання (поєднання дистанційних технологій та традиційної класно-урочної системи) у ЗЗСО початкової та середньої ланки у віддалених та прифронтових регіонах [25].

4. Програма відновлювальних курсів для компенсації прогалин у навчанні внаслідок війни RECOVERY COURSES, а саме проєкт «Український шлях» передбачає безплатне вивчення української історії та літератури для українців за кордоном [364].

Отже, цей фонд позиціонує себе як організація, дії якої спрямовані на революціонізм освітнього ландшафту України за допомогою цифрових технологій, зокрема за рахунок інтегрування цифрових інструментів і ресурсів в освітню систему створює динамічне середовище навчання, розширює можливості учнів завдяки цифровій грамотності й критичному мисленню, досліджує і розробляє в галузі освітніх технологій досвід освітньої спільноти.

У контексті нашого дослідження на увагу заслуговує вебсайт Благодійного фонду «Посмішка ЮА» [43], який скеровує свою діяльність відповідно до кластерної системи ОСНА (Управління ООН з координації гуманітарних питань United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), упроваджує комплексні програми в галузі освіти, спрямовані на забезпечення доступу до якісної освіти та надолуження освітніх втрат для дітей, зокрема і вразливих груп населення, внутрішньо переміщених осіб та осіб, постраждалих внаслідок воєнного конфлікту, а також програми з розвитку та відновлення освітньої системи в Україні; упроваджує програми для забезпечення доступу до дошкільної та базової шкільної освіти для всіх дітей через відкриття та облаштування дитячих садків, шкіл, створення цифрових освітніх центрів та освітніх хабів, проводить навчання для педагогів з вивчення сучасних методик роботи, а також особливостей навчання дітей за умов воєнного конфлікту, надання першої психологічної допомоги, включаючи роботу з батьками та опікунами.

Благодійний фонд «Посмішка ЮА» реалізує програми із забезпечення ЗДО, ЗЗСО, позашкільних навчальних закладів необхідними матеріалами та посилює роботу внутрішньої інфраструктури закладів, включно із забезпеченням навчальними матеріалами та технічними засобами для

створення найбільш можливого безпечного освітнього середовища для дітей, що навчаються за умов воєнного конфлікту та кризових ситуацій.

З-поміж зазначених рубрик вебсайту Благодійного фонду «Посмішка ЮА» – прикметною є рубрика «Напрями роботи», наприклад, проєкт «PRO: Підтримка. Розвиток. Освіта», що реалізується у Запорізькій, Харківській, Донецькій та Дніпропетровській областях. Проєкт спрямований на допомогу найбільш вразливим категоріям людей, які постійно проживають на територіях, наближених до зони активних бойових дій, або є внутрішньо переміщеними особами.

Основні напрями діяльності проєкту:

- відкриття цифрових освітніх центрів, які забезпечують доступ дітям до онлайн-освіти та занять разом з учителями в безпечному місці;
- надання психосоціальної підтримки в дружніх просторах, а також робота мобільних бригад психосоціальної підтримки;
- видача гігієнічних наборів, які забезпечують людей базовими засобами особистої гігієни та побутовою хімією тощо [367].

Також до реалізації проєкту «PRO: Підтримка. Розвиток. Освіта», метою якого є створення цифрових освітніх центрів, залучено п'ять партнерських організацій (Благодійна організація «Благодійний фонд «Посмішка ЮА» (Запорізька та Дніпропетровська області), Благодійна організація «Благодійний фонд «Громадська ініціатива – Хто, як не ми!» (Харківська область), Громадська організація «ЙЕС» (Запорізька область). Команда благодійного фонду «Посмішка ЮА» навчає та допомагає цим партнерським організаціям у проведенні діяльності задля отримання зворотної допомоги в реалізації низки освітніх проєктів.

Одним із завдань проєкту «PRO: Підтримка. Розвиток. Освіта» (Міжсекторальна підтримка людей, які постраждали внаслідок бойових дій у південних та східних областях України) є підвищення спроможності цих організацій, які зі здобутим досвідом та зворотним зв'язком зможуть поліпшити свою роботу в інших проєктах.

У межах проекту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Благодійного фонду «Посмішка ЮА» за фінансової підтримки Європейського Союзу та уряду Люксембургу організовано в Запоріжжі «Центри надолуження освітніх втрат» [283]. Відтепер діти, що навчаються з третього до десятого класу, можуть безплатно відновити прогалини в знаннях, які виникли під час дистанційного навчання. Центри працюють по буднях у різних районах міста та в області за адресою на ТГ-каналі: https://t.me/CatchUP_ZP.

Такою ж змістовною щодо організації освітньої добродійної праці, як засвідчує вебсайт, є діяльність Благодійної організації «Благодійний фонд підтримки наукових, освітніх та мистецьких ініціатив «Номі» [20], метою якого є сприяння реалізації програм і заходів, спрямованих на розвиток українського суспільства у сферах освіти, науки, культури та мистецтва; здійснення благодійної діяльності на користь та в інтересах суспільства задля підвищення його інтелектуального, освітнього, культурного та духовного рівня. Свою діяльність «Благодійний фонд підтримки наукових, освітніх та мистецьких ініціатив «Номі» реалізує через:

- створення оптимальних умов розвитку і розкриття науково-творчого потенціалу талановитих особистостей у сфері педагогічної науки;
- організацію та подальшу науково-методичну підтримку науково-освітніх заходів;
- запровадження електронної освіти: розробка електронного освітнього контенту, дистанційних курсів / тренінгів;
- розробку та впровадження нових освітніх моделей і технологій, розбудову єдиного інформаційно-освітнього середовища;
- розробку сценаріїв, проєктів, буклетів, озвучування, освітлення, відеозйомку та монтаж культурно-мистецьких акцій;
- розвиток культурно-мистецьких ініціатив, спрямованих на духовний розвиток особистості [20].

На головному екрані вебсторінки є логотип мобільного додатка «Mobile app», який скеровує роботу сайту в плані донатних послуг.

Підсумовуючи, зазначимо: сайти розглянутих благодійних фондів виконують одну, але надзвичайно важливу функцію – інформативну. На їхніх вебсторінках розміщується інформація, яка знайомить людей з фондом та його діяльністю, соціальними послугами, програмами чи актуальними проектами. Окрім того, через вебсайт здійснюється процес онлайн-реєстрації на різні соціальні послуги, що значно пришвидшує та полегшує цю процедуру для отримувачів. Інші інтерактивні функції сайтів включають кнопки для здійснення благодійних пожертв через банківські установи.

З огляду на розмаїття розглянутих фондів задля практичного впровадження результатів дослідження, оптимізації пошуку чинних благодійних інституцій, використання здобутих результатів наукового пошуку в практичній підготовці майбутніх педагогів до благодійної діяльності, створено сайт «Доброчинність».

Мета сайту: надання всебічної підтримки та доступної допомоги до інформативного та практичного контенту про благодійність та добротинну діяльність в Україні. Сайт покликаний сприяти розвитку благодійних ініціатив, залученню ресурсів та підтримці благодійних фондів і організацій.

Структура сайту:

1. Головна сторінка

- Вітальний блок: короткий опис мети сайту та основних розділів.
- Останні новини: актуальні новини та події у сфері благодійності.
- Пошук: зручний інструмент для пошуку інформації на сайті.

2. Про нас

- Місія та цілі: докладний опис місії та цілей сайту.
- Команда: інформація про команду розробників та адміністраторів сайту.
- Контакти: контактна інформація та форма зворотного зв'язку.

3. Благодійні фонди

- Каталог фондів: перелік благодійних фондів з коротким описом їх діяльності та контактною інформацією.

- Створення фонду: інструкції та поради щодо створення та реєстрації благодійного фонду.

- Успішні приклади: історії успішних благодійних фондів та їхні проєкти.

4. Фандрейзинг

- Методи фандрейзингу: докладний опис різних методів залучення коштів.

- Краудфандинг: платформи та інструменти для краудфандингу.

- Гранти та спонсори: інформація про грантові програми та спонсорів.

5. Волонтерство

- Волонтерські можливості: актуальні оголошення про волонтерські можливості.

- Як стати волонтером: поради та інструкції для тих, хто хоче стати волонтером.

- Історії волонтерів: особисті історії та досвід волонтерів.

6. Навчання та ресурси

- Тренінги та семінари: інформація про майбутні тренінги та семінари.

- Корисні матеріали: статті, книги, відео та інші ресурси на тему благодійності.

- Етика та прозорість: матеріали з етики та прозорості в благодійній діяльності.

7. Події

- Календар подій: інтерактивний календар з інформацією про майбутні благодійні заходи.

- Організація заходів: поради та ресурси для організації благодійних подій.

- Звіти та фотогалереї: звіти та фотографії з проведених заходів.

8. Блог

- Статті та новини: регулярні публікації на тему благодійності, історії успіху, інтерв'ю та новини.

- Авторські колонки: думки та поради експертів у сфері благодійності.

9. Функціональність сайту:

- Реєстрація та особистий кабінет: можливість реєстрації користувачів та доступ до особистого кабінету.

- Інтерактивні інструменти: калькулятори, опитування, інтерактивні карти благодійних фондів.

- Форма для пожертв: зручний інструмент для здійснення онлайн-пожертв.

- Підписка на новини: можливість підписки на розсилку новин та оновлень сайту.

- Соціальні мережі: інтеграція із соціальними мережами для поширення контенту.

10. Етапи розробки сайту:

1. Аналіз та планування:

- Аналіз потреб та визначення цільової аудиторії.

- Розробка технічного завдання та плану проекту.

2. Дизайн та прототипування:

- Розробка концепції дизайну.

- Створення прототипів сторінок та отримання зворотного зв'язку.

3. Розробка:

- Фронтенд та бекенд розробка.

- Інтеграція з базами даних та платіжними системами.

4. Тестування:

- Тестування функціональності та усунення помилок.

- Перевірка сумісності з різними браузерами та пристроями.

5. Запуск:

- Розміщення сайту на сервері.

- Рекламна кампанія та анонс запуску.

6. Підтримка та оновлення:

- Регулярне оновлення контенту.

- Технічна підтримка та вдосконалення функціональності.

В рубриці «Благодійні фонди» сайту пропонуємо програму тренінгу «Цифровізація благодійних фондів».

Цифровізація стає дедалі більш важливою для благодійних фондів в Україні, адже вона може допомогти їм: збільшити залучення донорів, ефективніше керувати своїми ресурсами, підвищити прозорість та підзвітність, поліпшити якість комунікації з бенефіціарами.

Цей тренінг призначений для представників українських благодійних фондів, які хочуть дізнатися більше про те, як використовувати цифрові технології для підвищення рівня своєї роботи.

Мета тренінгу: надати учасникам знання та навички, необхідні для впровадження цифрових технологій у діяльність благодійних фондів з метою підвищення ефективності, прозорості та залучення більшої кількості донорів.

Цільова аудиторія:

- персонал з розвитку та збору коштів;
- програмні менеджери;
- комунікаційники;
- керівники.

Формат тренінгу.

Тренінг проводитиметься з використанням різноманітних методів навчання, а саме:

- лекції – теоретична основа;
- вивчення випадків – аналіз реальних прикладів;
- практичні заняття – робота з інструментами та платформами;
- дискусії – обмін досвідом;
- онлайн-платформи – доступ до матеріалів після тренінгу.

Тривалість тренінгу.

Тренінг може тривати від одного до трьох днів залежно від потреб учасників.

Програма тренінгу:

Етап 1 Вступ до цифровізації

1. Вступ до цифрових технологій у благодійності:

- основи цифрових технологій для благодійних фондів;
- значення цифровізації для благодійних фондів;
- огляд сучасних цифрових інструментів та платформ;
- використання вебсайтів та соціальних мереж;
- збір коштів в інтернеті.

2. Цифрова стратегія фонду:

- розробка цифрової стратегії;
- програмне забезпечення для проєктного менеджменту;
- інструменти для спільної роботи;
- визначення цілей та ключових показників ефективності (KPI);
- управління даними та управління відносинами з клієнтами (CRM – Customer relationship management);

3. Цифрова трансформація: успішні приклади:

- огляд успішних кейсів цифровізації в українських та міжнародних благодійних фондах;
- аналіз ключових чинників успіху.

Станція 2: Інструменти та платформи

4. Фандрейзинг у цифрову епоху:

- використання онлайн-платформ для збору коштів;
- краудфандинг: стратегії та інструменти;
- публікація відкритих даних.

5. Цифрові комунікації та маркетинг:

- використання соціальних мереж для залучення донорів;
- створення та просування контенту.

6. CRM-системи для благодійних фондів:

- огляд популярних CRM-систем;

- упровадження та налаштування CRM для управління стосунками з донорами.

Станція 3: Практичні аспекти цифровізації

7. Кібербезпека та захист даних:

- основи кібербезпеки для благодійних фондів;
- захист персональних даних донорів та отримувачів допомоги;
- захист персональної репутації.

8. Аналітика та оцінка ефективності:

- використання аналітичних інструментів для оцінки результатів діяльності;

- моніторинг та аналіз даних.

9. Автоматизація процесів:

- упровадження автоматизації в щоденну роботу фонду;
- використання чат-ботів та інших автоматизованих рішень.

Станція 4: Практичні завдання та підсумки

10. Розробка цифрового проєкту:

- робота в групах над створенням проєкту цифровізації для благодійного фонду;

- презентація проєктів та отримання зворотного зв'язку.

11. Практичні завдання з використання цифрових інструментів:

- виконання завдань з використання CRM-систем, аналітики та кібербезпеки;

- аналіз результатів та обговорення.

12. Підсумки та сертифікація:

- висновки та рекомендації для подальшої роботи;
- вручення сертифікатів учасникам тренінгу.

Результати тренінгу:

По завершенні тренінгу учасники здобудуть:

- глибоке розуміння цифрових технологій та їх значення для благодійних фондів;

- навички розробки та впровадження цифрової стратегії;
- міння використовувати онлайн-платформи та CRM-системи для управління діяльністю фонду;
- знання з кібербезпеки та захисту даних;
- практичний досвід роботи із цифровими інструментами та аналітикою.

Цей тренінг допоможе благодійним фондам ефективно впровадити цифрові технології, підвищити прозорість та ефективність своєї роботи, а також залучити більше донорів та підтримки.

Ресурси: учасникам тренінгу буде надано доступ до різноманітних ресурсів, як-от:

- добірки корисних інструментів та платформ;
- шаблонів та створення контенту;
- кейсів успішних проєктів;
- онлайн-спільнот для подальшого обміну досвідом.

Партнерство: налагодження співпраці з іншими організаціями: ІТ-компаніями, маркетинговими агенціями, що зможе значно розширити можливості тренінгу та забезпечити доступ до додаткових ресурсів.

Принципи організації:

- адаптація під аудиторію: варто враховувати рівень цифрової грамотності учасників та специфіку їхньої діяльності;
- індивідуальний підхід: учасникам надається можливість отримати персоналізовані рекомендації;
- системна підтримка: створення системи підтримки учасників по завершенні тренінгу.

Отже, застосування інформаційних технологій у контексті залучення благодійних фондів до добродійної діяльності відіграє важливу роль у сучасному світі. Новітні інформаційні технології надають низку можливостей для ефективно організації та реалізації благодійних проєктів через онлайн-платформи, соціальні мережі («Фейсбук», «Інстаграм», «Твітер» та ін.), вебсайти та блоги, електронну пошту та розсилку, мобільні додатки, відео та

мультимедійний контент, соціальні медіа, краудфандинг, штучний інтелект тощо. Інформаційні технології істотно підвищують ефективність добровільної діяльності, дають змогу швидко й ефективно синтезувати ресурси, оперативно інформувати громадськість, залучати до співпраці нових партнерів і донорів.

3.2. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності

На підставі аналізу навчальних планів першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти спеціальності «Освітні, педагогічні науки», «Початкова освіта», «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка», «Психологія» та ін. у ЗВО України, який представлено в 2.2. пропонуємо ввести для студентів 2 курсу спеціальності «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти елективний курс *«Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика»*.

Основна мета курсу – проаналізувати теорію та практику системи підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні в 90-ті рр. XX – першій чверті XXI ст.

Завдання курсу:

- проаналізувати базові поняття: «благодійність», «благодійна діяльність», «добровільність», «добровільна діяльність»;

- схарактеризувати добровільну діяльність майбутнього педагога в Україні в 90-і рр. XX – першій чверті XXI ст. як предмет історико-педагогічних досліджень;

- проаналізувати вітчизняний досвід добровільної діяльності майбутнього педагога в Україні у 90-і рр. XX – першій чверті XXI ст.;

- розглянути добровільну практичну діяльність майбутнього педагога в Україні в 90-і рр. XX – першій чверті XXI ст. у державному і недержавному секторах;

- розвинути в майбутніх педагогів розуміння принципів та етики доброчинності;

- навчити майбутніх педагогів працювати з благодійними фондами, організаціями та проектами.

Курс призначений для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти. У процесі вивчення курсу як професійної підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності здобуваються та активізуються знання, формуються навички та вміння.

Курс розрахований на 3 кредити (90 год., з них 12 год. лекцій, 18 год. практичних занять, 60 год. самостійної роботи) (див. табл. 1.3). Побудова курсу, зміст головних складників (тематика лекційних та семінарських занять, самостійна робота (пошукові і творчі завдання)) подано в Додатку Х. Наповненість програми дисципліни: курс складається із двох змістових модулів, які розкривають процес підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності; застосування на практиці набутих знань, перетворення їх в уміння та навички.

Щодо першого теоретичного змістовного модуля курсу *«Підготовка майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні як наукова проблема»* передбачено вивчення таких тем: «Стан розробленості наукової проблеми та поняттєво-категорійний апарат підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні»; «Нормативно-правова база підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні»; «Методологічні засади підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні»; «Дидактична модель підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності», «Історична ретроспектива генези педагогічних ідей як передумова підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні», «Організаційно-методична підготовка майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні», «Практичні засади підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні».

У другому теоретичному змістовому модулі «Роль благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в незалежній Україні» передбачено вивчення низки тем: «Чинники розвитку благодійних фондів у незалежній Україні»; «Роль благодійних фондів України у становленні системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності»; «Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності»; «Добродійна діяльність благодійних фондів України у сфері освіти, медицини, соціальної сфері»; «Рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності за умов трансформації українського суспільства».

Таблиця 3.2.1

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ

«Система підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні: теорія і практика»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні	Самостійна
Змістовий модуль 1. Підготовка майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні як наукова проблема				
1.	Стан розробленості та понятійно-категорійний апарат проблеми підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні.	2	2	4
2.	Нормативно-правова база підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні.	2	2	4
3.	Методологічні засади підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні	2	2	4

4.	Дидактична модель підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні.		2	6
5.	Історична ретроспектива генезису педагогічних ідей як передумова підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні	2		4
6.	Організаційно-методична підготовка майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні		2	4
7.	Практичні засади підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні		2	6
Змістовий модуль 2. Роль благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в незалежній Україні				
8.	Чинники розвитку благодійних фондів у незалежній Україні		2	4
9.	Роль благодійних фондів України у становленні системи підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності.	2		4
10.	Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності.		2	4
11.	Добровільна діяльність благодійних фондів України у освітній, медичній та соціальній сферах		2	6
12.	Рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в умовах трансформації українського суспільства.	2		10

Разом:	12	18	60
---------------	-----------	-----------	-----------

Задля підвищення інтересу до вивчення дисципліни запропоновано різні форми проведення занять: традиційні та нетрадиційні, тому пропонуємо анотативно розглянути запропоновані форми організації навчальної діяльності.

Перша лекція курсу – *вступна*, у ній стисло інформували здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про завдання, зміст, структуру дисципліни, значення її у фаховій підготовці майбутнього педагога. Наступний етап у висвітленні теми лекції – докладний аналіз поняттєво-категорійного апарату та стану розробленості проблеми підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні.

Другу лекцію заплановано провести як *бінарну* – до читання залучали викладача однієї із кафедр Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який сприяв у роз'ясненні юридичної сили нормативних документів, що покликані реалізувати підготовку майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні.

Третє лекційне заняття проєктували як *лекцію-бесіду*. На початку заняття студентам пропонувано запитання для виявлення ступеня їх ознайомленості з методологічними засадами підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні. З урахуванням виявленого рівня знань конструювали виклад матеріалу в поєднанні із запитаннями до аудиторії, що підвищувало інтерес до проблеми і уможлиблювало студентам самостійно узагальнити матеріал та дійти висновків.

З метою активного залучення студентів до освітнього процесу четверту лекцію пропонували провести у формі *лекції-візуалізації*, за допомогою презентаційних матеріалів відображали взаємозв'язок загальної педагогіки та історії педагогіки через теоретичні підходи, принципи, теорії, педагогічні ідеї

підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні в 90-х рр. ХХ – на початку ХХІ ст.

П'ята лекція *тематична*, яка передбачала розкриття певної теми курсу, пояснення студентам нової інформації, що має бути ними осмислена і засвоєна, а саме: роль благодійних фондів України у становленні системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.

І насамкінець шоста лекція як *підсумкове* заняття ставило завданням узагальнити та систематизувати знання, визначити перспективи підготовки майбутнього педагога до добродійності за умов трансформації українського суспільства. Тут демонстрували здобутки студентів, динаміку їх успіхів щодо оволодіння дисципліною.

Таким чином, запропоновані нами види лекцій можна систематизувати в традиційні (вступна, тематична та підсумкова) та нетрадиційні (бінарна лекція, лекція-бесіда, лекція-візуалізація) форми лекційних занять, що реалізують змістовий і методичний складники підготовки майбутнього педагога до добродійності у ЗВО.

Запропонований курс передбачав проведення практичних занять. Розглянемо форми їх проведення:

Практичне заняття *«Стан розробленості наукової проблеми та поняттєво-категорійний апарат підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні»* проведено у формі дискусії за запропонованими завданнями:

- добір джерельної бази з проблеми добродійності як історико-педагогічного явища;
- укладання глосарію ключових термінів;
- аналіз праць педагогів, філософів, психологів, істориків, культурологів із проблем благодійності, добродійності.

Виконуючи завдання практичного заняття, студенти готували наукові повідомлення на запропоновані теми: *«Поняттєво-категорійний апарат у системі підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності»*,

«Феномени «благодійництво», «доброчинність» як форма міждисциплінарного представлення», «Еволюція наукових напрямів дослідження доброчинності».

Опановуючи зі студентами тему заняття *«Нормативно-правова база підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні»*, організованого у формі *конференції*, запропонували здобувачам вищої освіти підготувати доповіді за такою тематикою: «Нормативно-правове регулювання благодійної діяльності в Україні», «Законодавство у сфері освіти», «Нормативно-правова база підготовки педагогів у ЗВО України».

На заняття запрошено групу опонентів та експертів із числа викладачів кафедри соціальної педагогіки, які мали критично аналізувати, оцінювати, доповнювати інформацію та висловлювати рекомендації, зауваження.

Для вивчення теми *«Методологічні засади підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні»* запропоновано студентам *проектне заняття*, мета якого – вивчення методологічних підходів, методів, принципів, теорій, а також створення проекту-розробки конкретно-наукової методології до теми «Підготовка майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні».

Наступне практичне заняття на тему «Дидактична модель підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні» проведено у формі *бінарного*. Це вимагало певної підготовки з боку викладача – запрошення інших викладачів, зокрема соціальних педагогів та психологів-практиків), з боку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – підготовка запитань до гостей. Після відповідей на запитання практичних соціальних педагогів та психологів студентам роздано відповідні завдання, що полягали в аналізі тенденцій підготовки майбутнього педагога до доброчинності в певних галузях. На етапі підсумку студентам запропоновано пройти комп'ютерне тестування, яке показало високий рівень підготовки студентів до цього практичного заняття.

Практичне заняття «Організаційно-методична підготовка майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні» провели у формі *семінару-конференції*. Кожний студент готував доповідь із презентацією за таким планом:

1. Значення добродійної діяльності в педагогічній професії.
2. Інтеграція добродійної діяльності в освітній процес ЗВО.
3. Методична підготовка майбутніх педагогів до добродійної діяльності у ЗВО.
4. Створення атмосфери, що сприяє формуванню добродійності.
5. Залучення студентства до організаційно-методичної підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в ЗВО.

У процесі конференції здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти дискутували, визначали недоліки і переваги добродійної діяльності у сфері освіти в контексті історичної ретроспективи та на сучасному етапі. Також висвітлювали особливості добродійної діяльності у ЗВО в Україні та виокремлювали перспективні шляхи імплементації зарубіжного досвіду в сучасних українських реаліях.

Для опанування теми практичного заняття «Практичні засади підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні» студентам запропонували *проектне заняття* групами. Попередньо здобувачі вищої освіти розподілилися на 4 проєктні підгрупи. Для кожної з мінігруп дібрали завдання. Заняття розпочиналося з тестового опитування. Відповіді до тестів можна було побачити на мультимедіадошці. Після виконання тесту студенти виконували проєктне завдання на одну із запропонованих тем: «Практичні засади підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності», «Педагогічна підтримка майбутніх педагогів у системі підготовки до добродійної діяльності» тощо, а також індивідуальні завдання на окрему оцінку:

1. Презентувати практичні засади підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні (на вибір групи).

2. Скласти план діяльності благодійних фондів щодо підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності.

3. Продемонструвати методичні аспекти підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні.

На етапі презентації студенти аналізували роботи, оцінювали й голосували за найбільш оригінальні.

На практичному занятті «Чинники розвитку благодійних фондів у незалежній Україні» з метою опитування студентів було проведено короткий педагогічний диктант на предмет знання здобувачами основних чинників розвитку благодійних фондів у державному та недержавному секторах України.

Це практичне заняття організовано у формі *ділової гри* «Особливості розвитку благодійних фондів в незалежній Україні на державному та недержавному секторах України». Обрано «Викладача», «Суддів», «Експертів», «Студентів». На першому етапі викладач пояснював поняття, викладені в темі, студенти спільно опрацьовували подані ним завдання та розробляли творчі запитання. «Судді» оцінювали виконане завдання й давали юридичну оцінку, резюмували почуте в контексті юриспруденції. «Експерти» оцінювали діяльність кожного в плані їх знань, умінь реалізувати власні компетентності на практиці. Наприкінці гри окреслювалися недоопрацьовані моменти та оцінювалася діяльність групи загалом.

Практичне заняття *«Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності»* проведено у вигляді квесту. Її запропонували задля вивчення виховного потенціалу благодійних фондів у системі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти до добровільної діяльності. Мета квесту – висвітлити роль добровільності в системі підготовки майбутніх педагогів та в суспільстві; ознайомити студентів з особливостями виховної спрямованості діяльності благодійних фондів; розвинути в них навички співпраці, комунікації,

критичного мислення та вміння розв'язувати проблеми; заохочувати майбутніх фахівців до активної участі в благодійних проєктах.

Квест – це захоплююче подорож світом інтелектуальних викликів. Команди вирушають у пошуки відповідей на складні питання, розгадуючи загадки та виконуючи творчі завдання. На кожному етапі квесту учасники мають виявити кмітливість, уважність та вміння працювати в команді. «Помічники» надають необхідну підтримку та оцінюють результати, допомагаючи гравцям закріпити нові знання та навички. Під час квесту учасники, об'єднавшись у команди, відвідують певні етапи, кожен з яких буде зосереджений на певному аспекті доброчинності. Наприклад:

Етап 1: Вступ до доброчинності. Цей етап включає в себе інформацію про історію доброчинності, її важливість та роль у суспільстві.

Етап 2: Види виховної доброчинності благодійних фондів. На цьому етапі здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти можуть ознайомитися з різними видами виховної доброчинної діяльності благодійних фондів: доброчинність, благодійництво, волонтерство, збір коштів, адвокація та ін.

Етап 3: Навички доброчинності. Цей етап присвячений розвитку навичок, необхідних для успішного втілення доброчинних проєктів, як-от: співпраця, комунікація, критичне мислення та розв'язання проблем.

Етап 4: Доброчинний проєкт. На цьому етапі майбутні педагоги можуть об'єднатися в групи та розробити власний доброчинний проєкт. Вони досліджують проблеми, які їх цікавлять, визначають способи допомогти людям, які цього потребують, та втілити свої проєкти в життя.

У квесті доречно використовувати різні методи навчання, щоб зробити освітній процес цікавим та ефективним: інтерактивні лекції та дискусії, рольові ігри-симуляції, проєктна робота та ін.

Успішність учасників квесту оцінювали на основі їхньої активності, участі в дискусіях, правильності виконання завдань, здатності втілити в життя власні благодійні проєкти. Проведення практичного заняття для здобувачів

другого (магістерського) рівня вищої освіти в такому форматі виконувало низку освітніх завдань:

- сприяло інтерактивності та захопленості: за допомогою квесту пропонували майбутнім педагогам інтерактивний та захопливий спосіб вивчити принципи та цінності доброчинності;

- формувало практичний досвід: квест надає можливість застосувати свої знання та навички на практиці, розробляти та втілювати в життя власний доброчинний проєкт;

- розвивало навички: квест допомагає розвинути навички співпраці, комунікації, критичного мислення та вирішення проблем, які є важливими для успішного втілення доброчинних проєктів;

- підвищенню мотивації: квест сприяє підвищенню власної мотивацію до участі в доброчинній діяльності тощо.

Отже, розробка квесту є ефективною формою в системі підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності.

Для вивчення теми «Доброчинна діяльність благодійних фондів України в освітній, медичній та соціальній сферах» запропонували студентам провести практичне заняття у формі *бесіди*. Це заняття ми розмежували на етапи:

1. На мультимедійній дошці представлено список благодійних фондів у освітній, медичній та соціальній сферах (20–25 найменувань), який студенти коментували.

2. Наступний етап вимагав заздалегідь підготовлених доповідей на визначені теми з розробкою-презентацією кожного напрямку діяльності благодійних фондів та проведення порівняльного аналізу їх діяльності. Кожен доповідач після свого виступу записував на дошці важливі 2–3 тези, для того щоб наприкінці заняття можна було підсумувати та чітко сформулювати бачення проблеми.

3. На етапі закріплення нового матеріалу застосовано інноваційну технологію «Гарячий стілець»: один з студентів сідає на стілець перед групою студентів. Студенти по чергово ставлять йому питання, відповідно до вивченої

теми, на які сидячий на стільці має відповісти. В разі неправильної відповіді на стілець запрошується інший студент. Той, хто допустить менше помилок, має бути відзначеним. В результаті гри студенти не лише відповідали на запитання, а й створювали ідеї, продукували нові думки тощо.

Окреслені нами традиційні (семінар-бесіда, семінар-дискусія, семінар-конференція) та нетрадиційні (квест, мінідослідження, бізнес-проект, бінарне і проектне заняття) форми семінарських занять здатні успішно реалізувати змістовий складник підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності у ЗВО України.

Отже, запровадження до освітнього процесу курсу *«Система підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні: теорія і практика»* сприяло підвищенню рівня знань, формуванню компетенцій студентів у сфері добродійної діяльності. Завдяки цьому курсу майбутні педагоги мають можливість глибше зрозуміти важливість добродійності, ознайомитися з теоретичними засадами та практичними аспектами організації та реалізації благодійних проектів.

Перспективними напрямками залучення благодійних фондів до системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні на сучасному етапі є:

- фінансова підтримка освітніх програм: благодійні фонди можуть надавати фінансову підтримку для розробки та запровадження освітніх програм, що спрямовані на підготовку педагогів до добродійної діяльності;

- стипендії та гранти: надання стипендій і грантів студентам педагогічних спеціальностей, що активно займаються волонтерською та добродійною діяльністю, що стимулюватиме їх до подальшого розвитку в цій сфері;

- організація тренінгів і семінарів: благодійні фонди можуть улаштувати тренінги, семінари та майстер-класи для майбутніх педагогів з метою підвищення їхніх знань і навичок у сфері добродійної діяльності;

- підтримка інноваційних проєктів: фонди можуть підтримувати інноваційні проєкти, що виключають участь педагогів у соціальних і добродійних ініціативах, а також сприяти обміну досвідом між різними навчальними закладами;

- партнерство з освітніми установами: створення партнерських відносин між добродійними фондами і освітніми установами дозволить спільно розробляти і реалізовувати програми, спрямовані на підготовку педагогів до добродійної діяльності;

- підтримка дослідницьких проєктів: фонди можуть фінансувати дослідницькі проєкти, спрямовані на вивчення ефективності різних підходів до підготовки педагогів до добродійної діяльності та визначення найкращих практик у цій сфері;

- інформаційна підтримка: надання інформаційної підтримки, включаючи публікації, вебінари, онлайн-курси, що висвітлюють важливість і методи добродійної діяльності для педагогів;

- розробка комплексних та освітніх програм (з методичними рекомендаціями), які спрямовані на підготовку майбутніх педагогів до організації та проведення добродійних проєктів, тощо.

Залучення добродійних фондів до системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності сприятиме розвитку соціально відповідального суспільства та підвищенню якості освіти в Україні.

Таким чином, сформулюємо висновки до третього розділу. Зазначимо, що визначення перспективної діяльності добродійних фондів України в підготовці майбутніх педагогів до добродійної діяльності на теперішньому етапі здійснювалося шляхом аналізу особливостей використання інформаційних технологій у контексті залучення добродійних фондів до добродійної діяльності.

Аналіз вебсайтів добродійних фондів (Благодійний фонд «Фонд освітніх ініціатив», Благодійний фонд «Найкращі друзі», Благодійний фонд «Посмішка ЮА», Благодійна організація «Благодійний фонд підтримки наукових,

освітніх та мистецьких ініціатив «Номі») надає певне бачення про специфіку та особливості їх роботи. Зазвичай це вебсторінки в мережі «Інтернет», які виконують інформативну функцію та ознайомлюють відвідувачів із загальною діяльністю фонду. На таких сайтах розміщується інформація і про проекти, освітні послуги та ін.

За результатами наукового пошуку виокремлено сучасні тенденції щодо розвитку міжсекторальної співпраці благодійних фондів та навчальних закладів. Виявлено, що найбільш поширеною формою цієї співпраці є фінансова підтримка (безпосереднє фінансування освітніх послуг, роботи фахівців, навчального, профілактичного, освітнього чи соціального заходу тощо), кадрова політика (обмін фахівцями, надання спеціаліста з певної галузі знань, скерування до спеціаліста із партнерської організації тощо), організаторська підтримка (допомога в організації міжнародних проектів, програм, семінарів чи майстер-класів тощо), методична (розробка програм навчання, створення програм дій чи інструкцій для партнерської організації чи окремого спеціаліста). Мета такої співпраці полягає в поліпшенні якості освітніх послуг, щоб їх кінцевий отримувач наблизився до надання якісної кваліфікаційної допомоги.

Аналіз навчальних планів першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти у ЗВО України засвідчує відсутність професійно орієнтованої дисципліни, яка покликана готувати студентів та аспірантів до добровільної діяльності в Україні. Констатовано необхідність розробки та впровадження елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика» (3 кредити, з них 12 год лекцій, 18 год практичних занять, 60 год самостійної роботи) для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». З метою підвищення інтересу до вивчення цього курсу запропоновано різні форми проведення занять: традиційні (вступна, тематична, підсумкова) та нетрадиційні (бінарна, лекція-візуалізація, лекція-бесіда) форми лекційних

занять і традиційні (семінар-бесіда, семінар-конференція, семінар-дискусія) та нетрадиційні (квест, мінідослідження, бізнес-проєкт, бінарне і проєктне заняття) форми семінарських занять, які реалізували змістовий і методичний складники підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності у ЗВО.

Основні положення відображені у публікаціях автора [140; 144; 145; 147; 439].

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні теоретично узагальнено та запропоновано нове бачення розв'язання наукової проблеми функціонування благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності (90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.):

1. Здійснено аналіз історико-педагогічної та наукової літератури й уточнено генезу категорії «благодійність» (діяльність, спрямована на допомогу тим, хто потребує, зазвичай шляхом надання матеріальної чи фінансової допомоги або через розв'язання соціальних, освітніх, медичних чи інших проблем), «благодійна діяльність» (добровільна, безплатна та безкорислива матеріальна та фінансова допомога); «благодійний фонд» (благодійна структура, спрямованими на збір, управління і розподіл фінансових ресурсів з метою досягнення благодійних і громадських цілей), «волонтерство» (здатність людини безкорисливо, здебільшого анонімно, виконувати роботу на благо інших); «доброчинність» (добровільне надання допомоги та підтримки тим, хто її потребує, або громадські ініціативи, спрямовані на поліпшення якості життя, підтримку соціально вразливих груп або розв'язання інших проблем), «доброчинна діяльність» (охоплення будь-якої форми доброчинства чи благодійності, які можуть включати не лише фінансову підтримку, а й добровільну працю, пожертвування речей). Дослідження показало, що ці категорії мають свою історію виникнення, постають як певний елемент культури суспільства, невід'ємний складник, що характеризує особистість педагога.

2. В Україні благодійні фонди в 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. розвивалися на тлі суспільно-політичних (зміна політичного режиму, реформування системи освіти, нове законодавство, широкий розвиток громадських благодійних ініціатив, міжнародна підтримка та ін.), економічних (економічна криза, низький технічний і культурний рівень та ін.), соціальних (зміна цінностей та суспільних норм, підвищення соціальної відповідальності, пошук інституційних форм доброчинної діяльності та ін.)

детермінант, що дало змогу розробити періодизацію розвитку благодійних фондів у визначених хронологічних межах, в основу якої покладено критерії (соціально-педагогічний, політичний, історичний, правовий), виокремлено умовні чотири періоди, а саме: перший (1991–1997 рр.) – зародження благодійності; другий (1997–2014 рр.) – становлення благодійності та зародження соціальної відповідальності; третій (2014–2019 рр.) – соціальної мобілізації та волонтерства; четвертий (2019 рр. – до сьогодні) – соціальної активізації та цифрової інтеграції.

Установлено, що з 90-рр. ХХ ст. благодійні фонди в Україні пройшли шлях від початкових ініціатив до потужних, професійно організованих структур, здатних ефективно розв'язувати соціальні проблеми та сприяти розвитку громадянського суспільства. Вони стали важливими гравцями у сфері соціальної підтримки, охорони здоров'я, освіти та інших важливих галузях.

Виокремлено таку особливість розвитку інституту благодійництва в Україні, як тяглість і спадкоємність традицій доброчинності (прикладом слугують діяльність УПТ «Рідна школа», «Молода Україна», «Просвіта» та ін., які наприкінці 80 – на початку 90-х рр. ХХ ст. відновили свою діяльність, складником якої стала благодійницька праця, зокрема й у сфері освіти). Увиразнено місце і роль Галичини як регіону України в історичному розвитку благодійництва в нашій державі.

3. За результатом наукового пошуку досліджуваної проблеми діяльності благодійних фондів у сфері освіти, медицини, соціальній галузі з'ясовано, що фонди покликані надавати низку доброчинних послуг.

Освітні благодійні фонди («Повір у себе», «Фонд допомоги розвитку освіти та навчання», Українська освітня фундація, Український культурний фонд, «Благодійна школа «Розумне майбутнє» та ін.) спрямовують діяльність на консультативно-інформаційну підтримку, модернізацію освіти, створення умов для формування цифрових компетентностей, стипендійну та грантову

підтримку обдарованої молоді; професійний розвиток та підготовку вчителів, розроблення грантів, освітніх програм для навчальних закладів та ін.

3-поміж основних завдань медичних благодійних фондів («Мати Тереза», «Україна 3000», «Крона», «Серце до серця», «Дитячий світ», «Мрію жити» та ін.) – забезпечення доступу до медичних послуг для осіб з низьким доходом, підтримка медичних досліджень та розвиток нових методів лікування, ініціювання та підтримка програм профілактики захворювань з-посеред населення, фінансова допомога хворим на різні недуги; забезпечення медичної, психологічної, соціальної допомоги дітям і дорослим; організація навчальних програм персоналу і волонтерів з опіки і догляду за важкохворими; сприяння впровадженню інноваційних технологій в українській медицині та ін.

Соціальні благодійні фонди (Товариство Червоного Хреста України, «Український фонд «Благополуччя дітей», «Карітас України», «Мрію жити» та ін.) спрямовані на захист та підтримку вразливих груп населення (людей з обмеженими можливостями, малозабезпечених сімей та ін.); надання соціальних послуг, що впливають на соціальне благополуччя суспільства; соціально-просвітницьку добродійну діяльність з дітьми та батьками; організацію навчання спеціалістів, які працюють з дітьми та сім'ями в громадах, волонтерську допомогу та ін.

4. Окреслено організаційно-дидактичні засади підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. Виокремлено активну участь благодійних фондів у формуванні мережі закладів освіти. Установлено, що завдяки благодійним фондам:

- заклади дошкільної освіти (благодійний фонд допомоги розвитку ЗДО № 21 «Дитинство», благодійна організація «Благодійний фонд «Піклувальна рада ДНЗ № 2 «Малютко»», Благодійний греко-католицький дитячий садок «Ангелятко», благодійна організація «Благодійний фонд ДНЗ «Зернятко», благодійний фонд ЗДО «Біла лілея», благодійний фонд «Сучасний дошкільний заклад № 6 «Казочка», благодійний фонд «Оживи мрію», благодійний

мінісадок у місті Ірпінь, Благодійний фонд «Угорська екуменічна служба допомоги – Україна») розширили спектр послуг і програм, що надаються: упроваджували спеціалізовані програми навчання (раннє вивчення іноземних мов, музичне та художнє виховання, фізичний розвиток та спорт); сприяли застосуванню сучасних методик та технологій навчання; модернізували матеріально-технічну базу; організовували програми підтримки для сімей, включаючи консультації психологів, соціальних працівників та інших спеціалістів; підвищували кваліфікацію для вихователів та ін.;

- заклади загальної середньої освіти (Благодійний фонд «Шкільна планета – 3», Благодійна організація «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки», Благодійна організація «Благодійний фонд «Платформа 23», Благодійний фонд «Захист», благодійна організація «Благодійний фонд «Щаслива школа») упроваджували додаткові освітні програми; фінансували створення та роботу різноманітних гуртків, секцій та клубів (наукових, спортивних, творчих); надавали стипендії та матеріальну допомогу учням з малозабезпечених сімей; модернізували матеріально-технічну базу; підвищували кваліфікацію вчителів та ін.

- заклади професійно-технічної та вищої освіти (благодійний фонд «Профтехосвіта», Благодійний фонд підтримки Вищого професійного училища № 55 м. Дніпра», благодійна організація «Фонд святого Климентія», благодійна організація «Благодійний фонд «Обійми Україну») поліпшували матеріально-технічну базу (модернізація обладнання та інфраструктури); розвивали наукові, соціальні та культурні проекти; надавали стипендії та гранти для обдарованої молоді; підвищували кваліфікацію викладачів та здійснювали обмін досвідом; сприяли академічній мобільності та ін.

За результатами наукового пошуку виокремлено сучасні тенденції щодо розвитку міжсекторальної співпраці благодійних фондів та навчальних закладів. Виявлено, що найбільш поширеною формою цієї співпраці є фінансова підтримка (безпосереднє фінансування освітніх послуг, роботи фахівців, навчального, профілактичного, освітнього чи соціального заходу

тощо), кадрова політика (обмін фахівцями, надання спеціаліста з певної галузі знань, скерування до спеціаліста із партнерської організації тощо), організаторська підтримка (допомога в організації міжнародних проєктів, програм, семінарів чи майстер-класів тощо), методична (розробка програм навчання, створення програм дій чи інструкцій для партнерської організації чи окремого спеціаліста). Мета такої співпраці полягає в поліпшенні якості освітніх послуг, щоб їх кінцевий отримувач наблизився до надання якісної кваліфікаційної допомоги.

До ключових тенденцій у діяльності благодійних фондів у ЗВО віднесено такі:

- наповнення змісту професійної підготовки компонентом – підготовка майбутнього педагога до добровільної діяльності в ЗВО, що передбачає: порівняльний аналіз навчальних планів та ОП першого (бакалаврського) й другого (магістерського) рівня вищої освіти засвідчив, що найбільше дисциплін «благодійної тематики» вивчається на спеціальності «Соціальна робота», «Соціальна робота і практична психологія»; зміст підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності у ЗВО потребує ґрунтовного аналізу основної категорії, розробки авторської термінології, презентації авторського бачення проблеми підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в 90-і рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст. у історико-педагогічній науці, що актуалізує розробку елективного курсу з досліджуваної проблеми;

- виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в Україні, що засвідчує активну участь благодійних фондів, які об'єднують студентів ЗВО у волонтерські групи, залучають їх до волонтерських ініціатив та волонтерських проєктів.

Результати аналізу організаційно-дидактичного потенціалу благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добровільної

діяльності в Україні сприяють формуванню комплексного підходу до навчання, а саме:

- удосконалення професійних компетентностей;
- включення в процес підготовки майбутніх педагогів до інноваційних технологій навчання;
- формування практичних навичок волонтерства та організації благодійних заходів;
- підсилення навчальних планів та освітніх програми ЗВО дисциплінами з питань розвитку моральних та етичних цінностей;
- формування у здобувачів вищої освіти необхідних якостей для майбутньої добродійної діяльності – соціальної відповідальності, милосердя, гуманізму, емпатії, чесності, справедливості, поваги до інших, організаторських та лідерських якостей, активізації соціальних ініціатив у молодіжному середовищі тощо.

5. За сучасних умов добродійна діяльність має вирішальне значення як у геополітичних процесах, так і в соціально-політичному, економічному, культурно-освітньому житті українського народу.

За результатами аналізу вебсайтів (Благодійний фонд «Фонд освітніх ініціатив», Благодійний фонд «Найкращі друзі», Благодійний фонд «Посмішка ЮА», Благодійна організація «Благодійний фонд підтримки наукових, освітніх та мистецьких ініціатив «Номі») благодійних фондів та навчальних планів першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти різних спеціальностей розроблено тренінг «Цифровізація благодійних фондів», елективний курс «Система підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні: теорія і практика» (3 кредити, з них 12 год. лекцій, 18 год. практичних занять, 60 год. самостійної роботи) для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»).

З метою підвищення інтересу до вивчення елективного курсу запропоновано різні форми проведення занять: традиційні (вступна,

тематична, підсумкова) та нетрадиційні (бінарна, лекція-візуалізація, лекція-бесіда) форми лекційних занять, традиційні (семінар-бесіда, семінар-конференція, семінар-дискусія) та нетрадиційні (квест, мінідослідження, бізнес-проект, бінарне і проєктне заняття) форми семінарських занять, які реалізували змістовий і методичний компоненти підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності у ЗВО.

Окреслено перспективи залучення благодійних фондів до підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в Україні на сучасному етапі.

Перспективними напрямками залучення благодійних фондів до системи підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності в Україні є:

- фінансова підтримка освітніх програм: благодійні фонди можуть надавати фінансову допомогу для розробки та впровадження освітніх програм, що спрямовані на підготовку педагогів до добровільної діяльності;

- стипендії та гранти: надання стипендій і грантів студентам педагогічних спеціальностей, що активно займаються волонтерською та добровільною діяльністю, що стимулюватиме їх до подальшого розвитку в цій сфері;

- організація тренінгів і семінарів: благодійні фонди можуть улаштувати тренінги, семінари та майстер-класи для майбутніх педагогів з метою підвищення їхніх знань і навичок у сфері добровільної діяльності;

- підтримка інноваційних проєктів: фонди можуть підтримувати інноваційні проєкти, що виключають участь педагогів у соціальних і добровільних ініціативах, а також сприяти обміну досвідом між різними навчальними закладами;

- партнерство з освітніми установами: створення партнерських відносин між благодійними фондами і освітніми установами уможливить спільно розробляти і реалізовувати програми, спрямовані на підготовку педагогів до добровільної діяльності;

- підтримка дослідницьких проєктів: фонди можуть фінансувати дослідницькі проєкти, спрямовані на вивчення ефективності різних підходів

до підготовки педагогів до добродчинної діяльності та визначення найкращих практик у цій сфері;

- інформаційна підтримка: надання інформаційної підтримки, включаючи публікації, вебінари, онлайн-курси, що висвітлюють важливість і методи добродчинної діяльності для педагогів;

- розробка комплексних та освітніх програм (з методичними рекомендаціями), які спрямовані на підготовку майбутніх педагогів до організації та проведення добродчинних проєктів, тощо.

Представлене дослідження не вичерпує всіх питань, пов'язаних із підготовкою педагога до добродчинної діяльності в Україні. Перспективними напрямками для подальшого наукового пошуку є історико-педагогічний та культурний аспекти; прогнозування та обґрунтування перспектив розвитку благодійних фондів з метою становлення добродчинної освіти у ХХІ столітті; порівняльно-педагогічний вимір порушеної проблеми, її історико-педагогічні аспекти в Україні (у загальному та регіональному вимірах) та у європейському освітньому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко О. В. Методологія формування джерельної бази історико-педагогічного дослідження. *Педагогічний дискурс*. 2013. Вип. 15. С. 0–13.
2. Азарцева Л. С. Вплив меценатства як форми благодійності на розвиток стародавніх культур. *Культура України*. 2015. № 48 С. 86–96.
3. Алексеєнко Т., Данілова А., Конончук А., Куниця Т., Кушнар'юв С., Малиношевський Р. Виховання особистості у добродійній діяльності: методичний посібник. Київ, 2015. 167.
4. Архів кафедри соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету Херсонського національного університету. 2013. 39с.
5. Багмет М. О. Організація діяльності соціальних служб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2009. 224 с.
6. Бак Н. А. Приватна благодійність в Україні та можливості її активізації для фінансування потреб суспільного розвитку. *Фінанси України*. 2020. № 2. С. 82–100.
7. Бакальчук В. Механізми державного стимулювання благодійної діяльності у сфері культури. URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/june2009/5.html> (дата звернення 23.09.2023).
8. Бегма Ю. К. Вінніков О. Ю., Редько О. І. Якісне дослідження методів впровадження соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Київ: Факт, 2006. 130 с.
9. Безпалько О., Заверико Н., Зверева, І. Волонтерство: порадник для організатора волонтерського руху / уклад. Т. Л. Лях. Київ: ВГЦ Волонтер, 2001. 52 с.
10. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2005. С. 161–176.

11. Бень О. Т. Джерела інституціоналізаційних процесів у молодіжних громадських організаціях. *Український соціум*. Київ. 2007. № 2. С. 29–138.
12. Берестецька О. Благодійність як інструмент впливу громадян на стан соціуму. *Благодійність у сучасному світі: витоки, проблеми, перспективи*: науково-практична конференція. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2019. С. 4–9.
13. Білавич Г. Діяльність благодійних фондів щодо доброчинності крізь призму підготовки майбутніх фахівців. *Молодь і ринок*. 2023. № 8 (216). С. 35–40.
14. Білавич Г., Мукан Н., Козловський Ю. Благодійність як ключова християнська цінність у професійній діяльності українських юристів. *Нова педагогічна думка*. 2023. № 1(113). С. 61–67.
15. Білавич Г., Прокопів Л. Підготовка майбутніх педагогів до доброчинності та волонтерства за умов війни. *Гірська школа Українських Карпат*. 2023. № (29). С. 75–79.
16. Біліченко П. Етапи просвітницької діяльності родини українських меценатів Терещенків. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. / уклад. П. Г. Біліченко 2016. Вип. 13 (1). С. 28–30.
17. Благодійна організація «Благодійний фонд «Щаслива школа» Ліцею імені Романа Шухевича та Початкової школи № 26 Івано-Франківської міської ради. URL: <https://1ll.innk/ITbZo> (дата звернення 16.07.2023).
18. Благодійна організація «Благодійний фонд «Обійми Україну». URL: <https://www.dnu.dp.ua/news/4753> (дата звернення 16.08.2023).
19. Благодійна організація «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки». URL: http://waldorf-nvk.dp.sch.in.ua/pro_shkolu/opikunsjka_rada_blagodijnij_fond/ (дата звернення 16.07.2023).

20. Благодійна організація «Благодійний фонд підтримки наукових, освітніх та мистецьких ініціатив «Номі». URL: <http://nomi.org.ua/#> (дата звернення 22.04.22).
21. Благодійна організація «Фонд допомоги розвитку освіти та навчання». URL: <https://fdron.org.ua/> (дата звернення 20.02.2021).
22. Благодійна організація «Фонд Ріната Ахметова «Розвиток України». URL : <http://akhmetovfoundation.Org> (дата звернення 20.02.2021)
23. Благодійна Організація Фонд св. Климентія. URL: <https://ucu.edu.ua/> (дата звернення 16.08.2023).
24. Благодійна платформа «UNITED24». URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення 16.11.2023).
25. Благодійна програма «Відновлення навчальних втрат» благодійного фонду «За майбутнє дітей». URL: <https://shorturl.at/xply4> (дата звернення 22.04.22).
26. Благодійна стипендіальна програма для дітей, батьки яких загинули на війні. Благодійного фонду «За майбутнє дітей». URL: <https://shorturl.at/IPoFm> (дата звернення 22.04.22).
27. Благодійний фонд «Повернись живим». URL: <https://savelife.in.ua/> (дата звернення 03.11.2023).
28. Благодійний греко-католицький дитячий садок «Ангелятко». URL: <http://sde.org.ua/study/sadok.html> (дата звернення 13.08.2023).
29. Благодійний міні-садок від ГО «Дівчата» у ЖК Синергія 3+ в м. Ірпінь. URL: <https://shorturl.at/gDuB5> (дата звернення 15.05.2023).
30. Благодійний проєкт «Підготовка до школи 2024» Благодійного фонду «Кращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/blog/yak-vidbuvayetsya-pidgotovka-ditej-do-shkoli-v-sumah> (дата звернення 22.04.22).
31. Благодійний фонд «Антитіла». URL: <https://antytila.ua/> (дата звернення 03.11.2023).
32. Благодійний фонд «Антитіла». URL: <https://antytila.ua/dopomoha-ditiam/> (дата звернення 03.11.2023).

33. Благодійний фонд «Благодійна школа «Розумне майбутнє». URL: <https://smartfuture.org.ua/> (дата звернення 20.02.2021).
34. Благодійний фонд «За майбутнє дітей». URL: <https://childrensfuture.org.ua/uk> (дата звернення 22.04.22).
35. Благодійний фонд «Захист» школи №76 ім. О. Гончара. URL: <https://school76.com.ua/%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%b2%d0%b0%d0%b3%d0%b8/> (дата звернення 16.07.2023).
36. Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї». URL: <http://www.womanhealth.org.ua/pidgotovka-vchyteliv-z-osnov-zdorov-ya-posibnyky-ta-treningy-za-pidtrymky-iito-yunesko/> (дата звернення 23.08.2023).
37. Благодійний фонд «Мати Тереза». URL: <http://palliative.if.ua/ua/> (дата звернення 20.02.2021).
38. Благодійний фонд «Мати Тереза». Програми. URL: <http://palliative.if.ua/ua/charity-foundation/programs> (дата звернення 20.02.2021).
39. Благодійний фонд «Мрію Жити». URL: <https://www.mriyuzhiti.com/uk> (дата звернення 21.04.2021).
40. Благодійний фонд «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/blog/blagodijnist-v-epohu-cifrovih-tehnologij> (дата звернення 22.04.22).
41. Благодійний фонд «Повір у себе» URL: <https://povirusebe.org/vikladacham> (дата звернення 15.08.2022).
42. Благодійний фонд «Повір у себе»: гранти для викладачів Національного університету «Києво-Могилянська академія» URL: <https://povirusebe.org/vikladacham/naukma#> (дата звернення 15.08.2022).
43. Благодійний фонд «Посмішка». URL: <https://www.posmishka.org.ua/pro-nash-fond/> (дата звернення 22.04.22).
44. Благодійний фонд «Профтехосвіта» «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище». URL: mvrp.vn.ua/activity-organisation/financial-managing-activity/Благодійний-фонд.html (дата звернення 16.08.2023).

45. Благодійний фонд «Свої», проєкт «#НаШапку» – благодійні концерти наживо. URL: <https://svoyi.org.ua/nashapku/> (дата звернення 12.02.2023).
46. Благодійний фонд «СВОЇ». URL: <https://svoyi.org.ua/> (дата звернення 12.02.2023).
47. Благодійний фонд «Скарбниця Надії». URL: <https://skarbnitsya.org/>. (дата звернення 12.02.2023).
48. Благодійний фонд «Українська освітня фундація». URL: <https://uef.com.ua> (дата звернення 20.02.2021).
49. Благодійний фонд «Фонд освітніх ініціатив». URL: <https://eif.org.ua/> (дата звернення 22.04.22).
50. Благодійний фонд «Фундація підтримки медицини для військових». URL: <https://www.militarymedicine.org.ua/about-1> (дата звернення 21.04.2021).
51. Благодійний фонд «Шкільна планета – 3» Бориспільського ліцею «Патріот». URL: http://boryspil-school3.edukit.kiev.ua/blagodijnij_fond_shkiljna_planeta_3/ (дата звернення 15.06.2022).
52. Благодійний фонд Сергія Притули. URL: <https://prytulafoundation.org> (дата звернення 29.10.2023).
53. Благодійні інституції України: сучасний стан та перспективи розвитку (за результатами соціологічного дослідження) / уклад. О. В. Безпалько, Ю. М. Галустян, А. В. Гулевська-Черниш та ін. / за заг. ред. А. В. Гулевської-Черниш. Київ: Книга плюс, 2008. 120 с.
54. Бобривець В. Податкове стимулювання благодійництва: зарубіжна практика та перспективи України : автореферат дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / В. В. Бобривець; Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль, 2019. 22 с.
55. Боднар В., Шапошкікова І. Адаптивне навчання студентів як передумова реалізації компетентнісного підходу до професійної підготовки

вчителя. *Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал*. 2013. Вип.11. С. 36–41.

56. Бондаренко З. Волонтерська робота в вищому навчальному закладі. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2008. № 1. С.25–30.

57. Бондаренко З. П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.05. Київ. 2008. 247 с.

58. Бондаренко З.П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.05. Київ 2008. 20 с.

59. Бондаренко К. Портрет на фоні епохи: Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна». Харків, 2007. С. 47–52.

60. Борзова Н. Благодійність та благодія: різноманітність практик реалізації особистого служіння. *Науковий часопис Національного Педагогічного Університету імені М. П. Драгоманова. Серія 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія*. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2006. Вип. 8 (21): До 170-річного ювілею. С. 126 – 132.

61. Бориспільський ліцей «Патріот» Бориспільської міської ради Київської області. URL: http://boryspil-school3.edukit.kiev.ua/informaciya_pro_zaklad/ (дата звернення 15.06.2022).

62. Буздуган Я. Еволюція світового волонтерського руху. *Віче*. 2013. No 12 (червень). URL: <http://www.viche.info/archive/2013/12/> (дата звернення 26.05.2022).

63. Буздуган Я. М. Правова характеристика благодійності, благодійництва та благодійної діяльності. *Віче*. 2011. № 4 (лютий). С. 7–10.

64. Буздуган Я. М. Роль благодійних організацій у вирішенні соціальних проблем суспільства. *Наукові записки*. ТДПУ. Серія: Економіка. 2002. № 12. 123с.

65. Буздуган Я. Організаційно-правові форми та принципи сучасної благодійної діяльності в Україні. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2011_10_3 (дата звернення 22.09.2023).
66. Буко С. Корпоративна соціальна відповідальність як принцип ціннісно-орієнтованого менеджменту. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2006. № 2. С. 149–158.
67. Ваховський Л. Ц. Репрезентативність джерельної бази історико-педагогічного дослідження. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № 7 (296). 2015. С. 264–271.
68. Вашкович В. Адміністративно–правове забезпечення волонтерства як складова соціальної функції держави: дис. ...канд. юрид. наук.12.00.07. Ужгород, 2019. 220с.
69. Велика українська енциклопедія / укладачі: Бабка В. Л., Шумило М. М.; за ред. Киридон А. М. Київ: Державна наукова установа Енциклопедичне видавництво, 2017. 152 с.
70. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ : Юридична думка, 2007. 792с.
71. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад і голов. ред.: В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ Перун, 2009. 1736 с.
72. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / уклад. гол. ред. В. Бусел. Київ, Ірпінь. ВТФ Перун 2011. 946с.
73. Великий юридичний словник. URL: <https://kodeksy.com.ua/dictionary.htm> (дата звернення 23.05.2022).
74. Виховання особистості у добродійній діяльності: методичний посіб. / уклад. Алексеєнко Т. Ф., Данілова А. П., Малиношевський Р. В. та ін. / під. за ред. Т. Ф. Алексеєнко. Київ. 2015. 39 с.
75. Військово-спортивна патріотична гра Українського козацтва «Сокил» («Джура») Благодійного фонду «Шкільна планета – 3»

Бориспільського ліцею «Патріот». URL: http://boryspil-school3.edukit.kiev.ua/navchaljno-vihovna_robota/ (дата звернення 15.06.2022).

76. Відділ міжнародних зв'язків Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://surl.li/cmcefv> (дата звернення 27.03.2024)

77. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / ред. С. О. Горбунова-Рубан. Харків: Інвапрес, 2006.148 с.

78. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / за ред. Комарова Н. М., Вайнола Р. Х., Капська А. Й. / Укр. держ. центр соціальних служб для молоді, Укр. ін-т соціальних досліджень. Київ: Академпрес, 1999. 112 с.

79. Волонтерська організація допомоги українським військовим у російсько-українській війні «Армія SOS». URL: <https://standwithukraine.com.ua/uk/donation/foundation-army-sos> (дата звернення 12.02.2023).

80. Волонтерські почини Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/volonterskyi-ruk/volonterska-diialnist/8662-volonterski-pochyny-2024.html> (дата звернення 12.02.2023).

81. Всеукраїнська благодійна організація «Український фонд «Благополуччя дітей». URL: <https://childrights.org.ua/members/https-childfund-org-ua/> (дата звернення 21.04.2021).

82. Всеукраїнський благодійний фонд «Дитячий світ». URL: <http://www.dytsvit.in.ua> (дата звернення 21.04.2021).

83. Всеукраїнський благодійний фонд «Крона»: проєкт «Адресна допомога». URL: <https://krona.niko.ua/project/tochka-zhyttya/adresna-dopomoga/> (дата звернення 20.02.2021).

84. Всеукраїнський благодійний фонд «Крона»: проєкт підтримка лікарень. URL: <https://krona.niko.ua/project/tochka-zhyttya/supprot-for-hospitals/> (дата звернення 20.02.2021).

85. Всеукраїнський благодійний фонд «Крона» проєкт «Серце одне на двох». URL: <https://krona.niko.ua/project/tochka-zhyttya/programa-sercze-odne/> (дата звернення 20.02.2021).
86. Всеукраїнський благодійний фонд «Крона». URL: <https://krona.niko.ua/contacts> (дата звернення 20.02.2021).
87. Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця»: проєкт «Я бачу і мене бачать». URL: <https://sercedoserca.com.ua/akczyia-ya-bachu-i-mene-bachat/> (дата звернення 18.11.2023).
88. Всеукраїнський благодійний фонд «Серце до серця». URL: <https://sercedoserca.com.ua/> (дата звернення 12.02.2023).
89. Гілета О. П. До питання критеріїв ефективності неприбуткових організацій. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2009. Вип. 15. С. 245–259.
90. Годованова Т., Гапон Ю. Волонтерство в соціальній роботі як феномен цивілізованого суспільства. Запоріжжя. 1996. 134с.
91. Головаха Е. Проблеми розвитку соціологічної теорії : Соціологічна асоціація України: наук. доп. та повідомлення першої Всеукраїнська соціологічна конференція / ред. М.О. Шульга. Київ, 2001. 381 с.
92. Гончарова Н. О. Освітній напрямок діяльності дворян-благодійників Півдня України за матеріалами офіційної періодики. *Молодий вчений* / за ред. Н. О. Гончарова. Київ. 2014. № 6 (1). С. 60–64.
93. Горбунова-Рубан С. О. Волонтерська діяльність у Харкові. Харків: Інвапрес, 2006. 148 с.
94. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. Офіційний вісник України. 2003. 28 березня. № 11, стор. 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/ed20030116#Text> (дата звернення 27.05.2022).

95. Грига І., Брижовата О., Дума Л., Лисенко О. Досвід волонтерської роботи та напрями її вдосконалення. *Соціальна робота в Україні: перші кроки* / під ред. В. Полтавця. Київ: КМ Academia, 2000. С. 145–173.
96. Грішнова О. А. Розробка інвестиційних проектів у форматі соціальної відповідальності бізнесу / за ред. О. А. Грішнова, К. М. Надточій. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика: збірник наукових праць*. Київ: КНЕУ ім. В. Гетьмана. 2012. №2 (4). С. 15–23.
97. Гузенко Ю. І. Становлення і діяльність громадських благодійних об'єднань на Півдні України в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. (на матеріалах Херсонської губернії): монографія. Миколаїв: Вид-во Іліон, 2006. 498 с.
98. Гудзь О. А. Поняття та правове регулювання благодійної діяльності в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2018. №4 (62). С. 65–68.
99. Гупан Н. Історіографія розвитку історико-педагогічної науки в Україні : монографія. Київ : Київський інститут внутрішніх справ. 2000. 222с.
100. Дейч М. Є. Благодійність як прояв соціальної відповідальності: стан і перспективи розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика: збірник наукових праць*. Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Ін-т соціально-трудова відносин. Київ: КНЕУ 2014. №1(7). С. 137–143.
101. Дейчаківський М. Роль громадських організацій в Україні. *Громада*. 1995. № 3. С. 10–15.
102. Демешко М. Адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні: дис...канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2019. 134 с.
103. Демешко М. В. Окремі аспекти венчурної благодійності як інноваційної форми благодійної діяльності. *Актуальні проблеми законодавства України: пріоритетні напрями його вдосконалення* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2018. С. 67–70.

104. Демченко О., Казьмірчук Н., Жовнич О., Стахова І. Підготовка студентів до використання театралізованої діяльності розвитку у дітей Soft skills: європейський контекст. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/18.pdf> (дата звернення 12.02.2023).
105. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 11.10.2022).
106. Державне фінансування організацій громадянського суспільства. Як запровадити європейські стандарти? / уклад. О. Ю. Вінніков, Д. С. Ковриженко, М. В. Лациба та ін. Київ: Агентство Україна, 2010. 224 с.
107. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища». URL: <http://vmvpu.vn.ua/about-us/> (дата звернення 16.07.2023).
108. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища». Методичний кабінет. URL: <http://vmvpu.vn.ua/departments/teaching/methodological-study.html> (дата звернення 16.07.2023).
109. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Вінницьке міжрегіональне вище професійне училище». Наші досягнення. URL: <http://vmvpu.vn.ua/about-us/achievements.html> (дата звернення 24.09.2023).
110. Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 11.10.2022).
111. Дитячий фонд України. URL: <https://esu.com.ua/article-24403> (дата звернення 23.09.2023).
112. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. URL: <https://www.dnu.dp.ua/view/history> (дата звернення 16.08.2023).
113. Добročинність в Україні: минуле, сучасне, майбутнє / за ред. В. Халецького, О. Семашко, Л. Думи. Київ: Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт», 1998. 44 с.

114. Довгий О., Копчук–Кашецька М. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи як актуальне завдання сучасної української школи. *Молодь і ринок*. 2021. №. 11–12 (197–198). С. 121–126.
115. Довжук І. Благодійна діяльність підприємців на підтримку гімназій України наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. *Історичні записки* / уклад. І. В. Довжук 2012. Вип. 33. С. 58–63.
116. Донік М.О. Купецтво в Україні в імперському просторі ХІХ ст. Київ: Інститут історії України НАУ України, 2008. 199 с.
117. Донік О. М. Благодійність в Україні (ХІХ – початок ХХ ст.). *Український історичний журнал*. 2005. № 4 С. 159–177.
118. Доповідь про стан роботи громадських об'єднань. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВОВУ України). Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446, арк. 1.
119. Допомога на гальмах: Що заважає розвиватися благодійності в Україні: портал Координаційної ради з питань розвитку громадянського суспільства при Президентові України. URL: <http://civil-rada.in.ua/?p=1658> (17.05.2023).
120. Дружченко Т. Волонтерство в соціальній роботі: навчальний посібник. Київ: Главник. 2006. 95 с.
121. Дука Т. Використання інноваційних форм, методів та технологій в роботі з дітьми дошкільного віку. *Мультидисциплінарний міжнародний журнал Veda Perspektivy*. 2022. С.166–178.
122. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. URL: <https://shorturl.at/2153n> (дата звернення 22.05.2023).
123. Енциклопедія історії України 2 том. URL: <https://11l.innk/F9xSp> (дата звернення 24.05.2023).
124. Енциклопедія освіти. Академія пед. наук України / за ред. В.Г. Кременя. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1055 с.
125. Енциклопедія Сучасної України / за ред. М.Г. Железняк Т.3. 2004. 983с.

126. Етимологічний словник української мови: У 7 т. Т. 4: Н–П / Уклад.: Р. В. Болдирєв; заг. ред. тому: В. Т. Коломієць, В. Г. Складенко. 2003. 657с.
127. Етичний кодекс ученого України: Закон України від 15.04.2009 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text> (дата звернення 28.05.2023).
128. Єлагін В. П. Про сутність поняття «соціальний капітал» та його роль у процесі розбудови соціальної держави. *Актуальні проблеми державного управління*. 2011. № 1(39). С. 246–251.
129. Єсіна О. Добродійність як соціальне явище: теоретичний аспект аналізу. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2009/07/114-118_no-3_vol-30_2009_UKR.pdf (дата звернення 28.05.2023).
130. Жигалкін І. П. Установи як юридичні особи. Харків: Право, 2010. 168 с.
131. Житник М. Благодійність в соціально-філософській ретроспективі та перспективі. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/03d73885-eb62-4e12-98ac-933a51e12931/content> (дата звернення 23.04.2022).
132. Журавель Т.В. Навчаємося граючись: досвід використання настільних ігор у профілактиці ВІЛінфікування. *Інформація. Погляди. Огляд* : інформаційно-педагогічний журнал для тих, хто працює з молоддю. 2009. № 15. С. 14–15.
133. Завгородня Т., Стражнікова І. Проблеми педагогіки вищої школи: історія, сучасність, перспективи. *Збірник наукових праць*. Івано-Франківськ: НАІР. 2018. С. 9–13.
134. Заверико Н. В. Основи управління діяльністю волонтерів : методичні рекомендації Запоріжжя : ЗДУ. 2004. 36 с.
135. Завидняк І. О., Цимбал П. В., Омельчук Л. В. Благодійні організації в Україні: адміністративно-правовий статус та шляхи його реформування: монографія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 192 с.

136. Завулічна І. Благодійна діяльність незалежної України як регенерація сучасності. *Наука та освіта в дослідженнях молодих вчених: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Дню науки* (м. Харків, 13 травня 2021 р.). Харків, 2021. С. 167–169. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925a131e-1b0d-462f-80d8-a2d69b4f4af6/content> (дата звернення 23.09.2023).

137. Завулічна І. Благодійна діяльність фондів як прояв соціальної активності українців незалежної України. *Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці - прогрес майбутнього* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14–15 травня 2021 р.). Харків, 2021. С. 85–87. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40374/1/I_Kyselova_ZNRUMNPK_FPMV.pdf (дата звернення 23.09.2023).

138. Завулічна І. Проблемні аспекти діяльності благодійних фондів в сучасній Україні. *Пріоритетні напрямки модернізації освіти: досвід, реалії, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Дрогобич, 7–8 квітня 2022 р.). Дрогобич, 2022. С. 39–43. URL: https://kpibs.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/126/2022/01/pedagogyviv_%D0%98%D1%8E%D0%BD%D1%8C_2021-1.pdf (дата звернення 23.09.2023).

139. Завулічна І. Роль благодійних стипендіальних фондів на ниві освіти в незалежній Україні. *Сучасний вимір психології та педагогіки* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21– 22 травня 2021р.). Львів, 2021. С. 60–63. URL: <http://www.pedagogyviv.org.ua> (дата звернення 23.09.2023).

140. Завулічна І. Благодійна діяльність позадержавних організацій. Товариства Червоного Хреста незалежної України. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25-26 червня 2021р.). Львів, 2021. С. 39–42.

141. Завулічна І. Благодійна діяльність соціальних фондів в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Серія Педагогіка. 2021. Вип 40, том 2. С. 150–154. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/40_2021/part_2/26.pdf (дата звернення 21.04.2021).

142. Завулічна І. Благодійні фонди України: правові особливості їх створення та діяльності. *Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю) (м. Івано-Франківськ, 2022 р.)*. Івано-Франківськ, 2022. С. 60–63. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/5-2.pdf>

143. Завулічна І. Благодійні фонди як психолого-педагогічний феномен: матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів та студентів університету за 2023 рік. Івано-Франківськ. С. 368–340.

144. Завулічна І. Діяльність державних благодійних фондів Івано Франківська наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. *Психологічні виклики сучасних організацій: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 3 березня 2022 р.)*. Івано-Франківськ, 2022. С. 67–72. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/4-3.pdf> (дата звернення 23.09.2023).

145. Завулічна І. Медичні фонди як структура благодійництва в незалежній Україні. *Медична освіта*. 2021. № 2 (додаток). С. 25–29. URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/12404/11671 (дата звернення 14.05.2022).

146. Завулічна І. Мережа закладів освіти, створених за сприянням благодійних фондів України. *Актуальні питання у сучасній науці*. Серія «Педагогіка». 2024. № 2(20). С. 659–668. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/9176/9226> (дата звернення 23.09.2023)

147. Завулічна І. Особливості застосування інформаційних технологій в діяльності благодійних фондів України. *Перспективи та інновації науки*. Київ: Вид. група «Наукові перспективи». 2024. №8(42). С. 157–164.

148. Завулічна І. Розвиток закладів загальної середньої освіти, створених за сприяння благодійних фондів незалежної України. *Modern trends in a changing world*. Proceedings of II International Scientific and Practical Conference: material Science and society (Vienna, Austria 22–24 January 2024 p.). Vienna, Austria, С. 280–286. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-22-24.01.24.pdf> (дата звернення 23.09.2023).

149. Завулічна І. Становлення та розвиток мережі закладів дошкільної освіти, створених за сприяння благодійних фондів України. *Реалізація регіональної компоненти в наукових дослідженнях здобувачів доктора філософії (PhD): матеріали методологічного семінару* (м. Івано-Франківськ, 18 січня 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. С. 37–39.

150. Завулічна І. Стипендіальні фонди як форма доброчинності у сфері освіти в незалежній Україні. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Випуск 80. том 1. С. 85–90. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34705> (дата звернення 15.08.2022).

151. Завулічна І. Розвиток благодійних фондів сприяння творчої самореалізації дітей з особливими освітніми потребами в Україні. *Актуальні проблеми сучасної науки та освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 14–15 червня 2021 р.). Київ. С. 54–57.

152. Завулічна І. Функціонування дитячих благодійних фондів у період воєнного стану. Дошкільна освіта в сучасному соціокультурному просторі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Полтава, 9–10 червня 2022 р.). Полтава. 2022. С.36–38.

153. Завулічна І.І. Нормативно-правова база розвитку та функціонування благодійних фондів як історико-педагогічний феномен в

Україні (кінець XX – початок XXI ст.). *Освіта продовж життя: зарубіжний досвід і національна практика*: колективна монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2022. С. 94–124. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/3-3.pdf> (дата звернення 23.10.2023).

154. Загальна декларація волонтерів, прийнята на XI конгресі Міжнародної асоціації волонтерів. *Права людини*: навчальний посібник. Київ: Просвіта, 2002. С. 67–80.

155. Загальна декларація добровольців. Париж. 1990. URL: http://www.volunteer.ru/5/1/5_1_dekl2.htm. (Дата звернення 21.02.2024).

156. Заклад дошкільної освіти (дитячий садок) № 2 «Малютко» місто Івано-Франківськ. URL: <http://malyatko.if.ua/> (дата звернення 13.08.2023).

157. Заклад дошкільної освіти (дитячий садок) № 2 «Малютко». URL: <http://malyatko.if.ua/%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%bd%d0%b8/> (дата звернення 13.08.2023).

158. Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 244 «Біла лілея» Запорізької міської ради. URL: <https://bilalileya.jimdofree.com/> (дата звернення 15.05.2023).

159. Заклад дошкільної освіти «Зернятко» Івано-Франківської міської ради. URL: <https://sadok-zernyatko.com.ua/> (дата звернення 15.05.2023)

160. Заклад дошкільної освіти № 21 «Золота рибка» URL: <https://dnz21.com.ua/metod2> (дата звернення 13.08.2023).

161. Заклад дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської об'єднаної територіальної громади Вінницької області. URL: https://sadochok6.blogspot.com/2017/06/blog-post_15.htm (дата звернення 15.05.2023).

162. Заклад дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської об'єднаної громади Вінницької області (методична сторінка). URL: https://sadochok6.blogspot.com/p/blog-page_10.html (дата звернення 15.05.2023).

163. Заклад дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської міської ОТГ Вінницької області. URL: https://sadochok6.blogspot.com/p/blog-page_19.html (дата звернення 15.05.2023).
164. Заклад дошкільної освіти комбінованого типу № 244 «Біла лілея». URL: <https://bilalileya.jimdofree.com/> (дата звернення 15.05.2023).
165. Заповіт Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого: видання з нагоди 25-ліття заснування Релігійного товариства «Свята Софія». США, 1999. 22 с.
166. Запорожченко О. Благодійність як духовно-релігійний феномен. Благодійність у сучасному світі: витоки, проблеми, перспективи. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/blahodijnist.pdf> (дата звернення 23.06.22).
167. Зверева І. Дефініції соціальної роботи та соціальної педагогіки. *Практична психологія та соціальна робота*. 2001. № 4. С. 12–16.
168. Зверева І., Золотухіна С., Лактіонова Г., Сухомлинська О. та ін. Дослідження історії доброчинності в сфері освіти України: методологічні підходи до проблеми. *Вісник*. 2011. С. 167–175.
169. Зверева, І. Д., Безпалько, О. В., Харченко, С. Я. Соціальна робота в Україні: навч. посібник / за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. Київ: Науковий світ, 2003. 233 с.
170. Зьомко Н. С. Українське Педагогічне Товариство «Рідна школа» як виразник української ідеї в освітньому та національному житті Галичини у міжвоєнний період. *Наукові праці*. Випуск 142. Том 154. С. 23–25.
171. Золотухіна С. Єдність навчання та виховання – умова формування особистості фахівця. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). 2 томи. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків : Мітра. 2021. Т.1. 313 с.

172. Зязюн І. Профтехосвіта має розвиватися динамічніше, щоб ефективніше виконувати свої функції. *Освіта України*. 2003. № 904. С. 12–19.
173. Івано-Франківський Ліцей № 23 імені Романа Гурика. URL: <https://ifnvk23.wixsite.com/school> (дата звернення 16.07.2023).
174. Ільченко О. Генеза понять «благодійність» та «благодійна діяльність», їх співвідношення, взаємозв'язок та взаємозумовленість. *Наукові видання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Серія Педагогічні науки*. 2011. Вип. 1. С. 142–151.
175. Ільченко О. Феномен благодійності в історії Києво-Могилянської академії. *Гуманізація навчального процесу. Слов'янськ*, 2010. Вип. ЛІІ. Ч. ІІ. 189 с.
176. Інститут літургійних наук Українського католицького університету. URL: <http://ucu.edu.ua/research/institutes/ils/> (дата звернення 16.08.2023).
177. Інститут літургійних наук Українського католицького університету. Науковий фонд. URL: <https://ucu.edu.ua/research/> (дата звернення 16.08.2023).
178. Історико-теоретичні засади феномену добродійності та громадської опіки в Україні. *Сіверщина в історії України : збірник наукових праць*. Київ-Глухів, 2009. Випуск 2. 217 с.
179. Камінська Н. Добродійність: соціально-правовий зміст і значення для сучасних реформ. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. № 2 (26). С. 32–41.
180. Карта курсів програми з комп'ютерних наук Українського католицького університету. Програма з комп'ютерних наук CS@UCU. URL: <http://cs.ucu.edu.ua/dorozhnya-karta-studenta/> (дата звернення 16.08.2023).
181. Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. URL:

<https://fpsrso.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-ta-sotsialnoi-roboty/21-10-14.html> (дата звернення 23.08.2023).

182. Квас О., Тернопільська В. Нормативно-правова база підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.). *Гірська школа Українських Карпат*. 2023. № (29). С. 46–50.

183. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. URL: <https://kubg.edu.ua/#> (дата звернення 12.02.2023).

184. Кірдан О. Retro experience of charity and patronage support for the establishment of higher education institutions in Ukraine. *Гірська школа Українських Карпат*. 2023. № (29). С. 51–54.

185. Кірдан О. Підготовка майбутніх педагогів до добродійної діяльності: роль і значення благодійних фондів України. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/8382/8427> (дата звернення 12.02.2023).

186. Кірдан О. Л. Теорія і практика підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні (90-ті рр. XX – початок XXI ст.). *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 7(35). С. 293–304.

187. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇН. Київ. 2004. URL: https://ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/KOPFG_zm8_2021.pdf (дата звернення 11.09.2022).

188. Клименок М. В., Корнієнко І.С., Пеньковець А.А., Чугай Ю. О., Кошель А. П. Використання інноваційних технологій в освітньо-виховному процесі в ЗДО. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/> (дата звернення 15.06.2022).

189. Ковальова С. Г. Поняття благодійної діяльності. URL: <https://www.qooqle.com.ua/search> (дата звернення 23.06.2023).

190. Ковбас Б. Діяльність дитячих та юнацьких організацій в Україні: проблеми та перспективи. Івано-Франківськ: *Плай*, 1999. 48 с.

191. Ковпак Л.В. Товариство «Знання» України. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій; Інститут історії України НАН України. Київ : Наукова думка, 2005. Т. 3. 368 с.
192. Ковтун О. А. Державна політика у сфері благодійності в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток: Електронне наукове фахове видання Академії муніципального управління. 2011. № 9. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=316> (дата звернення 01.06.2023).
193. Кожухаренко Л. Від добротності до волонтерського руху в Україні: історія та сьогодення. URL: <http://www.visnyk-intrelations.uzhnu.uz.ua/archive/3/6.pdf> (дата звернення 03.04.2023).
194. Колесник О. Благодійність православного духовенства у справі поширення жіночої освіти в Чернігівській губернії в другій половині XIX – на початку XX століть. Сіверянський літопис / уклад. О. Колесник. 2011. № 6. С. 56–62.
195. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність, соціальна звітність та аудит як сучасні інститути і технології соціального розвитку. Україна: аспекти праці. 2010. №3. С. 3–9.
196. Коляденко С.М. Кременецький ліцей у системі освіти Волині (XIX – 30-ті рр. XX ст.). Житомир: Житомир. держ. пед. ун-тет, 2002. 190с.
197. Комунальне некомерційне підприємство «Івано-Франківська обласна дитяча клінічна лікарня Івано-Франківської обласної ради. URL: <http://www.odkl.if.ua/news/1%D1%96kar-svyato-lishe-pozitivn%D1%96-emots%D1%96%D1%97-u-d%D1%96tei> (дата звернення 12.02.2023).
198. Комунальний заклад «Вишневий заклад дошкільної освіти (центр розвитку дитини) «Росинка». URL: <https://dnzrosinka.wixsite.com/mysite/home> (дата звернення 15.05.2023).
199. Комунальний заклад «Вишневий заклад дошкільної освіти (центр розвитку дитини) «Росинка». Інформаційна відкритість. URL:

<https://sites.google.com/view/zdo30rosunochka/information-openness> (дата звернення 15.05.2023).

200. Комунальний заклад «Вище професійне училище № 55» Дніпровської міської ради. URL: <https://vpu55.dp.ua/o-nas/> (дата звернення 16.08.2023).

201. Комунальний заклад «Зміївський ліцей № 2» Зміївської міської ради Чугуївського району Харківської області. URL: http://zmiiv-school2.kh.sch.in.ua/blag_odiynistj/ (дата звернення 16.06.2023).

202. Комунальний заклад освіти «Навчально-виховний комплекс «Вальдорфська середня загальноосвітня школа I–III ступенів». URL: http://waldorf-nvk.dp.sch.in.ua/batjkam/grupa_prodozvhenogo_dnya/ (дата звернення 15.06.2022).

203. Комунальний заклад освіти Полтавського базового медичного фахового коледжу Полтавської обласної. Волонтерський загін «Турбота». URL: <https://11l.in/k/vWRn> (дата звернення 16.07.2023).

204. Коник Д. Л. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: Матеріали експертного дослідження / НАН України; Інститут соціології ; Фонд «Інтелектуальна перспектива» ; Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) / за ред. Д. Л. Коник, М. В. Олійник, Ю. О. Привалов. Київ: Батискаф, 2002. 71 с.

205. Коновалова В. Деякі аспекти системи професійної підготовки фахівця – викладача вищого навчального закладу. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту : збірник наукових праць / за ред. Єрмакова Є. Х.: ХІПІ, 2001. № 28 С. 38–42.

206. Коновейчук Х. Б. Конституційно-правове забезпечення благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Право*. 2013. № 21. Ч. 2. Т. 1. С. 136–138.

207. Королько В. Соціальна відповідальність організацій в умовах «суспільства знання» (нова парадигма Петера Дракера). *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2001. № 3. С. 207–214.

208. Корольов Б.І. Товариство «Знання» і освіта дорослих. Трибуна. 1998. № 3–4.
209. Кочнова О. А. Благодійність як соціокультурний феномен (культурологічний аналіз): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. культурології: спец. 26.00.01. Сімферополь, 2009. 23 с.
210. Краснощок І., Кравцова Т. Педагогічний супровід самореалізації майбутніх фахівців. *Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал*. 2019. Вип.2. С. 34 –38.
211. Красуля А. В. Історичні традиції благодійності та актуальний стан фандрейзингової діяльності у вищій освіті України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 10. С. 132–144.
212. Красуля А. Прищеплення культури благодійності студентам і випускникам ВНЗ як складова освітнього фандрейзингу. *Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики: IV міжнародна науково-практична конференція*. Випуск 9. Секція 4. Педагогіка. Вінниця «Нілан-ЛТД». 2017. С. 78–81.
213. Кратінова В., Ларіонова Н., Песоцька О. Волонтерство як засіб соціального та професійного становлення студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка» та «Соціальна робота». *Соціальна теорія та практика*. 2006. Вип. 1. С. 76–81.
214. Кулеша-Любінець М. Терапевтичні казки у дитячій лікарні. URL: <https://1ll.ink/tiV8P> (дата звернення 12.02.2023).
215. Курінна Т. М. Розвиток благодійності на Середньому Подніпров'ї (кінець XVIII – початок XX ст.): автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01. Черкаси, 2004. 18 с.
216. Лактіонова Г. Дослідження історії доброчинності в сфері освіти України: методологічні підходи до проблеми. URL: <https://scholar.google.com.ua/scholar?cluster=4983853170924956202&hl=ru&assdt=0,5> (дата звернення 21.05.2022).

217. Лаппо В. Добродійна діяльність громадських організацій Галичини як передумова розвитку українського дошкілля. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2023. Випуск 17 (49). С. 35–42.
218. Лаппо В.В. Виховання добродійності в майбутніх педагогів в процесі позанавчальної дизайнерської діяльності (90-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.). *Вісник науки та освіти. Серія Педагогіка*. 2024. № 2(20). С. 909–917.
219. Лаппо В. В. Особливості формування духовних цінностей студентської молоді в позааудиторній діяльності закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: релігії та перспективи*. 2018. Вип.64.С. 124–128.
220. Левчук К Громадські організації України: створення та діяльність (1985 – 1996 рр.). Вінниця: ПП Едельвейс і К, 2009. 216 с.
221. Левчук К. Громадські організації України створення та діяльність (1985–1996 рр.). URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/2081.pdf> (дата звернення).
222. Лібанова Е. Ціннісні орієнтації та соціальні реалії українського суспільства. *Економіка України*. 2008. № 10. С. 120 – 136.
223. Літвіна О. Правове положення благодійних організацій в Україні: дис. ...кан. пед. наук. 13.00.05. Харків 2003. 634с.
224. Ліцей імені Романа Шухевича Івано-Франківської міської ради. URL: <http://if26.if.ua/> (дата звернення 16.07.2023).
225. Львівська бізнес-школа Українського католицького університету (LvBS). URL: <http://lvbs.com.ua/uk/study> (дата звернення 16.08.2023).
226. Лях Т. Л. Зміст і напрями соціально-педагогічної роботи студентських волонтерських груп вищих навчальних закладів. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/19667004.pdf> (дата звернення 12.02.2023).
227. Лях Т. Л. Соціально-педагогічна діяльність студентських волонтерських груп : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ. 2009. 304 с.

228. Маричева О. Б. STREAM-освіта в дошкільному закладі. *Система роботи з формування у дітей інженерного мислення: навчально-методичний посібник*. Вінниця: ММК, 2017. 47 с.
229. Марченко О. В. Природа благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія: Юридичні науки*. Херсон. 2013. № 4. Том 2. С. 62–66. URL: http://www.lj.kherson.ua/pravo04/part_2/18.pdf (дата звернення 24.06.2023).
230. Матяж С. В. Розвиток державного регулювання меценатської діяльності в Україні: автореф. дис.... на здобуття наук. ступеня кандидата наук з державного управління: спец. 25.00.02. Миколаїв, 2011. 46 с.
231. Мельник І. Проблеми відродження товариства «Просвіта» в Україні. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/60191/39-MelnuK.pdf?sequence=1> (дата звернення 23.09.2023)
232. Мельник С. В. Соціальна відповідальність бізнесу як складова соціальної політики України. *Економіка та держава*. 2007. № 5. С. 69–75.
233. Менеджмент волонтерських груп від А до Я навчально-методичний посібник. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3486/1/T_LYAKH_MVGVADZ_KSP&SR_IL.PDF (дата звернення 23.08.2023).
234. Мережа центрів соціальних служб. URL: <https://kmcss.kyiv.ua/> (дата звернення 28.05.2023).
235. Мигович І. І. Соціальна робота (вступ до спеціальності). Ужгород: Освіта, 1997. 190 с.
236. Мигович І.І. Історичні корені й традиції благодійництва. *Соціальний захист*. 1996. № 4. С. 77–87.
237. Міжнародний благодійний фонд «Здоров'я українського народу». URL : <https://houp.org/uk/> (дата звернення 21.04.2021).
238. Міжнародний благодійний фонд «Карітас України». Програма «Підтримка об'єднаних територіальних громад у боротьбі з пандемією COVID-19». URL: <https://11l.inK/IOWgR> (дата звернення 21.04.2021).

239. Міжнародний благодійний фонд «Карітас України». URL: <https://caritas.ua> (дата звернення 21.04.2021).
240. Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000». URL: <http://www.ukraine3000.org.ua/activity.html> (дата звернення 20.02.2021).
241. Міжнародний проєкт Ліцею № 23 імені Романа Гурика «Професії, що зникають, та відродженні здібності знайдені на українсько-польському пограниччі». URL: <https://1ll.ink/wf7kQ> (дата звернення 16.07.2023).
242. Міжнародний проєкт Ліцею № 23 імені Романа Гурика. «Сердаки – кептарі, культурна спадщина Підгалля та Гуцульщини». URL: <https://shorturl.at/bQhRm> (дата звернення 16.07.2023).
243. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/events/6-kvitnya-prezentaciya-osvitnogo-serialu-didzhitel-fizkultura-dlya-shkolyariv-za-uchasti-zirok-sportu> (дата звернення 20.02.2021).
244. Мінкультури представили обраного Виконавчого директора Українського культурного фонду. Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-minkulturi-predstavili-obranogo-vikonavchogo-direktora-ukrayinskogo-kulturnogo-fonds> (дата звернення 20.02.2021).
245. Міська програма волонтерства Львівської міської ради. URL: <https://city-adm.lviv.ua/for-volunteers/prohrama-volonterstva> (дата звернення 05.06.2023).
246. Модульний дитячий садок. URL: <http://www.golos.com.ua/article/369699> (дата звернення 15.06.2022).
247. Набоков Р. Інноваційні форми святкової культури. Програма та навчально-методичні матеріали до курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спец. 026 «Сценічне мистецтво». Харків : ХДАК, 2020. 65 с.

248. Набоков Р. Благодійна імпреза як визначальний орієнтир культурно-мистецької діяльності в умовах сьогодення. URL: <http://khsac.in.ua/article/view/276282> (дата звернення 12.02.2023).

249. Набоков Р. Благодійна імпреза: сутність, функція та організація. URL: <https://1ll.ink/xmiYX> (дата звернення 12.02.2023).

250. Навчальна лабораторія «Центр освіти і піклування для дітей раннього і дошкільного віку» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://www.facebook.com/groups/860368885587112/> (дата звернення 12.02.2023).

251. Навчальний енциклопедичний словник-довідник / за науковою ред. В. М. Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів: Новий Світ – 2000, 2020. 61 с.

252. Навчальний план «Соціальна педагогіка» другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю «Соціальна робота» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://ksptsr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2022/01/231-NP-Soc-Rob-Mag-2021.pdf> (дата звернення 26.09.2023).

253. Навчально-практичний центр швейної галузі «САІР ВПУ-55». URL: <https://vpu55.dp.ua/service/navchalno-praktichnij-centr/> (дата звернення 16.08.2023).

254. Нарядько А. В. Благодійність у розвитку освіти в Україні (друга половина XIX – початок XX століть): автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01. 2002. 20 с.

255. Насібова О. Благодійність як джерело фінансових ресурсів соціального захисту населення. URL: https://www.researchgate.net/publication/351051310_BLAGODIYNIST_AK_DZERELO_FINANSOVYH_RESURSIV_SOCIALNOGO_ZAHISTU_NASELENNIA (дата звернення 21.06.2022).

256. Наукова лабораторія майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних», кафедра дошкільної та початкової освіти, факультету дошкільної Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. URL: <https://sites.google.com/vspu.edu.ua/fdpo/nauka> (дата звернення 12.02.2023).

257. Науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2017. URL: <https://kidsuniver.blogspot.com/p/blog-page.html> (дата звернення 12.02.2023).

258. Науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://kidsuniver.blogspot.com/search?updated-max=2018-06-13T13:29:00-07:00&max-results=7&start=4&by-date=false> (дата звернення 12.02.2023).

259. Науково-методичний центр «Університет обдарованої дитини» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. <https://kidsuniver.blogspot.com/p/blog-page.html> (дата звернення 12.02.2023).

260. Національна стратегія сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2016–2020 роки. URL: <https://11l.in/vgbKt> (дата звернення 23.09.2023).

261. Національний університет Києво-Могилянська академія. Конкурс Фонду Лозинських. URL: <http://https://www.ukma.edu.ua/index.php/2018-03-26-09-25-56/4021-konkurs-fondu-lozynskykh> (дата звернення 23.09.2022).

262. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. URL: <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/kafedra-sotsialnoi-pedahohiky-i-sotsialnoi-roboty/hromadska-ta-volonterska-diialnist> (дата звернення 12.02.2023).

263. Ніколаєва Т. М. Внесок підприємців в освітньо-культурний розвиток України (остання третина XIX – початок XX ст.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Черкаси, 2005. 20 с.

264. Новий тлумачний словник української мови / Уклад. В. В. Яременко, О. М. Сліпущко. Київ: Аконіт, 2008. Т. 1–4. Т. 1. 824 с.

265. Новини Ратуша. URL: <https://www.ratusha.if.ua/u-frankivsku-tsentr-ianholy-poruch-vidnovyv-robotu/> (дата звернення 12.02.2023).
266. Основи пенітенціарної педагогіки і психології : навчальний посібник / Замула С.Ю., Костенко В.А., Мандра В.І., Падалець Б.В., Скоков С.І. ; під ред. Синьова В.М. Біла Церква : ДДУПВП, Білоцерківське училище професійної підготовки працівників кримінально-вико-навчої системи, 2003. 101 с.
267. Оксфордський бізнес-словник. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/fundraising.html> (дата звернення 27.01.2022).
268. Осінчук Р. На стійці народного здоров'я. Українське Гігієнічне Товариство у Львові. Матеріали до історії української медицини/ гол. ред. В. Плющ .Нью-Йорк; Мюнхен: Українське Лікарське Товариство Північної Америки, 1975. Т. 1. С. 191–224.
269. Омецінська М. В. Сучасний стан благодійності та меценатства в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2010. № 3. С. 164 – 168.
270. Освіта: історія та сучасність. Чи бути школі та рідній мові? Кримськотатарське питання. 1999. Ч. 3. 748с.
271. Освітньо-благодійний волонтерський проєкт: «Лікар Свято». URL: <https://kktrp.pnu.edu.ua/sotsialnyj-proiekt-likar-sviato/> (дата звернення 16.08.2023).
272. Освітньо-благодійний проєкт «Янголи поруч». URL: <https://www.facebook.com/groups/jangolu/> (дата звернення 12.02.2023).
273. Освітній фонд Львівського ІТ Кластера для підтримки навчальних програм. URL: <https://itcluster.lviv.ua/projects/edufund/> (дата звернення 23.09.2022).
274. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота. Міжнародні соціальні проєкти та волонтерська діяльність» Національний

технічний університет України Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. URL:

https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/opfiles/231_oppm_mspvd_2023.pdf (дата звернення 23.08.2023).

275. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота» «Міжнародні соціальні проєкти та волонтерська діяльність», Київський національний університет імені І. Сікорського. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/opfiles/231_oppb_mspvd_2023.pdf (дата звернення 25.08.2023).

276. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія». Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, 2016. URL: https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/M_231_SRSPPP_Z_15.pdf (дата звернення 15.09.2023).

277. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія». Старобільськ, 2016. URL: https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/M_231_SRSPPP_Z_15.pdf (дата звернення 29.09.2023).

278. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність «Соціальна робота». Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. URL: <https://dspu.edu.ua/fakultet-istoriyi-pedagogiky-ta-psyhologiyi/kafedra-soczialnoyi-pedagogiky-ta-korekcziynoyi-osvity/> (дата звернення 13.03.2023).

279. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальністю 016 «Спеціальна освіта». Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Факультет психологія, Кафедра педагогіки та корекційної освіти. URL:

https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/bakalavr/b_2018_2019_016_SO.pdf (дата звернення 28.11.2023).

280. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Соціальна робота» Запорізького національного університету URL: https://www.znu.edu.ua/opp/bak/spp/opp_sp_23.pdf (дата звернення 27.01.2023).

281. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальністю «Соціальна педагогіка». Запорізького національного університету. URL: https://www.znu.edu.ua/opp/bak/spp/opp_sp_22.pdf (дата звернення 28.11.2023).

282. Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Спеціальна освіта» Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/016_1_m.pdf (дата звернення 23.08.2023).

283. Освітня програма проєкту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Благодійного фонду «Посмішка ЮА». URL: <https://www.posmishka.org.ua/tsentry-nadoluzhennia-osvitnikh-vtrat-stvoreno-v-zaporizhzi/> (дата звернення 22.04.22).

284. Освітня програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна педагогіка». Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://ksptsr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2023/03/231-soc-ped-op-mag-2016.pdf> (дата звернення 13.03.2023).

285. Освітня програма підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти 231 «Соціальна педагогіка». Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <https://ksptsr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/71/2023/09/231-osvitnia-prohrama-mag-2023.pdf> (дата звернення 13.03.2023).

286. Основи соціальної роботи / редкол. Н. В. Бондаренко, І. М. Грига, Н. В. Кабаченко та ін. / за ред. Т. Семигіної та І. Григи. Київ: Вид. дім Києво-Могилянська академія. 2004. 249 с.
287. Остапчук О., Мусевич А. Волонтерська діяльність студентів під час навчання у ВНЗ. URL: <https://11l.innk/UUmJk> (дата звернення 12.02.2023).
288. Офіційний сайт Ніжинської міської ради: про роботу Ніжинського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. URL: <https://11l.innk/vDjxR> (дата звернення 27.07.2022).
289. Паливода С. Стан та динаміка розвитку неурядових організацій України 2002–2009 роки: звіт за даними дослідження / за ред. Л. Паливода, С. Голота. Київ: ТОВ Видавничий Дім КуПол. 2010. 112 с.
290. Панасюк Б. Економічна політика в Україні наприкінці ХХ століття / Б. Панасюк. – Київ : *Новий друк*, 2002. С. 640. 296с.
291. Пантюк Т. І., Пантюк Ю. Сутність альтруїзму та методи його виховання у дітей та молоді. Наукові записки. Серія «Педагогічні та історичні науки» Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. 2011. Вип. 97. С. 167–171.
292. Пасічненко С. Благодійність як соціальний феномен та основа формування соціальної допомоги. *Право і суспільство*. 2014. № 1. С.49 – 58 .
293. Пенькова О. Л. Розвиток благодійництва й меценатства: традиції, досвід, сучасна практика. *Питання соціального забезпечення*. 2000. № 23. С. 125–129.
294. Петрова К. А. Термінологія у сфері благодійності в сучасній історіографії. *Наукові записки: збірник праць молодих вчених та аспірантів*. 2010. № 21. С. 254–262.
295. Плеханов Д. О. Роль держави в перехідній економіці. *Економіка та держава*. 2007. № 7. С. 71–72.
296. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 року № 2755-VI. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T10_2755.html (дата звернення 23.05.2022).

297. Пожидаєва О. В. Особливості практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах України. *Науковий часопис : збірник статей. Серія Соціальна робота. Соціальна педагогіка*. 2010. № 11. С. 92–101.

298. Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2003 р. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1895-2003-%D0%BF/ed20031210#Text> (дата звернення 25.06.2023).

299. Полторак В. А. Соціальний маркетинг та регулювання соціальних проблем у кризовому суспільстві / за ред. В. А. Полторак, Д. І. Акімов. *Вісник Львівського університету. Серія «Соціологія»*. 2010. Вип. 4. С. 260–266.

300. Поляруш С. Формування благодійних товариств на Лівобережній Україні (кінець XVIII – початок XX ст.). *Історія в школі*. 1997. № 10–11. С. 12–16.

301. Посохов С. І. Благодійність в історії Харківського університету. *Історія України*. Київ; Донецьк: *Рідний край*, 2001. Вип.17. С. 304–305.

302. Правила прийому до Українського Католицького Університету в 2023 році. URL: <https://vstup.usu.edu.ua/rules/> (дата звернення 16.08.2023).

303. Практика благодійної діяльності бізнес-компаній в Україні: сучасний досвід (звіт за результатами дослідження) / За ред. А. Гулевської-Черниш. Київ: Салютіс, 2010. 60 с.

304. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/blog/2023/09/18/49898/> (дата звернення 12.02.2023).

305. Про аналіз змісту навчальних програм базових дисциплін соціально-гуманітарного профілю. ЦДАВОВУ України. Ф. 4. Сп. 46. Наказ № 434 від 7 грудня 1993 р. 7 арк.

306. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 05.05.2012 № 5073 (із змінами, внесеними згідно із Законом України від

07.05.2002 N 3091-III, ВВР, N 32, ст.220. URL: <https://www.qdpro.com.ua/export/document/15212> (дата звернення 23.05.2023)/

307. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16.09.1997, N 46, ст.292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80/ed19970916#Text> (дата звернення 21.09.2023).

308. Про благодійництво та благодійні організації: закон України від 16.09.1997 року № 531/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 26.06.2022).

309. Про благодійні фонд: Постанова Президії Верховної Ради України від 1992, N 52, ст. 687. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2731-12#Text> (дата звернення 21.04.2023).

310. Про благодійні фонди : Постанова Президії Верховної Ради України від 26.10.1992 р. № 2731-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 52. Ст. 687. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2731-12/ed19921026#Text> (дата звернення 19.09.2022).

311. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2013. N 25, ст. 252. 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17/ed20140926#Text> (дата звернення 22.08.2023).

312. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 25, ст. 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення 22.06.2023).

313. Про благодійництво і благодійні організації : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення 23.04.2023).

314. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 року. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення 23.04.2022).

315. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від № 1190-VII від 08.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.871 із змінами від

23.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення 13.09.2023).

316. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. Редакція від 27.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення 02.02.2021).

317. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-V. Дата оновлення: 16.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення 22.09.2023).

318. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012, № 25, ст.252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17/ed20120705#Text> (дата звернення 21.09.2023).

319. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 року № 5073-VI//Офіційний вісник України від 12.02.2013, 2013 р., № 9, стор. 9, стаття 325, код акту 65660/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17/ed20120705#Text> (дата звернення 03.07.2022).

320. Про вдосконалення мережі вищих навчальних закладів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.1993 р. № 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/646-93-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.09.2023).

321. Про вищу освіту : Закон України про вищу освіту від 01.07.2014 р. № 1556-УП. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20140701#Text> (дата звернення 25.02.2023).

322. Про візію та місію Українського католицького університету. URL: <http://ucu.edu.ua/about/vision-and-mission/> (дата звернення 16.08.2023).

323. Про волонтерський рух: Закон України від 19.04. 2009 р. № 4345. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF3CP00A> (дата звернення 21.02.2022).

324. Про волонтерську діяльність: Закон України від 10.04. 2011р. № 42, ст.435д URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/3236-17> (дата звернення 21.02.2022).

325. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011. № 42, ст.435 із змінами від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення 30.10.2022).

326. Про волонтерську діяльність: Закон України від 2011, № 42, ст.435. ред. від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення 25.06.2023).

327. Про врахування пропозицій II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти при доопрацюванні проекту Національної доктрини розвитку освіти України. Архів організацій Міністерства освіти і науки України. Ф. 166. Оп. 19. Спр. 71. арк. 66–67.

328. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.06.2012 р., № 5026-VI. URL: <https://11l.in/9v1Fr> (дата звернення 22.06.2023).

329. Про громадські об'єднання в Українській РСР. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446. 145 арк.

330. Про громадські об'єднання. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446. 26 арк.

331. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 року. № 4572-VI. Офіційний вісник України. 2022. 27 квітня. № 30. стор. 26. Стаття 1097. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17/ed20120322#Text> (дата звернення 12.09.2023).

332. Про забезпечення освітою ВНЗ. Державний архів Львівської області (ДАЛО). Ф. П–3. Оп. 62. Сп. 941. Арк. 182.

333. Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2013 року № 37. Офіційний вісник України від 12.03.2013, 2013 р., № 17, стор. 112, стаття 591, код акту 66020/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0267-13/ed20130124#Text> (дата звернення 13.06.2022).

334. Про затвердження порядку надання закладам освіти надавати право вибору педагогічної практики. Архів кафедри соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету ХНУ. 2013. Ф. р-7. Оп. 1. Спр. 8. арк. 110–111.

335. Про затвердження Тимчасових правил реєстрації благодійних фондів: Наказ Міністерства юстиції України від 06.10.1994 № 25/5. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0087-95> (дата звернення 11.09.2022).

336. Про нас – Благополуччя дітей. URL: <https://childfund.org.ua> (дата звернення 21.04.2021).

337. Про неприбуткові організації: Закон України від 24.01.2013. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada> (дата звернення 29.06.2022).

338. Про нормативно-правове забезпечення діяльності громадських об'єднань. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр.1446. арк. 59–60

339. Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1992 № 2460-XII. ст. 504. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12/ed19920616#Text> (дата звернення 19.09.2022).

340. Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1993 № 460-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 34. ст. 504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12/ed19920616#Text> (дата звернення 19.09.2022).

341. Про об'єднання громадян: Закон України від 01.01.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12#Text> (дата звернення 15.08.2022).

342. Про організацію роботи громадських об'єднань. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446. арк.28–37.

343. Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні: ЦДАВОВУ України. Ф. 166. Оп. 18. Спр. 160. Доповідна записка від 28 березня 1996 р. арк. 172–194.

344. Про підвищення відповідальності керівників громадських об'єднань. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446. арк.122–123.

345. Про поліпшення навчально-виховної та наукової роботи ВНЗ, наукових установах та організаціях і завдання щодо реалізації рекомендацій парламентських слухань : Про стан освіти (у лютому 1995 р.). ЦДАВОВУ України. Ф. 7. Оп. 24. Спр. 121. Рішення колегії № 4/1 від 31 березня 1995 р. 159–167 арк.

346. Про приватні вищі навчальні заклади в національній системі України. ДАЛО. Ф. 4. Оп. 54. Спр. 51. Рішення колегії №17/4 від 27 жовтня 1993 р. арк. 24 –27.

347. Про реформування громадських об'єднань. ЦДАВОВУ України. Ф. 1. Оп. 22. Спр. 1446. арк.66–67 арк.

348. Про роботу волонтерської організації (загін) «Авангард». ЦДАВОВУ України. Ф. 166. Оп. 15. Сп. 766. 48 арк.

349. Про розвиток центрів соціальних служб для молоді : Постанова Кабінету міністрів України від 03.10.2001 р. № 1291 із редакцією 01.01.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1291-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення 26.06.2023).

350. Про розробку положення про ступеневу систему освіти і перелік напрямків вищої базової освіти та кваліфікаційних рівнів у навчальних закладах України. Архів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Ф. 7. Оп. 18. Спр. 43. Наказ № 311 від 21 серпня 1993 р. арк.1–5.

351. Про соціальні послуги: Закон України від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-15#Text> (дата звернення 09.10.2023).

352. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 2001, № 42, ст.213 із змінами № 3022-IX від 10.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> (дата звернення 09.10.2023).

353. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2017.16 с.

354. Про Товариство Червоного Хреста України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-15> (дата звернення 31.03.2022).
355. Про Товариство Червоного Хреста України: Закон України від 28.11.2002 № 330-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 5. Ст. 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-15/ed20021128#Text> (дата звернення 24.08.2023).
356. Про Український культурний фонд : Закон України від 2017, № 19, ст.238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19/ed20170323#Text> (дата звернення 15.08.2022).
357. Програма благодійного фонду «Повір у себе» «Сільській дитині – сучасну освіту». URL: <https://povirusebe.org/studentam> (дата звернення 12.10.2023).
358. Програма наукового гуртка «Наукова лабораторія майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей «Коворкінг креативних». URL: https://www.vspu.edu.ua/faculty/pochat/pochat_kafmetod/doc/g5.pdf (дата звернення 12.02.2023).
359. Програми Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» <https://www.prostir.ua/?organization=mizhnarodnyj-blahodijnyj-fond-ukrajina-3000> (дата звернення 24.05.2023)
360. Програма-проект «Війна очима дитини» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/projects/project-rozum> (дата звернення 22.04.22).
361. Програма-проект «Кращі друзі без кордонів» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/projects/project-rozum> (дата звернення 22.04.22).
362. Програма-проект «Розумні діти майбутнє України» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/projects/project-rozum> (дата звернення 22.04.22).
363. Проект «IT ESG HUB» Благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив». URL: <https://eif.org.ua/programs/itesghub/> (дата звернення 22.04.22).

364. Проєкт «Український шлях»: безоплатне вивчення української історії та літератури для українців за кордоном благодійного фонду «За майбутнє дітей». URL: <https://optima.school/formi-navcanna/ukrainian-way> (дата звернення 22.04.22).

365. Проєкт «#LEGOWITHUKRAINE»: Благодійної платформи «UNITED24». URL: <https://u24.gov.ua/uk/legowithukraine> (дата звернення 17.11.2023).

366. Проєкт «Peppy Pals – Веселі Друзі». URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/veseli-druzi-v-doshkilli-u-kvitni-startu-shvedska-programa-socialno-emociynogo-rozvitku> (дата звернення 15.05.2023).

367. Проєкт «PRO: Підтримка. Розвиток. Освіта» Благодійного фонду «Посмішка ЮА». URL: <https://www.posmishka.org.ua/directions/proiekt-pro-pidtrymka-rozvytok-osvita/> (дата звернення 22.04.22).

368. Проєкт «Благодійність в епоху цифрових технологій» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/blog/blagodijnist-v-epohu-cifrovih-tehnologij> (дата звернення 22.04.22).

369. Проєкт «Вчимося жити разом». URL: <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/21/52> (дата звернення 15.05.2023).

370. Проєкт «Добраніч» Благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив». URL: <https://eif.org.ua/programs/dobranich/> (дата звернення 22.04.22).

371. Проєкт «Медіаграмотність» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/projects/project-rozum> (дата звернення 22.04.22).

372. Проєкт «Міць. Українська кам'яна» Благодійної платформи «UNITED24». URL: <https://u24.gov.ua/uk/artemstil> (дата звернення 03.11.2023).

373. Проєкт «Незламна освіта» Благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив». URL: <https://11l.ink/uk7fb> (дата звернення 22.04.22).

374. Проєкт «Незламна» Фонд «Маша». URL: <https://mashafund.org.ua/projects/nezlamna/> (дата звернення 16.11.2023).
375. Проєкт «Розвиток освіти через благодійність» Благодійного фонду «Найкращі друзі». URL: <https://bestfriends.com.ua/blog> (дата звернення 22.04.22).
376. Проєкт «Серце зі сталі» Благодійної платформи «UNITED24». URL: <https://u24.gov.ua/uk/save.hearts> (дата звернення 16.11.2023).
377. Проєкт «Смілива» Фонд «Маша». URL: <https://mashafund.org.ua/projects/smiliva/> (дата звернення 16.11.2023).
378. Проєкт «Успішна» Фонд «Маша». URL: <https://mashafund.org.ua/projects/uspishna/> (дата звернення 16.11.2023).
379. Проєкт «Дитинство без змін» благодійного фонду «Фонд освітніх ініціатив». URL: <https://eif.org.ua/programs/dutunstvomezmin/> (дата звернення 22.04.22).
380. Проєкт «Стипендіальна програма для навчання дітей найбільш вразливих категорій на 2023-2024 навчальний рік» Благодійного фонду «За майбутнє дітей». URL: <https://11l.in/Lq9d> (дата звернення 22.04.22).
381. Прокопів Л. Навчально-виховна робота з обдарованою молоддю у вищих навчальних закладах України (друга половина ХХ ст.): монографія. Плай, 2005. 378с.
382. Прокопів Л. Навчально-виховна робота з обдарованою молоддю у вищих педагогічних закладах України (друга половина ХХ століття): монографія. Івано-Франківськ: Плай, 2005. 73 с.
383. Прокопів Л.М. Особливості добродійної діяльності у професійній підготовці фахівців у закладах освіти України і Польщі (90-ті рр. ХХ-початок ХХІ ст.).
384. Пронюк М. Становлення та розвиток «Українського католицького університету імені Св. Климента Папи у Римі. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2023. Випуск 45. URL:

<https://sborniki.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/633/654>

(дата

звернення 16.08.2023).

385. Психологія (з викладом основ психології релігії). Львів: Свічадо, 1998. 319 с.

386. Публічний електронний словник української мови. URL: <http://ukrlit.org/slovnky/%D0%B1%D0%BB~> (дата звернення 31.03.2022).

387. Реабілітаційний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Школа життя». URL: https://soczahist.khm.gov.ua/?page_id=36 (дата звернення 12.02.2023).

388. Річний звіт «Стан розвитку благодійності в Україні – 2011». Асоціація благодійників України. Київ: Асоціація благодійників України, 2012. 42 с.

389. Робоча програма Соціально-педагогічні основи волонтерської діяльності для студентів за напрямом підготовки 6.010105 Корекційна освіта, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. URL: http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/sotspedosv_vd_1k.pdf (дата звернення 14.05.2023).

390. Романкова Л. Волонтерська діяльність як складова формування моральних цінностей студентської молоді. Вища освіта України. 2015. № 4. С. 54–60.

391. Савицький В. І. Генеза благодійності в Україні (Методологія історії соц. роботи в Україні) : навчальний посібник. Київ : НТУУ «КПІ», 2007. 40 с.

392. Савранська Н. О. Етико-філософський аналіз благодійності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.07. Київ. 2008. 13 с.

393. Савченко Н. Благодійність як основа польської позашкільної освіти і виховання. *Наукові записки. Серія Педагогічні науки. Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*, 2010. Вип. 91. С. 189–195.

394. Савчук О. М., Бугера О. М. Благодійна діяльність бізнесових організацій та благодійних фондів. *Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота: наукові записки НАУКМА*. 2011. Том 123. С. 61–69.

395. Самчук Т. Що трапилося з українськими благодійниками і меценатами у 20 столітті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 21. С. 14–16.

396. Сейко Н. Суб'єкт-об'єктні характеристики доброчинності як чинника соціалізації особистості (XIX – початок XX ст.). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія Педагогічні науки*. 2009. Вип. 44. С. 59–63.

397. Сейко Н. А. Доброчинність у сфері гімназійної освіти Правобережної України у XIX – поч. XX ст. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*: збірник наукових праць / Редкол.: Т.І. Сущенко (відп. ред.) та ін. 2004. С. 15–20.

398. Сейко Н. А. Доброчинність у сфері освіти України (XIX – поч. XX ст.): монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 361 с.

399. Сейко Н. А. Дослідження історії доброчинності в сфері освіти України: методологічні підходи до проблеми. URL: http://eprints.zu.edu.ua/5415/1/%D1%81%D0%B5%D0%B9%D0%BA%D0%BE_%D0%9D.%D0%90_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf (дата звернення 25.05.2023).

400. Сейко Н. А. Доброчинність у сфері освіти України (XIX – початок XX століття): автореф. дис.... на здобуття наук. ступеня доктора педагогічних наук: спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Луганськ, 2009. 46 с.

401. Сейко Н. Доброчинність як етична й науково-педагогічна категорія. *Шлях освіти*. Київ: Педагогічна преса, 2004. № 2. С. 9–14.

402. Сейко Н. Стипендіальні фонди як форма доброчинності в Україні у XIX – початку XX століття. *Історико-педагогічний альманах*. 2007. Вип. 2. С. 224–227.

403. Сербін Р. А. Теоретико-правові засади поняття благодійної діяльності. *Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць*. Одеса : Юридична література, 2015. Вип. 75. С. 412–416.

404. Сербін Р. Особливості меценатської, миротворчої діяльності та її видів (адміністративно-правовий аспект). *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 151–155.

405. Серeda В. В. Особливості функціонування молодіжних громадських організацій у м. Львові: динаміка та актуальний стан. / за ред. В. В. Серeda, О. Я. Яхтома. *Український соціум*. 2014. № 3. С. 34–42.

406. Силабус дисципліни «Етика соціально-педагогічної діяльності» кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи 2020р. ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». URL:https://ksptsr.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/71/2020/10/%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D0%BF_1.pdf (дата звернення 17.09.2023).

407. Силабус навчальної дисципліни «Соціально-реабілітаційна робота в релігійних організаціях» кафедри педагогіки початкової освіти, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL:<https://1ll.ink/ohP1w> (дата звернення 16.10.2023).

408. Силабус освітнього компонента «Етика соціальної роботи», кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи. Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL:<https://ksptsr.pnu.edu.ua/op-sotsialna-robota-bakalavr-2> (дата звернення 17.10.2023).

409. Сичова, В., Полонець Т. Благодійна діяльність як основа соціальної роботи. *Socioprostir: the interdisciplinary online collection of scientific works on sociology and social work*. Харків, 2020. № 9. С. 31–40.

410. Слабошпицький М. Українські меценати. Нариси з історії української культури. Київ: Ярославів Вал, 2001. 235 с.

411. Словник із соціальної роботи. URL: <https://slovyk.me/dict/socialwork/благодійність> (дата звернення 23.04.2022).
412. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/sis/index.shtml> (дата звернення 22.05.2023).
413. Словник іншомовних слів. Харків: ФОЛІО, 2006. URL: <https://nmetau.edu.ua/file/126.pdf> (дата звернення 24.06.2022).
414. Словник термінів і понять сучасної освіти. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/196.pdf> (дата звернення 23.05.2022).
415. Словник української мови / уклад. Б. Грінченко. URL : <http://r2u.org.ua/> (дата звернення 21.09.2023).
416. Словник української мови у 20 томах. URL: <http://sum.in.ua/s/dobrochynnistj> (дата звернення 26.05. 2023).
417. Словник української мови у 20 томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0> (дата звернення 25.07.2023).
418. Словник української мови: в 11 томах. 1970. Том 1. 192 с.
419. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За заг. ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової. Київ, 2000. 46 с.
420. Словник-довідник із соціальної роботи: навчальний посібник / уклад. : М. М. Букач, Н. В. Клименюк, В. В. Горлачук; за ред. М. М. Букача. Миколаїв: ФОП В.Д. Швець, 2015. 384 с.
421. Словник-довідник лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність: навч. посіб. / за ред. І. М. Серебрянська. Суми: СумДУ, 2018. 341 с.
422. Слуцький Я. Соціалізація студентів коледжу за допомогою участі у волонтерській діяльності. *Молодь і ринок*. 2018. № 4 (159). С. 41–44.
423. Сметанський М. Педагогічна підготовка майбутніх учителів: проблеми шляхи розв'язання. *Наукові записки: Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і*

психологія. Вінниця: ДП Державна картографічна фабрика, 2002. Вип. 6. част.1. С. 8–13.

424. Сорока Г. І. Система педагогічної підтримки дітей в освіті. Харків, 2003. 80 с.

425. Сорока Д., Харченко С. Соціальна робота в Україні: навчальний посібник / уклад. І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. / За заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. Київ: Центр навчальної літератури. 2004. 137 с.

426. Сорока Д., Харченко С. Соціально-педагогічна робота в Україні. Київ: Центр навчальної літератури, 2000. 256 с.

427. Соціальний проєкт «School of Mental Health». URL: <https://kktrp.pnu.edu.ua/sotsialnyj-proiekt-school-of-mental-health/> (дата звернення 16.08.2023).

428. Спеціалізована школа № 76 з поглибленим вивченням української мови та літератури імені О. Гончара Святошинського району м. Києва. URL: <https://school76.com.ua/> (дата звернення 16.07.2023).

429. «Спеціальна освіта» Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/magistr/016_1_m.pdf (дата звернення 23.08.2023).

430. Статистичний щорічник України: офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 29.10.2023).

431. Статут «Благодійного фонду підтримки Вищого професійного училища № 55 м. Дніпра». URL: https://vpu55.dp.ua/wp-content/uploads/2018/01/bf_statut.pdf (дата звернення 16.08.2023).

432. Статут «Благодійного фонду «Платформа 23». URL: https://4fe291630e634eccaa878018c9d98ccc.filesusr.com/ugd/efdeb1_43f89a3c97534b678a14b6979f306f61.pdf (дата звернення 16.07.2023).

433. Статут Благодійної організації «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки». URL: <https://drive.google.com/file/d/1J46UbLdws88v8lfMSbwWvn5z9WtBMZU5/view> (дата звернення 16.07.2023).

434. Статут закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 18 «Зернятко» Івано-Франківської міської ради. URL: <https://sadok-zernyatko.com.ua/statut-dnz-18-zernyatko/> (дата звернення 15.05.2023).

435. Стати волонтером - справа кожного. Ф.Р-2564 Управління освіти Калуської міської Ради, м. Калусь Івано-Франківської області.

436. Степаненко В. П. Громадянське суспільство: дискурси і практики. Київ : Інститут соціології НАН України, 2015. С. 261–263 с.

437. Стинська В. В. Теорія і практика соціально-педагогічної підтримки материнства й дитинства в Україні (XX – початок XXI ст.) : дис. ... д. пед. наук : 13.00.01 Тернопіль, 2019. 631 с.

438. Стинська В. Соціально-педагогічна підтримка материнства й дитинства в Україні (XX – початок XXI ст.): монографія. Івано-Франківськ, 2018. 320 с.

439. Стинська В., Завулічна І. Діяльність благодійних фондів міста Івано-Франківська. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Вип. 1 (108). 2022. С.12–26. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/34356/1/4.pdf> (дата звернення 23.09.2023)

440. Стинська В.В. Нормативно-правове регулювання благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип.1(48). С. 396–399.

441. Стинська В.В., Прокопів Л.М., Лаппо В.В. Волонтерство як форма благодійної діяльності в незалежній Україні. *Педагогічний альманах*. 2024. № 55. С. 214–219.

442. Стипендіальна програма ім. Лейна Кіркланда. URL: <https://kirkland.edu.pl/o-programie/> (дата звернення 23.09.2022).

443. Стипендія Lviv IT Cluster. URL: <http://iot.lviv.ua/payment-by-lviv-it-cluster/> (дата звернення 23.09.2022).
444. Стипендія імені Євгена Гливи. URL: <https://www.xn--80acvcnjwghf0s3a.xn--j1amh/content/glyva/GlyvaPolozhennya.pdf> (дата звернення 23.09.2022).
445. Столярик О., Семигіна Т., Зубчик О. Сімейна соціальна робота: реалії України. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського*. 2020. Вип. 4 (133). С. 38–46.
446. Стрельнікова О. О. Інституціоналізація добродійної діяльності в умовах сучасного українського суспільства: дис... на здобуття наук. ступеня кандидата соціологічних наук: спец. 22.00.04. Харків, 2012. 212 с.
447. Стрельнікова О.О., Єсіна Н.О. Добродійна діяльність у сучасній Україні: від альтруїстичної до егоїстичної дії. *Сучасне суспільство: збірник наукових праць*. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків, 2020. С. 85–94.
448. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посіб. Київ, 1996. 288 с.
449. Студентська добродійна група «СОВА». URL: https://www.instagram.com/volunteer_sova/ (дата звернення 12.02.2023).
450. Ступак Ф. Добродійна діяльність гетьмана І. Мазепи. *Український історичний журнал*. 2005. №1. С. 138–148.
451. Ступак Ф. Я. Благодійні товариства Києва (др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст.): монографія. Київ, 1998. 176 с.
452. Сугрובה Ю. Ю. Благодійність як основа культуротворчості братств у постренесансному просторі України. *Культура і сучасність*. Київ: Міленіум, 2011. № 1. С. 122–126.
453. Сухомлинська О. Моральне виховання як константа виховного процесу: характеристика проблематики у часовому вимірі. *Філософія освіти. Порівняльна педагогіка. Історія освіти. Нова педагогічна думка*. 2020. № 3

(103). URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/201/173> (дата звернення 23.05.2022).

454. Сучасний словник етики. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/11783/1/%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BAa-1.pdf> (дата звернення 27.05.2023).

455. Телефонне консультування як екстерна психологічна допомога: методичні рекомендації. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів, 2014. URL: <https://1ll.innk/897iC> (дата звернення 24.09.2023).

456. Товариство «Молода Україна». Енциклопедія сучасної України. <https://esu.com.ua/article-69012> (дата звернення 23.08.2023).

457. Толстоухова С. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / за ред. А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Н. М. Комарова. Київ: ДЦССМ, 2001. 139 с.

458. Ткачук А. Неприбуткові організації в Україні. Проблеми законодавчого регулювання. *Південноукраїнський правничий часопис: науковий журнал*. 1998. Вип.1. С. 32–38.

459. Ткачук Т. Ціннісно-гуманістичний потенціал волонтерства. URL : http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2011/NiO_2_2011 (дата звернення 14.05.2023).

460. Тлумачний словник-мінімум із соціальної педагогіки та соціальної роботи / упор. Л. В. Лохвицька. 2-ге вид., оновл. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 232 с.

461. Товариство «Рідна школа». URL: https://tsdial.archives.gov.ua/index5_19.html (17.05.2023).

462. Товариство Червоного Хреста України. URL: https://redcross.org.ua/?gclid=cj0kcqjw1psdbhdbarisapetqrexuaaduou_qpxpuhl_fmimtfovujepohtv3m_v6e5g3anup5hautsaalowealw_wcb (дата звернення 21.04.2021).

463. Товариство Червоного Хреста України. Реагування на війну в Україні. URL: <https://redcross.org.ua/response-to-war-in-ukraine/> (дата звернення 21.04.2021).

464. Традиції вальдорфської школи Р. Штайнера і їхнє сучасне продовження. URL: <https://studopedia.org/10-59430.html> (дата звернення 25.08.2023).

465. Третій сектор в Україні: проблеми становлення: монографія] / за ред. М. Ф. Шевченко, В. А. Головенько, Ю. М. Галустьян та ін. Київ: Укр. ін-т соц. дослід., 2001. 173 с.

466. Трубнікова О. Волонтерство як форма соціальної активності особистості. *Актуальні проблеми психології*. 2009. Т. 17. Вип. 20. ч. 2. С. 205–209. URL: http://ecopsy.com.ua/data/zbirki/2009_20_2/sb20_ch2_50.pdf (дата звернення 28.05.2023).

467. Український католицький університет. URL: <https://supporting.ucu.edu.ua/partnery/blagodijni-organizatsiyi/> (дата звернення 16.08.2023).

468. Український католицький університет: рубрика «Розвивай УКУ». URL: <https://supporting.ucu.edu.ua/chomu-uku/lyudy-yaki-nam-doviryayut/> (дата звернення 16.08.2023).

469. Український молодіжний фонд. URL: <https://uyf.gov.ua/> (дата звернення 28.02.2023).

470. Український фонд благодійності «Мрію жити». URL: <https://www.mriyuzhiti.com/uk> (дата звернення 21.04.2021).

471. Український фонд студентів. URL: <https://clarity-project.info/edr/14295476#googlevignette> (дата звернення 23.09.2023).

472. Український форум благодійників: статистичні дані за рік. URL: <https://rating.ufb.org.ua/> (дата звернення 23.03.2023).

473. Управління суспільним розвитком: словник-довідник / уклад. В. Д. Бакуменко, С. О. Борисевич та ін.; за ред. А. М. Михненка, В. Д. Бакуменка. Київ: НАДУ, 2006. 66 с.

474. Факультет психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://philosophical.pnu.edu.ua/> (дата звернення 12.02.2023).

475. Факультет психології, кафедра клінічної та реабілітаційної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://kktrp.pnu.edu.ua/sotsialnyj-proiekt-likar-sviato/> (дата звернення 16.08.2023).

476. Філіпов Ю. Молодіжні громадські організації як одні із найважливіших інститутів трудової соціалізації молоді людини. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2008. Вип. 1. С. 23–29.

477. «Фонд Інститут Східноєвропейських досліджень». URL: <https://pathwaystobelonging.home.blog/project-partners/fundacja-instytut-studiow-wschodnich-from-warszawa-poland/> (дата звернення 21.03.2024)

478. Фонд «Маша». URL: <https://mashafund.org.ua> (дата звернення 16.11.2023).

479. Фонд Олександра Фельдмана. URL: <https://feldman.fund/> (дата звернення 10.07.2021).

480. Фомін Р. *Форми і методи соціальної роботи в системі центрів соціальних служб для молоді / заг. ред. С. В. Толстоухова, І. М. Пінчук; Український державний центр соціальних служб для молоді*. Київ: УДЦССМ, 2000. 128 с.

481. Фурман А. В., Підгурська М. В. *Історія соціальної роботи: навчальний посібник*. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/23608> (дата звернення 24.08.2023).

482. Хабарова А. *Милосердя без меж та кордонів*. Жінка. 1998. № 4. С. 3–4.

483. Хаваль Н. *Соціокультурна діяльність благодійних фондів України в умовах воєнного стану (на прикладі благодійних фондів медійних осіб)*. URL: <https://1ll.ink/w4Xtb> (дата звернення 21.08.2023).

484. Халецька А. Неприбуткові організації та їх значення в реалізації соціальної політики держави. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=114> (дата звернення 25.05.2023).

485. Харченко С. Я., Краснова Н. П., Харченко Н. П. Соціально-педагогічні технології : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ : Альма-матер, 2005. 352 с.

486. Херсонський національний технічний університет. URL: <https://kntu.net.ua/ukr/Pro-universitet2/Novini-universitetu/Uchast-u-blagodijnij-akcii-Dopomozhemo-blizhn-omu!> (дата звернення 12.02.2023).

487. Хмельюк Р. Розвиток здібностей: методичні рекомендації. Південноукраїнський державний пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. Одеса, 1998. С. 40–48.

488. Хобта Л. Ю. Суспільна значущість меценатства, благодійності та спонсорства: світовий контекст. Український історичний журнал. 2006. № 2. С. 154–158.

489. Центр волонтерства УКУ «Волонтерська Сотня». URL: <https://hundred.ucu.edu.ua/> (дата звернення 17.10.2023)

490. Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Родинний затишок». URL: <https://www.khm.gov.ua/uk/content/hmelnycky-centr-kompleksnoyi-reabilitaciyi-dlya-osib-z-invalidnisty-vnaslidok> (дата звернення 12.02.2023).

491. Центр освіти та піклування про дітей дошкільного віку Національний університет «Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка». URL: <https://nupp.edu.ua/news/zasnovnik-brendu-mrleader-vidvidav-tsentr-osviti-ta-pikluvannya-pro-ditey-doshkilnogo-viku.html> (дата звернення 12.02.2023).

492. Центр соціальних ініціатив і волонтерства». Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. URL: <https://www.dnu.dp.ua/view/fpsih> (дата звернення 12.02.2023).

493. Цивільний кодекс України : Закон України від 06.01.2003 року № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. 28 березня. № 11. ст. 461.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20230101#Text> (дата звернення 28.09.2023)

494. Цихмістро О. С. Особливості та характерні риси розвитку соціального капіталу українського суспільства. *Економіка розвитку (Economics of Development)*. Харків: ХНЕУ. 2013. № 2(66). С. 26 – 32.

495. Чепурнов В. О. Правовий статус благодійних установ та товариств за законодавством України : авторефер. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2004. С. 588.

496. Чорноусько М. Конституційні засади благодійництва та діяльності ОГС. Київ, 2021. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/stanu-perspektyvyblagodijnytstva/> (дата звернення 12.11.2023).

497. Шелехов Є. О. Благодійність як чинник гуманізації суспільних відносин. Гілея. *Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 2012. Вип. 61 (№6). С. 335–339.

498. Шмарьова Т. О. Фонд як суспільна інституція : поняття та різновиди. Наукові записки: Філософія. Право. Київ: НаУКМА. 1999. Т. 8. С. 459с.

499. Шпуганич І. Благодійні організації як суб'єкт цивільного права: дис...канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів, 2018. 574с.

500. Юрасов В. С. Благодійність: приклад внеску в якості обмежуючої характеристики соціальної солідарності. *Вісник Одеського національного університету. Соціологія і політичні науки*. 2013. Т. 18. Вип. 2(2). С. 362–369.

501. Юрченко І. В. Інституціоналізація волонтерського руху в Україні: автореф. дис. ... канд. соціологічних наук: спец. 22.00.03. Київ, 2009. 16 с.

502. Яковець О. Як здійснювати благодійну діяльність в Україні згідно з новим Податковим кодексом / ред. О. Ю. Вінніков, М. В. Лациба; *Український незалежний центр політичних досліджень, Мережа розвитку європейського права*. Київ: Агентство Україна, 2011. 124 с.

503. Яновицька Г.Б., ЯговкаМ.І. Організаційно-правові форми благодійної діяльності. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2008. Вип. 6(74). С. 288–296.

504. Dubisz, Stanisław (red.). *Uniwersalny Słownik Języka Polskiego*. Wyd. Naukowe PWN. 2003. 1202 p.

505. Bilavych H., Iliichuk L., Malona B., Savchuk B., Dovgij Ja. Yaremchuk Z. Innovative teaching methods as a means of development of gifted personality (based on the experience of the activity of the gifted child at Vasyl Stefanyk Precarpathian National University). *Медична освіта*. 2021. No 2 (додаток) С. 92–96.

506. Basyuk N., Ternopil'ska V. Pedagogical conditions of formation of moral feelings in children of senior preschool and primary school age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. Vol. 9. No. 1. P. 146–156.

507. Firtka агенція новин. URL: <https://www.firtka.if.ua/blog/view/studenti-volonteri-sotsialnogo-proektu-likarsviato-prikarpatskogo-universitetu-chotiri-roki-pospil-dopomagaiut-khvorim-ditiam-foto> (дата звернення 12.02.2023).

508. Marion R. Fremont-Smith. The Legal Meaning of Charity. URL: <http://www.urban.org/sites/default/files/the-legal-meaning-of-charity.pdf> (дата звернення 13.01.2022).

509. Popovski V. Engaging Civil Society. Emerging Trends in Democratic Governance. UN, 2013. 123 p.

510. Sulla O. Philanthropic foundations and their role in international development assistance (English). Washington, D.C. : World Bank Group. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/696301468313503152/Philanthropic-foundations-and-their-role-in-international-development-assistance> (дата звернення 11.08.2023).

511. Ternopil'ska V. I. The university model of philanthropy in Ukraine (late XX – early XXI centuries). *Вісник науки та освіти*. 2024. Вип. № 4(22). С. 706–714.

ДОДАТКИ

Додаток А

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, що опубліковані у наукових фахових виданнях України

1. Завулічна І. Стипендіальні фонди як форма доброчинності у сфері освіти в незалежній Україні. *Науковий часопис НПУ імені М. П Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Випуск 80 том 1'2021. С.85–90.

URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/34705>

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.1.17>

2. Завулічна І. Медичні фонди як структура благодійництва в незалежній Україні. *Медична освіта*. No 2 (додаток). 2021. С. 25–29.

URL:https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/12404/1167

1

DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.2.12404>

3. Завулічна І. Благодійна діяльність соціальних фондів в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Серія «Педагогіка». Вип 40, том 2, 2021. С. 150–154.

URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/40_2021/part_2/26.pdf

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-2-24>

4.Стинська В., Завулічна І. Діяльність благодійних фондів міста Івано-Франківська. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Вип. 1 (108). 2022. С.12–26.

URL: <http://eprints.zu.edu.ua/34356/1/4.pdf>

DOI: [http://10.35433/pedagogy.1\(108\).2022.12-26](http://10.35433/pedagogy.1(108).2022.12-26)

5. Завулічна І. Мережа закладів освіти, створених за сприянням благодійних фондів України. *Актуальні питання у сучасній науці*. Серія «Педагогіка». № 2(20) 2024.С. 659–668.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/9176/9226>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2\(20\)-659-668](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-2(20)-659-668)

6. Завулічна І. Особливості застосування інформаційних технологій в діяльності благодійних фондів України. *Перспективи та інновації науки*. Київ: Вид. група «Наукові перспективи». 2024. №8(42). С. 157–164.

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/267/366>

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-257-264](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-257-264)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Завулічна І. Благодійна діяльність незалежної України як регенерація сучасності. *Наука та освіта в дослідженнях молодих вчених*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Дню науки (м. Харків, 13 травня 2021р.). Харків, 2021. С. 167–169. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/925a131e-1b0d-462f-80d8-a2d69b4f4af6/content>

2. Завулічна І. Благодійна діяльність фондів як прояв соціальної активності українців незалежної України. *Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці - прогрес майбутнього*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14–15 травня 2021 р.). Харків, 2021. С. 85–87. URL: https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2022/01/pifp_org_%D0%9C%D0%B0%D0%B9_2021-2.pdf

3. Завулічна І. Роль благодійних стипендіальних фондів на ниві освіти в незалежній Україні. *Сучасний вимір психології та педагогіки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21–22 травня 2021р.). Львів, 2021. С. 60–63. URL: <http://www.pedagogyviv.org.ua>

4. Завулічна І. Благодійна діяльність позадержавних організацій. Товариства Червоного Хреста незалежної України. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25-26 червня 2021р.). Львів, 2021. С. 39–42.

URL: https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2022/01/pedagogyviv_%D0%98%D1%8E%D0%BD%D1%8C_2021-1.pdf

5. Завулічна І. Стипендіальні фонди доброчинності як форма доброчинності в незалежній Україні. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 5–9 квітня 2021 року URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2021/08/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8-%D0%BF%D0%BD%D1%832021.pdf>

6. Завулічна І. Благодійні фонди України: правові особливості їх створення та діяльності. *Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика*: матеріали науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю). (м. Івано-Франківськ, 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 60–63. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/5-2.pdf>

7. Завулічна І. Формування майбутнього педагога через доброчинність в Україні. *Модернізація системи освіти в гірських регіонах: національний і глобальний вимір*: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. м. Івано-Франківськ. 22-23 листопада 2022 С. 31-33. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/2-4.pdf>

8. Завулічна І. Діяльність державних благодійних фондів Івано Франківська наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. *Психологічні виклики сучасних організацій*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 3 березня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 67–72. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/4-3.pdf>

9. Завулічна І. Розвиток закладів загальної середньої освіти, створених за сприяння благодійних фондів незалежної України. *Modern trends in a changing world*. Proceedings of II International Scientific and Practical Conference: material Science and society (с. Vienna, Austria 22–24 January 2024 р.). Vienna,

Austria, С. 280–286. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/SCIENCE-AND-SOCIETY.-MODERN-TRENDS-IN-A-CHANGING-WORLD-22-24.01.24.pdf>

10. Завулічна І. Благодійні фонди як психолого-педагогічний феномен: матеріали звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів та студентів університету за 2023 рік. Івано-Франківськ 1–5 квітня 2024 року. С. 112–113. URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2024/07/zbirnyk-tez-vykladachiv.pdf>

Наукові праці, які додатково відображають результати дослідження

1. Завулічна І.І. Нормативно-правова база розвитку та функціонування благодійних фондів як історико-педагогічний феномен в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Освіта продовж життя: зарубіжний досвід і національна практика*: колективна монографія. «НАІР» 2022. Івано-Франківськ. С. 94–124. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2024/03/3-3.pdf>.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на конференціях:

- міжнародних: «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього» (Харків, 2021), «Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього» (Харків, 2021), «Сучасний вимір психології та педагогіки» (Львів, 2021), «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології» (Львів, 2021), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (Запоріжжя, 2021), «Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (Київ, 2021), «Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика» (Івано-Франківськ, 2022), «Психологічні виклики сучасних організацій» (Івано-Франківськ, 2022), «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава-Лубни, 2024);

- всеукраїнських: «Наука та освіта в дослідженнях молодих вчених» (Харків, 2021), «Психолого-педагогічні аспекти творчості Василя Стефаника (до 150-річчя від дня народження)» (Івано-Франківськ, 2021), «Актуальні проблеми сучасної науки та освіти» (Київ, 2021), «Дошкільна освіта в сучасному соціокультурному просторі» (Полтава, 2022), «Пріоритетні напрямки модернізації освіти: досвід, реалії, перспективи» (Дрогобич, 2022), «Реалізація регіональної компоненти в наукових дослідженнях здобувачів доктора філософії» (PhD) (Івано-Франківськ, 2024), «Дитинство: сучасні реалії, виклики, перспективи» (Полтава, 2024).

Додаток Б

**Значення поняття «благодійність» у різних за сферою використання
словниках**

№	Назва словника, рік	Автор	Тлумачення поняття «благодійність»
1.	Словник української мови, 1907-1909	Б. Грінченко	Синонім до поняття милість, добродійність, благостиня, і є похідним від категорії «добро», виражає його діяльнісний аспект.
2.	Словник української мови, 1970	Б. Грінченко	Подавання приватними особами матеріальної допомоги, підтримки бідних та сиріт
3.	Етимологічного словника української мови, 2003	В. Коломієць, В. Склярєнко	Діяльність, яка спрямовується на добро, щастя інших.
4.	Словник-довідник, 2006	В. Бакуменко, С. Борисевич, О. Бутрінце.	Альтруїстична діяльність спрямована на надання різного виду допомоги тим хто її потребує, на покращення умов функціонування суспільства та будь-якої його частини.
	Великий тлумачний словник сучасної української мови (2009)	В. Бусел.	Добровільну безкорисливу пожертву фізичний або юридичних осіб у вигляді матеріальної, фінансової та організаційної допомоги.
5.	Великий юридичний словник		Надання матеріальної допомоги нужденним (це може бути як окремим особам, так і організаціям). Благодійність може бути спрямована на заохочення та розвиток будь-яких суспільно значущих форм діяльності, наприклад, захист навколишнього середовища.

Продовження дод. Б

6.	Новий тлумачний словник української мови, 2008.	В. Яременко, О. Сліпушко.	Безкорислива» допомога, підтримка; добре діло, добрий учинок, добродійство, добродійство, «добродіяння», «благостиню».
7.	Словник іншомовних слів, 2010.	М. Романець.	Заступництво, матеріальна допомога, яку подають заможніші верстви населення біднішим.
8.	Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2011.	В. Бусел.	Добровільна, безкорислива пожертва фізичних або юридичних осіб у вигляді матеріальної, фінансової, організаційної чи іншої допомоги
	Оксфордський бізнес-словник, 2017	В. Бабка, М. Шумило.	1)Добровільне надання допомоги, яку потребують, як правило, у вигляді коштів; 2) Організація, створена для надання допомоги через збір і пошук коштів для тих, хто її потребує; 3) Доброта і терпимість в оцінці інших.
9.	Словник термінів і понять сучасної освіти, 2020.	О. Михайлова, О. Пагава, О. Проніна	Вибіркова допомога певним верствам населення зі співчуття і релігійно-етичної потреби без турботи про їхню подальшу долю; форми, яких набула у своєму розвитку благодійність: милостиня, суспільне піклування, організована державна система соціального захисту населення тощо.

Продовження дод. Б

10.	Публічний електронний словник української мови, 2022.	Р. Фірсов.	Подавання приватними особами матеріальної допомоги, підтримки бідним, сиротам і т. ін.
-----	---	------------	--

Джерело:[69;70;71;72;73;122;123;124;125;126;251;264;267;411;412;413;414;415;416;417;418;419;420;473;454;421]

Додаток В

Різні підходи до розуміння категорії «добročинність»

№	Автор/Джерело	Тлумачення категорії «добročинність»
1.	М. Олчман П. Джордан (1997)	«добровільний вибір, що відображає особисті погляди та позиції через активну участь громадянина в житті людської спільноти, що сприяє поліпшенню якості життя, особистому вдосконаленню й поглибленню солідарності та виражається у спільній діяльності в рамках різного роду асоціацій; сприяє реалізації людських потреб на шляху будівництва більш справедливого та мирного суспільства».
	Б. Паскаль (1998)	«вміння вчасно завдяки мудрості виховати себе, бо людина – це «мисляча тростинка», яка може придбати знання про добročинність, спираючись на релігію, релігійний досвід, де вже сформовані всі головні цінності людського співжиття».
	О. Соколов, Е. Шелкова (1998)	«добročинності як діяльність, за допомогою якої приватні ресурси добровільно й безкоштовно розподіляються їх власниками з метою допомогти людям, котрі того потребують, вирішення суспільних проблем, а також удосконалення умов суспільного життя. Слід зазначити, що ті, хто потребує допомоги, – це не тільки бідні, сироти, інваліди, але й ті, хто відчуває нестачу додаткових засобів для реалізації своїх інтересів (наприклад, професійних)».
	В. Чепурнова (2004)	«означає здійснення благодійної діяльності благодійником на підставі власного волевиявлення без будь-якого примусу. Між тим добročинність може виражатися в жертвувальній діяльності, яка являє собою найвищий ступінь безкорисливості».

Продовження дод. В

<p>Міждисциплінарні дослідження (Інститут соціології НАН України (2002); Київський інститут проблем управління імені Горшеніна (2010, 2011); Український фонд благодійників (2008 – 2013); ХНУ імені В.Н. Каразіна (2011–2013); Центром вивчення громадської думки Інституту міста (аналітичний центр, Львів) «Розвиток волонтерства у Львові» (2011);</p>	<p>«прояв благородства та людяності, який виявляється у допомозі та підтримці інших людей або громадських ініціатив, спрямованих на поліпшення якості життя, підтримку, розвиток соціально вразливих груп або вирішення загальнолюдських проблем. Це акт добровільності та безкорисливості, спрямований на допомогу іншим без очікування винагороди або вигоди».</p>
<p>Н. Сейко (2006)</p>	<p>«спрямовує в соціально-педагогічний та рівнорівневий характер із мотиваційних чинників її здійснення, виокремлюючи загально-соціальну чи макромотивацію із відстоюванням власної цілісності суспільства в аспекті суспільного миру. З огляду на це добротність для соціально незахищених верст населення стає своєрідним «страхуванням від ризиків», а для населення із дещо більшим рівнем достатку – добробутом»</p>
<p>О. Єсіна (2009)</p>	<p>«діяльність, за допомогою якої приватні ресурси добровільно й безкоштовно розподіляються їх власниками з метою допомогти людям (бідним, сиротам, а також і тим хто відчуває нестачу додаткових засобів для реалізації своїх інтересів (наприклад, професійних)».</p>

Продовження дод. В

	О. Ільченко (2011)	«об'єднуючою парадигмою для цих понять є ідеали православ'я (милосердя, жертвність, співчуття, прагнення допомогти хворому, нужденному, старому, які виступають духовно-морально-етичним підґрунтям благодійності».
	О. Ковтун (2011)	«повинна базуватися на таких положеннях як правове регулювання з розвитком благодійної діяльності, визначенням спеціальних програм, добровільною діяльністю меценатів та державною підтримкою благодійності»
	О. Стрельнікова (2012)	«форми доброчинної діяльності залежать від її суб'єктів. Тим самим виокремлюючи загальні форми доброчинності: приватна допомога (аргументуючи категорію доброчинності виявом зрілості; під час пожертви доброчинець бере на себе відповідальність як за допомогу, так і, частково, за отримувача доброчинної допомоги); не приватна допомога (допомога, організована й опосередкована благодійними фондами); приватна – не приватна допомога (змішана форма допомоги)».
	А. Красуля (2014)	«доброчинність – безкорисливе надання допомоги тим, хто її потребує, та не є пов'язаними з благодійником. У християнському розумінні цей термін означає «...прояв співчуття до ближнього й моральний обов'язок іміщого допомагати незаможному».
	П. Біліченко, А. Красуля, Н. Гончарова, І. Довжук, О. Колесник, Н. Савченко (2014)	«етичне доброчинство та ототожнюючи її із поняттям «благодійництва»
	Л. Азарцева (2015)	стала результатом розвитку «нового типу свідомості» у давніх культурах (передусім в античній)

<p>Н. Борзова, О. Кочнова, О. Савранська, Н. Сейко, Ю. Сугрובה, Є. Шелехов. С. Поляруш; О. Ільченко, І. Мигович, О. Вінніков, М. Лациба; Ю Гузенко, О. Донік, А. Нарадько, Т. Ніколаєва; С. Посохов, Н. Сейко.</p> <p>В. Бакальчук, О. Ковтун, Т. Курінна, С. Матяж, Д Плеханов;и В. Єлагін, О. Цихмістро. М. Багмет, М. Слабошпицький, Ф. Ступак. Л. Хобта. Л. Дума, І. Пінчук, О. Семашко, С. Толстоухова, В. Халецький. Ю. Бегма, О. Вінніков, О. Грішнова, М. Дейч, А. Колот, Е. Лібанова, С. Мельник, О. Редько.</p>	<p><i>теоретичне вивчення доброчинності здійснюється найчастіше за такими напрямками:</i> доброчинність як соціально-культурне, етичне явище; періодизація еволюції доброчинності; гене́за доброчинності; економіко-правові питання; відродження вітчизняної благодійності; благодійні практики в освітній галузі; державне регулювання та перспективи розвитку доброчинності;</p> <p>благодійність та волонтерство як виміри соціального капіталу;</p> <p>історико-культурологічні аспекти благодійництва, меценатства та спонсорства; компаративістичні дослідження благодійності та меценатства; благодійність як інструмент державної соціальної політики;</p> <p>благодійність у контексті соціальної відповідальності; благодійність та волонтерство;</p> <p>організаційні питання доброчинної діяльності; доброчинність у контексті соціальної роботи та соціальної педагогіки;</p> <p>технології залучення до доброчинства;</p>
---	---

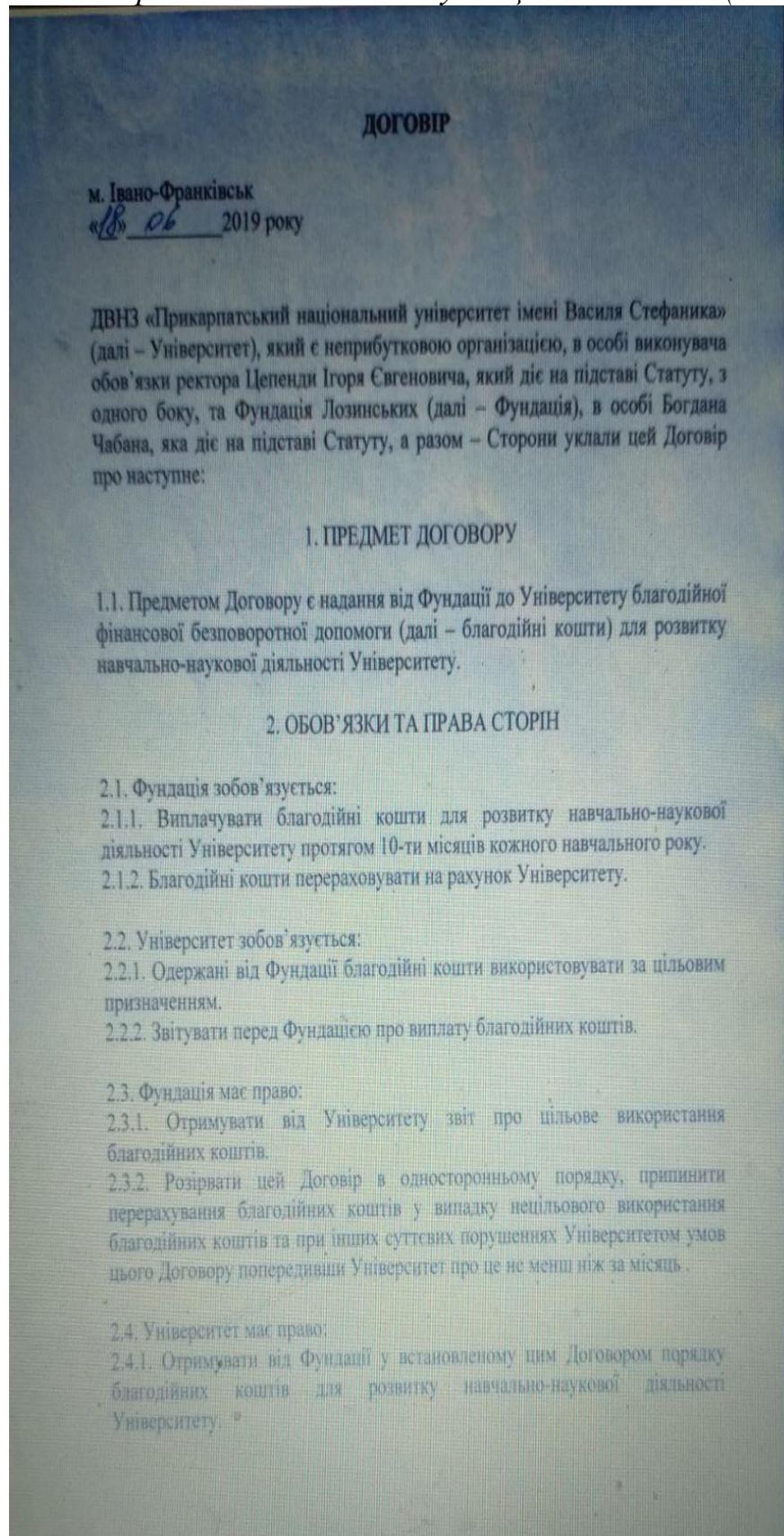
	<p>І. Зверева, В. Лаппо, Л. Прокопів, В. Стинська, С. Харченко. З. Бондаренко. І. Грига, Н. Кабаченко, І. Мигович, Т. Семигіна. О. Безпалько, Р. Вайнола, А. Капська, Н. Комарова.</p>	
	<p>Т. Алексеєнко (2015)</p>	<p>Взаємопов'язане поняття жалібності, милосердя та альтруїзму: «Таким же чином, як сором виокремлює Людину серед іншої природи та протиставляє іншим тваринам, так жалість внутрішньо пов'язує її з усім світом тих, що живуть. Внутрішньою основою морального ставлення до інших істот може бути лише жалість чи співчуття, а не співнасолада або співрадість»;</p> <p>Негативістський – де доброчинність являється суспільним інститутом соціальної допомоги для зниження рівня напруги і конфлікту у суспільстві.</p> <p>Утилітарний – заснований на аналізі соціальних наслідків і соціально-економічних складників доброчинності.</p> <p>Етичний – акцентує людську увагу на духовних, ціннісних і орієнтованих вимірах доброчинності;</p> <p>Структурно-функціональний – доброчинність розглядається як така, що виконує функції суспільства заради збереження його цілісності;</p>
	<p>М. Житника, О. Берестецька (2019)</p>	<p>«...доброчинність в діяльності благодійників - це вимір духовності та моральних якостей, гуманістичних відносин у суспільстві».</p>

Продовження дод. В

	О. Стрельнікової, Н. Єсіної (2020)	«головними спонукальними чинниками добродійної діяльності виступають милосердя, альтруїзм, співчуття, острах покарання Божого. Представники соціально-політичної галузі знання в якості домінуючих виокремлюють мотиви прагнення до суспільного визнання та покращення іміджевої самооцінки. У соціальній психології наголошується на альтруїстичній мотивації добродійців, а також трактування добродійної міжособистісної взаємодії як специфічної «гуманітарної угоди» науковці-психологи вважають добродійну діяльність проявом спонтанного та емоційно забарвленого запалу й допомоги за велінням серця й душі».
	О. Бандура, Е. Головаха, Н. Камінська, В. Костюк, Н. Сорокіна, О. Фатхутдінова (2023)	«допомога приватних ресурсів які добровільно й безкоштовно розподіляються між їх власниками з метою допомогти людям, котрі того потребують, вирішення суспільних проблем, а також удосконалення умов суспільного життя. Слід зазначити, що ті, хто потребує допомоги, – це не тільки бідні, сироти, інваліди, але й ті, хто відчуває нестачу додаткових засобів для реалізації своїх інтересів (наприклад, професійних)».

Джерела:[2;3;8;5;9;10;16;57;67;69;74;78;89;91;95;100;104;113;114;121;126;135;174;210;211;217;230;248;381;397;440;451;457;483;502]

Стипендіальні угоди.
Недержавна стипендія Фундації Лозинських (США)

2.4.2. Самостійно визначати та перераховувати всі податки та збори згідно з чинним законодавством України для виплат з отриманого благодійного внеску.

3. СУМА ДОГОВОРУ

3.1. Загальна сума благодійних коштів становить: 6000 американських доларів у гривневному еквіваленті.

4. ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

4.1. Розрахунок за цим договором здійснюється шляхом перерахування Фондацією коштів у порядку, встановленому цим Договором на валютний рахунок Університету, що вказаний в реквізитах цього договору.

4.2. Університетом здійснюється перерахування коштів на розрахунковий рахунок, відкритий в Державній казначейській службі України для обліку надходжень отриманих від благодійних внесків у гривневному еквіваленті після конвертації валюти банківською установою відповідно до законодавства.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. У разі невиконання чи неналежного виконання зобов'язань Сторони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України та цього Договору.

5.2. У разі невиконання умов Договору кожна із Сторін має право його розірвати.

5.3. У випадках, не передбачених цим Договором, Сторони керуються чинним законодавством України.

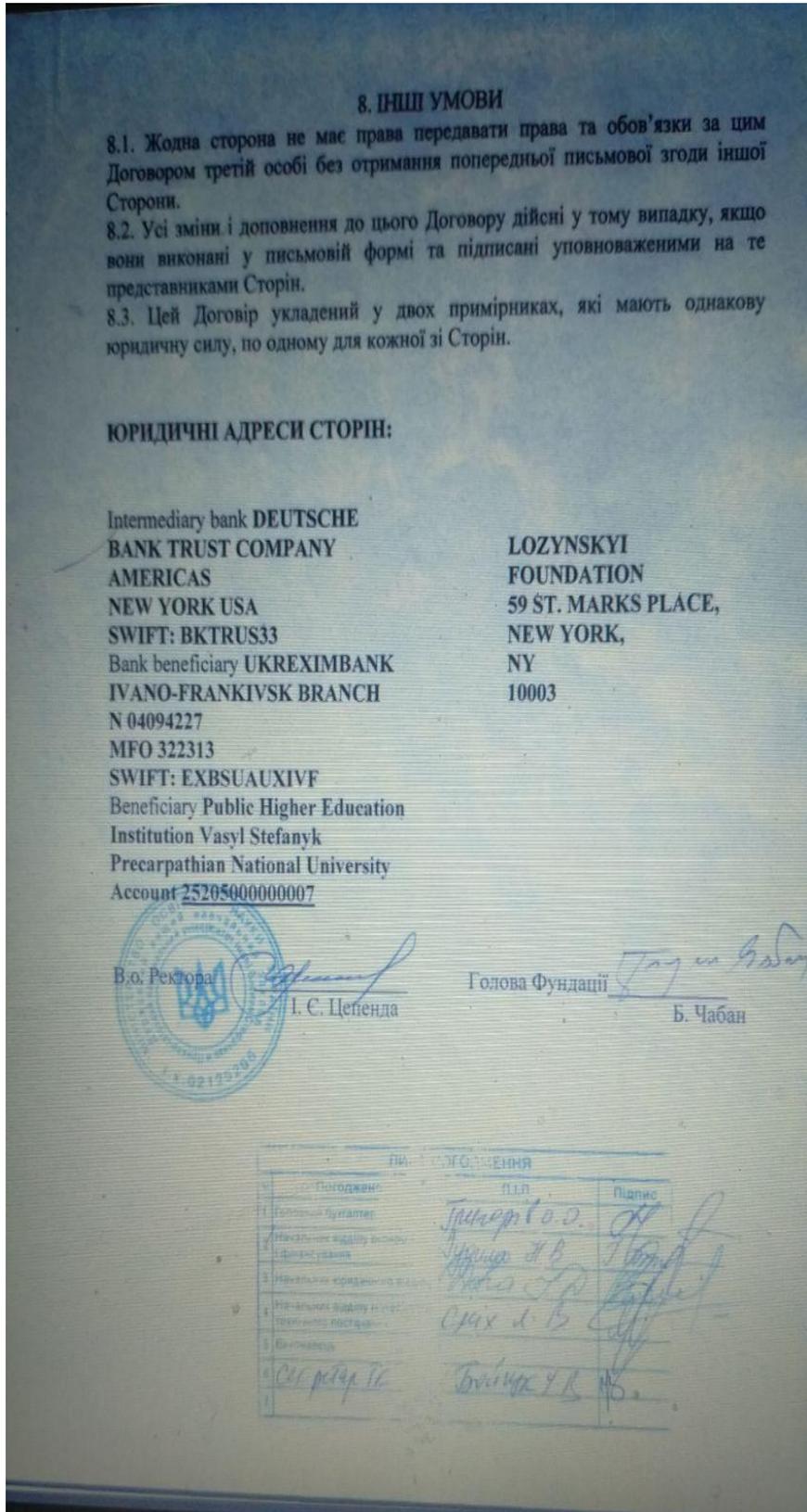
6. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Спори, які виникають у зв'язку із виконанням цього Договору, вирішуються Сторонами шляхом переговорів.

7. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

7.1. Договір набирає чинності з дня його підписання Сторонами і діє до 31 серпня 2022 року, але у будь-якому випадку, до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань за цим Договором. У разі невиконання умов Договору, кожна із Сторін має право його розірвати.

7.2. Внесення змін у цей Договір чи його розірвання допускається за письмовою згодою Сторін з укладанням додаткової угоди у порядку встановленому чинним законодавством України.

Додаток Г.1

Двостороння Угода про співпрацю між «Фондом східноєвропейських досліджень» та Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника.

UMOWA O WSPÓLPRACY	УГОДА ПРО СПІВПРАЦЮ
<p>między</p>	<p>між</p>
<p>Fundacją Instytut Studiów Wschodnich, z siedzibą w Warszawie, ul. Solec 85, 00-382 Warszawa, NIP 521-10-01-909, zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000010303 reprezentowaną przez Zygmunta Berdychowskiego, Przewodniczącą Rady Programowej Forum Ekonomicznego, dalej zwaną Fundacją</p>	<p>Фондом Інституту Східноєвропейських Досліджень м. Варшава, вул. Солец 85, 00-382, NIP 521-10-01-909, зареєстрованим у Державному Судовому Реєстрі Районного Суду м. Варшава в Варшаві, XII Економічний Відділ Районного Суду м. Варшави, під номером 0000010303, який представляє Зигмунт Бердиховський, Голова Програмної Ради Економічного Форуму, далі названий Фондом</p>
<p>Przykarpackim Uniwersytetem Narodowym imienia Wasyla Stefanyka,</p>	<p>та Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника</p>
<p>z siedzibą przy ul. Szewczenki 57, m. Iwano-Frankiwnsk 76018, reprezentowanym przez Rektora Ihora Cependę, dalej zwanym Uniwersytetem</p>	<p>м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57, 76018, який представляє Ректор Ігор Цепенда, далі названий Університетом</p>
<p>Dalej łącznie zwanymi Stronami</p>	<p>далі спільно названі Сторонами</p>
<p>§1</p>	<p>§1</p>
<p>1. Przedmiotem Umowy jest współpraca Stron mająca na celu wsparcie oraz wyróżnienie wybitnie uzdolnionych studentów Uniwersytetu, o których mowa w dalszej części Umowy w rozwoju ich aktywności naukowej, a także w poszerzaniu zdobytej już wiedzy poprzez przyznanie studentom wybranym w drodze konkursu, stypendiów pieniężnych oraz umożliwieniu im udziału w charakterze wolontariuszy w organizowanych przez Fundację wydarzeniach międzynarodowych. Umowa obejmuje trzy kolejne lata akademickie 2024/2025, 2025/2026 та 2026/2027.</p>	<p>1. Предметом Угоди є співпраця сторін, яка має на меті підтримати та відзначити досягнення обдарованих студентів Університету, про яких буде мова в наступних частинах Угоди, у розвитку їх наукової активності, а також в розширенні здобутих знань за допомогою призначення, обрання за допомогою конкурсу студентам, грошових стипендій та забезпечення для них можливості участі у якості волонтерів у міжнародних заходах, котрі організовує Фонд. Угода охоплює три наступні навчальні роки: 2024/2025, 2025/2026 та 2026/2027.</p>
<p>§2</p>	<p>§2</p>
<p>1. Za zorganizowanie konkursu dla studentów o którym mowa w § 1 ust. 1 odpowiedzialny jest Uniwersytet, z zastrzeżeniem, iż konkurs przeznaczony będzie dla studentów, którzy spełniają poniżej wskazane warunki:</p>	<p>1. За організацію конкурсу для студентів, про який йде мова в § 1. п. 1 відповідальний Університет, із застереженням, що конкурс буде призначений для студентів, які відповідають наступним критеріям:</p>

<p>a) studiują na jednym z wydziałów albo instytutów w trybie stacjonarnym;</p> <p>b) znają język angielski co najmniej na poziomie B2 (znajomość języka polskiego może być dodatkowym atutem);</p> <p>c) uzyskali w czasie studiów średnią ocenę przebiegu studiów nie niższą niż 4,5;</p> <p>d) przygotowali list motywacyjny w języku ukraińskim, w którym uzasadnili dlaczego to właśnie oni powinni zostać wybrani.</p> <p>2. Spośród studentów o których mowa powyżej, Uniwersytet przekaże Fundacji do dnia 31 maja każdego kolejnego roku listę studentów wybranych spośród wszystkich otrzymanych zgłoszeń jako kandydatów do otrzymania stypendium w następnym roku akademickim.</p> <p>3. Do dnia 15 czerwca każdego kolejnego roku Komisja Eksperta powołana przez Fundację spośród otrzymanych zgłoszeń, wybierze zgłoszenia 15 (słownie: piętnastu) studentów, którzy otrzymają stypendia oraz możliwość udziału w charakterze wolontariuszy w wydarzeniach Fundacji.</p> <p>4. Stypendium pieniężne o którym mowa w § 1 ust. 1 oraz w § 2 ust. 3 wyniesie 1000 USD (słownie: tysiąc dolarów) i zostanie wypłacone w dwóch ratach: pierwsza część stanowiąca połowę kwoty o której mowa powyżej zostanie wypłacona na początku 1 semestru każdego kolejnego roku akademickiego nie później niż do 30 września każdego kolejnego roku obowiązywania umowy. Druga połowa kwoty stypendium zostanie wypłacona nie później niż do 30 czerwca.</p> <p>5. Do dnia 30 czerwca każdego kolejnego roku obowiązywania umowy, Komisja Eksperta w porozumieniu z Uniwersytetem, przyzna jednorazowo wypłacane stypendium pieniężne w wysokości 1000 (słownie: tysiąc) dolarów amerykańskich dwóm absolwentom, których prace magisterskie, zgodnie z oceną Komisji, okazały się najlepsze.</p> <p>6. Stypendia pieniężne zostaną wypłacone na konto studentów i absolwentów, o których mowa w §2 ust. 4 i 5 niniejszej umowy, w terminie nie później niż do 31 lipca każdego kolejnego roku.</p>	<p>a) навчаються на одному з факультетів або інститутів на денній формі навчання;</p> <p>б) володіють англійською мовою, принаймні на рівні B2 (знання польської мови буде додатковою перевагою);</p> <p>в) отримали середню оцінку за результатами останньої заліково-екзаменаційної сесії не нижчу ніж 4,5;</p> <p>г) підготували мотиваційний лист українською та англійською/польською мовами, у якому обґрунтували чому саме вони повинні бути обрані.</p> <p>2. З поміж студентів, про яких йде мова вище, Університет надасть Фонду до 31 травня кожного наступного року список зі студентів, обраних серед усіх заявлених кандидатів для отримання стипендій у наступному навчальному році.</p> <p>3. До 15 червня кожного наступного року Експертна Комісія, скликана Фондом обере 15 (словами: п'ятнадцять) студентів, що отримають стипендії, а також можливість участі в якості волонтерів у заходах Фонду.</p> <p>4. Грошова стипендія, про котру мова у § 1. 1 та § 1. 2 складе 1000 (словами: тисячу) американських доларів і буде виплачена двома частинами: перша частина, котра складається із половини квоти, про котру мова вище буде виплачена наприкінці 1 семестру кожного наступного навчального року не пізніше ніж до 30 вересня кожного року тривання угоди. Друга частина квоти стипендії буде виплачена не пізніше ніж до 30 червня кожного року тривання угоди.</p> <p>5. До дня 30 червня кожного наступного року тривання угоди, Експертна Комісія спільно з Університетом, визначить двох випускників, котрим одnorазово будуть виплачені стипендії у розмірі 1000 (словами: тисячу) американських доларів кожному магистерській роботі котрих, згідно оцінки Комісії, будуть визнані найкращими.</p> <p>6. Грошові стипендії будуть виплачені на рахунок студентів та випускників, про яких йде мова в пп 4 і 5, §2 даної угоди не пізніше ніж до 31 липня кожного наступного року.</p>
---	---

Положення про Стипендійну Програму «Стипендія імені Євгена Гливи»

Затверджено:
Правління ТОВФ «Майбутнє сиріт»
від 02 вересня 2019

Затверджено:
Голова ТОВФ «Майбутнє сиріт»
_____ Назаренко А.Г.

ПОЛОЖЕННЯ про Стипендійну Програму «Стипендія імені Євгена Гливи»

Тернопільський обласний благодійний фонд «Майбутнє сиріт» надає широкі можливості для саморозвитку осіб з числа дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського виховання та випускників закладів інтернатного типу.

«Стипендія імені Євгена Гливи» - це недержавна, соціально-благодійна програма (надалі Стипендійна Програма) Тернопільського обласного благодійного фонду «Майбутнє сиріт».

Метою Стипендійної Програми є покращити матеріальне становище студентів з числа дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування та осіб з їх числа віком від 18 до 35 років (включно), що дозволить підвищити їхні освітні та практичні навички, які сприятимуть адаптації їх до самостійного життя і формуватиме активних особистостей, усвідомлених громадян України, через надання їм благодійної фінансової допомоги.

Учасниками Програми є молоді люди віком від 18-35р., які проживають на території Тернопільської області та які по закінченні шкіл-інтернатів та інших закладів продовжують здобувати освіту в навчальних закладах та поза їх межами. Кандидат/Учасник – це молода людина, яка подала заявку на стипендійну Програму «Стипендія імені Євгена Гливи». Відібрані комісією, кандидати стають учасниками Стипендійної Програми і отримують від Фонду «Майбутнє сиріт» іменну стипендію імені Євгена Гливи у виді фінансової нецільової благодійної допомоги двічі на рік за умов виконання положення Стипендійної Програми та Меморандуму.

Стипендія та її розмір формується з дивідендів іменного благодійного Фонду імені Євгена Гливи, який розміщений на окремому банківському рахунку фонду «Майбутнє сиріт».

Координатор благодійної програми «Стипендія імені Євгена Гливи» призначається головою фонду «Майбутнє сиріт» і яка(який) веде супровід та моніторинг усіх кандидатів та учасників Стипендійної Програми.

Учасники Стипендійної Програми беруть участь в проектах, програмах та благодійних акціях Фонду «Майбутнє сиріт» для взаємопідтримки та розвитку в собі лідерських якостей.

1. В конкурсі на отримання «Стипендії імені Є.Гливи» беруть участь:

- Випускники з прийомних сімей, будинків сімейного типу, малих групових будинків, соціальних гуртожитків з Тернопільської області зі статусом дитини-сироти або осіб з їх числа.
- Випускники закладів інтернатного типу в тому числі особи з інвалідністю віком до 35 років.
- Студенти з числа дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування, які здобувають професійно-технічну освіту, вищу освіту, післядипломну освіту, самоосвіту в закладах Тернопільської області.

2. Умови отримання іменної стипендії:

- Наявність заповненої та надісланої анкети учасника (Додаток 1. «Анкета учасника конкурсу Стипендійної Програми «Стипендія імені Євгена Гливи») на конкурс в Стипендійній Програмі «Стипендія імені Євгена Гливи» у визначені терміни: щорічно до 1 лютого (включно) та до 01 серпня (включно) на ел.пошту фонду «Майбутнє сиріт».
- Достовірність інформації про академічні та громадські досягнення студента або випускника.
- Наявність пакету документів що вказані в п.3 даного Положення
- Написаний та надісланий мотиваційний лист з розширеним обґрунтуванням потреби у стипендії та про свої плани на майбутнє.
- Відсутність отримання інших іменних стипендій від інших Фондів, організацій, не враховуємо стипендію від держави.
- Пройти співбесіду у Фонді «Майбутнє сиріт».

3. Перелік документів, який подається у фонд «Майбутнє сиріт» в електронному варіанті на призначення «Стипендії імені Євгена Гливи»

- Заповнена анкета учасника на конкурс в Стипендійній Програмі «Стипендія імені Євгена Гливи» (Додаток 1.)
- Документ (копія), який посвідчує статус дитини-сироти або особи, яка позбавлена батьківського піклування.
- Копії табеля (для учнів 1-3 курсів ПТО) або залікової книжки з попереднього семестру (для студентів ПТО і ВНЗ, коледжів) з вищим середнім балом.
- Рекомендаційний лист від куратора групи або керівництва навчального закладу про залученість учня/студента до активної громадської діяльності поза навчальний період.
- Автобіографія (14 шрифт Times New Romans у форматі WORD *або* PDF) для Випускника.
- Копії паспорта громадянина України та ідентифікаційного коду (для відібраних учасників Програми)
- Реквізити банківського рахунку (тільки для відібраних учасників Програми)

5. Етапи Програми:

5.1. Підготовчий етап:

- проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії серед професійних ліцеїв, коледжів, вишів, студентів, молоді та громадськості про іменну стипендійну Програму «Стипендія імені Євгена Гливи»
- здійснення публікацій у соціальних мережах та ЗМІ про початок прийому заявок на конкурс.

5.2. Прийом та реєстрація документів

- усі документи кандидати подають самостійно на електронну скриньку Фонду «Майбутнє сиріт» до 15 січня та до 01 серпня щорічно.
- перелік необхідних документів та порядок подання для участі у конкурсі дивіться у п. 3 даного Положення.
- координатор стипендійної Програми реєструє та формує інформаційний файл на кожного кандидата
- координатор стипендійної Програми готує документ з інформацією про кандидата на розгляд стипендійної комісії при фонді «Майбутнє сиріт»

5.3. Розгляд заявок учасників конкурсу Стипендійної Програми:

- Усі заявки на Програму, розглядаються спеціально створеною конкурсною стипендійною комісією при Фонді «Майбутнє сиріт» (Додаток 2 «Положення про комісію та її склад Стипендійної Програми «Стипендія імені Євгена Гливи»)
- З метою дотримання вимог Закону України «Про захист персональних даних» Фонд «Майбутнє сиріт» має право на включення персональних даних, наданих конкурсантом під час подання документів на участь у Стипендійній Програмі, до бази персональних даних, на обробку таких персональних даних та, за необхідності, передачі третій стороні, викликану виконанням умов зазначеного закону.
- Розгляд заявок відбувається конкурсною комісією фонду «Майбутнє сиріт» протягом десяти днів з моменту отримання усіх заявок на конкурс:
 - для студентів - два рази на рік (з 1 лютого та з 1 серпня)
 - для молоді з числа сиріт віком від 23р. до 35р. - протягом 10 робочих днів з моменту реєстрації усіх документів кандидата у фонді «Майбутнє сиріт» згідно даного Положення.

5.4. Оголошення результатів конкурсу Стипендійної Програми:

- Про результати відбору на Стипендійну Програму, усіх учасників конкурсу буде повідомлено особисто координатором Програми по телефону та ел.поштою протягом 5-ти робочих днів з моменту прийняття Протоколу рішення засідання конкурсної комісії Стипендійної Програми.
- Результати відбору на участь в Стипендійній Програмі «Стипендія імені Євгена Гливи» висвітлюються в засобах масової інформації (ЗМІ)
- Учасник-переможець конкурсу Програми отримає Іменний сертифікат на отримання «Стипендії імені Євгена Гливи» протягом п'яти днів від моменту початку навчального семестру.

6. Призначення та розмір стипендії

6.1. «Стипендія імені Євгена Гливи» призначається конкурсною комісією фонду «Майбутнє сиріт» як нецільова благодійна допомога.

6.2. Учасник Програми приймає умови Меморандуму учасника Стипендійної Програми «Стипендія імені Євгена Гливи» (Додаток 3 «Меморандум учасника Стипендійної Програми «Стипендія імені Євгена Гливи» та підписує його власноручно.

6.3. Перевагою для призначення іменної стипендії є хороші показники кандидата в навчанні (але не є вирішальним у прийнятті рішення); наявні ідеї бізнес-проектів, участь в соціальних та суспільних проектах; участь в галузі наукових досліджень; в громадській, спортивній та культурно-мистецькій діяльності.

6.4. Розмір стипендії визначається стипендійною комісією фонду «Майбутнє сиріт» та становить не менше:

- 1500 (одна тисяча п'ятсот) грн. за один місяць для студентів;
- 30 % від загальної суми навчальних курсів для потребуючої молоді, випускників дитячих закладів інтернатного типу віком 18- 35 років.

6.5. Стипендія нараховується два рази в рік: лютий та серпень.

6.6. Стипендія/допомога на навчання не надається в поточному році, в якому випускник отримав вихідну державну допомогу/стипендію.

6.7. Фонд «Майбутнє сиріт» залишає за собою право відмінити виплату стипендії, у випадку, якщо стипендіат не виконує умов Меморандуму, який він/вона підписали з фондом «Майбутнє сиріт».

7. Розгляд звернень

7.1. Фонд «Майбутнє сиріт» не приймає та не розглядає скарги та апеляції щодо результатів конкурсу Стипендійної Програми «Стипендія імені Євгена Гливи».

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Благодійна організація «Благодійний фонд "Майбутнє для України" (надалі – "Фонд") є благодійною організацією, утвореною як благодійний фонд.

1.2. У своїй діяльності Фонд керується Конституцією України, Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації", Цивільним кодексом України, іншими законами та підзаконними нормативно-правовими актами України та цим Статутом.

1.3. Діяльність Фонду здійснюється на засадах публічності, відкритості, прозорості, законності, гуманності, добровільності, самоврядування, вільного вибору території діяльності та відсутності майнового інтересу його Учасників.

1.4. Фонд самостійно в цьому Статуті, своїх благодійних програмах, деклараціях тощо, в рішеннях своїх органів управління (в межах їх повноважень) визначає сфери, види, місце (територію), строки і бенефіціарів своєї благодійної діяльності. Така благодійна діяльність має відповідати цьому Статуту.

1.5. Фонд є юридичною особою відповідно до законодавства України. Фонд може мати право власності та інші речові права на кошти, цінні папери, земельні ділянки, інше нерухоме майно, нематеріальні активи, а також інші права відповідно до законодавства України, самостійний баланс, рахунки в банківських установах (у національній та іноземній валюті) та може мати печатку. Зазначене майно становить активи Фонду.

1.6. Повне найменування Фонду:

1.6.1. українською мовою: Благодійна організація "Благодійний фонд «Майбутнє для України»;

1.6.2. англійською мовою: Charity Organization "Future for Ukraine Charity Foundation".

1.7. Скорочене найменування Фонду:

1.7.1. українською мовою: БО "БФ "Майбутнє для України";

1.7.2. англійською мовою: CO "CF Future for Ukraine".

1.8. Фонд не має на меті отримання прибутку та його розподіл серед засновників, Учасників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників Фонду.

1.9. Фонд в межах цілей, сфери, мети та завдань, передбачених цим Статутом та інших внутрішніх документів Фонду та рішень органів управління Фонду, які відповідають цьому Статуту, має право створювати відокремлені підрозділи, бути засновником та учасником інших благодійних організацій, а також підприємств, спілок, асоціацій, інших об'єднань, здійснювати спільну благодійну діяльність, а також мати інші права згідно із законодавством України.

1.10. Діяльність Фонду поширюється на всю територію України. Фонд також має право здійснювати свою діяльність на території інших держав.

1.11. Фонд створюється на невизначений строк.

1.12. Положення законодавства України щодо товариств не застосовуються до Фонду, утвореного в організаційно-правовій формі благодійної організації.

2. ЦІЛІ, СФЕРИ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ

2.1. Цілями створення та діяльності Фонду є допомога українському народу та Україні під час війни із Російською Федерацією чи іншими агресорами, сприяння відновленню прав та свобод та реабілітації громадян України та членів їх сімей, що постраждали від війни та території України, реалізація дій спрямованих на подальшу відбудову України та вчинення інших дій, спрямованих на створення щасливого та безпечного майбутнього для України та її громадян, розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах, а також здійснення іншої пов'язаної благодійної діяльності.

2.2. Сферами благодійної діяльності Фонду для досягнення визначених цим Статутом цілей його створення та діяльності є:

2.2.1. захист прав людини і громадянина та основоположних свобод;

2.2.2. охорона здоров'я та надання допомоги фізичним та юридичним особам;

2.2.3. запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також

біженцям, особам, потребують тимчасового захисту, тимчасово переміщеним особам та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;

- 2.2.4. опіка і піклування, законне представництво та правова допомога;
- 2.2.5. соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності;
- 2.2.6. культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;
- 2.2.7. освіта;
- 2.2.8. екологія, охорона довкілля та захист тварин;
- 2.2.9. розвиток територіальних громад;
- 2.2.10. розвиток міжнародної співпраці України;
- 2.2.11. стимулювання економічного росту і розвитку економіки України та її окремих регіонів та підвищення конкурентоспроможності України;
- 2.2.12. сприяння здійсненню державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;
- 2.2.13. сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану.

2.3. Основною метою створення та діяльності Фонду є здійснення благодійної діяльності в сферах, визначених цим Статутом.

2.4. Фонд для здійснення своєї мети, цілей та завдань може індивідуально чи спільно здійснювати благодійну діяльність на підставі добровільного вибору одного або кількох таких її видів:

- 2.4.1. безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав;
- 2.4.2. безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права;
- 2.4.3. безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав;
- 2.4.4. безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів;
- 2.4.5. благодійна спільна діяльність та виконання інших контрактів (договорів) про благодійну діяльність;
- 2.4.6. публічний збір благодійних пожертв, благодійних грантів тощо (надалі – благодійна пожертва);
- 2.4.7. управління благодійними ендаментами;
- 2.4.8. виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності;
- 2.4.9. проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом;
- 2.4.10. інші можливі додаткові види благодійної діяльності.

2.5. Фонд може відшкодовувати витрати інших бенефіціарів, пов'язаних з передачею майна і майнових прав, зазначених в п. 4 цього Статуту, що також вважається благодійною діяльністю.

2.6. Бенефіціарами благодійної допомоги Фонду можуть бути фізичні особи, неприбуткові організації, держава та територіальні громади а також будь-які інші юридичні особи, що одержують допомогу для досягнення мети та цілей, визначених цим Статутом, тощо.

2.7. Фонд не має права надавати благодійну допомогу політичним партіям або від імені політичних партій, а також брати участь у виборчій агітації.

2.8. Фонд має право здійснювати благодійні програми, спільну благодійну діяльність та інші види благодійної діяльності спільно з нерезидентами з урахуванням особливостей, визначених законами або міжнародними договорами України.

2.9. Фонд має право здійснювати господарську діяльність без мети одержання прибутку, що сприяє досягненню статутних цілей Фонду.

3. ПРАВОВИЙ СТАТУС ФОНДУ

3.1. Фонд набуває статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації.

програми/заходи щодо опанування нових навичок та знань для інтеграції та адаптації в нових умовах, як на території України, так і за її межами;

3.3.19. надавати фінансову, психологічну, матеріальну та іншу допомогу особам, що постраждали від війни з Російською Федерацією чи іншими агресорами, з метою реабілітації та подальшої інтеграції в суспільство;

3.3.20. надавати фінансову, психологічну, матеріальну та іншу допомогу особам, що її потребують внаслідок незахищеного соціального статусу та або важких умов, в яких особа опинилася;

3.3.21. надавати допомогу у будь-якій формі установам, організаціям, підприємствам, закладам науки, освіти та культури, спортсменам, артистам для створення (організації) на території України та за її межами центрів для перебування дітей, що були вимушені покинути територію постійного проживання у зв'язку із війною;

3.3.22. надавати допомогу дитячим будинкам, будинкам для інвалідів, школам-інтернатам, будинкам дитини, що опікуються хворими дітьми, дитячим будинкам сімейного типу, школам соціальної реабілітації, притулком для неповнолітніх та дітям, позбавленим батьківського піклування тощо;

3.3.23. надавати допомогу у будь-якій формі внутрішньо переміщеним особам;

3.3.24. надавати допомогу у будь-якій формі сім'ям, що виховують дітей з розладами аутистичного спектру;

3.3.25. сприяти доступу дітям-сиротам, дітям з малозабезпечених сімей, дітям, які втратили доступ до освітніх та медичних сервісів у зв'язку з війною, шляхом надання допомоги, спрямованої на психологічну реабілітацію, розвиток таких дітей та організації надання доступу до освітніх та медичних послуг, культурних цінностей та художньої творчості;

3.3.26. сприяти доступу дітям-сиротам, дітям з малозабезпечених сімей, дітям, що позбавлені дитячого піклування до культурних цінностей та художньої творчості;

3.3.27. надавати допомогу закладам освіти будь-яких форм власності, в тому числі, але не обмежуючись закладам, які займаються навчанням та соціалізацією дітей з особливими освітніми потребами;

3.3.28. організувати або надавати допомогу для організації дитячого дозвілля (в тому числі літніх таборів тощо);

3.3.29. організувати та брати участь у наукових, освітніх, інформаційних заходах, спрямованих на інформування широкого кола осіб, як в Україні так і у світі щодо теперішнього та майбутнього України;

3.3.30. здійснювати просвітницьку, наукову та культурну діяльність, в тому числі: проводити конференції, семінари, зустрічі, виставки, тренінги, концерти, інші масові заходи, в тому числі, у сфері медичної допомоги, науки, освіти та виховання, тощо;

3.3.31. здійснювати просвітницьку, наукову та культурну діяльність, в тому числі: проводити конференції, семінари, зустрічі, виставки, тренінги, концерти, інші масові заходи з метою формування широкої обізнаності усієї світової спільноти про Україну, її громадян, про війну та її наслідки та пропагування сучасної української культури, музики, освіти та духовності, як в Україні, так і за її межами;

3.3.32. створювати та/або підтримувати створення освітніх та/або інформаційних освітніх програм щодо мистецтва та культури, спрямованих на популяризацію українського мистецтва та культури у світі;

3.3.33. створювати або сприяти створенню організації та/або центру, що об'єднує українських та іноземних молодих людей;

3.3.34. створювати або сприяти створенню освітніх та інших закладів в Україні та за її межами для забезпечення права на освіту та безпечне середовище, громадян України, що, зокрема, постійно або тимчасово знаходяться за її межами та з метою популяризації української культури та української мови;

3.3.35. організувати та проводити освітні програми для волонтерів у сфері надання первинної медико-санітарної допомоги;

3.3.36. сприяти відбудові пошкодженої інфраструктури в тому числі але не обмежуючись житлової, шляхом надання допомоги на проведення ремонтних робіт, реконструкцій тощо та/або будівництва нової інфраструктури;

продовження дод. Д

11.5. Загальні збори Учасників або суд (у випадку припинення діяльності за рішенням суду) призначає комісію з припинення Фонду (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлює порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог. Виконання функцій комісії з припинення Фонду (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора може бути покладено на орган управління Фонду.

11.6. До комісії з припинення Фонду (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами Фонду. Голова комісії, її члени або ліквідатор Фонду представляють його у відносинах з третіми особами та виступають у суді від імені Фонду.

11.7. З моменту створення ліквідаційної комісії (призначення ліквідатора) до неї (нього) переходять повноваження по управлінню Фондом. Ліквідаційна комісія (ліквідатор) створює ліквідаційний баланс і представляє його Загальним зборам на затвердження.

11.8. В разі припинення Фонду його активи передаються одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, або зараховуються до Державного бюджету України.

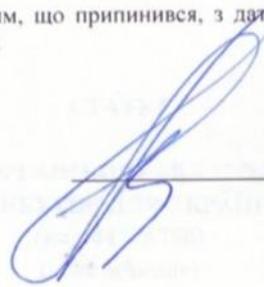
11.9. При реорганізації Фонду його права та обов'язки переходять до правонаступників. правонаступниками Фонду може бути одна чи кілька неприбуткових організацій.

11.10. У разі виділу Фонду, порядок прийняття рішення щодо виділу і проведення виділу є аналогічним порядку проведення реорганізації згідно з цим Статутом у відповідності до законодавства України.

11.11. Фонд вважається таким, що припинився, з дати внесення до єдиного державного реєстру запису про його припинення.

ПІДПИСИ:

Єдиний Учасник Фонду
Ковальова Ганна Сергіївна

Ковальова Г.С.

**Статут Благодійної організації «Благодійний фонд допомоги
невиліковно хворим Мати Тереза»**

**Благодійна організація
"Благодійний Фонд допомоги невиліковно
хворим «Мати Тереза»"**

Коротка інформація

про організацію:

БО "Благодійний фонд допомоги невиліковно хворим «Мати Тереза»" створений установчими зборами колективу небайдужих людей (11 осіб, протокол зборів від 28.08.2000 року), Свідоцтво про реєстрацію від 05.09.2000 року № 66 видане Івано-Франківським обласним управлінням юстиції. На даний час зареєстровано 20 членів благодійного фонду.

Відповідно до Статуту головна мета і основні напрямки діяльності є:

- сприяння розвитку мережі мобільної паліативної допомоги в Івано-Франківській області;
- організація різноманітної допомоги для існуючого в ОКЛ відділення мобільної паліативної допомоги (методичної, наукової, матеріальної, фінансової, трудовими ресурсами, тощо);
- організація медичної, психологічної, соціальної допомоги хворим в термінальних стадіях онкологічних та інших захворювань;
- організація навчальних програм персоналу і волонтерів по опіці і догляду за тяжкохворими.

Досвід благодійної роботи фонду «Мати Тереза»:

Загалом за всі роки існування ми допомагали:

- лікарні-хоспісу у придбанні продуктів харчування, ліків, предметів догляду і гігієни, пральних і миючих засобів, обладнання;
- хворим, які не могли бути госпіталізовані і перебували вдома, в консультаціях спеціалістів, придбанні ліків і предметів догляду;
- спеціалістам, персоналу і волонтерам у їх навчанні по організації хоспісної служби і по догляду за тяжкохворими, в навчальних центрах України та за рубежем;
- в організації конференцій та семінарів для лікарів і медичних сестер різних спеціальностей;
- у поширенні інформації серед медичної громадськості та населення області;
- у поширенні паліативної допомоги в цілому і приверненні уваги суспільства до здійснення права кожної невиліковно хворої людини на гідне

- у приверненні уваги представників влади і якнайширшого кола громадськості до загальносвітових процесів розвитку паліативної допомоги;
- у розвитку інституції волонтерства та капеланства;
- у розробці програм, адвокації і сприянні розвитку мережі закладів хоспісної служби в Івано-Франківській області («Виїзна консультативна служба «Хоспіс вдома», «Перший дитячий хоспіс», паліативні відділення у районах Прикарпаття);
- у інтеграції навчальних програм з паліативно-хоспісної допомоги в програми місцевих Медичного університету та двох медичних коледжів;
- створили навчально-методичний центр на базі Обласного центру паліативної допомоги (Хоспісу), і подальша його діяльність (за фінансової підтримки МФ «Відродження»).
- сприяли створенню центру мобільної паліативної допомоги при Обласній клінічній лікарні.

Відповідно до свого Статуту БФ здійснює такі основні напрямки діяльності:

- надає безкоштовну консультативну допомогу, спеціальний догляд та спеціалізовану лікувальну допомогу на дому пацієнтам відповідно до профілю "паліативна допомога";
- забезпечує, в разі потреби, правове консультування пацієнтів та їх родичів;
- здійснює навчання родичів хворих навичкам догляду за тяжкохворими та хворими у термінальній стадії;
- надає психологічну підтримку пацієнтам та їх родичам у період втрати близької людини;
- організовує для пацієнтів консультації з провідними спеціалістами медичних установ;
- надає організаційно-методичну допомогу закладам охорони здоров'я нашої області з питань паліативної допомоги і спеціального догляду;
- консультиє пацієнтів з вираженим больовим синдромом;
- здійснює навчання волонтерів з питань догляду за важкими хворими;
- є навчальною базою з питань паліативного лікування та спеціального догляду інкурабельних хворих для Івано-Франківського медичного коледжу та медичного університету;
- організовує навчання та обмін досвідом для працівників центру мобільної паліативної допомоги ОКЛ;
- проводить науково-практичну діяльність;
- бере участь у всіх заходах, що стосуються розвитку та надання паліативної допомоги, в межах України та за

Статут Благодійного фонду «Мрію жити»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Загальними зборами учасників
БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
"БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД "МРІЮ ЖИТИ"
Рішення № 28/11 від "28" листопада 2023 року

СТАТУТ
БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
"БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
"МРІЮ ЖИТИ"
(нова редакція)
КОД ЄДРПОУ 39333086

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ "БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД "МРІЮ ЖИТИ" (далі за текстом – «Фонд») є благодійною організацією, створеною фізичними особами.
- 1.2. Повна назва Фонду: БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ "БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД "МРІЮ ЖИТИ".
повне найменування англійською мовою - Charity foundation "Dream to Live"
- 1.3. Скорочена назва Фонду: БО "БФ "МРІЮ ЖИТИ".
скорочене найменування англійською мовою - CF "Dream to Live"
- 1.4. Місцезнаходження Фонду: 04080, місто Київ, Подільський район, вулиця Троїцько-Кирилівська, 8-А, офіс 5.
- 1.5. Фонд є благодійною недержавною, неприбутковою організацією.
- 1.6. Фонд утворений та зареєстрований в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації.
- 1.7. Фонд є юридичною особою з моменту його державної реєстрації в установленому чинним законодавством порядку, має самостійний баланс, від власного імені набуває особисті майнові та немайнові права, несе обов'язки, виступає у якості позивача та відповідача в судових органах.
- 1.8. Фонд здійснює свою благодійну діяльність на засадах законності, гуманності, спільності інтересів та рівності прав учасників, гласності, добровільності та самоврядування.
- 1.9. За своїми зобов'язаннями Фонд відповідає усім належним йому майном, на яке за чинним законодавством може бути звернено стягнення.
- 1.10. Держава та її органи не відповідають по зобов'язанням Фонду, як і Фонд не відповідає по зобов'язанням держави та її органів.
- 1.11. Фонд може у встановленому порядку відкривати передбачені чинним законодавством рахунки в банківських установах України та за її межами. Фонд має круглу печатку зі своїм найменуванням, кутовий та інші штампи, фірмові бланки, власну символіку, зразки яких затверджуються Загальними Зборами. Символіка реєструється у відповідності до чинного законодавства України.

2. УЧАСНИКИ ФОНДУ

- 2.1. Учасниками Фонду є:
- 2.1.1. Громадянка України **Поповська Ірина Володимирівна**, 09 березня 1985 року народження, паспорт АН 439205, виданий 22 листопада 2005 року Держжиписським РВ Криворізького МУ УМВС України в Дніпропетровській області, реєстраційний номер картки платника податків 3111419606, яка зареєстрована за адресою: м. Київ, вул. Драгоманова, 14, кв. 118

3. ЦІЛІ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 3.1. Головною метою діяльності Фонду є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства, що направлена на розвиток громадянського суспільства в Україні, допомога соціально незахищеним верствам населення. Підтримка Збройних Сил України та інші складові сектору безпеки та оборони держави
- 3.2. Предметом діяльності є здійснення благодійної діяльності та надання благодійної допомоги.

продовження дод. Е

Київ, Україна, двадцять восьмого листопада дві тисячі двадцять третього року.

Я, Мужейдова Т. О., приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу засвідчую справжність підпису **Шкалаберди Віталія Миколайовича**, який діє на підставі довіреності, виданої від імені Поповської Ірини Володимирівни, який зроблено у моїй присутності.

Особу **Шкалаберди Віталія Миколайовича**, який підписав документ, встановлено, його дієздатність та повноваження перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за №

Приватний нотаріус

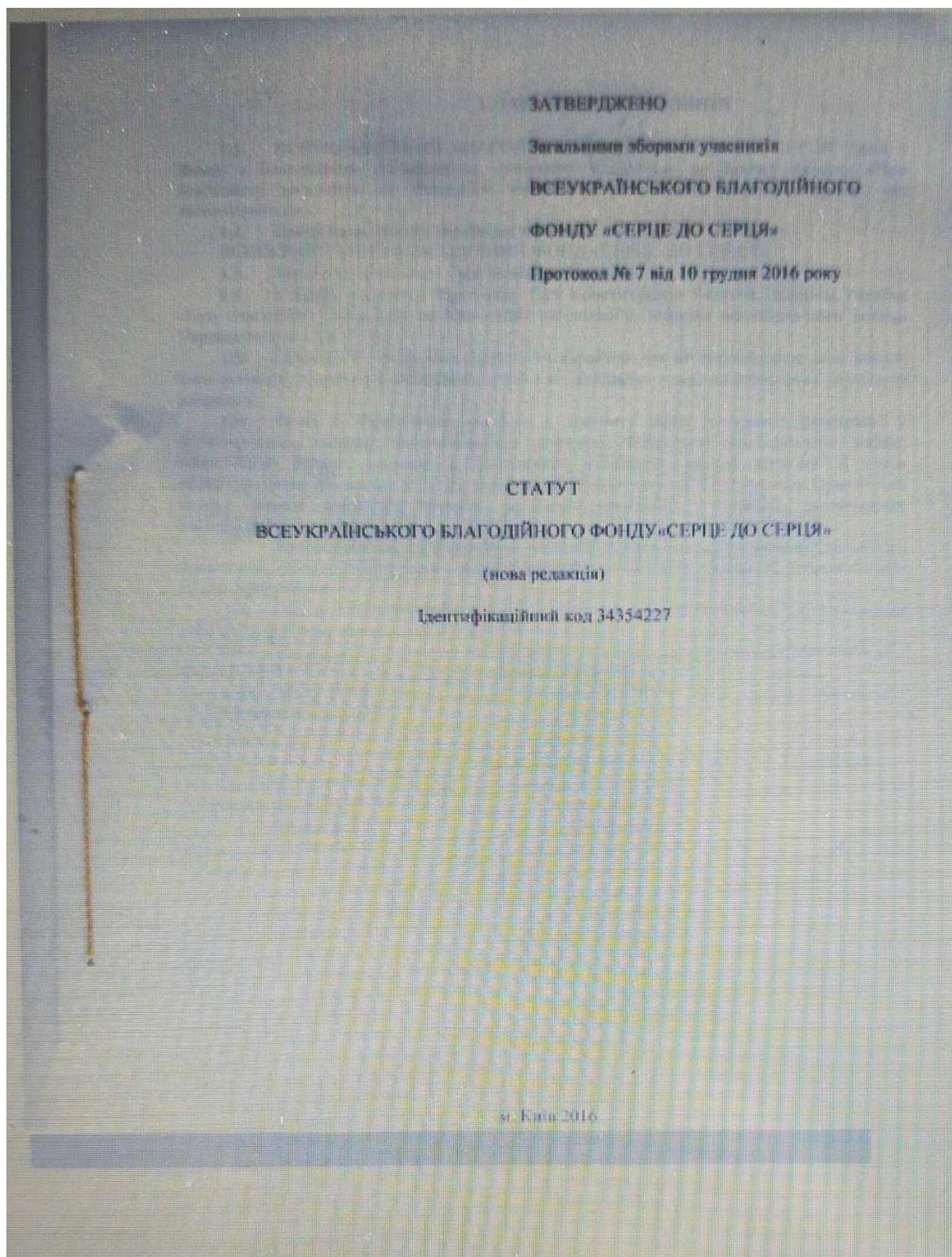

Т.О. Мужейдова

Додаток Е.1

Статут Всеукраїнського благодійного фонду «Серце до серця»

1.1. **ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД "СЕРЦЕ ДО СЕРЦЯ"** (далі – Фонд) є благодійною організацією, створеною відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» та інших законів України, що застосовуються.

1.2. Назва Фонду укріплена мовою:

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «СЕРЦЕ ДО СЕРЦЯ».

1.3. Територія діяльності – вся територія України.

1.4. У своїй діяльності Фонд керується Конституцією України, Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», іншими законодавчими актами України та цим Статутом.

1.5. Діяльність Фонду має суспільний характер, що не перешкоджає можливості його взаємодії з органами державної влади і не побиляє права на отримання державної допомоги.

1.6. Фонд є юридичною особою з моменту його державної реєстрації у встановленому чинним законодавством порядку. Фонд має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в банківських установах, круглу печатку зі своїм найменуванням, символіку та іншу атрибутику, зразки яких затверджуються Правлінням Фонду. Власна символіка підлягає державній реєстрації у порядку, визначеному законодавством.

1.7. Благодійництво та благодійна діяльність здійснюються на засадах законності, гуманності, спільності інтересів і рівності прав його учасників, гласності, добровільності та самоорядкування.

1.8. Згідно з чинним законодавством Фонд відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке може бути звернуто стягнення.

1.9. Держава, її органи не відповідають за зобов'язаннями Фонду, так само як і Фонд не відповідає за зобов'язаннями держави, її органів та установ.

1.10. Місце знаходження Фонду: Україна, 01034, м. Київ, вулиця Рейтарська, будинок 9, квартира 1.

2. МЕТА, ПРЕДМЕТ ТА ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ

2.1. Головною метою діяльності Фонду є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства та окремих категорій осіб.

2.2. З метою здійснення своєї основної діяльності, визначеної у п. 2.1 цього Статуту вище, Фонд має право залучати до такої діяльності волонтерів (фізичних осіб, які здійснюють свою діяльність на добровільній та безоплатній основі, а також відповідають вимогам визначеним законодавством) та проводити для них виходи, орієнтовані на підготовчу роботу та заохочення до участі у наступних благодійних акціях Фонду з метою відзнаки високих результатів та значних трудових внесків до цих акцій, які відбулися. Такі заходи включають, але не обмежуються, музичними фестивалями, організаційними заходами волонтерів до таборів відпочинку та туристичних баз, навчальними семінарами, тренінгами, виховними програмами, тощо, як на території України, так і за її межами (далі – **Підготовчі заходи**).

2.3. Предметом діяльності Фонду є:

2.3.1. Придбання і передача у встановленому чинним законодавством порядку в безоплатне користування лікувальним закладам та/або безпосередньо лікувачам благодійної допомоги в медичного обладнання та медичних інструментів.

2.3.2. Придбання у встановленому чинним законодавством порядку в безоплатно передачу лікувальним закладам та/або безпосередньо лікувачам благодійної допомоги витратних медичних матеріалів та медикаментів, призначених для рятування і підтримання життя.

2.3.3. Встановлення зв'язків з подібними благодійними та громадськими організаціями, у тому числі іноземними та міжнародними;

2.3.4. Участь в організації та проведенні благодійних конференцій, фестивалів, навчальних семінарів, зустрічей та будь-яких Підготовчих заходів з метою обміну інформацією та досвідом з іншими благодійними організаціями, підтримки повформованості щодо основної діяльності Фонду серед суспільства та виховання молоді у дусі найкращих волонтерських, національно-патріотичних та інших соціально спрямованих традицій.

2.4. Завданнями Фонду є забезпечення у встановленому чинним законодавством порядку медичним обладнанням дитячих лікувальних закладів, відповідно до затвердженої програми, та вивчення залученої молоді у дусі найкращих волонтерських, національно-патріотичних та інших соціально спрямованих традицій.

2.5. Благодійна допомога може надаватися набувачам у вигляді:

- одиризованої фінансової, матеріальної та іншої допомоги;
- систематичної фінансової, матеріальної та іншої допомоги;
- фінансування конкретних цільових програм;
- допомоги на основі договорів (контрактів) про благодійну діяльність;
- дарування або дозволу на безоплатне (пільгове) використання об'єктів класності;
- дозволу на використання своєї назви, емблематичних символів;
- подання безпосередньо допомоги особистою працею послугами чи передачі результатів особистої творчої діяльності;
- прийняття на себе витрат по безоплатному, окремому або частковому утриманню об'єктів благодійництва.

3. ПРАВА ФОНДУ

3.1. Для досягнення своїх меть Фонд має право в установленому порядку:

3.1.1. Виступати учасником діяльно-правових відносин, набувати майнової і немайнової права;

3.1.2. Відкривати рахунки у національній та іноземній валюті в установах банків;

3.1.3. Самостійно вирішувати питання щодо надання благодійної допомоги її набувачам;

3.1.4. Використовувати цільові пожертвування та благодійні гранти, що наданосям благодійниками як на території України, так і за її межами, на реалізацію благодійних програм у відповідності до умов такого пожертвування та/або гранту;

3.1.5. Засновувати відповідно до законодавства України представництва, відділення, філії та інші відокремлені підрозділи;

3.1.6. Обмінюватися інформацією та спеціалістами з відповідними організаціями України та зарубіжних країн;

3.1.7. Організувати публічний збір благодійних пожертвувань та апелів від фізичних та юридичних осіб, іноземних держав та міжнародних організацій або доручати здійснення такого публічного збору третім особам;

3.1.8. Самостійно визначати форми, об'єкти, суб'єкти та обсяги благодійної допомоги в межах предмету діяльності Фонду;

3.1.9. Організувати та проводити благодійні аукціони;

3.1.10. Організувати та проводити Підготовчі заходи;

3.1.11. Отримувати гуманітарну допомогу у встановленому законодавством порядку;

продовження дод. Е.1

4. БЛАГОДІЙНІ ПРОГРАМИ ФОНДУ

4.1. За певною умовою діяльності, Фонд затверджує благодійні програми, які складають комплекс заходів, спрямованих на вирішення завдань, що відповідають статутній меті та завданням Фонду.

5. СТАТУС ФОНДУ

5.1. Фонд є воєвоукраїнським благодійним організацією.

6. СТРУКТУРА ТА ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ФОНДУ

6.1. Структуру Фонду складають відділення, філії та представництва Фонду, які можуть утворюватися на території України та за її межами на підставі цього Статуту та відповідних положень, затверджених Правлінням Фонду.

6.2. Органом управління Фонду є:

6.2.1. Загальні Збори Учасників Фонду;

6.2.2. Наглядова Рада Фонду;

6.2.3. Правління Фонду.

6.3. Органом, що виконує представницькі функції є Голова Правління, якого обирають Загальні Збори Учасників Фонду.

6.4. Фонд може створювати інші органи, які будуть необхідні для його діяльності.

7. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФОНДУ

7.1. Вищим органом управління Фонду є Загальні Збори Учасників Фонду (далі - Збори).

7.2. Чергові Збори скликаються Правлінням Фонду і проводяться не менше одного разу на рік.

7.3. За ініціативою Правління Фонду можуть скликатися позачергові Збори.

7.4. У разі необхідності позачергові Збори можуть скликатися на вимогу Наглядової Ради Фонду або на вимогу будь-кого із засновників Фонду.

7.5. Правління Фонду повідомляє засновників та учасників Фонду письмово про дату і час проведення чергових та позачергових Зборів не пізніше ніж за 15 календарних днів до їх проведення.

7.6. До компетенції Зборів належить:

7.6.1. Визначення основних напрямків діяльності Фонду;

7.6.2. Затвердження Статуту Фонду, внесення до нього змін і доповнень;

7.6.3. Обрання Правління, в тому числі – Голови Правління та Заступника Голови Правління;

7.6.4. Обрання Наглядової Ради Фонду, в тому числі – Голови Наглядової Ради Фонду;

7.6.5. Заступництво та затвердження звітів Правління та Наглядової Ради Фонду про їх діяльність;

7.6.6. Прийняття рішень про реорганізацію та ліквідацію Фонду, призначення ліквідаційної комісії;

7.6.7. Визначення напрямків благодійних програм та затвердження благодійних програм;

7.6.8. Призначення інших посадових осіб Фонду, затвердження рішень Зборів;

7.7. Рішення Зборів оформляються з використанням спеціального Звіту.

7.8. Збори є правомочними за умови присутності не менше 60 % учасників Фонду або їх представників. У разі відсутності зворучу, Правління Фонду протягом календарного тижня в. значенню дату Зборів.

7.9. Збори обирають з числа присутніх Голову Зборів, який веде Збори, і секретаря Зборів, який забезпечує ведення протоколу Зборів.

7.10. Рішення на Зборах приймається простою більшістю голосів присутніх на Зборах і оформлюється протоколом, який підписує Голова Зборів та секретар Зборів.

7.11. При голосуванні на Зборах кожен учасник Фонду (його представник) має один голос. У випадку рівності голосів, прийняти вважається рішення, за яке проголосував Голова Зборів Фонду.

8. ПРАВЛІННЯ ФОНДУ

8.1. Адміністративно-виконавчим органом Фонду є його Правління на чолі з Головою Правління Фонду.

8.2. Правління Фонду обирається Зборами терміном на один рік у кількості, що визначається цими Зборами.

8.3. Правління Фонду:

8.3.1. Скликає Збори Фонду;

8.3.2. Готує штатний розклад та умови праці працівників Фонду та подає їх на затвердження Зборам або Голові Правління Фонду;

8.3.3. Забезпечує виконання рішень Зборів;

8.3.4. Здійснює загальне керівництво діяльністю Фонду;

8.3.5. Готує благодійні програми та пропозиції щодо їх реалізації;

8.3.6. Підготує кошторис Фонду та звіти про їх виконання та вносить на затвердження Зборами;

8.3.7. Затверджує тиражі печаток, штампів, бланків, символів Фонду;

8.3.8. Приймає рішення про напрямки форми та обсяги благодійної допомоги на підставі затверджених у встановленому порядку проектів та програм;

8.3.9. Приймає рішення про створення представництв, відділень та філій, затверджує їх Положення;

8.3.10. Може вносити Зборам пропозицію щодо припинення діяльності Фонду;

8.3.11. Вирішує інші питання, які не відносяться до компетенції Зборів.

8.4. Основною організаційною роботою Правління Фонду є засідання. Засідання Правління Фонду є правомочним за умови присутності на ньому більшості його членів, в тому числі – Голови Правління Фонду. Засідання правління проводиться в міру необхідності, але не рідше одного разу на місяць. У разі необхідності Правління Фонду може делегувати частину своїх повноважень Голові Правління Фонду. Про проведення засідання, члени Правління Фонду повідомляються персонально.

8.5. Очолює і організовує діяльність Правління Фонду Голова Правління Фонду, який обирається Зборами терміном на один рік. Голова та члени Правління Фонду можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням Надзвичайної Ради Фонду, якщо та це проголосує більше 50% всіх членів Надзвичайної Ради Фонду з позитивним затвердженням Зборів.

8.6. Голова Правління Фонду:

8.6.1. Скликає та веде засідання Правління Фонду, визначає порядок проведення засідань. Підписує, разом з одним із членів Правління Фонду його рішення, що оформлюється у вигляді протоколу засідання;

8.6.2. Координує роботу членів Правління Фонду, визначає порядок їх роботи;

8.6.3. Діє в межах своєї компетенції, від імені Фонду без довіреності, представляє його інтереси у відносинах з державними органами та громадськими організаціями, будь-

7.8. Збори є правомочними за умови присутності не менше 60 % учасників Фонду або їх представників. У разі відсутності кворуму, Правління Фонду протягом календарного тижня вказує нову дату Зборів.

7.9. Збори обирають з числа присутніх Голову Зборів, який веде Збори, і секретаря Зборів, який забезпечує ведення протоколу Зборів.

7.10. Рішення на Зборах приймається простою більшістю голосів присутніх на Зборах і оформлюється протоколом, який підписує Голова Зборів та секретар Зборів.

7.11. При голосуванні на Зборах кожен учасник Фонду (його представник) має один голос. У випадку рівності голосів, прийнятими вважаються рішення, за яке проголосував Голова Зборів Фонду.

8. ПРАВЛІННЯ ФОНДУ

8.1. Адміністративно-виконавчим органом Фонду є його Правління на чолі з Головою Правління Фонду.

8.2. Правління Фонду обирається Зборами терміном на один рік у кількості, що визначається цими Зборами.

8.3. Правління Фонду:

8.3.1. Схвалює Збори Фонду;

8.3.2. Готує штатний розклад та умови праці працівників Фонду та подає їх на затвердження Зборам або Голові Правління Фонду;

8.3.3. Забезпечує виконання рішень Зборів;

8.3.4. Здійснює загальне керівництво діяльністю Фонду;

8.3.5. Готує благодійні програми та пропозиції щодо їх реалізації;

8.3.6. Підготувавши комітерис Фонду та звіти про їх виконання та вносить на затвердження зборами;

8.3.7. Затверджує зразки печаток, штампів, бланків, символів Фонду;

8.3.8. Приймає рішення про напрям, форми та обсяги благодійної допомоги на підставі затверджених у встановленому порядку проектів та програм;

8.3.9. Приймає рішення про створення представництва, відділень та філій, затверджує їх Положення;

8.3.10. Може вносити Зборам пропозицію щодо припинення діяльності Фонду;

8.3.11. Вирішує інші питання, які не відносяться до компетенції Зборів.

8.4. Основною організаційною роботою Правління Фонду є засідання. Засідання Правління Фонду є правомочними за умови присутності на ньому більшості його членів, в тому числі – Голови Правління Фонду. Засідання правління проводиться в міру необхідності, але не рідше одного разу на місяць. У разі необхідності Правління Фонду може делегувати частину своїх повноважень Голові Правління Фонду. Про проведення засідання, члени Правління Фонду повідомляються персонально.

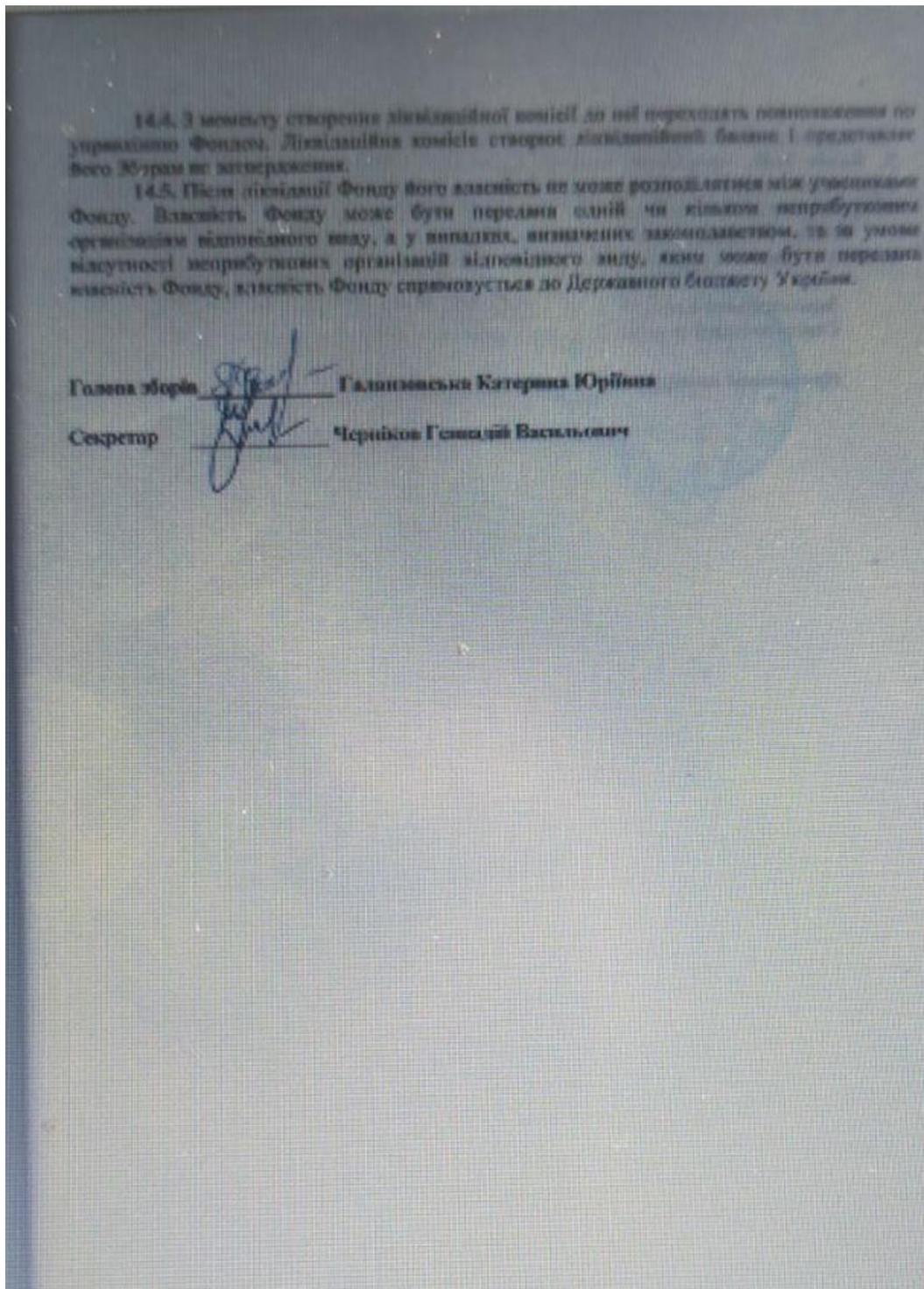
8.5. Очолює і організовує діяльність Правління Фонду Голова Правління Фонду, який обирається Зборами терміном на один рік. Голова та члени Правління Фонду можуть бути достроково відкликані з посади на рішенням Наглядової Ради Фонду, якщо та це проголосує більше 50% всіх членів Наглядової Ради Фонду з позитивним затвердженням Зборів.

8.6. Голова Правління Фонду:

8.6.1. Схвалює та веде засідання Правління Фонду, визначає порядок проведення засідань. Підписує разом з одним із членів Правління Фонду його рішення, які оформлюються у вигляді протоколів засідань;

8.6.2. Координує роботу членів Правління Фонду, визначає порядок їх роботи;

8.6.3. Діє в межах своєї компетенції, від імені Фонду без довіреності, представляє його інтереси у відносинах з державними органами та громадськими організаціями, буди-

Джерела: [87;88]

Вступ

Робота мережі Карітасу України мотивована, орієнтована та визначена Святим Письмом, вченням і традиціями Католицької Церкви та особистими зустрічами з нужденними. «Карітас – це милосердя та жертвна любов Церкви до своєї пастви»¹, що є найкращим способом допомоги бідним, знедоленим та ізольованим верствам населення. Мета «Карітасу» – забезпечити цілісний розвиток людини та полегшити страждання, спричинені катастрофами, конфліктами та несправедливістю.

Організації мережі Карітасу України повинні задовольняти мінімальні стандарти управління, організаційної інфраструктури, фінансової життєздатності та підзвітності, та дотримуватися етичних норм та правил поведінки. Ці організації залишаються автономними за своїм юридичним, фінансовим та договірним статусом.

Викладені нижче Етичні норми та правила засновані і узагальнюються в єдиному нормативному твердженні, що відображає вищезазначені цінності та принципи, що складають всебічну основу етичних норм та правил, яких, як очікується, дотримуються всі члени та персонал². У своїй діяльності співробітники мережі Карітасу України прагнуть втілити перелічені цінності та принципи і таким чином виступають активними свідками співчуття Христа, працюючи по всьому світі.

Мінімальні стандарти Карітасу України визначають, як ці Етичні норми та правила втілюються в організаційній політиці та поведінці, та включають процедуру оцінки організації мережі згідно Стандартів Карітасу Інтернаціоналіс (CIMS). В «Кодексі поведінки персоналу» описані норми поведінки, що очікуються від усього персоналу мережі Карітасу.

Карітас України впевнений, що всі співробітники діють із сумлінням та добросовісністю, демонструють цінності та принципи цих Етичних норм та правил без необхідності робити недвозначні заяви. Справжній документ є керівною нормою для мережі Карітасу України та співробітників усіх рівнів. Однак за допомогою цих Етичних норм та правил ми забезпечуємо більшу чіткість та послідовність у мережі Карітасу України, перш за все відносно її ідентичності та духовній місії. Карітас України очікує, що організації, що входять у мережу приймуть ці Етичні норми та правила, а також прописані принципи діяльності.

Ці норми та правила повинні бути включені до Політик та Процедур щодо людських ресурсів, а співробітники всіх організацій повинні підписати ці правила, вивчити та дотримуватися їх.

Цінності та принципи:

Людське життя є священним від зачаття до природної смерті. Створені за образом та подобою Божою, усі жінки і чоловіки наділені унікальною гідністю, оскільки вони «стоять над усім, а їх права та обов'язки є загальними та непорушними»³. «За своєю сокровенною природою людина є соціальною істотою, і якщо вона не відноситься до інших, вона не може ні жити, ні розвивати свій потенціал»⁴. «Усе соціальне життя є виразом його безсумнівного прихильника: людської особистості»⁵, яка «далеко не є об'єктом чи пасивним елементом соціального життя, а є, і завжди повинна залишатися, його суб'єктом, основою та метою»⁶. «Такий соціальний порядок передбачає постійне вдосконалення. Він повинен ґрунтуватися на правді, бути побудованим на справедливості та одухотвореним любов'ю; на свободі він повинен зростати щодня до більш гуманного балансу»⁷.

Людська гідність та соціальна природа людської особистості є основою та натхненням для морального бачення суспільства, яке буде досягнуто, якщо ми будемо жити, дотримуючись таких цінностей та принципів:

Цінності

1. **Справедливість:** реагуючи на заклик віри, ми прагнемо вибудувати справедливий моральний порядок та «правильні стосунки» у нашому власному житті та організаціях, громадах, в яких ми працюємо, і в межах всього Божого творіння. Ми супроводжуємо, служимо і захищаємо знедолених та ізольованих, допомагаючи їм перетворювати суспільства, в яких вони живуть, та структури, що призводять до бідності.
«Суспільство забезпечує соціальну справедливість, якщо передбачає умови, які дозволяють асоціаціям або окремим людям отримати все, що їм належить, відповідно до їх природи та покликання. Соціальна справедливість пов'язана із загальним благом та здійсненням влади»⁸.
2. **Загальне благо:** на право людської гідності та здатність рости в громаді впливає спосіб організації нашого суспільства: соціальний, релігійний, культурний, економічний, екологічний, юридичний та політичний. Ми працюємо в рамках загальної єдності Католицької Церкви та інших релігійних традицій, урядів,

широкого громадянського суспільства та усіх наділених владою, щоб захищати людську гідність, виконувати індивідуальні та соціальні права і обов'язки, та сприяти загальному благу.

«Суспільство, яке бажає і має намір продовжувати служити людині на усіх рівнях, – це суспільство, головним завданням якого є загальне благо – благо для усіх та кожного. Людська істота не може знайти в собі внутрішній потенціал, тобто, окремо від того, що вона існує «з» іншими та «для» інших»⁹. Загальне благо завжди орієнтоване на прогрес людей: «Порядок речей повинен бути підпорядкований порядку людей, а не навпаки»¹⁰.

3. **Цілісний розвиток людини:** ми розглядаємо розвиток, як заснований на цілісному розумінні людської особистості, в контексті та досвіді сім'ї та ширшої спільноти, що охоплює духовні, психологічні, емоційні, фізичні, матеріальні та економічні аспекти. Де б ми не працювали, ми прагнемо розвитку цілісної особистості та усієї спільноти, та трансформуємо несправедливі соціальні системи. У своїй роботі ми забезпечуємо міцні та послідовні зв'язки між складовими допомоги, реабілітації та розвитку.

«Щоб бути справжнім, розвиток повинен бути різнобічним; він повинен сприяти розвитку кожного та усіх загалом... Людина справді є людиною, лише якщо вона є господарем своїх власних дій та судить про їх цінність, лише якщо вона є творцем свого власного прогресу. Вона повинна діяти згідно з даною Богом природою, вільно сприймаючи свій потенціал та вимоги до нього»¹¹.

4. **Співчуття:** об'єднані в одну людську сім'ю, ми глибоко вражені стражданнями інших та маємо моральний обов'язок визнати людяну вимогу реагування. Цей обов'язок є суттєвим як для нашої ідентичності католицької організації, так і для нашого членства в людській родині. Таким чином, як члени міжнародного співтовариства, ми визнаємо наш обов'язок надавати гуманітарну допомогу та обов'язок інших людей забезпечувати нам безперешкодний доступ.

«Програма християнина – програма Доброго Самарянина, програма Ісуса – це «серце, яке бачить». Це серце бачить, де потрібна любов, і діє відповідно до цього»¹². Як казав нам Ісус: «По правді кажу вам: якщо ви зробили це для одного з найменших братів моїх, ви зробили це для мене»¹³.

5. **Найкращий спосіб для бідних та знедолених:** згідно з Євангелієм Ісуса, ми вирішили підтримувати бідних, знедолених та ізольованих людей. Ми прагнемо боротися з дегуманізацією бідності, яка позбавляє людей гідності та людяності. Ми керуємось Святим Письмом християн, щоб працювати заради свободи пригноблених та справедливого розподілу дарів землі та допомагати тим, кого ізолювало суспільство, нести відповідальність за власний розвиток. Ми боремося за справу бідних, як за свою, постаючи поруч із ними. Для цього ми будемо стояти поряд із

продовження дод. Ж

ними у вирішенні їхніх потреб та протистояти несправедливості, з якою вони стикаються.

«Це той піст, якого я прагну: звільнити несправедливо зв'язаних, розв'язавши пута ярма; звільнення пригноблених, розбити кожне ярмо; ділитися своїм хлібом з голодними, прихистати пригноблених та бездомних; одягати оголених, коли їх бачиш, і не повертатися спиною до інших»¹⁴.

«Боротьба з бідністю знаходить сильну мотивацію у виборі або переважній любові Церкви до бідних¹⁵. «Бідних слід бачити «не як проблему, а як людей, які можуть стати головними будівельниками нового та більш людського майбутнього для кожного¹⁶.

6. **Повага:** ми поважаємо релігійні традиції, культуру, структури та звичаї в тій мірі, в якій вони підвищують та підтримують гідність людської особистості.

«Справедливе суспільство може стати реальністю лише тоді, коли воно базується на повазі виняткової гідності людської особистості»¹⁷.

7. **Солідарність:** ми солідарні з людьми, які є бідними та ізольованими, тим самим досягаючи плодів миру, справедливості та людського розвитку. Солідарність пов'язує нас у спільному баченні створення світу, де всі люди отримують те, що за правом належить їм як синам та дочкам Божим.

«Солідарність особливим чином висвітлює внутрішню соціальну природу людської особистості, рівність усіх в гідності та правах та спільний шлях людей та народів до все більш відданої єдності»¹⁸.

Принципи:

1. **Партнерство:** «справжнє партнерство означає довгострокову прихильність до узгоджених цілей на основі спільних цінностей, стратегій та інформації. Воно характеризується чесним зворотним зв'язком, спільним плануванням, супроводом, прозорістю та підзвітністю з обох сторін, а також справжньою відкритістю та чуйністю до потреб, почуттів, досвіду та мудрості інших. Воно ґрунтується на взаємоповазі, довірі та доброзичливості. Ефективне партнерство створює солідарність у мережі Карітасу України та іншими організаціями, які поділяють наше бачення, а також громадами та людьми, з якими ми співпрацюємо»¹⁹.

«... Карітас України сприяє співпраці у мережі, не зменшуючи належної автономії, виконуючи завдання, спрямовані на заохочення, координацію, представництво та розбудову потенціалу»²⁰.

2. **Система вирішення проблем на усіх рівнях:** ми гарантуємо передачу повноважень, рішень та відповідальності до найнижчого рівня, на якому вони можуть бути належним чином реалізовані. Роблячи це, ми будемо прагнути максимально використовувати та спиратися на місцеві можливості та ресурси. Головним для нашої ідентичності, оскільки «Карітас» є національною, єпархіальною та парафіяльною членською організацією, є спільне прагнення сприяти та посилювати можливості місцевих організацій, щоб вони могли отримати більшу автономію та відповідальність.

«Подібно до того, як вкрай неправильно брати від людей те, що вони можуть досягти власною ініціативою та галуззю, і віддавати це громаді, так само є несправедливим і водночас великим злом та порушенням правильного порядку, призначати тим, хто стоїть вище те, що можуть зробити нижчі та підпорядковані організації. Бо кожна соціальна діяльність повинна від природи надавати допомогу тілу соціальному, а не руйнувати та поглинати його»²¹.

3. **Участь:** ми гарантуємо, що люди, яким ми служимо, будуть залучені до розробки, управління та реалізації проектів, які ми проводимо від їх імені, та прийняття пов'язаних з цим рішень – від оцінки до визначення. Участь є виразом людської гідності та передбачає спільну відповідальність за людську спільноту. «Карітас» є прихильником процесів розвитку, що надають пріоритет активній участі як фундаменту демократичного та інклюзивного суспільства.

«Гідність людської особистості передбачає право брати активну участь в державних справах та робити свій внесок у загальне благо її громадян»²².

4. **Розширення можливостей:** ми допомагаємо людям розвивати та реалізовувати весь свій потенціал, а також будувати стосунки, засновані на взаємоповазі, щоб вони могли контролювати та покращувати якість свого життя. Завдяки цілісному людському розвитку та розширенню можливостей ми сприятимемо активним, потужним місцевим громадам, члени яких відіграватимуть значну роль у громадянському суспільстві.

«Я сподіваюся, що виникне шум ... Але я хочу, щоб ви почули себе у своїх єпархіях, я хочу, щоб шум згас, я хочу, щоб Церква вийшла на вулиці, я хочу, щоб ми чинили опір усьому світовому, усьому статичному, усьому зручному ... усьому, що може замкнути нас у собі. Парафії, школи, установи створені для відкритого спілкування»²³.

5. **Незалежність:** ми, мережа Карітасу України, визначаємо свої оперативні пріоритети та програми і не дозволяємо використовувати себе як інструменти національних чи зовнішньоекономічних чи політичних інтересів, особливо коли вони не відповідають вченню католицької церкви

«Позитивними ознаками в сучасному світі є зростаюче усвідомлення солідарності бідних між собою, їхні зусилля підтримувати одне одного та їх публічні демонстрації на соціальній арені, які, не вдаючись до насильства, представляють власні потреби та права, коли стикаються з неефективністю або корупцією органів державної влади».²⁴

6. **Розумне керівництво та підзвітність:** ми докладемо усіх зусиль, щоб бути підзвітними тим, кому ми служимо, тим, хто підтримує нашу роботу та суспільство в цілому. Ми також забезпечуємо належне розпорядження довіреними нам ресурсами.

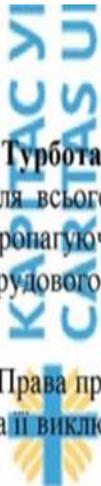
«Часом трапляється так, що ті, хто отримує допомогу, стають підлеглими надавачами допомоги, а бідні служать для збереження дорогих органів влади, які споживають надмірно високий відсоток коштів, призначених на розвиток. Отже, необхідно сподіватися, що всі міжнародні установи та неурядові організації приймуть на себе зобов'язання із забезпечення повної прозорості, інформуючи донорів та громадськість про відсоток свого доходу, виділеного на програми співпраці, фактичного змісту цих програм і, нарешті, детальних витрат самої установи».²⁵

7. **Рівність, універсальність, неупередженість та відкритість для усіх:** усі жінки та чоловіки, дівчата та хлопці створені рівними та роблять свій унікальний внесок у наш світ, колективно усвідомлюючи те, що є цілком людським. Ми забезпечуємо рівну та активну участь жінок та чоловіків, дівчат та хлопців в усій нашій роботі.

Ми слугуємо людям неупереджено, особливо тим, хто є найбільш вразливими, згідно з об'єктивними оцінками їх ситуації та потреб, які вони висловлюють, незалежно від раси, віку, статі, фізичних можливостей, етнічної приналежності, віросповідання чи політичного переконання, насправді без антагоністичного розрізнення між будь-ким.

«Ми повинні... визнати, підтвердити та захистити рівну гідність чоловіка та жінки: вони обоє є людьми, цілком унікальними серед усіх живих істот, що існують у світі»²⁶.... Надання жінкам можливості бути почутими та реалізувати свої вміння за

продовження дод. Ж

-
14. **Турбота про персонал:** ми забезпечуємо справедливі, гідні та стійкі умови праці для всього нашого персоналу та виконуємо свій обов'язок дбати про персонал, пропагуючи належну практику управління людськими ресурсами та дотримуючись трудового законодавства відповідної юрисдикції.

«Права працівників, як і усі інші права, засновані на природі людської особистості та її виключній гідності».³⁴

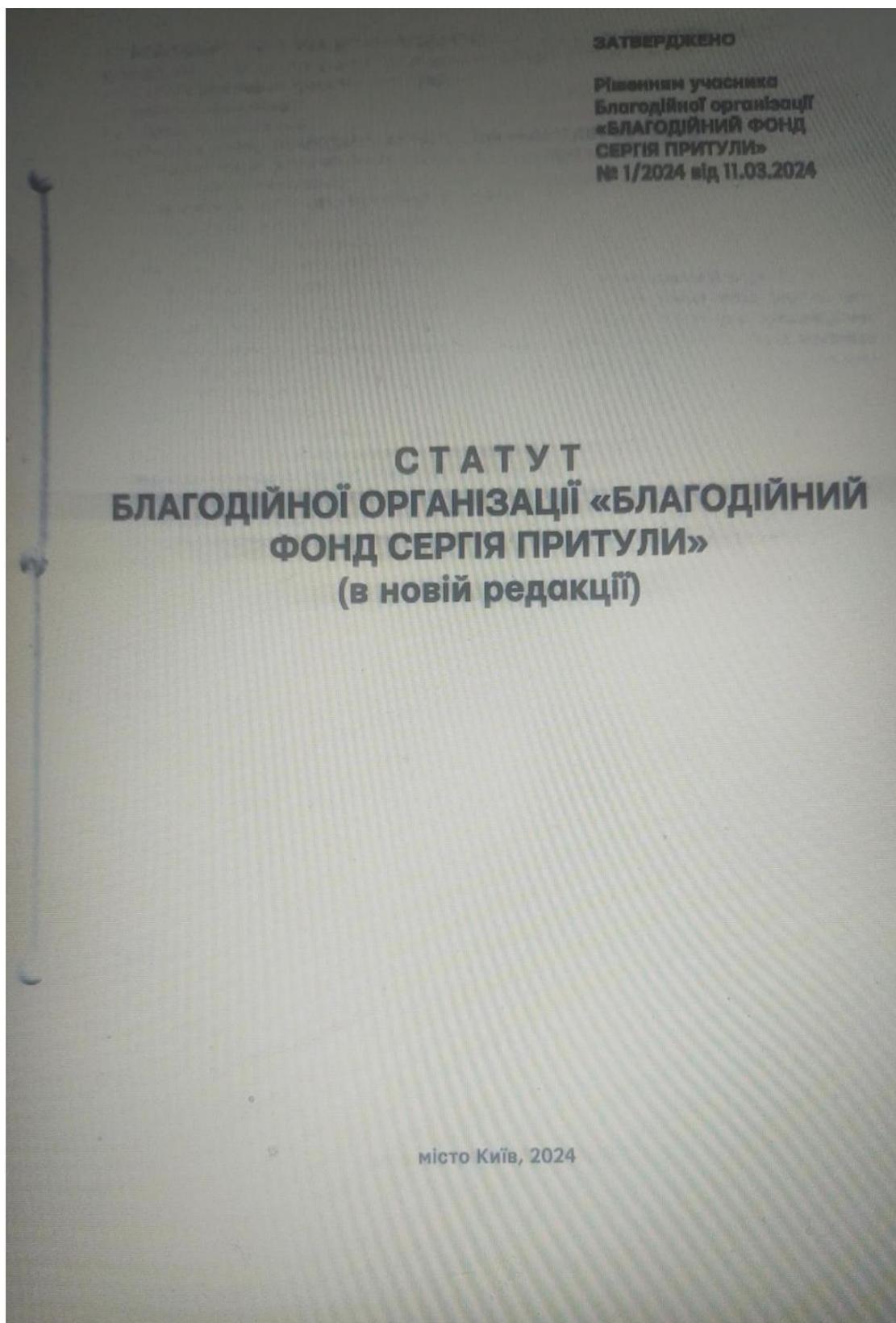
КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

Статут Благодійної організації «Благодійного фонду Сергія Притули»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД СЕРГІЯ ПРИТУЛИ»**, надалі – Фонд, є благодійною організацією у формі благодійного фонду, основною метою якого є благодійна діяльність у визначених цим Статутом сферах.

1.2. Найменування Фонду:

1.2.1. Повне найменування:

- українською мовою: **БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД СЕРГІЯ ПРИТУЛИ»**;
- англійською мовою: **«SERHIY PRYTULA CHARITY FOUNDATION»**.

1.2.2. Скорочене найменування:

- українською мовою: **БО «ФОНД СЕРГІЯ ПРИТУЛИ»**.

1.3. Фонд у своїй діяльності керується Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», іншими нормативно-правовими актами України та цим Статутом.

1.4. Фонд є юридичною особою приватного права в організаційно-правовій формі благодійної організації. Фонд від власного імені набуває майнові та особисті немайнові права, бере на себе зобов'язання, є стороною у судах, третейських судах, арбітражі в Україні та в юрисдикційних органах інших держав. Фонд має відокремлене майно і самостійний баланс. Фонд відкриває рахунки в національній та іноземних валютах у банківських установах в установленому законодавством порядку.

1.5. Фонд створений та зареєстрований в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, відповідно до законодавства України.

1.6. Фонд несе відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах належного йому майна, на яке, відповідно до законодавства України, може бути звернено стягнення.

1.7. Фонд не відповідає за зобов'язаннями його засновника та учасників. Засновник та учасники Фонду не відповідають за зобов'язаннями Фонду.

1.8. Фонд має власну печатку та використовує її у своїй діяльності відповідно до законодавства України.

2. МЕТА, ЦІЛІ, СФЕРИ І НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ

2.1. Основною метою діяльності Фонду є здійснення благодійної діяльності у сферах, визначених цим Статутом.

2.2. Цілями благодійної діяльності Фонду є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів (набувачів благодійної допомоги) у сферах благодійної діяльності, визначених цим Статутом, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах.

2.3. Сферами благодійної діяльності Фонду є:

1. сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного стану;
 2. запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;
 3. соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності;
 4. охорона здоров'я;
 5. права людини і громадянина та основоположні свободи;
 6. сприяння здійсненню державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;
 7. стимулювання економічного росту і розвитку економіки України та її окремих регіонів та підвищення конкурентоспроможності України;
 8. розвиток територіальних громад;
 9. культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;
 10. освіта;
 11. наука і наукові дослідження;
 12. спорт і фізична культура;
 13. опіка і піклування, законне представництво та правова допомога;
 14. екологія, охорона довкілля та захист тварин;
 15. розвиток міжнародної співпраці України.
- 2.4. Ключовими напрямками діяльності Фонду є:

1. оприєння здійсненню заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, відради та стримування збройної агресії російської федерації у атоаб, що не заборонений законодавством України;
 2. надання благодійної допомоги учасникам бойових дій (військовослужбовцям, резервістам, військовозобов'язаним), працівникам Збройних Сил України, Національної гвардії України, територіальної оборони, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь в бойових діях, а також допомога членам сімей таких учасників бойових дій;
 3. допомога підприємствам, установам і організаціям, що залучаються (залучалися) до відради та стримування збройної агресії, забезпечення національної безпеки й оборони України, а також допомога працівникам таких юридичних осіб та членам їхніх сімей;
 4. підтримка фізичних осіб, які мешкали на територіях, тимчасово окупованих Російською Федерацією, та осіб, які мешкали на територіях, прилеглих до зони бойових дій, та вимушено покинули місце проживання у зв'язку з тимчасовою окупацією та/або збройною агресією;
 5. забезпечення учасників бойових дій та інших осіб, залучених до відради та стримування збройної агресії російської федерації, спеціальними засобами індивідуального захисту, технічними засобами спостереження, лікарськими засобами, засобами особистої гігієни, продуктами харчування та іншими речами з дотриманням вимог законодавства України;
 6. надання допомоги на лікування та медичне обстеження учасникам бойових дій (військовослужбовцям, резервістам, військовозобов'язаним), працівникам Збройних Сил України, Національної гвардії України, територіальної оборони, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь в бойових діях, членам їхніх сімей, внутрішньо переміщеним особам, соціально незахищеним верствам населення та іншим нужденним;
 7. благодійна допомога закладам охорони здоров'я та медичним працівникам, забезпечення їх необхідним для роботи обладнанням, засобами захисту й ліками;
 8. підтримка волонтерської діяльності в Україні;
 9. організація благодійних концертів, кампаній зі збирання пожертвувань, добровільних внесків у грошовій і речовій формах від резидентів України та нерезидентів; організація інших благодійних, соціально-культурних та просвітницьких заходів;
 10. надання благодійної допомоги закладам освіти, науки та культури, меценатська діяльність;
 11. надання методичної, інформаційної, організаційної, а також фінансової підтримки фізичним особам, неприбутковим організаціям, іншим юридичним особам, що беруть участь у програмах і проектах, пов'язаних з метою діяльності Фонду;
 12. реалізація інших не заборонених законом напрямів діяльності, які узгоджуються з основною метою та сферами діяльності Фонду.
- 2.5. Фонд здійснює такі види благодійної діяльності:
1. безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав;
 2. безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права;
 3. безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав;
 4. безоплатне власними та/або залученими силами та ресурсами надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів;
 5. благодійна спільна діяльність та виконання інших контрактів (договорів) про благодійну діяльність;
 6. публічний збір благодійних пожертв;
 7. управління благодійним ендаментами;
 8. виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності;
 9. проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом.
- 2.6. Для реалізації своєї мети, цілей та напрямів діяльності Фонд має право:
1. виступати учасником цивільно-правових відносин, укладати договори та інші правовичини, набувати майнові та немайнові права та обов'язки, бути позивачем та відповідачем у суді,

- третейському суді, арбітражі;
2. мати на праві власності чи іншому речовому праві нерухоме і рухоме майно, грошові кошти, нематеріальні активи відповідно до законодавства;
 3. здійснювати благодійну та нецесарську діяльність, самостійно вирішувати питання про надання благодійної допомоги її бенефіціарам власними та/або залученими силами та ресурсами, використовувати цільові пожертвування, що надаються благодійниками, на реалізацію благодійної програми та благодійних проектів згідно з умовами пожертвування;
 4. представляти і захищати свої законні права та інтереси в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, судах, третейських судах, арбітражі, перед фізичними та юридичними особами;
 5. проводити публічний збір благодійних пожертв та управляти благодійними інструментами;
 6. здійснювати власними силами господарську діяльність, що сприяє досягненню статутних цілей Фонду, без мети одержання та розподілу прибутку;
 7. отримувати грошові кошти в національній/іноземній валюті та інше майно, зокрема, у вигляді благодійних пожертв та грантів, іншої фінансової допомоги;
 8. відкривати поточні та інші рахунки (у національній та іноземній валюті) в банках;
 9. звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових (службових) осіб зі зверненнями, пропозиціями, заявами, скаргами; брати участь у роботі консультативних, дорадчих та інших органів, створених органами державної влади та місцевого самоврядування; брати участь у розгляді органами державної влади та/або місцевого самоврядування питань, пов'язаних з метою та цілями діяльності Фонду;
 10. вільно поширювати інформацію про свою діяльність; мати власну символіку, яка підлягає державній реєстрації у порядку, визначеному Законом України "Про благодійництво та благодійні організації"; популяризувати свою назву, символіку;
 11. співпрацювати з фізичними особами, юридичними особами незалежно від форми власності, центральними та місцевими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими благодійними фондами, об'єднаннями, рухами, з міжнародними організаціями, діяльність яких не суперечить Конституції та законодавству України;
 12. обмінюватися інформацією та спеціалістами з відповідними організаціями зарубіжних країн;
 13. створювати відокремлені підрозділи в усіх регіонах України, а так само відкривати свої представництва за кордоном відповідно до законодавства цих країн;
 14. бути засновником та учасником інших благодійних організацій, а також спілок, асоціацій, інших добровільних об'єднань, які діятимуть для досягнення мети діяльності Фонду;
 15. об'єднуватися у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільній основі і сприяють виконанню статутних завдань; здійснювати спільну благодійну діяльність;
 16. здійснювати благодійні програми, виконувати благодійні проекти, спільну благодійну діяльність та інші види благодійної діяльності спільно з нерезидентами з урахуванням особливостей, визначених законами або міжнародними договорами України;
 17. організувати збір благодійних пожертвувань та внесків від фізичних та юридичних осіб, іноземних держав та міжнародних організацій активно використовуючи сучасні телекомунікаційні системи;
 18. реалізовувати інші права, не заборонені законом.

3. ПОРЯДОК НАБУТТЯ ТА ПРИПИНЕННЯ СТАТУСУ УЧАСНИКА ФОНДУ.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ

- 3.1. Після державної реєстрації Фонду його засновник набуває статусу одноосібного учасника Фонду. Фонд також може мати інших учасників, що вступають до його складу в порядку, встановленому цим Статутом.
- 3.2. Учасниками Фонду можуть бути дієздатні фізичні особи та юридичні особи приватного права, крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права, що фінансуються з бюджету, які прийняли рішення про участь у діяльності Фонду та призначення уповноваженого представника, а також підтримують мету, цілі діяльності Фонду та визнають цей Статут.
- 3.3. Участь у Фонді є фіксованою та підтверджується записом у реєстрі учасників Фонду. Учасники Фонду беруть участь в його діяльності на добровільних засадах.

реалізацію мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених цим Статутом.

5.6. Бенефіціарами благодійних програм та/або благодійних проєктів не можуть бути учасники (засновники) та члени органів управління Фонду.

5.7. Джерелами формування майна та коштів Фонду є:

- 1) внески засновників та учасників;
- 2) благодійні пожертви, цільова та нецільова благодійна допомога, благодійні гранти, благодійні сервісути, проценти та дивіденди від управління благодійними інструментами;
- 3) надходження від проведення благодійних акцій по збору благодійних безповоротних пожертвувань, благодійних масових заходів концертів, лекцій, виставок, спортивних та інших заходів, благодійних лотерей та благодійних аукціонів по реалізації майна та пожертвувань, що надійшли від благодійників;
- 4) надходження від меценатської діяльності;
- 5) дотації або субсидії з державного чи місцевих бюджетів, а також з державних цільових фондів;
- 6) благодійна безповоротна допомога, гуманітарна і технічна допомога, які надходять відповідно до міжнародних договорів;
- 7) доходи від господарської діяльності без мети одержання (розподілу) прибутку, що здійснюється відповідно до законодавства для досягнення статутних цілей Фонду;
- 8) інші джерела, не заборонені чинним законодавством України.

5.8. Фонд має право вчиняти відносно майна та коштів, які знаходяться у його власності, будь-які угоди, що не суперечать його статутним цілям та законодавству України.

5.9. Майно та кошти Фонду використовуються для виконання статутних завдань Фонду і не можуть бути предметом застави.

5.10. Фонд користується самостійністю у питаннях прийняття господарських рішень, визначення умов оплати праці працівників, використання власних фінансових та матеріальних ресурсів відповідно до вимог законодавства.

6. МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДУ

6.1. Фонд у відповідності до своїх статутних завдань має право на здійснення міжнародних зв'язків та діяльності у порядку, передбаченому Статутом, чинним законодавством України.

6.2. Міжнародна діяльність Фонду здійснюється шляхом участі у міжнародних проєктах, роботі міжнародних організацій, а також інших формах, що не суперечать законодавству України, нормам і принципам міжнародного права.

6.3. Фонд може засновувати або вступати в міжнародні організації, утворювати міжнародні спілки, підтримувати прямі міжнародні контакти та зв'язки, укладати відповідні угоди, а також брати участь у здійсненні міжнародних заходів, надавати та отримувати гуманітарну допомогу.

6.4. Фонд має право витратити кошти на покриття представницьких витрат (прийняття і відправку делегацій, витрати на перекладачів, оплату рахунків тощо), відправляти у оплачувані відрядження за кордон як своїх постійних працівників, так і залучених спеціалістів, як представників Фонду з урахуванням вимог чинного законодавства.

7. ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ І ЗВІТНОСТІ ФОНДУ

7.1. Фонд складає та подає фінансову, статистичну та іншу обов'язкову звітність у порядку, встановленому законом.

7.2. Правочини між Фондом та благодійниками можуть визначати порядок складання та надання спеціальних звітів для окремих благодійників або їх правонаступників про використання наданих ними активів.

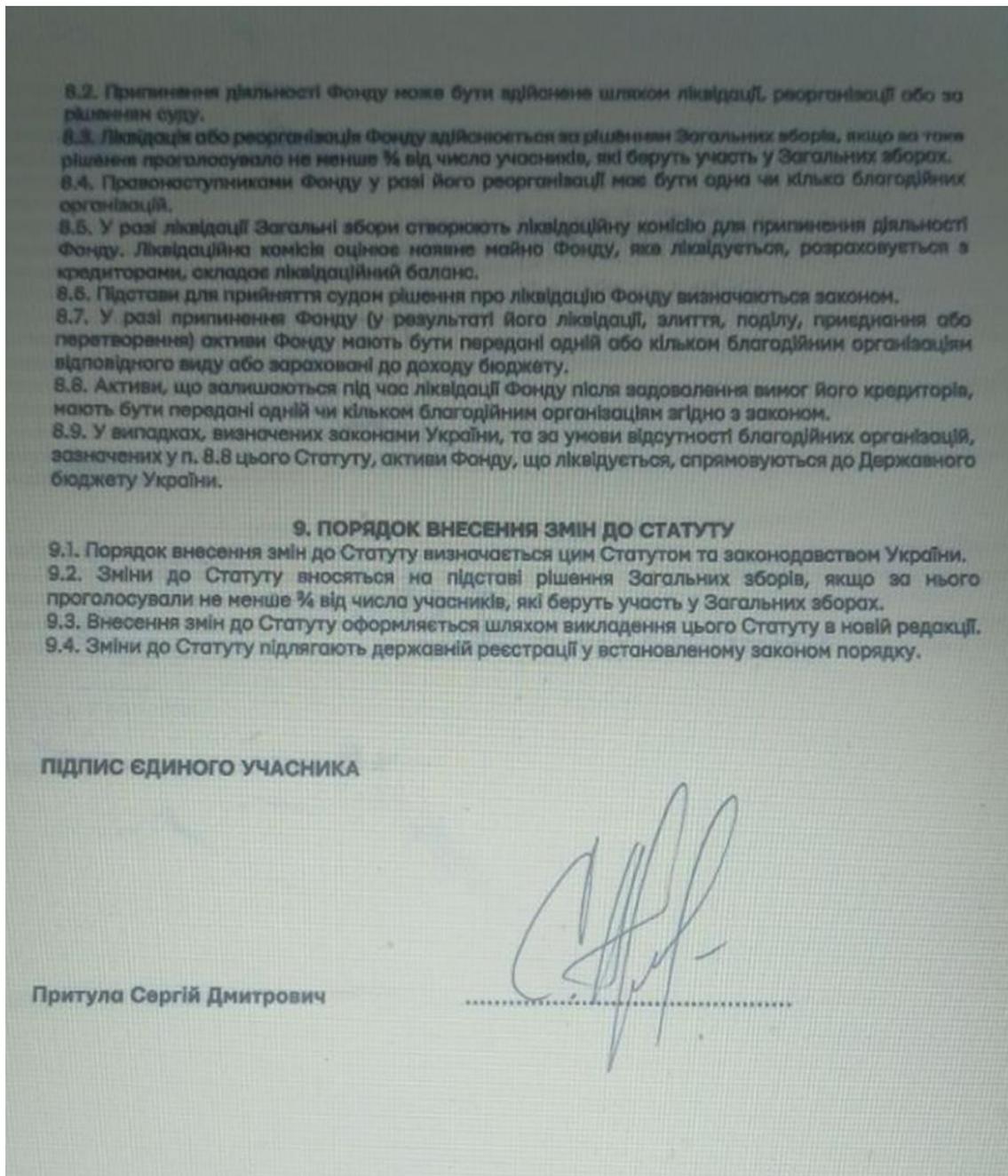
7.3. Інформація про структуру та розмір доходів і витрат Фонду, а також умови використання його активів для благодійної діяльності не є конфіденційною інформацією та комерційною таємницею.

7.4. Звітність Фонду може містити інформацію про особу благодійників або бенефіціарів за умови згоди благодійників, бенефіціарів або їх правонаступників чи законних представників, якщо інше не визначено законом.

8. ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ФОНДУ І РОЗПОДІЛУ АКТИВІВ

8.1. Державна реєстрація припинення Фонду здійснюється відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про благодійну діяльність та благодійні організації".

продовження дод. Ж.1

Джерела:[27;52]

Додаток И

**Статут закладу дошкільної освіти (дитячий садок) №2 «Малятко»
Івано-Франківської міської ради**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Івано-Франківської міської ради
від _____ № _____

Міський голова

Руслан МАРЦІНКІВ

« _____ » « _____ » 2022 року

ПОГОДЖУЮ

Директор Департаменту освіти та науки
Івано-Франківської міської ради

Ігор МАКСИМЧУК

« _____ » « _____ » 2022 року

**СТАТУТ
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
(ДИТЯЧИЙ САДОК) №2 «МАЛЯТКО»
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(нова редакція)**м. Івано-Франківськ
2022 рік

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (ДИТЯЧИЙ САДОК) №2 «МАЛЯТКО» ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (далі – заклад дошкільної освіти) є комунальним закладом дошкільної освіти, що здійснює освітню діяльність на рівні дошкільної освіти.

Скорочене найменування закладу дошкільної освіти: ЗДО № 2 «МАЛЯТКО».

1.2. Місцезнаходження закладу дошкільної освіти: 76018, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, вул. Бельведерська, буд. 49 А, код ЄДРПОУ 33163001.

1.3. Заклад дошкільної освіти у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надає Верховною Радою України.

Заклад дошкільної освіти провадить освітню діяльність на підставі ліцензії, виданої в установленому законодавством порядку, діє на підставі Статуту.

1.4. Заклад дошкільної освіти є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, а також інші атрибути юридичної особи відповідно до законодавства України.

1.5. Засновником закладу дошкільної освіти є Івано-Франківська міська рада Івано-Франківської області, уповноважений орган – Департамент освіти та науки Івано-Франківської міської ради.

1.6. Заклад дошкільної освіти є неприбутковою бюджетною організацією.

1.7. Утримання закладу дошкільної освіти здійснюється за рахунок коштів бюджету Івано-Франківської міської територіальної громади та інших джерел, не заборонених законодавством України.

1.8. Головною метою діяльності закладу дошкільної освіти є:

всебічний розвиток, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення та готова до подальшого здобуття освіти на наступному рівні освіти, готова до дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству.

1.9. Мовою освітнього процесу у закладі дошкільної освіти є українська мова.

1.10. У складі закладу дошкільної освіти можуть утворюватись та функціонувати структурні підрозділи. Порядок внутрішньої організації та сфери діяльності структурних підрозділів закладу визначається Положеннями, які затверджуються керівником (директором) закладу дошкільної освіти та погоджуються Уповноваженим органом.

ІІ. ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Головними завданнями закладу дошкільної освіти є:

забезпечення реалізації права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини;

виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;

формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;

виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

здійснення соціально-педагогічного патронату сім'ї.

2.2. Заклад дошкільної освіти виконує такі функції:

задовольняє потреби громадян відповідної території в здобутті дошкільної освіти;

забезпечує відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти;

створює безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання;

формує у дітей гігієнічні навички та основи здорового способу життя, норми безпечної поведінки;

сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психологічному і фізичному розвитку дітей;

здійснює соціально-педагогічний патронат, взаємодію з сім'єю;

є осередком поширення серед батьків психолого-педагогічних та фізіологічних знань про дітей дошкільного віку;

планує свою діяльність та формує стратегію розвитку закладу;

формує освітню програму закладу;

забезпечує добір і розстановку кадрів;

відповідно до установчих документів утворює, реорганізує та ліквідує структурні підрозділи (відділення, групи);

додержується фінансової дисципліни, зберігає матеріально-технічну базу;

здійснює інші повноваження відповідно до статуту закладу дошкільної освіти.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. У закладі дошкільної освіти освітній процес включає розвиток, виховання, навчання його вихованців і відбувається відповідно до освітньої програми. Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти.

IV. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

4.1. Заклад дошкільної освіти розрахований на 80 місць. Групи комплектуються за віковими (одноріковими, різноріковими) ознаками.

У закладі дошкільної освіти функціонують групи для дітей із загальним розвитком та за потреби створюються інклюзивні групи для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Заклад дошкільної освіти має групи з денним режимом перебування дітей. Може формувати групи з різним режимом перебування дітей відповідно до потреб батьків та за погодженням із Уповноваженим органом.

Наповнюваність груп дітьми відповідає чинним нормативним документам і може змінюватись відповідно до рішення засновника.

4.2. Прийом та зарахування дітей до закладу дошкільної освіти здійснюється наказом керівника впродовж календарного року відповідно до Положення про заклад дошкільної освіти та в порядку, визначеному засновником.

До груп молодшого віку (друга молодша) закладу дошкільної освіти зараховуються діти, яким на початок навчального року (станом на 1 вересня) виповнилося 3 роки.

4.2.1. Для зарахування дитини у заклад дошкільної освіти батьки або особи, які їх замінюють в порядку визначеному засновником подають такі документи:

- заяву про зарахування до закладу дошкільної освіти;
- оригінал та копію свідоцтва про народження дитини;
- оригінал та копію документа, що підтверджує місце проживання дитини на території Івано-Франківської міської територіальної громади;
- довідку з місця роботи одного з батьків у межах Івано-Франківської міської територіальної громади, у випадку якщо місце проживання заявника та дитини зареєстроване за межами Івано-Франківської міської територіальної громади;

медичну довідку про стан здоров'я дитини з висновком лікаря, що дитина може відвідувати заклад дошкільної освіти;

4.2.2. Для зарахування дитини з особливими освітніми потребами до закладу дошкільної освіти та утворення інклюзивної групи до заяви про зарахування додається висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

4.2.3. Для зарахування дитини з інвалідністю до закладу дошкільної освіти до заяви додаються: копія медичного висновку про дитину з інвалідністю віком до 18 років, виданого лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я, або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»; копія індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю.

кожній віковій групі;

формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

розглядає питання вдосконалення організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти;

визначає план роботи закладу дошкільної освіти та педагогічне навантаження педагогічних працівників;

обговорює питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їхньої творчої ініціативи;

розглядає питання впровадження в освітній процес найкращого педагогічного досвіду та інновацій, участі в дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності, співпраці з іншими закладами освіти, науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти;

визначає шляхи співпраці закладу дошкільної освіти з сім'єю;

розглядає інші питання, віднесені законом та/або установчими документами закладу дошкільної освіти до її повноважень.

7.10. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу дошкільної освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу дошкільної освіти, які скликаються не менше одного разу на рік та формуються з представників самоврядування працівників та батьківського самоврядування (у разі їх створення) на паритетних засадах.

Інформація про час і місце проведення загальних зборів (конференції) закладу дошкільної освіти розміщується на його інформаційному стенді та оприлюднюється на його офіційному веб-сайті не пізніше ніж за місяць до її проведення.

Загальні збори (конференція) закладу дошкільної освіти заслуховують щороку звіт керівника (директора) закладу дошкільної освіти, оцінюють його діяльність та за результатами оцінки можуть ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу дошкільної освіти.

7.11. За рішенням засновника у закладі дошкільної освіти може створюватись піклувальна рада, яка діє на підставі Закону України «Про освіту», статуту закладу дошкільної освіти та рішення засновника про її утворення.

Керівник (директор) закладу дошкільної освіти може ініціювати перед засновником створення піклувальної ради.

До складу піклувальної ради не можуть входити працівники закладу дошкільної освіти.

7.12. Піклувальна рада має право:

брати участь у визначенні стратегії розвитку закладу дошкільної освіти та контролювати її виконання;

сприяти залученню додаткових джерел фінансування;

аналізувати та оцінювати діяльність закладу дошкільної освіти та його керівника;

X. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

10.1. Заклад дошкільної освіти здійснює міжнародне співробітництво у сфері дошкільної освіти відповідно до Закону України "Про освіту" та має право укладати угоди про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки з органами управління у сфері освіти та закладами освіти інших країн, міжнародними організаціями, фондами у встановленому законодавством порядку.

XI. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

11.1. Державний нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти щодо дотримання закладом дошкільної освіти законодавства здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами, що діють на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що визначені Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» та іншими законами України.

XII. РЕОРГАНІЗАЦІЯ АБО ЛІКВІДАЦІЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

12.1. Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) закладу дошкільної освіти приймає його засновник.

12.2 У випадку реорганізації закладу дошкільної освіти його права та обов'язки переходять правонаступникові.

12.3. Ліквідація закладу дошкільної освіти здійснюється ліквідаційною комісією, склад якої визначається засновником або уповноваженим ним органом.

12.4. Засновник встановлює порядок та визначає строки проведення ліквідації, а також строк для заяви претензій кредиторами, що не може бути меншим, ніж два місяці з дня оголошення про ліквідацію.

12.5. Заклад дошкільної освіти вважається реорганізованим або ліквідованим з дня внесення до державного реєстру запису про припинення його діяльності.

12.6. При реорганізації і ліквідації закладу дошкільної освіти працівникам, які звільняються, гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до трудового законодавства України.

12.7. У разі припинення закладу дошкільної освіти (у результаті його ліквідації, злиття, поділу, приспінання або перетворення) активи повинні бути передані одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховані до доходу бюджету.

Джерела:[156;157]

Додаток И 1

**Статут закладу дошкільної освіти №6 «Казочка» комунальної
власності Жмеринської Об'єднаної територіальної громади Вінницької
області**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

рішенням 60 сесії 7 скликання
Жмеринської міської ради
Вінницької області
від 30 червня 2020 року №1067

М. Кушнір

СТАТУТ

**ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ № 6 «КАЗОЧКА»
КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ЖМЕРИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
(НОВА РЕДАКЦІЯ)**

м. Жмеринка
2020

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Заклад дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської міської об'єднаної територіальної громади Вінницької області – заклад дошкільної освіти (далі – заклад), що є комунальною власністю Жмеринської міської об'єднаної територіальної громади, в особі Жмеринської міської ради, та забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту.

1.2. Повне найменування: Заклад дошкільної освіти № 6 «Казочка» комунальної власності Жмеринської міської об'єднаної територіальної громади Вінницької області, скорочене найменування: ЗДО № 6 «Казочка» Жмеринської міської ОТГ.

1.3. Тип закладу – заклад дошкільної освіти.

1.4. Юридична адреса закладу: 23100, Україна, м. Жмеринка Вінницької області, вул. Комарова, 44.

1.5. Засновником закладу є Жмеринська міська рада Вінницької області.

1.6. Заклад освіти діє на підставі установчих документів, що розробляються відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, інших нормативно-правових актів і затверджуються засновником закладу освіти.

1.7. Метою функціонування закладу дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок.

1.8. Головними завданнями діяльності закладу дошкільної освіти є:

збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини;

виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;

формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;

виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту.

1.9. Основними принципами діяльності закладу освіти є:

доступність освітніх послуг;

рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини;

єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;

єдність виховних впливів сім'ї і закладу дошкільної освіти;

наступність і перспективність між дошкільною та початковою загальною освітою;

світський характер дошкільної освіти;
 особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;
 демократизація та гуманізація педагогічного процесу;
 відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям
 розвитку та стану здоров'я дитини дошкільного віку;
 інші принципи, визначені Законом України "Про освіту"

1.10. Заклад є юридичною особою з моменту її державної реєстрації та має статус закладу дошкільної освіти, основним видом діяльності якого є освітня діяльність, що здійснюється на рівні дошкільної освіти.

1.11. Заклад має право набувати майнові та немайнові права, нести обов'язки, виступати стороною у судовому процесі, мати у власності кошти та інше майно відповідно до законодавства.

1.12. Заклад має самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки у фінансових установах і банках державного сектору та може мати бланки, печатки та штампи із своїм найменуванням та символікою.

1.13. Заклад самостійно приймає рішення і здійснює діяльність в межах своєї компетенції, передбаченої законодавством України, та цим статутом.

1.14. Заклад провадить освітню діяльність відповідно до ліцензії, виданої в установленому законодавством порядку.

1.15. Заклад створює базу персональних даних дітей та працівників і здійснює їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

1.16. Заклад є неприбутковою установою та не має на меті отримання доходів.

1.17. Установчими документами закладу дошкільної освіти є рішення засновника про його утворення та статут.

1.18. Права та обов'язки закладу дошкільної освіти, передбачені Законами України "Про освіту", «Про дошкільну освіту» та іншими законами.

1.19. Мовою освітнього процесу в закладі дошкільної освіти є державна мова – українська.

II. КОМПЛЕКТУВАННЯ ГРУП ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

2.1. Заклад дошкільної освіти розрахований на 170 місць.

2.2. Мережа груп закладу формується за погодженням з управлінням освіти та затверджується рішенням виконавчого комітету Жмеринської міської ради згідно з нормативами їх наповнюваності, встановленими законодавством, з урахуванням наявності приміщень, що відповідають санітарно – гігієнічним вимогам для здійснення освітнього процесу, та відповідно до кількості поданих заяв про зарахування.

2.3. Комплектування груп дошкільного закладу здійснюються за віковими (одновіковими) ознаками.

2.4. У закладі дошкільної освіти функціонують 6 груп загального розвитку з денним перебуванням дітей віком від 2 (3) до 6(7) років.

2.5. Наповнюваність груп у закладі дошкільної освіти становить:

для дітей віком від одного до трьох років - до 15 осіб;

для дітей віком від трьох до шести (семи) років - до 20 осіб;

в здоровий період - до 15 осіб;

в інклюзивних групах - не більше трьох дітей з особливими освітніми потребами.

Засновник може встановлювати меншу наповнюваність груп у закладі дошкільної освіти.

2.6. Прийом дітей до закладу дошкільної освіти здійснюється керівником протягом календарного року на підставі заяви батьків або осіб, які їх замінюють, медичної довідки про стан здоров'я дитини, довідки про епідеміологічне оточення, свідоцтва про народження.

2.7. Прийом дітей до закладу дошкільної освіти в інклюзивні групи здійснюється керівником.

Для зарахування дитини необхідно пред'явити:

заяву батьків або інших законних представників дитини з особливими освітніми потребами;

висновок інклюзивно-ресурсного центру;

медичну довідку про стан здоров'я дитини;

медичну довідку про епідеміологічне оточення;

свідоцтво про народження дитини;

за наявності інвалідності - медичний висновок про дитину з інвалідністю віком до 18 років;

індивідуальна програма реабілітації дитини з інвалідністю.

2.8. Під час прийому дітей до закладу дошкільної освіти його керівник зобов'язаний ознайомити батьків, або осіб які їх замінюють, із статутом закладу дошкільної освіти, іншими документами, що регламентують діяльність даного закладу.

2.9. За дитиною зберігається місце у закладі дошкільної освіти у разі її хвороби, карантину, санаторного лікування, на час відпустки батьків або осіб які їх замінюють, а також у літній період (75 днів).

2.10. Відрахування дітей із закладу дошкільної освіти може здійснюватися за бажанням батьків, або осіб, які їх замінюють, на підставі медичного висновку про стан здоров'я дитини, що виключає можливість її перебування в дошкільному закладі, у разі несплати без поважних причин батьками або особами, які їх замінюють, плати за харчування дитини протягом 2-х місяців.

2.11. Заклад здійснює соціально-педагогічний патронат сім'ї з метою забезпечення умов для здобуття дошкільної освіти дітьми дошкільного віку, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку, але не відвідують заклад дошкільної освіти, та надання консультаційної допомоги сім'ї.

ІІІ. РЕЖИМ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Заклад дошкільної освіти працює за п'ятиденним робочим тижнем, 10,5 годин.

Вихідні дні: субота, неділя, святкові дні.

3.2. Щоденний графік роботи закладу дошкільної освіти:

початок роботи о 7:30 год.

закінчення роботи о 18:00 год.

3.3. Реалізація роботи закладу встановлюється його засновником.

3.4. У разі екологічного лиха, епідеміологічного стану за рішенням міської ради може встановлюватися особливий режим роботи дошкільного закладу.

IV. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

4.1. Управління закладом дошкільної освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами закладу здійснюють:

засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган;

керівник закладу освіти;

педагогічна рада;

вищий колегіальний орган громадського самоврядування закладу освіти.

4.2. Права та обов'язки засновника закладу дошкільної освіти визначаються Законами України "Про освіту", «Про дошкільну освіту» та іншими актами законодавства.

4.3. Засновник закладу або уповноважений ним орган (посадова особа):

приймає рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію, зміну типу закладу освіти, затверджує статут (його нову редакцію), укладає засновницький договір у випадках, визначених законом;

затверджує за поданням закладу дошкільної освіти стратегію розвитку закладу;

фінансує виконання стратегії розвитку закладу освіти, у тому числі здійснення інноваційної діяльності закладом;

здійснює контроль за використанням закладом освіти публічних коштів;

здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками віку, статі, раси, кольору шкіри, стану здоров'я, інвалідності, особливих освітніх потреб, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, місця проживання, мови спілкування, походження, сімейного, соціального та майнового стану, складних життєвих обставин, наявності судимості та іншими ознаками;

затверджує кошторис закладу дошкільної освіти, у тому числі обсяг коштів, що передбачається на підвищення кваліфікації педагогічних працівників, та контролює його виконання;

приймає рішення про утворення, на визначений ним строк, піклувальної ради для одного чи кількох закладів освіти;

реалізує інші права, передбачені Законом та іншими актами законодавства.

4.4. Засновник закладу дошкільної освіти зобов'язаний забезпечити:

утримання та розвиток заснованого ним закладу освіти, його матеріально-технічної бази на рівні достатньому виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти, вимог трудового законодавства, оплати праці педагогічних та інших працівників, охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки тощо;

здійснювати розроблення та виконання стратегії розвитку закладу дошкільної освіти;

затверджувати правила внутрішнього розпорядку закладу;

затверджувати посадові інструкції працівників закладу загальної середньої освіти;

організувати освітній процес;

затверджувати освітню (освітні) програму (програми) закладу дошкільної освіти відповідно до цього Закону;

створювати умови для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, в тому числі реалізації академічних свобод педагогічних працівників, індивідуальної освітньої траєкторії та/або індивідуальної програми розвитку учнів, формування у разі потреби індивідуального навчального плану;

затверджувати положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, забезпечити її створення та функціонування;

забезпечувати розроблення, затвердження, виконання та моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку дитини;

контролювати виконання педагогічними працівниками та дітьми освітньої програми, індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану;

забезпечувати здійснення контролю за досягненням дітьми результатів навчання, визначених державними стандартами дошкільної освіти, індивідуальною програмою розвитку, індивідуальним навчальним планом;

створювати необхідні умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами;

сприяти проходженню атестації та сертифікації педагогічними працівниками;

створювати умови для здійснення дієвого та відкритого громадського нагляду (контролю) за діяльністю закладу освіти;

сприяти та створювати умови для діяльності органів громадського самоврядування в закладі освіти;

формувати засади, створювати умови, сприяти формуванню культури здорового способу життя вихованців та працівників закладу освіти;

створювати в закладі безпечне освітнє середовище, забезпечувати дотримання вимог щодо охорони дитинства, охорони праці, вимог техніки безпеки;

організувати харчування та сприяти медичному обслуговуванню дітей відповідно до законодавства;

забезпечувати відкритість і прозорість діяльності закладу, зокрема шляхом оприлюднення публічної інформації відповідно до вимог законів України "Про освіту", "Про доступ до публічної інформації", "Про відкритість використання публічних коштів" та інших законів України;

здійснювати зарахування, переведення, відрахування дітей;

організувати документообіг, бухгалтерський облік та звітність відповідно до законодавства;

звітувати щороку на загальних зборах (конференції) колективу про свою роботу та виконання стратегії розвитку закладу освіти;

13.1. Засновник утворює, ліквідує, реорганізовує чи перепрофілює (змінює тип) заклад освіти (у тому числі шляхом реорганізації закладів освіти, що належать до сфери його управління) відповідно до вимог законодавства.

13.2. Реорганізація закладу відбувається шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення.

13.3. Ліквідація проводиться ліквідаційною комісією, призначеною засновником, а у випадках ліквідації за рішенням господарського суду - ліквідаційною комісією, призначеною цим органом.

З часу призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження щодо управління закладом.

13.4. Ліквідаційна комісія оцінює наявне майно закладу, виявляє його дебіторів і кредиторів і розраховується з ними, складає ліквідаційний баланс і представляє його засновнику.

13.5. У випадку реорганізації права та зобов'язання закладу переходять до правонаступників відповідно до чинного законодавства або визначених навчальних закладів.

13.6. В разі припинення юридичної особи (ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) активи передають одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

13.7. У разі реорганізації чи ліквідації закладу дошкільної освіти засновник зобов'язаний забезпечити здобувачам освіти можливість продовжити здобуття дошкільної освіти.

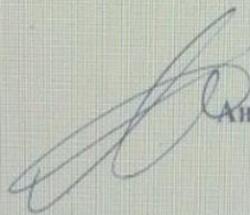
XIV. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Цей Статут набирає чинності після його затвердження та реєстрації в уповноважених для цього органах.

14.2. Зміни та доповнення до цього Статуту набувають чинності після їх реєстрації в установленому порядку.

14.3. Зміни до установчих документів приймаються на підставі рішення засновника.

Міський голова

Анатолій КУШНІР

Додаток И.2

Громадська організація «Дівчата» благодійного міні-садка в місті Ірпінь

ГО «ДИВЧАТА»
www.dyachata.org
Facebook: ГО Дівчата
+38 097 570 65 58
lectures4girls@gmail.com

Політика захисту дітей

Громадської організації «Дівчата»

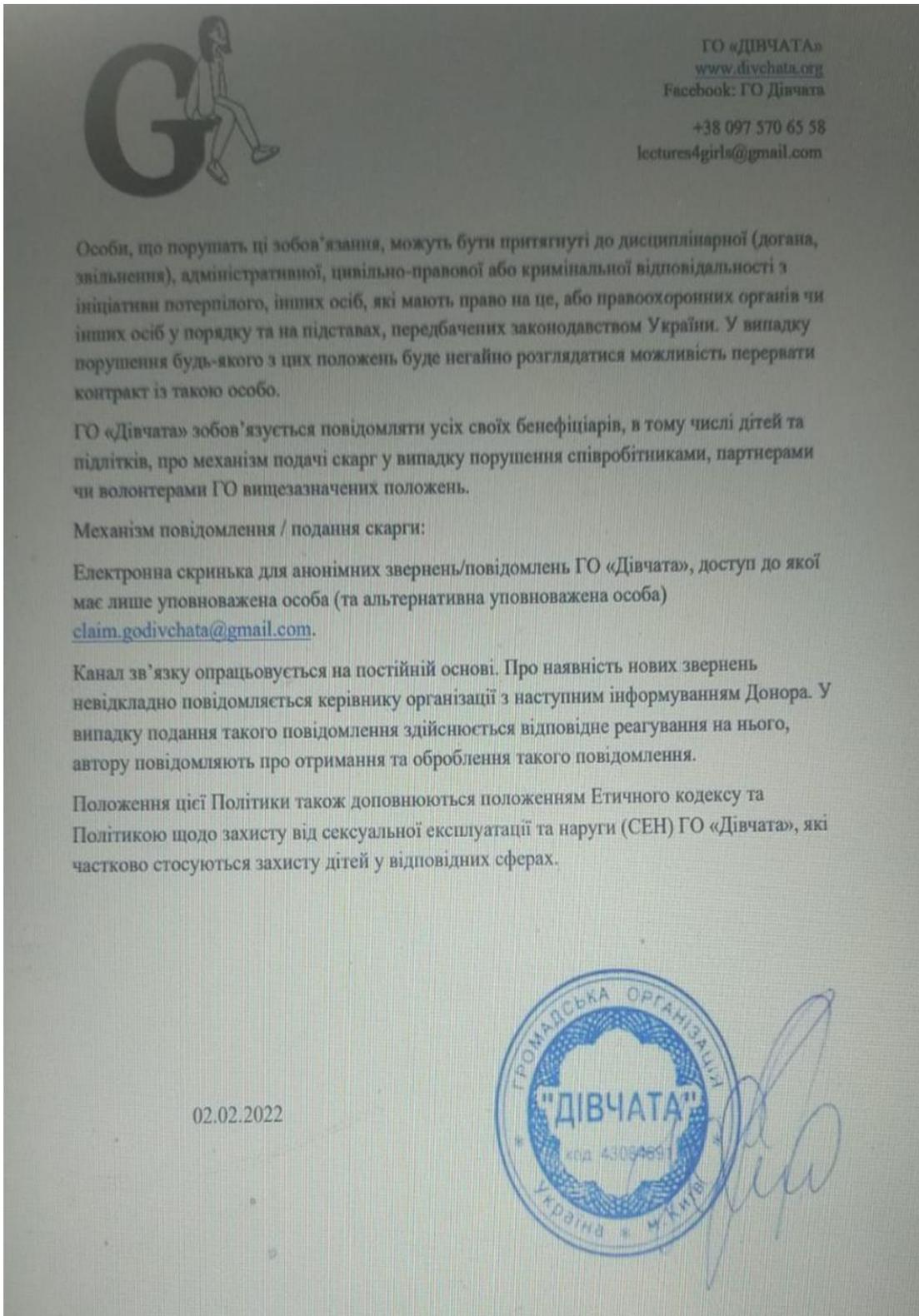
Громадська організація «Дівчата» здійснює просвітницьку діяльність, що є часто спрямованою на дітей та підлітків. З метою забезпечити їх від будь-яких проявів неналежного ставлення ГО приймає цю Політику захисту дітей (далі – Політика). Вона була розроблена для співробітників, партнерів, підрядних організацій та волонтерів, що залучені до реалізації проєктів ГО «Дівчата». Всі такі працівники, волонтери та партнери зобов'язуються підписати цю Політику та дотримуватися її положень увесь строк дії контракту з ними незалежно від того, знаходяться вони у робочому чи приватному середовищі.

Для виконання цілей цього Положення застосовуються такі визначення:

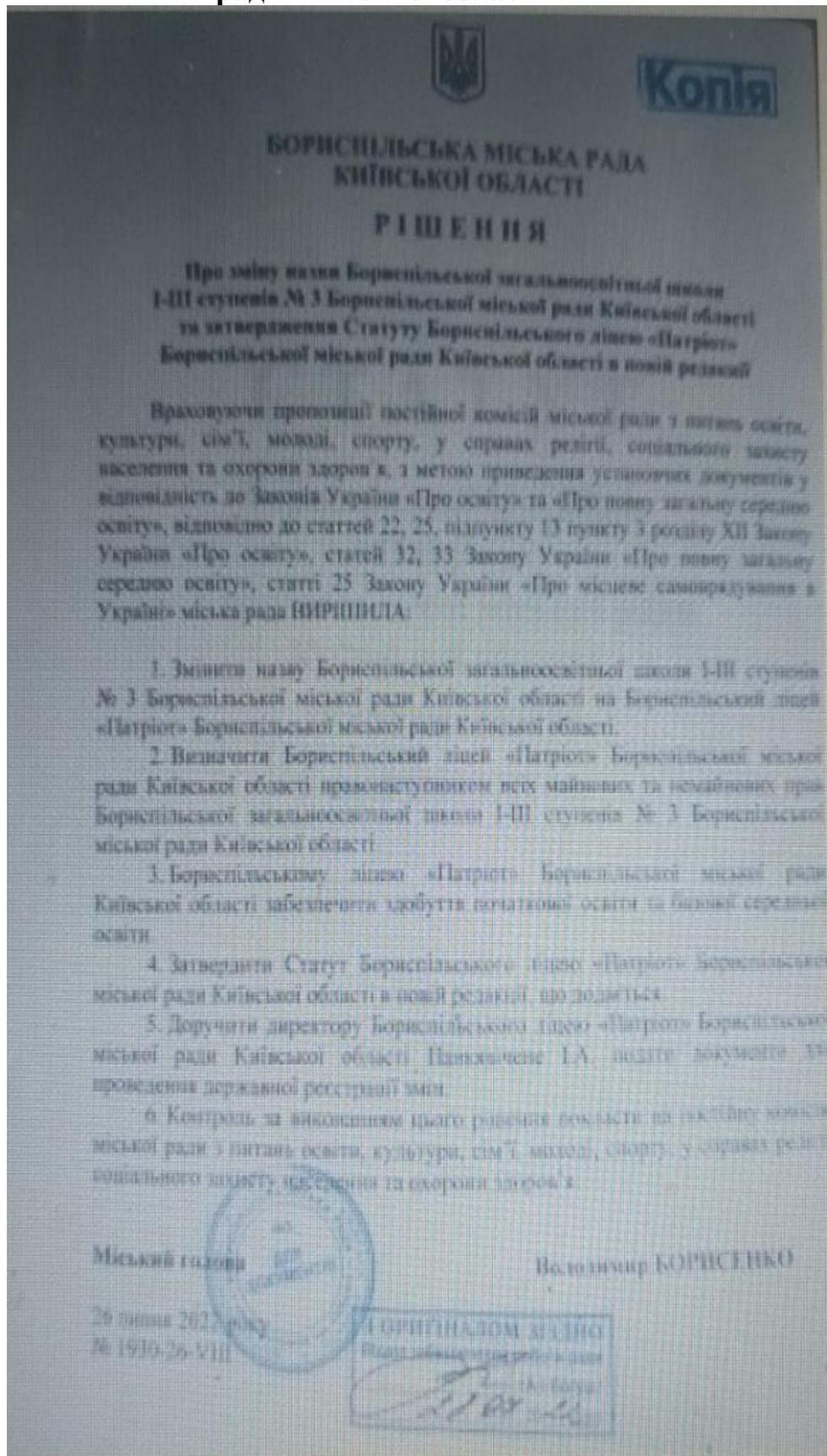
Захист дітей – запобігання насильству, експлуатації та неправомірним діям по відношенню до дітей (осіб віком до 18 років), а також боротьба з цими явищами, в тому числі [але не тільки] сексуальною експлуатацією в комерційних цілях, торгівлею людьми, дитячою працею та згубними традиційними звичаями.

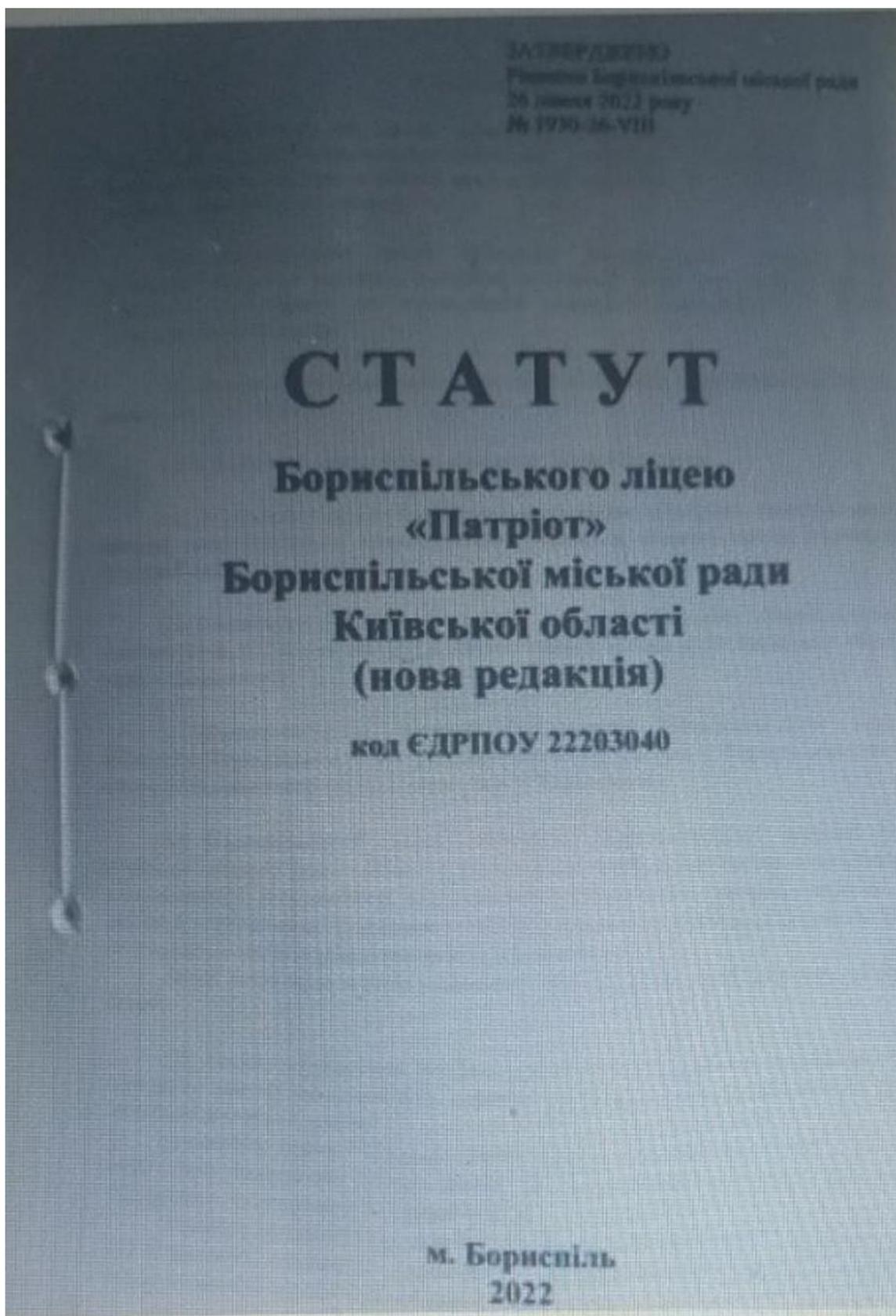
З метою попередження будь-яких проявів неналежного ставлення до дітей та підлітків співробітниками, партнерами, підрядниками та волонтерами ГО «Дівчата», вищезазвані особою зобов'язуються:

- Поважати права дитини, зокрема гарантовані Законами України про охорону дитинства та положеннями Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції).
- Забезпечувати конфіденційність інформації про дитину як гарантію її безпеки.
- Враховувати потреби дитини і діяти в її найкращих інтересах.
- Попереджати та обговорювати ризики, які можуть бути релевантними для дітей.
- Повідомляти у відповідні органи та служби про будь-які випадки або підозру щодо жорстокого, образливого чи принизливого поводження з дітьми, в тому числі іншими членами громадської організації.
- Заохочувати практику спільної роботи з дітьми, яка розвиватиме їхню здатність захищати себе та свої права, а також забезпечувати можливості їхньої повноцінної участі у будь-якій спільній діяльності чи роботі.
- Не дискримінувати та не проявляти несправедливого чи нерівного ставлення до окремих дітей, в тому числі за ознакою статі, походження, віку, поглядів тощо.

Статут Бориспільського ліцею «Патріот» Бориспільської міської ради Київської області

Джерела:[61;51;75]

Додаток И.4

КЗО «Навчально-виховний комплекс «Вальдорфська середня загальноосвітня школа I–III ступенів» Статут благодійної організації «Благодійний фонд «Освітній фонд сприяння розвитку вальдорфської педагогіки»

«Затверджено»
Рішенням Учасника
Благодійної організації
«Благодійного фонду
«Освітній фонд сприяння розвитку
вальдорфської педагогіки»
від «14» грудня 2016 року

СТАТУТ

БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
«БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
«ОСВІТНІЙ ФОНД СПРИЯННЯ

РОЗВИТКУ

ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ»

(НОВА РЕДАКЦІЯ)

м. Дніпро
2016 р.

продовження дод.И.4

Ці зміни та доповнення є новою редакцією Статуту БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ОСВІТНІЙ ФОНД СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ», зареєстрованого Відділом державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб підприємців та легалізації громадських формувань Дніпропетровського міського управління юстиції за № 12241020000068247, від 13.02.2014р. ідентифікаційний код 39097165.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Засновником Фонду є: громадянин України БІГДАН ІГОР ІВАНОВИЧ, паспорт серія АО № 124790, виданий Ленінським РВ у м. Дніпропетровську ГУ ДМС України у Дніпропетровській області 25 квітня 2013 року, що мешкає за адресою: 49005 м. Дніпро провулок Кипарисний буд. 6 кв.4, ідентифікаційний номер 2616802436;

1.2. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ОСВІТНІЙ ФОНД СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ» (далі - Фонд) є всеукраїнською благодійною організацією, утвореною у формі благодійного фонду.

1.3. Фонд заснований і діє відповідно до Конституції України, Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», чинного законодавства України та цього Статуту.

1.4. Діяльність Фонду поширюється на територію України.

1.5. Фонд при здійсненні своєї діяльності не має на меті одержання прибутку, є неприбутковою організацією.

1.6. Фонд набуває статусу юридичної особи за законодавством України з моменту його державної реєстрації, має самостійний баланс, від власного імені набуває особисті майнові та немайнові права, виступає у правовідносинах, несе обов'язки, виступає у якості позивача і відповідача у судових органах, має відокремлене майно, рахунки в установах банків.

1.7. Фонд здійснює свою діяльність на засадах законності, гуманності, спільності інтересів та рівності прав учасників, гласності, добровільності та самоврядування.

1.8. Діяльність Фонду має суспільний характер, не суперечить його взаємодії з органами державної влади, не позбавляє права на отримання державної підтримки.

1.9. Фонд має круглу печатку, кутовий штамп, фірмові бланки зі своїм найменуванням, власну символіку, зразки яких затверджуються Правлінням Фонду і реєструються у встановленому законом порядку.

1.10. Фонд відповідає за своїми зобов'язаннями в межах свого майна, на яке відповідно до чинного законодавства України може бути накладене стягнення.

продовження дод. И.4

1.11. Держава, її органи та засновники Фонду не відповідають по зобов'язаннях Фонду, як і Фонд не відповідає по зобов'язаннях держави, її органів, а також своїх засновників.

1.12. Найменування Фонду українською мовою:

- повне найменування: БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ОСВІТНІЙ ФОНД СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ»

- скорочене найменування: БО БФ «ОСВІТНІЙ ФОНД СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ».

1.13. Місцезнаходження Фонду: Україна, 49055 м. Дніпро, проспект Олександра Поля, буд.131/б, кв. 63.

2. ЦІЛІ ТА СФЕРИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Основною метою Фонду є надання допомоги для сприяння законним інтересам бенефіціарів у сферах освіти та науки, а також розвиток і підтримка цих сфер у суспільних інтересах.

Фонд створено з метою:

- здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства;
- сприяння реалізації конституційного права громадян на освіту;
- підтримки прогресивних науково-освітніх програм;
- поліпшення матеріального та соціального становища набувачів благодійної допомоги.

2.2. Основними завданнями Фонду є:

2.2.1. Надання матеріальної допомоги, зокрема шляхом фінансування позашкільного та додаткового навчання учнів, в першу чергу малозабезпечених, багатодітних сімей, сиротам, батьки яких постраждали від Чорнобильської катастрофи або загинули в Україні чи за її межами, виконуючи службові обов'язки, іншим, хто її потребує;

2.2.2. Надання благодійної допомоги сім'ям педагогічних працівників та технічного персоналу;

2.2.3. Участь у розробці і фінансуванні програм та інших заходів, в першу чергу просвітницьких, які відповідають напрямкам діяльності Фонду;

2.2.4. Сприяння проведенню оздоровчих та спортивно-оздоровчих заходів;

2.2.5. Надання благодійної допомоги громадським організаціям, юридичним та фізичним особам, які беруть активну участь у навчальному процесі;

2.2.6. Встановлення ділових культурних зв'язків із закордонними благодійними просвітницькими організаціями.

2.2.7. Всебічне сприяння усесторонньому освітньому та культурному розвитку дітей в Україні й за кордоном, а також поліпшення умов їх життя.

2.3. Фонд здійснює благодійну діяльність у наступних формах:

продовження дод. И.4

2.3.1. Надання одноразової фінансової, матеріальної, організаційної та іншої допомоги (в тому числі надання грантів).

2.3.2. Надання систематичної фінансової, матеріальної, організаційної та іншої допомоги.

2.3.3. Фінансування конкретних цільових програм.

2.3.4. Надання допомоги на підставі укладених договорів (контрактів) про благодійну діяльність.

2.3.5. Дарування або надання дозволу на безоплатне (пільгове) використання об'єктів власності.

2.3.6. Надання допомоги особистою працею, послугами чи передачею результатів особистої творчої діяльності працівників Фонду або осіб, залучених Фондом на договірних засадах, набувачам.

2.3.7. Прийняття на себе витрат по безоплатному, повному або частковому утриманню об'єктів благодійництва.

2.3.8. Надання дозволу на використання своєї назви, емблеми, символіки.

2.3.9. Налагодження контактів та співпраця з іноземними юридичними та фізичними особами в інтересах Фонду відповідно до передбачених цим Статутом цілей і завдань.

2.3.10. Здійснення інших заходів, не заборонених чинним законодавством України та міжнародними договорами України.

3. БЛАГОДІЙНА ПРОГРАМА ФОНДУ

3.1. Комплекс благодійних заходів, спрямованих на реалізацію передбачених п. 2.3. цього Статуту форм благодійної допомоги, реалізується Фондом у вигляді благодійної програми, яка є комплексом благодійних заходів, спрямованих на вирішення завдань, що відповідають статутним цілям Фонду.

3.2. На реалізацію благодійної програми використовується вся сума надходжень за відповідний фінансовий рік за винятком адміністративно-господарських витрат, пов'язаних із функціонуванням Фонду.

3.3. Для реалізації певних довгострокових заходів Фонд додатково може ухвалювати окремі благодійні програми. Використання коштів для реалізації довгострокової програми здійснюється відповідно до термінів, визначених цією програмою.

3.4. Здійснення Фондом благодійної діяльності у формі надання конкретних послуг (виконання робіт), що підлягають обов'язковій сертифікації або ліцензуванню, допускається після такої сертифікації або ліцензування в порядку, установленому чинним законодавством України.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ФОНДУ

4.1. Відповідно до статутних завдань та чинного законодавства Фонд має право:

4.1.1. Самостійно вирішувати питання про надання благодійної допомоги її набувачам, використовувати цільові пожертвування, що

продовження дод.И.4

надаються благодійниками на реалізацію благодійних програм згідно з умовами цих пожертвувань. Здійснювати благодійні програми, спільну благодійну діяльність та інші види благодійної діяльності спільно з нерезидентами з урахуванням особливостей, визначених законами або міжнародними договорами України.

4.1.2. Самостійно визначати форми, об'єкти, суб'єкти та обсяги благодійної допомоги.

4.1.3. Здійснювати благодійну діяльність спільно з фізичними та юридичними особами на засадах, визначених чинним законодавством України.

4.1.4. Бути членом та/або засновником інших благодійних організацій, об'єднуватися у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільній основі та сприяють виконанню статутних завдань Фонду.

4.1.5. Обмінюватися інформацією, знаннями та досвідом щодо здійснення благодійної діяльності, а також фахівцями та спеціалістами Фонду з відповідними благодійними організаціями як України, так і зарубіжних країн.

4.1.6. Реалізовувати власні цільові та комплексні благодійні програми, підтримувати програми інших благодійних організацій, що не суперечать статутним цілям та завданням Фонду.

4.1.7. Організовувати збір благодійних пожертвувань та внесків від фізичних та юридичних осіб, іноземних держав та міжнародних організацій.

4.1.8. Відкривати рахунки (у національній та іноземній валютах) в установах банків, мати депозитні вклади в установах банків відповідно до чинного законодавства, мати самостійний баланс.

4.1.9. Проводити благодійні лотереї, благодійні компанії по збору благодійних пожертвувань, благодійні масові заходи, благодійні аукціони.

4.1.10. Благодійний Фонд має право створювати відокремлені підрозділи, бути засновником та учасником інших благодійних організацій, а також спілок, асоціацій, інших добровільних об'єднань, здійснювати спільну благодійну діяльність

4.1.11. Засновувати підприємства та організації згідно Статутних завдань Фонду.

4.1.12. Займатися видавничою діяльністю з метою популяризації та підтримки українського мистецтва без мети отримання прибутку.

4.1.13. Набувати у власність, володіти, користуватися і розпоряджатися рухомим і нерухомим майном, коштами, цінними паперами тощо, мати майнові права у встановленому чинним законодавством порядку.

4.1.14. Укладати у встановленому законом порядку з українськими і зарубіжними юридичними та фізичними особами угоди, що не суперечать статутній діяльності Фонду.

4.1.15. Утворювати відповідно до законодавства України свої відділення, філії та представництва.

продовження дод.И.4

4.1.16. Мати власну символіку, яка підлягає державній реєстрації у встановленому законом порядку.

4.1.17. Популяризувати своє ім'я (назву), символіку тощо.

4.1.18. Інші права згідно з чинним законодавством України.

4.2. Відповідно до статутних завдань та чинного законодавства Фонд має обов'язки:

4.2.1. Забезпечення виконання своїх статутних завдань.

4.2.2. Забезпечення вільного доступу до своїх звітів, документів про господарську та фінансову діяльність у порядку, передбаченому чинним законодавством України.

4.2.3. Інші обов'язки, передбачені чинним законодавством України.

5. ЗАСНОВНИКИ ТА УЧАСНИКИ ФОНДУ.

УМОВИ І ПОРЯДОК ПРИЙНЯТТЯ В УЧАСНИКИ ФОНДУ, ВИБУТТЯ З НЬОГО.

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ФОНДУ

5.1. Засновниками благодійних організацій можуть бути дієздатні фізичні та юридичні особи, крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права, які визнають програмні принципи та Статут Фонду, виконують рішення органів управління Фонду, беруть участь у його діяльності та сприяють досягненню ним цілей, визначених цим Статутом.

5.2. Не можуть бути засновниками та учасниками Фонду органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також державні і комунальні підприємства, установи, організації України, що фінансуються з бюджету.

5.3. Засновники Фонду є його учасниками.

5.4. Особи, які не є засновниками Фонду, можуть бути прийняті до складу учасників Фонду в порядку, передбаченому цим Статутом.

5.5. Прийняття в учасники Фонду, а також рішення про вихід з учасників Фонду, здійснюється на підставі письмової заяви за рішенням Загальних зборів Фонду.

5.6. Зміни або доповнення до Статуту у зв'язку із прийняттям осіб до складу учасників Фонду чи вибуттям осіб зі складу учасників Фонду не вносяться. Правління Фонду веде Реєстр учасників Фонду.

5.7. Загальні збори Фонду можуть прийняти рішення про прийняття в учасники Фонду за умови, якщо відповідна особа:

- визнає положення установчих документів Фонду;
- визнає мету діяльності та завдання Фонду;
- сприятиме діяльності Фонду.

5.8. Учасники Фонду - юридичні особи реалізують свої права і обов'язки через своїх представників.

продовження дод.И.4

5.9. Учасник Фонду, який своїми діями перешкоджає статутній діяльності Фонду, може бути виключений за поданням Правління з учасників Фонду за рішенням Загальних зборів, ухвалених простою більшістю голосів осіб, які присутні на Загальних зборах Фонду. При цьому особа, що виключається з учасників Фонду, участі в голосуванні не бере.

5.10. Участь у Фонді може бути припинено за рішенням Загальних зборів Фонду без згоди виключеного в наступних випадках:

- при недотриманні Учасником статутних вимог Фонду;
- вчинення дій, які дискредитують Фонд, завдають шкоди репутації Фонду або інтересам благодійників чи набувачів благодійної допомоги;
- вчинення інших дій, які суперечать програмним принципам, внутрішнім та статутним документам Фонду.

5.11. Учасник Фонду має право у будь-який час вийти з нього, письмово попередивши про це Правління Фонду за 30 днів до дня свого виходу.

5.12. Учасники Фонду мають право:

- 5.12.1. брати участь у всіх заходах, які проводить Фонд;
 - 5.12.2. обирати і бути обраним до органів управління Фонду;
 - 5.12.3. вносити пропозиції в органи Фонду з питань, які пов'язані з діяльністю Фонду;
 - 5.12.4. виносити на розгляд органів управління пропозиції та зауваження щодо роботи Фонду;
 - 5.12.5. приймати участь у підготовці і обговоренні рішень та планів роботи Фонду;
 - 5.12.6. звертатися із запитами до органів Фонду і одержувати на них відповіді;
 - 5.12.7. отримувати повну і вичерпну інформацію з питань діяльності Фонду;
 - 5.12.8. звертатися до Фонду для захисту своїх прав та інтересів;
 - 5.12.9. вийти в будь-який момент зі складу засновників та учасників Фонду, подавши про це заяву Правлінню Фонду за 30 днів до дня виходу;
 - 5.12.10. користуватись іншими правами, передбаченими цим Статутом.
- 5.13. Учасники Фонду зобов'язані:
- 5.13.1. дотримуватися положень цього Статуту;
 - 5.13.2. брати безпосередню участь у діяльності Фонду у формах, передбачених цим Статутом та рішеннями статутних органів Фонду, реалізації його статутних цілей та завдань;
 - 5.13.3. брати участь у заходах, що проводяться Фондом;
 - 5.13.4. виконувати доручення, покладені на них Фондом;
 - 5.13.5. сприяти розширенню зв'язків та розповсюдженню інформації про діяльність Фонду;
 - 5.13.6. пропагувати цілі та мету діяльності Фонду серед потенційних благодійників з метою залучення фінансових засобів;
 - 5.13.7. надавати Фонду інформацію, необхідну для його діяльності;

продовження дод. И.4

5.13.8. виконувати інші обов'язки, передбачені цим Статутом.

5.14. Почесні учасники Фонду

5.14.1. Почесними учасниками Фонду є громадяни України та іноземці, які є визнаними фахівцями у даній галузі, мають учнів та послідовників та зробили значний внесок у досягнення мети Фонду.

5.14.2. Почесні учасники Фонду обираються Загальними зборами Фонду.

5.14.3. Діяльність почесних учасників регулюється Положенням про почесну участь, яке затверджується Правлінням Фонду.

14. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

14.1. Фонд є некомерційною організацією, яка не ставить перед собою корисливих цілей і не має на меті отримання прибутків.

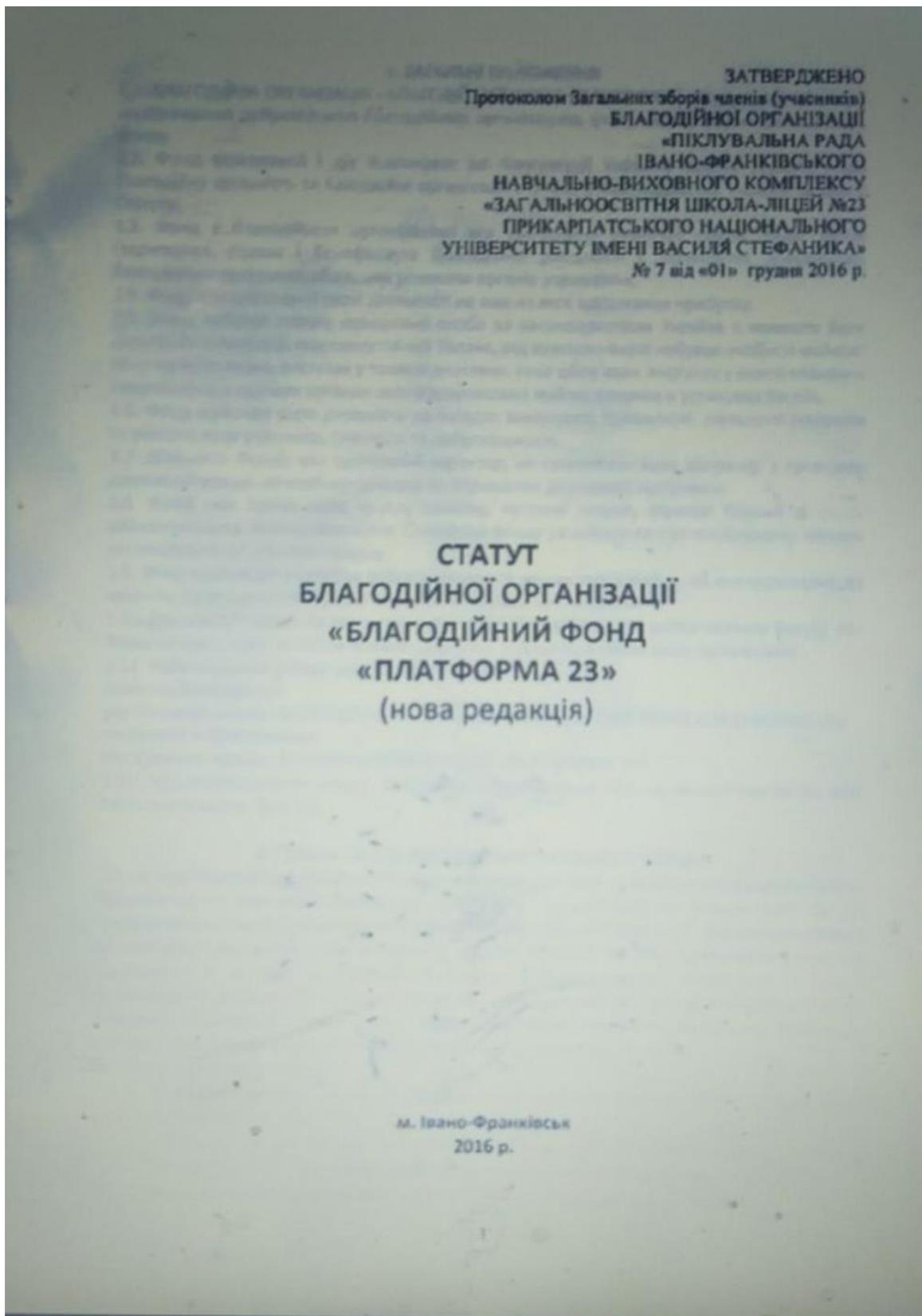
14.2. Фонд створено на невизначений строк.

14.3. На працівників Фонду поширюється законодавство України про працю, соціальне забезпечення і соціальне страхування.

14.4. Питання щодо діяльності Фонду, не визначені цим Статутом, регулюються відповідно до положень чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Фонду.

Джерела:[202;437;464;146]

Додаток И.5.

Статут «Благодійного фонду «Платформа 23» Івано-Франківського Ліцею №23 імені Романа Гурика

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ПЛАТФОРМА 23» (надалі - Фонд) є недержавною добровільною благодійною організацією, утвореною у формі благодійного фонду.
- 1.2. Фонд заснований і діє відповідно до Конституції України, Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», чинного законодавства України та цього Статуту.
- 1.3. Фонд є благодійною організацією яка самостійно визначає сфери, види, місце (територію), строки і бенефіціарів благодійної діяльності в установчих документах, благодійних програмах або інших рішеннях органів управління.
- 1.4. Фонд при здійсненні своєї діяльності не має на меті одержання прибутку.
- 1.5. Фонд набуває статусу юридичної особи за законодавством України з моменту його державної реєстрації, має самостійний баланс, від власного імені набуває особисті майнові та немайнові права, виступає у правовідносинах, несе обов'язки, виступає у якості позивача і відповідача у судових органах, має відокремлене майно, рахунки в установах банків.
- 1.6. Фонд здійснює свою діяльність на засадах законності, гуманності, спільності інтересів та рівності прав учасників, гласності та добровільності.
- 1.7. Діяльність Фонду має суспільний характер, не суперечить його взаємодії з органами державної влади, не позбавляє права на отримання державної підтримки.
- 1.8. Фонд має право мати круглу печатку, кутовий штамп, фірмові бланки зі своїм найменуванням, власну символіку. Символіка фонду реєструється в установленому чинним законодавством України порядку.
- 1.9. Фонд відповідає за своїми зобов'язаннями в межах свого майна, на яке відповідно до чинного законодавства України може бути накладене стягнення.
- 1.10. Держава, її органи та засновники Фонду не відповідають по зобов'язаннях Фонду, як і Фонд не відповідає по зобов'язаннях держави, її органів, а також своїх засновників.
- 1.11. Найменування Фонду українською мовою:
повне найменування:
українською мовою: БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ПЛАТФОРМА 23»
скорочене найменування:
українською мовою: БО «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ПЛАТФОРМА 23».
- 1.12. Місцезнаходження Фонду: 76018, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, вул. Гетьмана Мазепи, буд. 90.

2. ЦІЛІ ТА СФЕРИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ

- 2.1. Цілями благодійної діяльності Фонду є надання допомоги для сприяння розвитку Івано-Франківському навчально-виховному комплексу "Загальноосвітня школа-ліцей № 23 Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника" Івано-Франківської міської ради Івано-Франківської області (надалі – «ЗШЛ № 23»), виховання учнів, які навчаються в закладі та підвищення їхнього інтелектуального потенціалу, а також провадження діяльності зі сприяння творчим, національно-культурним та іншим спільним інтересам громадян в сфері освіти, підвищення ролі культурної, соціальної діяльності населення та сприяння розвитку громадянського суспільства.
- 2.2. Фонд створено з метою:
- всебічне сприяння гармонійному розвитку особистості учнів школи в навчально-виховному процесі;
 - співпраця з органами виконавчої влади, організаціями, підприємствами, установами, навчальними закладами, окремими громадянами, спрямована на покращення умов навчання і виховання учнів (вихованців) у ЗШЛ № 23;

- сприяння зміцненню навчально-виробничої, наукової, матеріально-технічної, культурно-спортивної, корекційно-відповідної та лікувальної-оздоровчої бази ЗШЛ № 23;
 - сприяння організації та проведенню заходів, спрямованих на охорону життя та здоров'я учасників навчально-виховного процесу;
 - організація дозвілля (конкурси, вечори, спортивні змагання тощо) та оздоровлення учнів (вихованців), педагогічних працівників;
 - організація проведення та участь у різноманітних фестивалях, концертах, конкурсах;
 - сприяння виконанню чинного законодавства щодо обов'язковості повної загальної середньої освіти;
 - запобігання дитячій бездоглядності, сприяння працевлаштуванню випускників ЗШЛ № 23;
 - сприяння стимулювання творчої праці педагогічних працівників та учнів (вихованців);
 - розповсюдження інформації з метою пропагування цілей та завдань Фонду;
 - всебічне зміцнення зв'язків між родинами учнів (вихованців) та ЗШЛ № 23;
 - здійснення благодійної діяльності в інтересах громадян, суспільства;
 - провадження благодійної діяльності у сферах розвитку закладів освіти, територіальних громад та розвитку міжнародної співпраці закладів освіти міст України та територіальних громад;
 - фінансування проектів, створення нових і підтримку існуючих проектів, створених для покращення ефективності ЗШЛ № 23;
 - компенсації відряджень працівникам школи та учням, які беруть участь у конкурсах-захисті робіт МАН, конференціях, змаганнях, олімпіадах;
 - організації фінансування ремонту шкільних приміщень, утримання території школи, підготовка закладу до нового навчального року.
- 2.3. В межах здійснення статутної діяльності у визначених сферах Фонд має право:
- надавати благодійну допомогу фізичним особам, неприбутковим організаціям, територіальним громадам, будь-яким юридичним особам, що одержують допомогу для досягнення цілей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;
 - випускати та безкоштовно розповсюджувати книги, журнали та газети, що пропагують принципи та ідеї Фонду;
 - здійснювати проведення конференцій, семінарів, зустрічей, тренінгів, масових заходів, що сприяють розвитку охорони здоров'я, масової фізичної культури, спорту й туризму, пропагуванню здорового способу життя, підвищенню рівня моралі, культури, патріотичності, та духовності в місті та Україні загалом;
 - отримувати, транспортувати власними або орендованими транспортними засобами та використовувати за цільовим призначенням гуманітарну допомогу, а також відправляти гуманітарну допомогу до інших держав у порядку, передбаченому Законом України "Про гуманітарну допомогу";
 - утворювати відповідно до чинного законодавства свої відділення, філії та представництва;
 - об'єднуватися з іншими благодійними організаціями у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільних засадах і сприяють виконанню статутних завдань;
 - організовувати збір благодійних пожертвувань та внесків від фізичних та юридичних осіб України, іноземних держав та міжнародних організацій;

- самостійно вирішувати питання про подання благодійної допомоги її набувачам, використовувати цільові пожертвування, що подаються благодійниками на реалізацію благодійної програми згідно з умовами цього пожертвування;
 - постійно визначати форми, об'єкти, суб'єкти та обсяги благодійної допомоги;
 - відкривати рахунки (у національній та іноземній валютах) в установах банків;
 - засновувати засоби масової інформації,
 - створювати відокремлені підрозділи, бути засновником та учасником інших благодійних організацій, а також спілок, асоціацій, інших добровільних об'єднань, здійснювати спільну благодійну діяльність;
 - бути учасником інших благодійних організацій;
 - мати власну символіку;
 - популяризувати своє ім'я (назву), символіку.
- 2.4. Фонд здійснює благодійну діяльність у наступних формах:
- 2.4.1. Надання одноразової фінансової, матеріальної, організаційної та іншої допомоги (в тому числі надання грантів).
- 2.4.2. Надання систематичної фінансової, матеріальної, організаційної та іншої допомоги.
- 2.4.3. Фінансування конкретних цільових програм.
- 2.4.4. Надання допомоги на підставі укладених договорів (контрактів) про благодійну діяльність.
- 2.4.5. Дарування або надання дозволу на безоплатне (пільгове) використання (користування) об'єктів власності.
- 2.4.6. Надання допомоги особистою працею, послугами чи передачею результатів особистої творчої діяльності працівників Фонду або осіб, залучених Фондом на договірних засадах, набувачам.
- 2.4.7. Прийняття на себе витрат по безоплатному, повному або частковому утриманню об'єктів благодійництва.
- 2.4.8. Участь у наданні грантів, інших благодійних пожертв і фінансової допомоги фондам громад, а також сприяння наданню такої допомоги фондам громад від фізичних і юридичних осіб, міжнародних організацій;
- 2.4.9. Сприяння меценатській діяльності, обміну і поширенню інформації, пов'язаних з метою і цілями Фонду;
- 2.4.10. Участь у дорадчих органах, громадських обговореннях, консультаціях, експертизі нормативно-правових актів, а також заходах з моніторингу та оцінки, що стосуються мети і цілей Фонду;
- 2.4.11. Надання дозволу на використання своєї назви, емблеми, символіки.
- 2.4.12. Публічний збір благодійних пожертв.
- 2.4.13. Управління благодійними ендаментами.
- 2.4.14. Виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності.
- 2.4.15. Проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом.

3. БЛАГОДІЙНА ПРОГРАМА ФОНДУ

3.1. Комплекс благодійних заходів, спрямованих на реалізацію передбачених п. 2.4. цього Статуту форм благодійної допомоги, реалізується Фондом у вигляді благодійної програми, що є комплексом благодійних заходів, спрямованих на вирішення завдань, що відповідають статутним цілям Фонду.

3.2. На реалізацію благодійної програми використовується вся сума надходжень за відповідний фінансовий рік за винятком адміністративних витрат, пов'язаних із функціонуванням Фонду.

3.3. Для реалізації певних довгострокових заходів Фонд додатково може ухвалювати окремі благодійні програми. Використання коштів для реалізації довгострокової програми здійснюється відповідно до термінів, визначених цією програмою.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ФОНДУ

4.1. Відповідно до статутних завдань та чинного законодавства Фонд має право:

4.1.1. Самостійно вирішувати питання про надання благодійної допомоги її набувачам, використовувати цільові пожертвування, що надаються благодійниками на реалізацію благодійних програм згідно з умовами цих пожертвувань.

4.1.2. Самостійно визначати форми, об'єкти, суб'єкти та обсяги благодійної допомоги.

4.1.3. Здійснювати благодійну діяльність спільно з фізичними та юридичними особами на засадах, визначених чинним законодавством України.

4.1.4. Бути членом та/або засновником інших благодійних організацій, об'єднуватися у спілки, асоціації та інші об'єднання, що створюються на добровільній основі та сприяють виконанню статутних завдань Фонду.

4.1.5. Обмінюватися інформацією, знаннями та досвідом щодо здійснення благодійної діяльності, а також фахівцями та спеціалістами Фонду з відповідними благодійними організаціями як України, так і зарубіжних країн.

4.1.6. Реалізовувати власні цільові та комплексні благодійні програми, підтримувати програми інших благодійних організацій, що не суперечать статутним цілям та завданням Фонду.

4.1.7. Організовувати збір благодійних пожертвувань та внесків від фізичних та юридичних осіб, іноземних держав та міжнародних організацій.

4.1.8. Відкривати рахунки (у національній та іноземній валюті) в установах банків, мати депозитні вклади в установах банків відповідно до чинного законодавства, мати самостійний баланс.

4.1.9. Проводити благодійні не грошові лотереї, благодійні компанії по збору благодійних пожертвувань, благодійні масові заходи, благодійні аукціони.

4.1.10. Засновувати підприємства та організації, суб'єкти підприємницької діяльності для досягнення цілей, визначених цим Статутом.

4.1.11. Набувати у власність, володіти, користуватися і розпоряджатися рухомим і нерухомим майном, коштами тощо, мати майнові права у встановленому чинним законодавством порядку.

4.1.12. Укладати у встановленому законом порядку з українськими і зарубіжними юридичними та фізичними особами угоди, що не суперечать статутній діяльності Фонду.

4.1.13. Утворювати відповідно до законодавства України свої відділення, філії та представництва.

4.1.14. Популяризувати своє ім'я (назву), символіку тощо.

4.1.15. Налагодження контактів та співпраця з іноземними юридичними та фізичними особами в інтересах Фонду відповідно до передбачених цим Статутом цілей і завдань.

**15. ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК РЕОРГАНІЗАЦІЇ АБО ЛІКВІДАЦІЇ ФОНДУ,
ПОРЯДОК РОЗПОДІЛУ ЙОГО АКТИВІВ У РАЗІ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ**

15.1. Припинення діяльності Фонду здійснюється шляхом його ліквідації або реорганізації:

- за рішенням Загальних зборів Фонду (рішення на Загальних зборах Фонду про припинення його діяльності шляхом ліквідації або реорганізації приймається більшістю не менше як у 3/4 голосів);
- за рішенням суду;
- в інших випадках, встановлених чинним законодавством України.

15.2. Під час реорганізації Фонду його права та обов'язки переходять до правонаступників. правонаступниками Фонду у разі її реорганізації може бути одна чи кілька благодійних організацій.

15.3. Фонд не може бути реорганізований в юридичну особу, метою діяльності якої є одержання прибутку.

15.4. Для здійснення ліквідації Фонду утворюється ліквідаційна комісія, до якої переходять повноваження з розпорядження майном Фонду відповідно до чинного законодавства України.

15.5. У разі припинення Фонду (ліквідації, злиття, поділу, приєднання, перетворення) його активи повинні бути передані одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховані до доходу бюджету, якщо інше не передбачено законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації.

15.6. Добровільна ліквідація Фонду здійснюється на підставі рішення Загальних зборів, які визначають порядок і строки такої ліквідації відповідно до законодавства України.

16. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

16.1. Фонд є неприбутковою організацією, яка не ставить перед собою корисливих цілей і не має на меті отримання прибутку.

16.2. Фонд створено на невизначений строк.

16.3. Питання щодо діяльності Фонду, невизначені цим Статутом, регулюються відповідно до положень чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Фонду.

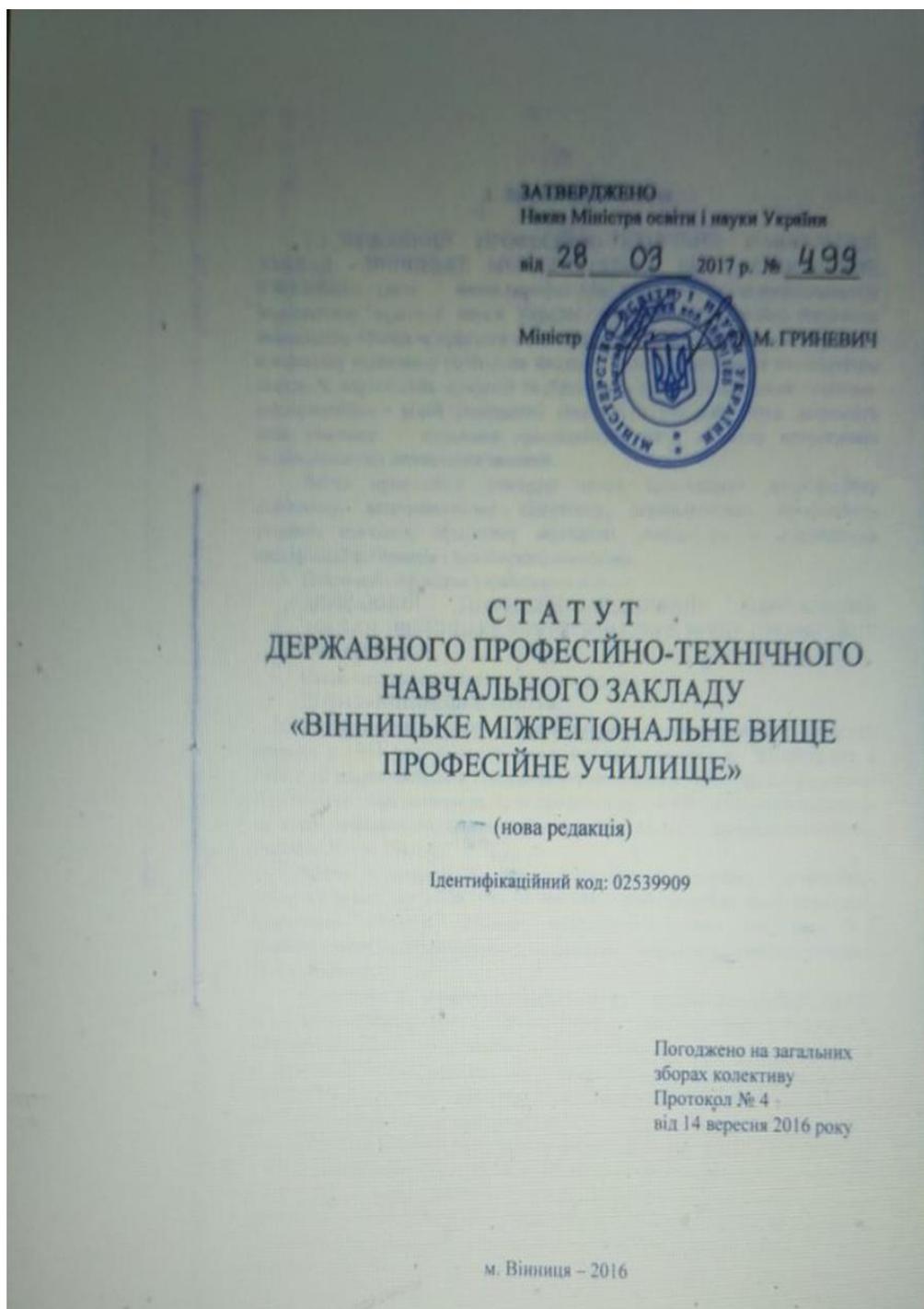
Згідно Протоколу Загальних зборів членів (учасників) БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ПІКЛУВАЛЬНА РАДА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ «ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ЛІЦЕЙ №23 ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА» № 7 від «01» грудня 2016 р.

Підписи:

Голова зборів – Хмельовський Петро Михайлович, громадянин України, дата народження року, паспорт серії № , виданий Івано-Франківським МУВС МВС в Івано-Франківській обл. від року, ідентифікаційний номер

Секретар зборів – Шкурлей Олег Михайлович, громадянин України, дата народження року, паспорт серії № , виданий Івано-Франківським МУВС МВС в Івано-Франківській обл. від року, ідентифікаційний номер

Додаток К

**Статут Державного професійно-технічного навчального закладу
«Вінницького міжрегіонального вищого професійного училища».**

1. Загальні положення

1.1 ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ВІННИЦЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ» (далі – вище професійне училище) є підпорядкованим Міністерству освіти і науки України державним професійно-технічним навчальним закладом третього атестаційного рівня, що здійснює первинну професійну підготовку робітників високого рівня кваліфікації з технологічно складних, наукоємних професій та підготовку за спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» або робітників, діяльність яких пов'язана зі складною організацією праці, з числа випускників загальноосвітніх навчальних закладів.

Вище професійне училище може здійснювати допрофесійну підготовку, загальноосвітню підготовку, перепідготовку, професійно-технічне навчання, підготовку молодших спеціалістів та підвищення кваліфікації робітників і незайнятого населення.

Повне найменування українською мовою:

ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ВІННИЦЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ».

Скорочене найменування українською мовою:

ДПТНЗ «ВІННИЦЬКЕ МВПУ».

1.2 Відповідно до рішення Вінницького обласного управління трудових резервів у 1944 році відкрито ремісниче училище № 3 м. Вінниці, яке в 1954 році реорганізоване в Ремісниче училище № 1 м. Вінниці, що рішенням Вінницького обласного управління профтехосвіти в 1965 році реорганізовано та йому встановлено повне найменування: Миське професійно-технічне училище № 4 м. Вінниці.

Згідно із наказом Вінницького обласного управління професійно-технічної освіти від 10.08.1984 № 264 «Про реорганізацію профтехучилищ Вінницької області» Миське професійно-технічне училище № 4 реорганізовано та перейменовано на Середнє професійно-технічне училище № 4 м. Вінниці.

Відповідно до наказу Міністерства освіти України від 04.06.97 № 176 «Про вдосконалення мережі професійно-технічних навчальних закладів у Вінницькій області» ліквідовані Професійно-технічне училище № 4 м. Вінниці й Професійно-технічне училище № 18 м. Вінниці та на їх базі, шляхом злиття, створено спеціалізоване «Професійно-технічне училище № 4 м. Вінниці» з правонаступництвом.

Згідно із наказом Міністерства освіти України від 17.07.1998 № 269 «Про реорганізацію ПТУ № 4 м. Вінниці у вище професійне училище» Професійно-технічне училище № 4 м. Вінниці реорганізовано у Вище професійне училище № 4 м. Вінниці, яке відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.08.2006 № 597 «Про перейменування ПТНЗ Вінницької області» Вищому професійному училищу № 4 м. Вінниці встановлено повне найменування: ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ВІННИЦЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ».

ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ВІННИЦЬКЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ» є правонаступником майна, прав та обов'язків Вищого професійного училища № 4 м. Вінниці.

1.3. Згідно із рішенням Вінницької міської ради від 25 грудня 2015 року № 71 «Про перейменування площ, вулиць, провулків, проїздів, тупиків в місті Вінниця», вулиця Червоноармійська перейменована на вулицю Стрілецьку, тому, місцезнаходження вищого професійного училища:

Україна, 21009, Вінницька область, місто Вінниця,
вулиця Стрілецька, будинок 5.

1.4. Головним завданням вищого професійного училища є забезпечення права громадян України на професійне навчання відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей з метою задоволення потреб економіки країни у кваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці робітниках, молодших спеціалістах.

1.5. До основних повноважень і напрямів діяльності вищого професійного училища належать:

- а) організація навчально-виховного процесу, вибір форм та методів навчання;
- б) навчально-виробнича, навчально-виховна, навчально-методична, фінансово-господарська та виробничо-комерційна діяльність;
- в) розробка робочих навчальних планів і програм з професій та спеціальностей на основі типових навчальних планів і програм, визначення регіональної компоненти змісту професійно-технічної освіти, що затверджуються в установленому порядку;
- г) розробка правил прийому учнів, слухачів до вищого професійного училища на основі типових правил прийому;
- г) формування разом з органом управління професійно-технічною освітою планів прийому учнів, слухачів з урахуванням державного замовлення та/або регіонального замовлення, потреб ринку праці та потреб громадян у професійно-технічній освіті і замовлень заінтересованих центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій;
- д) організація харчування учнів з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з їх числа, дітей-інвалідів/інвалідів I-III груп та дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;
- е) атестація педагогічних працівників;
- с) організація стажування педагогічних працівників на підприємствах, в установах, організаціях;
- ж) здійснення професійно-технічного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації працюючих робітників та незайнятого населення;
- з) організація виробничого навчання учнів, слухачів на підприємствах, в установах, організаціях;

продовження дод. К

3. Навчально-виробничий процес

3.1. Навчально-виробничий процес у вищому професійному училищі – це система організаційно-педагогічних, методичних і технічних заходів, спрямованих на реалізацію змісту і завдань ступеневої професійно-технічної освіти відповідно до державних стандартів та встановлених вимог.

Навчально-виробничий процес у вищому професійному училищі ґрунтується на принципах гуманістичної особистісно-орієнтованої педагогіки, демократизму, незалежності від політичних, громадських, релігійних об'єднань, спільній діяльності педагогічних працівників, учнів, слухачів, батьків, колективів підприємств, установ та організацій, може включати природничо-математичну, гуманітарну, фізичну, загальнотехнічну, професійно-теоретичну, професійно-практичну підготовку, а також виховну роботу з учнями, слухачами.

3.2. Навчально-виробничий процес у вищому професійному училищі здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів, зазначених у пунктах 1.7, 1.8 розділу I Статуту.

3.3. Первинна професійна підготовка, професійно-технічне навчання, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб за освітньо-кваліфікаційним рівнем «кваліфікований робітник», а також підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» за відповідною галуззю знань (спеціальністю), здійснюється за професіями, визначеними вищим професійним училищем згідно з Державним переліком професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2007 р. № 1117, Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», та відповідно до отриманих ліцензій для провадження діяльності з надання освітніх послуг.

3.4. Зміст навчально-виробничого процесу та термін навчання у вищому професійному училищі визначаються робочими навчальними планами і програмами, які розроблені вищим професійним училищем спільно з підприємствами-замовниками робітничих кадрів на основі типових навчальних планів і програм, а також, відповідно до вимог Державного стандарту професійно-технічної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1135.

Розроблені вищим професійним училищем робочі навчальні плани і програми затверджуються у встановленому порядку.

3.5. Здобуття професійно-технічної освіти у вищому професійному училищі здійснюється за денною, вечірньою (змінною), очно-заочною, дистанційною, екстернатною формами навчання, з відривом і без відриву від виробництва та за індивідуальними навчальними планами.

Вище професійне училище самостійно обирає форми та методи організації навчально-виробничого процесу, а педагогічні працівники самостійно, з урахуванням положень загальної педагогіки, визначають засоби і методи навчання та виховання учнів, слухачів, а також, поряд з уроками

продовження дод. К

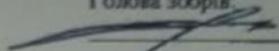
Джерела:[107;108;109;44]

Додаток К 1

Статут благодійної організації «Благодійний фонд підтримки Вишого професійного училища №55 м. Дніпра».**ЗАТВЕРДЖЕНИЙ**

Загальними зборами учасників
«Благодійного фонду підтримки
Вишого професійного училища №55
м. Дніпра»
Протокол №3 від 06.12.16р.

Голова зборів:

О.В.Шевченко

СТАТУТ

Благодійної організації
«Благодійний фонд підтримки
Вишого професійного училища №55 м.Дніпра»
(нова редакція)

Ідентифікаційний код № 26509787

м Дніпро
2016 рік

Ці зміни – є новою редакцією СТАТУТУ Благодійної організації «Благодійний фонд підтримки Вищого професійного училища №55 м. Дніпра», ідентифікаційний код №26509787, зареєстрованого як «Дніпропетровський обласний благодійний фонд підтримки Вищого професійного училища №55 м. Дніпропетровська», Дніпропетровським обласним управлінням юстиції, Свідоцтво №0298 від 11.03.2004 року, запис в ЄДРПОУ №1 224 120 0000 042 004 від 26.03.2008 року.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Благодійна організація «Благодійний фонд підтримки Вищого професійного училища №55 м. Дніпра» (надалі – Фонд) – недержавна неприбуткова благодійна організація, яка діє відповідно до Конституції України, Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації", інших нормативно-правових актів та цього Статуту.
- 1.2. Організаційно правова форма: **БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ.**
- 1.3. Повне найменування благодійної організації: **БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПІДТРИМКИ ВИЩОГО ПРОФЕСІЙНОГО УЧИЛИЩА №55 М. ДНІПРА».**
- 1.4. Скорочене найменування благодійної організації: **БО «БФП ВПУ №55 М. ДНІПРА».**
- 1.5. Місцезнаходження: 49098, м. Дніпро, вул. Любарського, 2.
- 1.6. Статус: Благодійна організація з місцевим статусом. Діяльність поширюється на територію області.
- 1.7. Фонд набуває права юридичної особи з моменту його державної реєстрації у встановленому законодавством порядку. Фонд має самостійний баланс, рахунки в банках (в тому числі – валютний), печатку, штампи, бланки та символіку, що реєструється в установленому законом порядку.
- 1.8. Офіційна мова Фонду – українська.

2. ПРЕДМЕТ, ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 2.1. Головна мета діяльності Фонду - надання благодійної допомоги працівникам та учням Вищого професійного училища №55 м. Дніпра (надалі – Училище) для сприяння розвитку колективу Училища згідно Національної Доктрини розвитку освіти України в ХХІ столітті.
- 2.2. Основні напрями діяльності Фонду:
 - сприяння практичному здійсненню загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, що спрямовані на поліпшення соціально-економічного становища Училища відповідно до Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації";
 - сприяння розвитку професійно-технічної та вищої освіти Училища, реалізації науково-освітніх програм, подання допомоги або заохочення учням та працівникам;
 - сприяння освоєнню інноваційних технологій навчання, передового досвіду, підвищення кваліфікації та перекваліфікації педагогічних працівників Училища;
 - підтримка, розвиток та поліпшення матеріально-технічної бази Училища, її утримання

- та комунальне обслуговування;
 - поліпшення матеріального становища набувачів благодійної допомоги, соціальна підтримка та піклування про учнів та працівників Училища;
 - сприяння розвитку охорони здоров'я, масової фізичної культури, спорту, туризму, пропагування здорового способу життя, участь у поданні медичної допомоги, участь у здійсненні соціального догляду за хворими, інвалідами, самотніми людьми похилого віку;
 - подання допомоги учням та працівникам Училища, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних техногенних та інших катастроф, в результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків;
 - сприяння захисту материнства та дитинства, подання допомоги багатодітним та малозабезпеченим учням та працівникам Училища;
 - сприяння доступу до культурних цінностей та художньо-технічної творчості, реалізації програм національно-культурного розвитку особливо малозабезпечених учнів та працівників;
 - подання допомоги талановитій творчій молоді та працівникам;
 - сприяння охороні і збереженню історико-культурної спадщини;
 - подання допомоги у розвитку видавничої справи, засобів масової інформації, інформаційної інфраструктури Училища.
- 2.3. Фонд діє на принципах законності, гласності, добровільності, рівноправності учасників Фонду і самоврядування.
- 2.4. Предмет діяльності Фонду - надання благодійної допомоги набувачам.
- 2.5. Основними завданнями Фонду є:
- сприяння утриманню та покращенню матеріально-технічної бази Училища;
 - сприяння участі в організації навчально-виховного процесу;
 - залучення підприємств, установ, організацій, фондів, асоціацій та фізичних осіб до сприяння покращення умов навчально-виховного процесу;
 - ведення спільної профорієнтаційної роботи з навчальними закладами;
 - сприяння вирішенню питання підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів на базі Училища;
 - сприяння направленню кращих учнів Училища до вищих навчальних закладів від підприємств, із наданням їм стипендій цих підприємств - замовників кадрів;
 - організаційна робота з підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами по наданню допомоги Фонду підтримки на здійснення його основної мети;
 - надання матеріальної допомоги учням-сиротам, із малозабезпечених та багатодітних сімей, при необхідності - працівникам Училища;
 - матеріальне заохочення працівників та учнів училища за високі досягнення в праці та навчанні;
 - сприяння впровадженню іменних стипендій для учнів, які досягли найкращих успіхів у навчанні;
 - впровадження в життя розроблених заходів по вдосконаленню охорони здоров'я, фізичної культури, спорту, туризму, художньо-технічної творчості;
 - допомога пенсіонерам, колишнім працівникам училища, ветеранам праці, особам, які мають державні нагороди та відзнаки.
- 2.6. Основними формами здійснення благодійної діяльності Фонду є благодійна допомога у вигляді:
- одноразової фінансової, матеріальної та іншої допомоги учням, працівникам Училища;
 - систематичної фінансової, матеріальної та іншої допомоги учням, працівникам Училища;
 - фінансування конкретних цільових програм, які здійснюються в Училищі;

- фінансування комунальних послуг, які надаються Училищу;
 - придбання матеріально-технічної бази для навчання;
 - фінансування харчування учнів Училища;
 - фінансування ремонту матеріально-технічної бази навчання та будівлі Училища;
 - фінансування розвитку фізичної культури та спорту, художньої самодіяльності та технічної творчості учнів та працівників Училища;
 - інших заходів, що не заборонені чинним законодавством.
- 2.7. Для виконання своїх статутних завдань, з метою здійснення благодійної діяльності, Фонд в установленому порядку може:
- виступати учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові та немайнові права;
 - представляти та захищати свої законні інтереси, а також законні інтереси своїх учасників у державних і громадських органах;
 - матеріально підтримувати учасників Фонду та інші організації;
 - проводити благодійні компанії по збору благодійних внесків, пожертвувань, масові заходи (благодійні лотереї та аукціони);
 - створювати пункти по збору благодійної допомоги у вигляді продуктів харчування, одягу, предметів побуту, засобів та інших матеріалів;
 - самостійно та спільно з іншими організаціями проводити благодійні конференції, благодійні семінари, благодійні конгреси, благодійні симпозиуми, благодійні творчі звіти, благодійні виставки;
 - мати інші права згідно з чинним законодавством.

3. УМОВИ ТА ПОРЯДОК ПРИЙНЯТТЯ ДО ФОНДУ ТА ВИБУТТЯ З НЬОГО

- 3.1. Фонд складається з індивідуальних та юридичних осіб.
- 3.2. Індивідуальними учасниками Фонду можуть бути громадяни України та особи без громадянства, які досягли 18 років, визнають цей Статут, беруть участь у діяльності Фонду.
- 3.3. Юридичними особами фонду можуть бути трудові колективи і громадські організації (об'єднання), у тому числі міжнародні неурядові організації, які виявили бажання брати участь у благодійній діяльності і визнають цей Статут.
- 3.4. Прийом фізичних осіб здійснюється за письмовою заявою особи, яка погоджується Правлінням Фонду.
- 3.5. Прийом юридичних осіб здійснює також Правління Фонду за заявою і рішенням трудових колективів або їх керівних органів.
- 3.6. Юридичні особи будують свої відносини з Фондом на договірних засадах. Інтереси юридичних осіб у Фонді представляють їх уповноважені представники.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ФОНДУ

- 4.1. Учасники Фонду мають право:
 - брати участь у всіх заходах, запроваджених Фондом;
 - обирати та бути обраним до керівного органу Фонду;
 - обирати та бути обраним до контролюючого органу Фонду;
 - вносити пропозиції щодо діяльності Фонду;
 - отримувати будь-яку інформацію про діяльність Фонду, яка не може завдати його діяльності шкоди;
 - вільно вийти зі складу учасників Фонду.

- 6.4.2. Розмір витрат на утримання благодійної організації не може перевищувати 20% від кошторису поточного року.
- 6.5. Заборонено розподіл отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.
- 6.6. Доходи (прибутки) організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямків діяльності, визначених статутом.

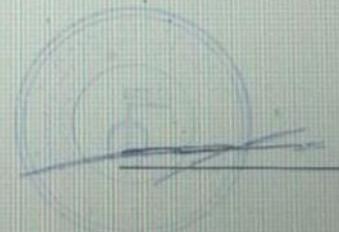
7. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ ФОНДУ

- 7.1. Зміни і доповнення до Статуту вносяться за рішенням Загальних зборів учасників Фонду та повинні бути подані на погодження відповідно до чинного законодавства України на протязі 10 днів.
- 7.2. Рішення про зміни чи доповнення до Статуту вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше половини учасників Загальних зборів Фонду.

8. ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ

- 8.1. Припинення діяльності Фонду здійснюється шляхом його реорганізації або ліквідації у порядку передбаченим чинним законодавством України.
- 8.2. Ліквідація Фонду здійснюється на підставі рішення Загальних зборів Фонду, за яке проголосувало не менше 1/2 учасників Загальних зборів або за рішенням суду у випадках і порядках, передбачених чинним законодавством України.
- 8.3. Ліквідацію Фонду здійснює Ліквідаційна комісія, кількісний та персональний склад якої визначається рішенням Загальних зборів членів Фонду. В період ліквідації Фонду його повноваження переходять до Ліквідаційної комісії.
- 8.4. Реорганізація Фонду здійснюється на підставі рішення Загальних зборів членів Фонду, за яке проголосувало не менше половини учасників.
- 8.5. Благодійний Фонд не може бути реорганізовано в юридичну особу, метою діяльності якої є одержання прибутку.
- 8.6. У разі припинення організації (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приспінання або перетворення) активи повинні бути передані одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховані до доходу бюджету.

На підставі рішення Загальних зборів учасників
«Благодійного фонду підтримки
Вишого професійного училища №55
м.Дніпра»
(протокол №03 від 06.12.16р.)
Статут підписав Голова Правління фонду
Шевченко Олександр Васильович

Статут вищого навчального закладу «Українського католицького
університету»

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Загальними зборами членів
БО «Фонд св. Климентія»
Протокол № 1 від 03.02.2016 року
Президент Фонду св. Климентія
Борис Гудзяк

СТАТУТ

ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

“Український католицький університет”

(нова редакція)

ЄДРПОУ 26205857

ПОГОДЖЕНО:

Загальними зборами (конференцією) трудового
колективу
Протокол від 28 січня 2016 р.
Голова зборів

Заснування Українського католицького університету (УКУ) в Україні винчає більш як столітні зусилля і прагнення Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) та української наукової еліти створити вищий навчальний заклад, який би виростав на ґрунті християнського вчення, духовності, культури та світогляду і став освітнім і науковим центром світового значення, а також місцем екуменічного діалогу й міжрелігійного порозуміння в Україні.

У своїй діяльності УКУ опирається на академічну традицію і здобутки Греко-Католицької Богословської Академії, створеної у Львові Митрополитом Андреем Шептицьким у 1928-1929 роках, та Українського католицького університету ім. св. Климентія Папи, що його заснував у Римі в 1963 році Митрополит Йосиф Сліпий.

УКУ належить до світової родини католицьких університетів, традиція яких сягає зародження вищої освіти в Європі. Ця приналежність збагачує УКУ і є підґрунтям його особливої місії і призначення. У своїй діяльності Університет черпає натхнення з принципів та рекомендацій, викладених у Апостольській конституції Папи Івана Павла II про католицькі університети «*Ex Corde Ecclesiae*» й інших документах Римської Апостольської столиці і Синоду УГКЦ, які стосуються діяльності католицьких університетів.

Український католицький університет, черпаючи з глибоких джерел християнської традиції, науки й культури, покликаний критично осмислювати різнобічні аспекти людського життя, творче начало людини та її етичні імперативи, зв'язок і взаємодію людської істоти з Богом. Особливим завданням УКУ, як католицького університету, є сприяння діалогу між вірою і розумом, а також свідчення про гармонійну єдність цілої істини. Оскільки знання повинно служити людській особі, дослідження в УКУ завжди здійснюється з турботою про етичні та моральні наслідки як його методів, так і відкриттів.

Український католицький університет є відкритою академічною спільнотою, яка живе східнохристиянською традицією і виховує провідників суспільства, професіоналів, для служіння в Україні та за її межами – в ім'я слави Божої, спільного блага й людської гідності.

УКУ діє у світі, який побудований завдяки найбільшим технологічним досягненням людства – діленню атома, польотам в космос, винайденню комп'ютера. Водночас, УКУ ґрунтується на переконанні, що найвизначнішим здобутком людини ХХ століття стала перемога над тоталітаризмом, який ставив за мету досягнути тотальний контроль над людиною, створеною на образ і подобу Бога. Ця перемога проросла із зерен мучеництва. Черпаючи зі спадщини мучеників українського народу, УКУ подивляє їх уміння твердо дотримуватися принципів, будувати далекосяжні стратегії і їх здатність довершувати важкі, непрості та амбітні речі.

Українське суспільство, в якому тоталітарні ідеології засіли рефлекс страху і міжособистісної недовіри на рівні національного ДНК, потребує віднови здатності до живих і безпосередніх стосунків. У цій місії Університет черпає безцінне натхнення від людей з особливими потребами, які своєю відкритістю та спонтанністю у взаєминах відновлюють Богом дану людині природу – за образом Пресвятої Трійці бути особами-у-стосунках радості і миру.

Український католицький університет буде своєю діяльністю на спадщині мучеників і вивчає джерела християнської традиції, щоб у спілкуванні свідчити і служити сучасному світові, зокрема найбільш потребуєчим і маргіналізованим.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вищий навчальний заклад "Український католицький університет" є приватним вищим навчальним закладом (надалі - Університет).

1.2. Цей Статут вищого навчального закладу розроблений відповідно до законодавства України і є документом, який регламентує діяльність Університету.

1.2.1. Засновником Університету є благодійна організація – «Фонд св. Климентія» (протокол № 2 загальних зборів благодійної організації «Фонд св. Климентія» від 22 лютого 2002 року). Університет зареєстровано виконавчим комітетом Львівської міської ради 24 травня 2002 року.

1.2.2. Повна назва українською мовою – Вищий навчальний заклад "Український католицький університет".

Скорочена назва українською мовою – УКУ, Український католицький університет.

Повна назва англійською мовою – Ukrainian Catholic University.

Скорочена назва англійською мовою – UCU.

1.2.3. Тип вищого навчального закладу – університет.

1.3. Місцезнаходження Університету: вул. Іларіона Свенціцького, 17, м. Львів, 79011, Україна.

1.4. Університет у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, нормативно-правовими актами, які видаються міністерствами, іншими органами виконавчої влади, а також цим Статутом та іншими внутрішніми положеннями Університету.

1.5. Університет є юридичною особою, має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і мати обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді. Університет створений у формі приватної установи, що працює на засадах неприбутковості, і є вищим навчальним закладом, створеним благодійною організацією. Університет є неприбутковою установою згідно з нормами податкового законодавства України.

1.6. Університет має самостійний баланс, банківські рахунки, в т. ч. у вільноконвертованій валюті, круглу печатку і штамп зі своїм найменуванням, бланки і штампи з реквізитами Університету і його структурних підрозділів та інші атрибути юридичної особи. Університет може мати авторські права, права на винаходи, промислові зразки і знаки для товарів і послуг, а також інші права інтелектуальної і промислової власності, згідно із законодавством України.

1.7. Університет забезпечує дотримання вимог законодавства та міжнародних угод України, стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти, своїх договірних зобов'язань, належні умови здійснення навчального процесу, науково-дослідної, духовно-виховної і господарської діяльності,

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вищий навчальний заклад "Український католицький університет" є приватним вищим навчальним закладом (надалі - Університет).

1.2. Цей Статут вищого навчального закладу розроблений відповідно до законодавства України і є документом, який регламентує діяльність Університету.

1.2.1. Засновником Університету є благодійна організація – «Фонд св. Климентія» (протокол № 2 загальних зборів благодійної організації «Фонд св. Климентія» від 22 лютого 2002 року). Університет зареєстровано виконавчим комітетом Львівської міської ради 24 травня 2002 року.

1.2.2. Повна назва українською мовою – Вищий навчальний заклад "Український католицький університет".

Скорочена назва українською мовою – УКУ, Український католицький університет.

Повна назва англійською мовою – Ukrainian Catholic University.

Скорочена назва англійською мовою – UCU.

1.2.3. Тип вищого навчального закладу – університет.

1.3. Місцезнаходження Університету: вул. Іларіона Свенціцького, 17, м. Львів, 79011, Україна.

1.4. Університет у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, нормативно-правовими актами, які видаються міністерствами, іншими органами виконавчої влади, а також цим Статутом та іншими внутрішніми положеннями Університету.

1.5. Університет є юридичною особою, має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і мати обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді. Університет створений у формі приватної установи, що працює на засадах неприбутковості, і є вищим навчальним закладом, створеним благодійною організацією. Університет є неприбутковою установою згідно з нормами податкового законодавства України.

1.6. Університет має самостійний баланс, банківські рахунки, в т. ч. у вільноконвертованій валюті, круглу печатку і штамп зі своїм найменуванням, бланки і штампи з реквізитами Університету і його структурних підрозділів та інші атрибути юридичної особи. Університет може мати авторські права, права на винаходи, промислові зразки і знаки для товарів і послуг, а також інші права інтелектуальної і промислової власності, згідно із законодавством України.

1.7. Університет забезпечує дотримання вимог законодавства та міжнародних угод України, стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти, своїх договірних зобов'язань, належні умови здійснення навчального процесу, науково-дослідної, духовно-виховної і господарської діяльності.

вживає заходів для соціального захисту своїх студентів, викладачів і працівників.

1.8. Університет має право за неакредитованою освітньою програмою видавати власні документи про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені Вченою Радою Університету.

1.9. Університет самостійно здійснює свою навчальну, науково-дослідну, духовно-виховну та господарську діяльність. Втручання державних органів у діяльність Університету допускається лише у випадках, передбачених законодавством України.

1.10. Університет веде оперативний, бухгалтерський і фінансовий облік, подає податкову, фінансову та статистичну звітність згідно із законодавством України.

2. МЕТА І НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Основною метою діяльності Університету є забезпечення умов, необхідних для отримання особою вищої освіти і підготовки фахівців для потреб України.

2.2. Також метою діяльності Університету є підготовка фахівців згідно з потребами українського суспільства і Церкви, економіки, освіти і науки, договорами з міністерствами, відомствами, навчальними закладами і закладами культури, підприємствами, установами та організаціями України й інших держав, а також проведення фундаментальних наукових досліджень.

2.3. Основними напрямками діяльності Університету є:

- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями і відповідає стандартам вищої освіти;
- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;
- організація та проведення наукових і науково-методичних конференцій, симпозіумів, семінарів, шкіл та олімпіад, у тому числі міжнародних;
- проведення навчальних, наукових консультацій;
- підготовка громадян України та іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади;
- надання додаткових освітніх послуг слухачам короткотермінових курсів;
- вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці, інформування абітурієнтів і студентів про ситуацію на ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників;
- участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;

- поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;
- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;
- формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;
- реалізація соціальних проєктів;
- надання психологічної та психотерапевтичної допомоги;
- збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;
- підготовка кваліфікованих фахівців та науковців для надання допомоги Церкві в релігійному, культурному, суспільному, економічному, соціальному та освітньому житті;
- проведення заходів та підготовка фахівців з метою осмислення та дослідження соціального вчення Церкви;
- співпраця з Церквою та різноманітними суспільними інституціями;
- плекання інтелектуального життя Церкви, сприяння всебічному осмисленню християнського досвіду;
- проведення просвітницької діяльності викладачами, науковцями і студентами Університету;
- налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;
- міжнародні стажування та обміни;
- провадження мистецької, культурно-виховної, спортивної та оздоровчої діяльності;
- проведення духовно-культурних програм, в т.ч. днів духовної віднови, храмових празників;
- проведення реколекцій; зустрічей з представниками Університету; зустрічей з жертводавцями; благодійних заходів, благодійних акцій; рекламних кампаній; конкурсів; гуманітарних бесід; літніх християнських таборів; літніх навчальних таборів;
- організація та проведення поїздок до дитячих будинків, сиротинців, інтернатів;
- проведення презентацій, майстер-класів, творчих майстерень, формаційних поїздок та навчальних екскурсій;
- видавнича діяльність, переклад та видання книг, в т.ч. наукових видань, часописів, видання афіш, листівок, брошур, літургійних текстів, газет, журналів, збірників, об'їжників та ін., гуртовий та роздрібний продаж книг українських видавництв;
- виготовлення футболок, сумок, напок, ручок, іншої сувенірної та рекламної продукції, з логотипом Університету, з метою поширення інформації про Університет;
- передача рухомого та нерухомого майна в оренду та безоплатне користування, та тимчасове розміщування, надання послуг проживання і харчування;

- купівля та продаж власного рухомого та нерухомого майна;
- купівля та продаж автотранспорту;
- інша діяльність, яка відповідає місії, покликанню, традиціям та практиці католицьких університетів у світі.

2.4. Діяльність громадських, благодійних та релігійних організацій в Університеті, а також співпраця з ними органів управління Університету здійснюються згідно з законодавством України та внутрішніми документами Університету.

3. КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Кожен католицький університет, як університет, є академічною спільнотою, яка у вимогливий спосіб допомагає захищати і пропагувати людську гідність та культурну спадщину шляхом досліджень, навчання та різних служб, до яких його запрошують місцева, національна та міжнародна громада. Університет володіє інституційною автономією, необхідною для ефективного виконання своїх функцій, і гарантує своїм членам академічну свободу, а також збереження прав окремої людини і суспільства в межах істини та спільного блага.

3.2. Оскільки мета католицького університету полягає у забезпеченні, в інституційний спосіб, християнської присутності в університетській сфері, Університет покликаний плекати християнське натхнення не тільки поодиноких осіб, а й університетської спільноти в цілому; здійснювати всебічне осмислення скарбниці людського знання у світлі віри; допомагати Церкві у пошуку мови для інтерпретації сучасності в дусі християнської вістки; служити Божому люду та людству в їхньому паломництві до трансцендентної мети.

3.3. Університет приділяє особливу увагу розвитку богослов'я, яке має відігравати важливу роль у пошуках синтезу знань, а також в діалозі між вірою і розумом. Богослов'я служить всім іншим дисциплінам у пошуках сенсу, зокрема допомагає їм глибше усвідомити, як їхні відкриття впливають на людей і суспільство. У свою чергу, взаємодія з цими дисциплінами і їхніми відкриттями збагачує богослов'я, пропонує йому більш глибоке розуміння сучасного світу і робить богословські дослідження більш актуальними для сучасних потреб.

3.4. Освітня і наукова діяльність Університету покликана сприяти формуванню справжньої людської спільноти, джерелом єдності якої є спільна відданість істині, спільне бачення гідності людської особистості та важливості взаємин людини з Богом. Завдяки цьому, спільнота Університету вирізняється духом свободи і милосердя, характеризується взаємною повагою, щирим діалогом і захистом прав людини. Вона допомагає кожному зі своїх членів досягати людської цілісності. У свою чергу, кожен член спільноти сприяє її єдності, і, через свій потенціал, робить внесок у рішення, які впливають на цілу спільноту, а також на підтримку і зміцнення унікального характеру навчального закладу, як інституції вкоріненої в традиції католицьких університетів.

3.5. Університет обстоює право українських громадян на здобуття якісної богословської, гуманітарної, суспільної, економічної та іншої освіти, опертої на національних та світових здобутках християнської духовності, культури і світогляду. Університет покликаний бути майданчиком, де випробовуються новітні моделі освіти й науки. Пропонуючи молодій людині якісну й сучасну освіту, Університет допомагає студентам отримати також християнське виховання і сформувати моральний характер.

3.6. Щоб краще послужити суспільству та Церкві на національному і міжнародному рівнях, дослідження в Університеті повинні включати вивчення злободенних проблем сучасності, таких як гідність людського життя, сприяння справедливості для всіх, якість особистого та сімейного життя, охорона природи, пошук миру і політичної стабільності, справедливий розподіл світових ресурсів, новий економічний і політичний порядок.

3.7. Особливе значення для Університету має християнський дух служіння іншим задля сприяння соціальній справедливості, який повинні поділяти його викладачі та розвивати в собі його студенти з метою вишколу осіб, готових докласти зусилля для активного покращення якості людського життя.

3.8. Християнська ідентичність Університету, яка виростає на ґрунті духовної й богословської традиції східного християнства, має розвиватися у постійному екуменічному діалозі з іншими Церквами й релігіями в Україні та світі.

3.9. В спільноту Університету можуть входити і представники інших церков та релігійних організацій, а також ті, які не сповідують жодної релігії. Ці люди відіграють важливу роль у розвитку академічних дисциплін і досліджень, а також виконанні інших університетських завдань. Від них Університет очікує поваги до католицького коріння і засад своєї ідентичності і, в свою чергу, поважає їхню свободу совісті та релігійних переконань.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УНІВЕРСИТЕТУ

4.1. Університет має право:

- розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності, самостійно визначати форми навчання та форми організації освітнього процесу;
- обирати типи програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені Міжнародною стандартною класифікацією освіти;
- формувати та затверджувати структуру та штатний розпис;
- приймати остаточне рішення щодо визнання, у тому числі встановлення еквівалентності, здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії, доктора наук і вчених звань доцента, професора під час зарахування на навчання та/або на посаду наукового чи науково-педагогічного працівника;
- запроваджувати рейтингове оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу;

Додаток У

Робочий навчальний план Кафедри соціальної педагогіки Спеціальність «Соціальна педагогіка і практична психологія» ОКР магістр 2009-2010рр. 5 курс Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

 Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 Кафедри соціальної педагогіки
 на 2009 – 2010 навчальний рік
 Спеціальність «Соціальна педагогіка і практична психологія»
 V курс

ОКР магістр
Термін навчання 4 роки

Графік навчального процесу

Курс	Вересень		Жовтень		Листопад		Грудень		Січень		Лютий		Березень		Квітень		Травень		Червень		Листопад		Серпень												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32			
3	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

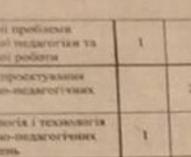
Умовні позначення

•	Теоретичні і практичні заняття	М	Тижневі задачі змістових модулів та лабораторні роботи	Н	Навчальна практика	В	Виробнича практика	Д	Державна атестація	К	Канікули
---	--------------------------------	---	--	---	--------------------	---	--------------------	---	--------------------	---	----------

План навчального процесу

№ з/п	Назва навчальної дисципліни	Види контролю (по частинках)		Курсова робота	Кількість контрольних завдань		Національні кредити	Кредити ECTS (по семестрах)		Всього годин	у тому числі					Розподіл аудиторних годин																		
		співбесіди	залік		Теоретичний модуль	Практичний модуль		I	II		аудиторних занять	з них			I семестр		II семестр																	
												лекції	практ. заняття (семинари)	лабор. заняття	індив. заняття	самостійна робота	I частини		II частини															
																	тиж. год.	ра-годин	тиж. год.	ра-годин														
Цикл університетських суспільствознавчих дисциплін																																		
1	Філософія науки		1		2		1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
2	Право захисту інформації		1		2		1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
3	Сучасні проблеми соціальної політики в Україні		1		2		1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
4	Духовна культура України в контексті світової культури		2		2		1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
5	Навчання мови та фаховий статус викладача		1		2		1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
Цикл університетських за предметними дисциплінами																																		
6	Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
7	Аналіз і проектування соціально-педагогічних систем		2		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
8	Методологія і технологія соціально-педагогічних досліджень		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
9	Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін		2		2	1	1,5	2+1		81	40	32	8		41	1,5		20																
10	Комп'ютерні та інформаційні технології в освіті і науці		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
11	Актуальні проблеми діяльності соціально-психологічних служб сім'ї і закладів освіти		2		2	1	1,5	2+1		81	32	16	16		49	1,5		20																
12	Сучасні педагогічні технології у закладах середньої і вищої школи		2		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
13	Вища освіта і Болонський процес		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
14	Наукові проблеми освіти		2		4	2	4	5		216	64	20	44		132	1,5		20																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
15	Дисципліна спеціалізації		1,2		4	2	4	2	2,5	216	66	40	26		150	1,5		46																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
16	Вироби (соц.-пед.) праці у зал. лекторії, тибу та соц. реабілітації		1		2	1	6	8		324																								
17	Вироби (пед.) практики у ВНЗ І-II р. навч.		2		2	1	5	7		370																								
18	Переддипломна практика				33	14	36	36	30	1890	432	248	184		760	1,5		314																
Разом за V курс																																		

«Погоджено» _____
Навчальний заочний методичний управління

 Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 Кафедри соціальної педагогіки
 на 2009 – 2010 навчальний рік
 Спеціальність «Соціальна педагогіка і практична психологія»
 V курс

ОКР магістр
Термін навчання 4 роки

Графік навчального процесу

Курс	Вересень		Жовтень		Листопад		Грудень		Січень		Лютий		Березень		Квітень		Травень		Червень		Листопад		Серпень											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32		
3	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Умовні позначення

•	Теоретичні і практичні заняття	М	Тижневі задачі змістових модулів та лабораторні роботи	Н	Навчальна практика	В	Виробнича практика	Д	Державна атестація	К	Канікули
---	--------------------------------	---	--	---	--------------------	---	--------------------	---	--------------------	---	----------

План навчального процесу

№ з/п	Назва навчальної дисципліни	Види контролю (по частинках)		Курсова робота	Кількість контрольних завдань		Національні кредити	Кредити ECTS (по семестрах)		Всього годин	у тому числі					Розподіл аудиторних годин																		
		співбесіди	залік		Теоретичний модуль	Практичний модуль		I	II		аудиторних занять	з них			I семестр		II семестр																	
												лекції	практ. заняття (семинари)	лабор. заняття	індив. заняття	самостійна робота	I частини		II частини															
																	тиж. год.	ра-годин	тиж. год.	ра-годин														
Цикл університетських суспільствознавчих дисциплін																																		
6	Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
7	Аналіз і проектування соціально-педагогічних систем		2		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
8	Методологія і технологія соціально-педагогічних досліджень		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
9	Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін		2		2	1	1,5	2+1		81	40	32	8		41	1,5		20																
10	Комп'ютерні та інформаційні технології в освіті і науці		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
11	Актуальні проблеми діяльності соціально-психологічних служб сім'ї і закладів освіти		2		2	1	1,5	2+1		81	32	16	16		49	1,5		20																
12	Сучасні педагогічні технології у закладах середньої і вищої школи		2		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
13	Вища освіта і Болонський процес		1		1	1	1	1,5+1		54	20	14	6		34	1,5		20																
14	Наукові проблеми освіти		2		4	2	4	5		216	64	20	44		132	1,5		20																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
15	Дисципліна спеціалізації		1,2		4	2	4	2	2,5	216	66	40	26		150	1,5		46																
Цикл дисциплін за вибором ВНЗ																																		
16	Вироби (соц.-пед.) праці у зал. лекторії, тибу та соц. реабілітації		1		2	1	6	8		324																								
17	Вироби (пед.) практики у ВНЗ І-II р. навч.		2		2	1	5	7		370																								
18	Переддипломна практика				33	14	36	36	30	1890	432	248	184		760	1,5		314																
Разом за V курс																																		

«Погоджено» _____
Навчальний заочний методичний управління

Методичні рекомендації до елективного курсу:

«Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика»

ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі добровільність відіграє важливу роль у вирішенні багатьох соціальних проблем. Ці обставини спонукають до нового бачення добровільності як особистий внесок до самореалізації педагога. Оскільки педагог як лідер та вихователь може відігравати ключову роль у залученні дітей та молоді до благодійної діяльності. Потреба науково осмислити уроки минулого, виробити ефективні заходи щодо імплементації історичного досвіду добровільності в сучасній Україні зумовили розробку авторського курсу за вибором студента «Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика».

Цей спецкурс спрямований на підготовку майбутніх педагогів до роботи з благодійними фондами, організаціями та проєктами, а також на розвиток у них навичок та знань, необхідних для ефективного навчання та виховання учнів у дусі добровільності.

Основною метою курсу є ознайомлення студентів з теорією та практикою добровільної діяльності майбутніх педагогів в Україні у 90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.

Завдання курсу:

- визначення базових понять: «благодійність», «благодійна діяльність», «волонтерство», «добровільність», «добровільна діяльність»;
- охарактеризувати добровільну діяльність майбутнього педагога в Україні у 90-их рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст., як предмет соціально-педагогічних та історичних досліджень;
- проаналізувати вітчизняний досвід добровільної діяльності майбутнього педагога в Україні у 90-их рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.;
- розглянути добровільну практичну діяльність майбутнього педагога в Україні у 90-их рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст. у державному і недержавному секторі;
- ознайомити майбутніх педагогів з поняттям добровільності та її важливістю у сучасному суспільстві;
- розвинути у майбутніх педагогів розуміння принципів та етики добровільності;
- навчити майбутніх педагогів навичкам роботи з благодійними фондами, організаціями та проєктами;
- розвинути у майбутніх педагогів навички навчання та виховання учнів у дусі добровільності.

У результаті вивчення курсу студенти мають *знати*:

- теоретико-категоріальний інструментарій проблеми;

- законодавчу базу та напрямки державної політики у сфері педагогічної підтримки майбутнього педагога через добровільну діяльність;
- історію становлення підготовки майбутнього педагога через систему добровільності в Україні;
- практичні засади підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність у сфері освіти;
- практичні засади підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність у соціальній сфері;
- соціальні послуги у сфері підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність;
- функціональні обов'язки педагога у сфері підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність.

Студенти мають *вміти*:

- аналізувати, розмежовувати питання «благодійності», «благодійної діяльності», «добровільності», «добровільної діяльності», «підготовка майбутнього педагога до добровільності»;
- працювати з нормативно-правовою документацією підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність;
- планувати добровільну роботу;
- надавати необхідні соціальні послуги у сфері підготовки майбутнього педагога через добровільну діяльність;
- забезпечити соціальний супровід сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, та сімей, які перебувають у зоні ризику щодо потрапляння у такі обставини, з метою збереження сім'ї, запобігання вилученню дітей із сім'ї, протидії насильству в сім'ї;
- вибирати доцільні форми, методи та засоби волонтерської роботи з різними категоріями дітей;
- застосовувати на практиці індивідуальний та диференційний підходи до роботи з вихованцями дитячих будинків та притулку для неповнолітніх;
- застосовувати знання етики педагога в обслуговуванні та добровільній роботі з різними категоріями дітей;
- використовувати психо- та соціотерапевтичні методи у вирішенні життєвих проблем всіх категорій населення;

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ

«Система підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в Україні: теорія і практика»

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні	Самостійна

Змістовий модуль 1. Підготовка майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні як наукова проблема

1.	Стан розробленості та понятійно-категорійний апарат проблеми підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні.	2	2	4
2.	Нормативно-правова база підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні.	2	2	4
3.	Методологічні засади підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні	2	2	4
4.	Дидактична модель підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні.		2	6
5.	Історична ретроспектива генезису педагогічних ідей як передумова підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні	2		4
6.	Організаційно-методична підготовка майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні		2	4
7.	Практичні засади підготовки майбутнього педагога до добродчинної діяльності в Україні		3	6
Змістовий модуль 2. Роль благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродчинної діяльності в незалежній Україні				
8.	Чинники розвитку благодійних фондів у незалежній Україні		2	4

9.	Роль благодійних фондів України у становленні системи підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.	2		4
10.	Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.		2	4
11.	Добродійна діяльність благодійних фондів України у освітній, медичній та соціальній сферах		2	6
12.	Рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в умовах трансформації українського суспільства.	2		10
Разом:		12	18	60

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

ТЕМА 1. СТАН РОЗРОБЛЕНОСТІ ТА ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОСТІ В УКРАЇНІ

Наукові дослідження сучасних українських вчених з проблеми підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Кваліфікація категорій «благодійність», «благодійна діяльність», «добродійність», «добродійна діяльність», «волонтерство», «благодійний фонд». Чинники та етапи підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні у 90-і рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.

ТЕМА 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Нормативно правове забезпечення благодійної та добродійної діяльності в Україні. Нормативно-правова база підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні. Нормативно-правова база щодо забезпечення дотримання прав і свобод добродійної діяльності в Україні.

ТЕМА 3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Наукові теорії дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Загальнонауковий методологічний рівень дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Конкретнонауковий методологічний рівень дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Методологічний рівень дослідження проблеми підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Філософський рівень дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності. Методи історико-педагогічного дослідження наукової проблеми.

ТЕМА 4. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ГЕНЕЗИСУ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1. Педагогічні ідеї добродійної діяльності в українській історії:
 - 1.1. Перші педагогічні ідеї Київської Русі.
 - 1.2. Освітні традиції козацької доби та їхній вплив на формування суспільної моралі.
 - 1.3. Просвітницька діяльність у ХІХ столітті: роль Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Пантелеймона Куліша.
 - 1.4. Педагогічні ідеї та добродійність в українському народництві.
2. Розвиток педагогічних концепцій у ХХ ст.:
 - 2.1. Роль українських педагогів у розвитку національних освітніх ініціатив (Василь Сухомлинський, Антон Макаренко).
 - 2.2. Вплив радянської системи на педагогічні ідеї добродійної діяльності.
 - 2.3. Українська педагогіка в еміграції: збереження національних традицій.
3. Сучасні тенденції у підготовці педагогів до добродійної діяльності:
 - 3.1. Освітні реформи незалежної України та їхній вплив на підготовку педагогів.
 - 3.2. Впровадження принципів добродійності в освітній процес сучасної України.
 - 3.3. Роль міжнародного досвіду в педагогічній підготовці до добродійності.

4. Підготовка майбутнього педагога до добродійної діяльності: виклики та перспективи

4.1. Компетенції та навички, необхідні для добродійної діяльності.

4.2. Педагогічні технології, що сприяють розвитку добродійності.

4.3. Психолого-педагогічна підтримка добродійної діяльності серед студентів.

**ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.
РОЛЬ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ**

**ТЕМА 5. РОЛЬ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ У СТАНОВЛЕННІ
СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО
ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Роль благодійних фондів у формуванні мережі освітніх закладів (ЗДО, ЗЗСО, ЗВО). Освітня діяльність благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності. Виховний потенціал благодійних фондів у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.

**ТЕМА 6. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО
ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.**

1. Трансформація українського суспільства: виклики для освіти:

1.1. Соціально-економічні та культурні зміни в Україні та їхній вплив на педагогічну сферу.

1.2. Потреба в добродійній діяльності в умовах суспільної нестабільності.

2. Проблеми та виклики в підготовці педагогів до добродійної діяльності:

3. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності підготовки педагогів:

3.1. Адаптація навчальних програм до сучасних соціальних викликів.

3.2. Впровадження практико-орієнтованих підходів у підготовку майбутніх педагогів.

3.3. Розвиток курсів з добродійності та соціальної відповідальності у педагогічних закладах.

4. Роль педагогічних технологій у підготовці до добродійної діяльності:

4.1. Інтерактивні методи навчання як інструмент формування добродійних навичок.

4.2. Волонтерські проекти та соціальні ініціативи як частина освітнього процесу.

4.3. Використання сучасних технологій для стимулювання добродійної активності (онлайн-платформи, соцмережі).

5. Комплексний супровід майбутніх педагогів у психологічному та педагогічному аспектах.

5.1. Формування мотивації до добродійної діяльності через індивідуальну та групову підтримку.

5.2. Психологічні аспекти підготовки до роботи з соціально вразливими категоріями.

5.3. Зв'язок між добродійною діяльністю та професійними компетенціями педагога.

5.4. Тренінги та майстер-класи як засіб формування емоційної компетентності.

6. Міжнародний досвід у підготовці педагогів до добродійної діяльності:

7. Перспективи розвитку добродійної діяльності в освітньому процесі.

8. Роль педагога у формуванні моральних та соціальних цінностей в умовах трансформацій українського суспільства.

РОЗДІЛ II.

ПРАКТИЧНИЙ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: СТАН РОЗРОБЛЕНОСТІ ТА ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Мета та завдання курсу за вибором студента.
2. Ступінь розробленості проблеми як історико-педагогічної.
3. Поняттєво-категорійний апарат дослідження.
4. Законодавство у сфері підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності.
5. Методологічні підходи дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Окресліть мету і завдання курсу.
2. Окресліть стан розробленості наукової проблеми за напрямками: дослідження з проблем благодійництва, добродійності, підготовки майбутнього педагога.
3. Обґрунтуйте поняття «благодійність», «доброчинність» у міждисциплінарному контексті.

5. Дайте визначення категорій «добročинність», «добročинна діяльність», «благодійність», «благодійна діяльність», «підготовка майбутнього педагога».

6. Проаналізуйте нормативно-правову базу у сфері підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності.

7. Які методологічні підходи використано в дослідженні проблеми теорії і практики підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності в Україні у 90-ті рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст.?

8. В чому суть методологічних підходів філософського рівня: аксіологічного, антропологічного, системного?

9. В чому суть методологічних підходів загальнонаукового рівня: термінологічного, культурологічного, соціокультурного, інноваційного?

10. Назвіть специфічні підходи контретьнонаукової методології.

ІІІ. Пошукові та творчі завдання:

1. Визначити предметне поле проблеми сутність добročинності як педагогічного явища.

2. Укласти кластер на тему: «Наукові підходи до проблеми підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності в історико-педагогічному контексті».

3. Проаналізувати праці педагогів, філософів, психологів, істориків, культурологів з проблем благодійності, добročинності, підготовки до добročинної діяльності.

5. Доберіть джерела інформації та підготуйте наукові доповіді чи повідомлення на тему: «Соціально-педагогічна діяльність як сфера підготовки майбутнього педагога до добročинної діяльності», «Феномен «добročинності» як форма міждисциплінарного представлення», «Еволюція наукових напрямів дослідження добročинності».

6. Підготувати та провести дискусію «Підготовка майбутнього педагога до добročинної діяльності як історико-педагогічна категорія».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

Тема: НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Нормативно-правові акти регулювання благодійництва і благодійної діяльності в Україні.

2. Законодавство щодо підготовки майбутнього педагога в Україні.

3. Нормативно-правове забезпечення добročинності в Україні.

ІІ. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Як було зреалізовано ідею благодійництва та благодійної діяльності в законодавстві України у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.?

2. Який документ вважається основою для розробки проблеми благодійної діяльності України у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.?

3. Які ідеї відображено в законах України щодо підготовки майбутнього педагога?

4. Назвіть документи з питання нормативно-правове забезпечення добродійності в Україні.

ІІІ. Пошукові та творчі завдання:

1. Підготуйте наукові доповіді на теми: «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

2. Укладіть таблицю «Нормативно-правові засади підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності».

3. Підготувати та провести дискусію «Благодійні фонди України: місія минулого і сучасності».

5. Написати наукові статті на запропоновані теми: «Предмет, цілі, завдання та основні форми благодійної діяльності», «Всеукраїнські, місцеві та міжнародні благодійні організації», «Зародження і розвиток благодійного фонду».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.

Тема: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Методологічні засади розвитку педагогічних підходів до з'ясування соціально- та культурних функцій добродійності.

2. Основні параметри методологічних засад до добродійної діяльності.

3. Сутність компетентнісного, особистісно-орієнтованого, соціально-педагогічного підходу у підготовці педагогів до добродійної діяльності в Україні.

4. Філософський, загальнонауковий, конкретнонауковий методологічні рівні дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності.

5. Методи історико-педагогічного дослідження наукової проблеми.

I. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Окресліть еволюцію методологічних поглядів на соціальні та культурнотворчі функції добродійності.

2. В чому суть методологічних засад в організації добродійності?

3. Обґрунтуйте сутність компетентнісного, особистісно-орієнтованого, соціально-педагогічного підходу у підготовці педагогів до добродійної діяльності в Україні.

4. Проаналізуйте філософську, загальнонаукову, конкретнонаукову методологію дослідження підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності.

5. Назвіть і охарактеризуйте методи історико-педагогічного дослідження наукової проблеми.

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Скласти список першоджерел репрезентативного представлення в історії світової педагогіки питання підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності (20–25 найменувань).

2. Напишіть наукову статтю на тему «Феномен «добродійності» у ХХІ ст.»

3. Укласти кейс на тему: «Шляхи і напрями реалізації загальнодержавних, регіональних, місцевих і міжнародних благодійних програм у суспільстві та їх значення для розвитку підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності у сфері освіти».

4. Укласти порівняльну таблицю надбань якісних рис специфіки добродійності і добродійної діяльності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

Тема: ДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Структура дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

2. Педагогічні умови реалізації дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

3. Технології реалізації дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

4. Етапи впровадження дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

5. Моніторинг та оцінка ефективності дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Які основні компоненти входять до структури дидактичної моделі підготовки педагогів до добродійної діяльності?

2. Яким чином цільовий, змістовий, процесуальний та оцінювально-корекційний компоненти взаємодіють у моделі?

3. Які основні завдання стоять перед дидактичною моделлю у контексті формування добродійних компетентностей?

4. Які педагогічні умови необхідні для ефективної реалізації дидактичної моделі?

5. Як створення морально-ціннісного середовища впливає на підготовку педагогів до добродійної діяльності?

6. Які інтерактивні технології навчання є найбільш ефективними для формування добродійних компетентностей у майбутніх педагогів?

7. Як волонтерська діяльність може стати основним інструментом у процесі підготовки педагогів до добродчинної діяльності?
8. Як проєктний підхід застосовується у реалізації дидактичної моделі?
9. Які етапи впровадження дидактичної моделі підготовки педагогів до добродчинної діяльності можна виділити?
10. Які дії здійснюються на підготовчому, основному та заключному етапах впровадження?
11. Які критерії та показники використовуються для оцінки ефективності дидактичної моделі?
12. Як здійснюється моніторинг рівня сформованості добродчинних компетентностей у майбутніх педагогів?
13. Які методи корекції та вдосконалення моделі застосовуються на основі результатів моніторингу?

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Дослідіть наукові джерела та статті, присвячені темі добродчинної діяльності в освіті. Зробіть огляд найновіших публікацій щодо методик підготовки педагогів до добродчинної діяльності.
2. Проаналізуйте, як підготовка педагогів до добродчинної діяльності організована в різних країнах (наприклад, у Фінляндії, Канаді, Великій Британії) і порівняйте з підходами в Україні. Визначте спільні риси та відмінності.
3. Розробіть проєкт освітньої програми для закладу вищої освіти, який включає в себе формування добродчинної компетентності. Додайте опис занять, інтерактивних методик, які можна використовувати в навчальному процесі.
4. Створіть інтерактивну гру або методичний посібник, що допоможе студентам педагогічних спеціальностей засвоїти основи добродчинної діяльності та її практичного застосування.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

Тема: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Принципи підготовки педагогів до добродчинної діяльності.
2. Організація волонтерських проєктів у навчальних закладах
3. Створення педагогічних умов для участі студентів у добродчинних проєктах.
4. Компетентнісна модель підготовки педагога до добродчинної діяльності.

5. Технології підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Які основні принципи лежать в основі підготовки педагогів до добродійної діяльності?
2. Як морально-етичні принципи впливають на процес формування добродійних компетентностей у майбутніх педагогів?
3. Яким чином принципи індивідуалізації та системності застосовуються в процесі підготовки педагогів до добродійної діяльності?
4. Які етапи організації волонтерських проєктів у навчальних закладах?
5. Яку роль відіграє адміністрація та викладачі у підтримці студентів під час участі у волонтерських проєктах?
6. Які педагогічні умови сприяють активній участі студентів у добродійних проєктах?
7. Як мотивувати студентів до добровільної участі у благодійних ініціативах?
8. Які умови повинні бути створені у вишах для поєднання теоретичної підготовки з практичною добродійною діяльністю?
9. Які компетентності мають бути сформовані у майбутнього педагога для здійснення добродійної діяльності?
10. Як здійснюється інтеграція морально-етичних компетентностей у професійну підготовку педагога?
11. Яким чином компетентнісна модель підготовки враховує соціокультурний контекст добродійної діяльності?
12. Які сучасні педагогічні технології є найбільш ефективними для підготовки педагогів до добродійної діяльності?
13. Які інтерактивні методи навчання можуть бути використані для формування добродійних компетентностей у студентів?
14. Які цифрові технології та платформи можна використовувати для залучення студентів до благодійних проєктів?

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Доберіть список статей (10 – 15 назв), у яких висвітлюється питання організаційно-методичної підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності.
2. Напишіть есе на тему: «Модель організаційно-методичної підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні у контексті імплементації зарубіжного досвіду».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

Тема: ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ДОБРОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Проблеми підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в ЗВО України.
2. Підходи до підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.
 - 2.1. Включення добродійності в освітні програми: теоретичний та практичний аспекти.
 - 2.2. Розвиток соціальних проєктів як практичний інструмент формування добродійних навичок.
 - 2.3. Впровадження тренінгів з добродійної діяльності в навчальний процес.
3. Педагогічні технології у підготовці майбутніх педагогів до добродійної діяльності.
 - 3.1. Використання інтерактивних методів навчання (ділові ігри, кейс-методи).
 - 3.2. Волонтерська діяльність як практика для майбутніх педагогів.
 - 3.3. Проєкти з добродійності як частина педагогічної практики.
4. Роль викладачів і педагогічних колективів у формуванні добродійної свідомості студентів:
 - 4.1. Виховання прикладом: добродійна діяльність педагогічних колективів.
 - 4.2. Підтримка ініціатив студентів через наставництво та спільні соціальні проєкти.
 - 4.3. Залучення викладачів до розробки навчальних курсів з добродійності.
5. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх педагогів до добродійної діяльності
 - 5.1. Розвиток емоційного інтелекту та емпатії у студентів.
 - 5.2. Психологічна підтримка студентів у процесі волонтерської діяльності.
 - 5.3. Формування стресостійкості та соціальної адаптації для роботи з вразливими групами населення.
6. Міжнародний досвід підготовки педагогів до добродійної діяльності.
 - 6.1. Вивчення успішних практик європейських і світових освітніх систем.
 - 6.2. Адаптація міжнародного досвіду для українських педагогічних закладів.
 - 6.3. Співпраця з міжнародними організаціями та фондами у сфері добродійності.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Які проблеми підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в ЗВО України?
2. Окресліть методику впровадження тренінгів з добродійної діяльності в навчальний процес університету.

3. Опишіть зміст психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності

4. В чому полягає сутність психологічної підтримки студентів у процесі волонтерської діяльності?

5. Опишіть лелбливості формування стресостійкості та соціальної адаптації для роботи з вразливими групами населення.

6. Назвіть, які педагогічні технології є ефективними у процесі підготовки майбутніх педагогів до добровільної діяльності?

5. Яка роль викладачів і педагогічних колективів у формуванні добровільної свідомості студентів?

6. Досвід яких зарубіжних країн є показовим для підготовки педагогів до добровільної діяльності в Україні?

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Підготуйте наукове повідомлення на тему «Моє бачення підготовки мене як педагога до добровільної діяльності в спектрі відповідального громадянина».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТ № 7.

Тема: ЧИННИКИ РОЗВИТКУ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

I. Питання для обговорення:

1. Основні чинники розвитку благодійних фондів в Україні.
2. Основні виклики розвитку благодійних фондів в Україні.
3. Окресліть основні чинники розвитку благодійних фондів в Україні.
4. Мета розвитку благодійних фондів в умовах війни в незалежній Україні.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Які ключові економічні, соціальні та політичні чинники сприяють розвитку благодійних фондів в Україні?
2. Як впливає законодавча база на формування та функціонування благодійних організацій?
3. Яку роль відіграють міжнародні донори та партнери у розвитку благодійних фондів в Україні?
4. Які виклики постають перед благодійними фондами в умовах війни та економічної кризи?
7. Які соціальні тенденції сприяють активізації громадянського суспільства та розвитку благодійних фондів?
8. Як впливають технологічні інновації на залучення ресурсів для благодійної діяльності?
9. Яку роль відіграє співпраця з державними інституціями у розвитку благодійних фондів?

10. Які основні завдання ставлять перед собою благодійні фонди під час війни?

11. Як змінюються пріоритети та напрямки діяльності благодійних організацій в умовах військового конфлікту?

12. Яким чином благодійні фонди можуть допомогти у відбудові України після війни та підтримці постраждалих громад?

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Розробити проекти на теми: «Мережа добродійних благодійних фондів нового покоління у ХХІ ст. в Україні»;

2. Розробити і провести гру-квест «Разом заради розвитку педагогічної ланки».

3. Окресліть еволюцію поглядів на розвиток благодійних фондів в Україні відповідно від початку незалежної України до сьогодні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8.

Тема: ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

I. Питання для обговорення:

1. Роль благодійних фондів у формуванні морально-етичних цінностей.
2. Благодійні фонди як інструмент громадянського виховання
3. Вплив добродійної діяльності на професійне становлення майбутніх педагогів.
4. Формування педагогічної етики через залучення до благодійних проектів.
5. Роль наставництва та волонтерства у вихованні добродійних якостей.
6. Форми та методи роботи благодійних фондів в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності.
7. Організація практичних занять та волонтерських ініціатив через благодійні фонди.
8. Участь студентів у благодійних заходах як частина освітньої діяльності.
9. Співпраця з благодійними фондами у реалізації соціально значущих проектів.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Як благодійні фонди сприяють формуванню громадянської відповідальності у молоді?
2. Які програми благодійних фондів найбільш ефективні для розвитку громадянської свідомості у студентів?
3. Яку роль відіграють благодійні організації у формуванні активної позиції громадянина?
4. Як добродійна діяльність сприяє формуванню професійних якостей майбутніх педагогів?

5. Яким чином участь у благодійних заходах може впливати на педагогічні компетентності студентів?
6. Чи можна розглядати доброчинність як важливий аспект професійної етики педагога?
7. Які елементи педагогічної етики формуються у студентів через участь у благодійних проєктах?
8. Як доброчинна діяльність допомагає виховувати відповідальність і моральність у майбутніх педагогів?
9. Чи можна вважати благодійні проєкти ефективним засобом підвищення рівня педагогічної етики?
10. Яким чином наставництво впливає на формування доброчинних якостей у майбутніх педагогів?
11. Як волонтерська діяльність допомагає студентам розвивати морально-етичні компетенції?
12. Які приклади наставницьких програм є ефективними у формуванні доброчинності?
13. Які методи навчання використовують благодійні фонди для формування доброчинних компетентностей у педагогів?
14. Які форми взаємодії студентів з благодійними фондами є найбільш ефективними в освітньому процесі?
15. Як благодійні фонди можуть допомогти у проведенні практичних занять для студентів?
16. Яким чином благодійні фонди сприяють реалізації соціальних проєктів у педагогічній освіті?
17. Як студенти можуть брати участь у розробці та реалізації соціально значущих проєктів разом з благодійними фондами?
18. Які приклади співпраці між навчальними закладами та благодійними фондами у реалізації проєктів є найбільш успішними?

ІІІ. Пошукові та творчі завдання:

1. Підготувати ділову гру «Благодійна діяльність університетів в Україні».
2. Провести круглий стіл «Використання в сучасних умовах досвіду благодійних фондів в системі підготовки майбутніх педагогів».
3. Зробити порівняльну таблицю методів і форм роботи благодійних фондів в системі підготовки майбутніх педагогів до доюрочинної діяльності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9.

Тема: ДОБРОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ В ОСВІТНІЙ, МЕДИЧНІЙ ТА СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

I. Питання для обговорення:

1. Програми благодійних фондів України в сферах освіти, медицини, соціальной сфері.

2. Мережа освітніх благодійних фондів України.
3. Мережа медичних благодійних фондів України.
4. Мережа соціальних благодійних фондів України.
5. Віхи діяльності благодійних фондів України в сферах освіти, медицини, соціальній сфері.

II. Запитання і завдання для самоконтролю:

1. Окресліть завдання, напрями і форми діяльності Івано-Франківських благодійних фондів в освітній, медичній та соціальній сферах.
2. Мета та завдання діяльності Івано-Франківських благодійних фондів в освітній, медичній та соціальній сферах.
3. Окресліть динаміку мережі освітніх, медичних та соціальних благодійних фондів.
4. Як змінилася сфера діяльності благодійних фондів в освітній, медичній та соціальній сферах в період російсько-української війни.
5. Окресліть віхи діяльності благодійних фондів України в сферах освіти, медицини, соціальній сфері.

III. Пошукові та творчі завдання:

1. Підготувати і провести тренінг на тему «Цифровізація благодійних фондів».
2. З метою практичного впровадження результатів дослідження розробити сайт власного благодійного фонду

САМОСТІЙНА РОБОТА

Орієнтовна тематика рефератів

1. Методичні засади розвитку педагогічних підходів до з'ясування соціально- та культурних функцій доброчинності у 90-их рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.
2. Історія закладів вищої освіти, створених за сприянням благодійних фондів в Україні в ХХІ столітті.
3. Поняття доброчинності у контексті педагогічної діяльності.
4. Понятійно-категорійний апарат проблеми підготовки майбутніх педагогів до доброчинності.
5. Моделі та методики формування доброчинних якостей у майбутніх педагогів.
6. Правовий аспект соціально-педагогічної підтримки доброчинності педагога в Україні.
7. Захист прав людей та державна політика у сфері підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні.
8. Закон України «Про вищу освіту» та його значення для розвитку підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні в Україні.
9. Основні напрями оптимізації системи підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні.

10. Роль благодійних фондів у становленні соціально-педагогічної підтримки підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні розвитку родини «Калейдоскоп» та ін.).

11. Погляд українських письменників ХХ ст. на підготовку майбутнього педагога до доброчинності в Україні.

12. Українська література ХХІ ст.: новий погляд на підготовку майбутнього педагога до доброчинності в Україні.

17. Педагогічний всеобуч – основа підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні.

18. Зміст, методи і форми роботи з підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні у першій чверті ХХІ ст.

19. Роль доброчинності у педагогічних знаннях в становленні нових форм

практичної реалізації підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні.

20. Регулювання процесів доброчинності в сучасній Україні в 90-их рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст.: порівняльний аспект.

21. Роль релігійної доброчинності у духовному зростанні підготовки майбутнього педагога в Україні.

22. Інноваційні форми роботи в ЗВО як підготовка майбутнього педагога до доброчинності щодо використання історичного досвіду розвитку на сучасному етапі.

23. Культурні чинники: традиції благодійництва, громадянська свідомість.

24. Роль медіа та соціальних мереж у популяризації благодійності.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни оформляється у вигляді плану-конспекту, індивідуального завдання навчального проєкту чи групової технології.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

Завдання 1.

Проект 1. Есе «Модель підготовки майбутнього педагога до доброчинності в Україні у 90-их рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. в сферах освіти та соціальній: порівняльний аналіз»

Обсяг – не менше 3 стор.

Кожен проєкт виконується на аркушах формату А4.

Опрацюйте джерельну базу з теми лекції та семінару.

Вимоги до виконання:

1. Зверніть увагу на складові моделі.

2. Дайте відповідь на наступні питання.

Що таке модель? Які напрями охоплює підготовка майбутнього педагога до доброчинності в Україні? Які моделі, напрямки та різні типи доброчинності?

Поясніть та обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 2

Анотація статті на педагогічну тематику

Обсяг – не менше 3-4 стор. (друкований текст, шрифт Times New Romans, інтервал 1,5)

1. Оберіть одну статтю на педагогічну тематику або запропонуйте свій варіант статті із фахових педагогічних видань щодо проблем викладання історії соціальної роботи у загальноосвітній школі, попередньо узгодивши з викладачем, та прочитайте її.

2. Напишіть анотацію цієї статті, користуючись зазначеними порадами, та обов'язково вкажіть її назву, назву та рік (число) фахового видання, кількість сторінок, долучіть до роботи ксерокопію анотованої статті.

Пам'ятайте, анотація – це критичний огляд, а не опис змісту статті. Висловіть своє ставлення до прочитаного, опишіть ключові моменти та зазначте, хто, на вашу думку, є цільовою аудиторією цієї публікації, кому вона може бути корисною. Зазначте ключові ідеї, опишіть структуру та значущість змісту статті з історичної, культурної, педагогічної перспективи. Читаючи її, занотовуйте цікаві думки та запитання, які виникли. Посилаючись на слова автора, не забудьте вказати сторінку. Перегляньте періодичні видання, які містять анотації на нові публікації чи книги. Це допоможе вам організувати свою роботу та обрати необхідний стиль.

Завдання 3.

Фрагмент плану-конспекту навчального заняття (уроку) із запропонованої теми. Складіть план уроку та опишіть детально один з етапів процесу навчання та методи, які Ви будете використовувати. Розкрийте зміст навчально-пізнавальної діяльності учнів, педагогічних дій під час реалізації конкретних навчальних методів.

Вимоги до виконання:

Визначте мету навчального заняття як результат, який Ви хочете досягнути; мета повинна охоплювати дидактичні, доброчинні, виховні, розвивальні завдання.

Виокремте етапи навчального заняття (складіть план) відповідно до його навчальної мети.

Оберіть один з етапів та уважно продумайте методи, засоби навчання відповідно до поставленої мети; вибір методів, їхнє застосування повинні забезпечувати активність усіх учнів на цьому етапі заняття.

Опишіть процедури застосування методів навчання, окремих видів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Доцільно застосовувати різні форми навчально-пізнавальної діяльності учнів під час уроку (індивідуальну, парну, групову, колективну, коопероване навчання).

Методи навчання

Під час проведення лекційних та практичних занять використовуються такі методи навчання як: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, робота з нормативними документами про освіту, ілюстрування, відеометод, дидактична гра, практична робота тощо.

Проведення лекцій та семінарсько-практичних занять із застосуванням наочних методів навчання (комп'ютерних презентацій, структурно-логічних схем, узагальнюючих таблиць та іншого роздаткового матеріалу, тематичних комплектів навчально-методичного забезпечення курсу).

Застосування інтерактивних методів навчання під час навчальних занять («методу проєктів», «комунікативної атаки», «мозкового штурму», «снігової кулі», «техніки акваріуму», методу «Прес» тощо); проведення семінарських занять із застосуванням імітаційно-рольових ігор у формі наукової конференції, прес-конференції, наукового семінару, засідання дискусійного клубу тощо.

Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни здійснюється на підставі таких методів як: метод усного контролю – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування студентів; метод письмового контролю – здійснюється за допомогою самостійних і контрольних робіт; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін.

Оцінки за залік у різних шкалах оцінювання мають такий вигляд:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	не зараховано	FX
1-25		F

Методичне забезпечення

1. Підручники, зазначені у списках рекомендованої літератури; нормативних документи; ілюстративні матеріали (комп'ютерні презентації; структурно-логічні схеми, інтегративні моделі, узагальнюючі таблиці та інший роздатковий матеріал, що використовується під час початкових занять); тематичні комплекти до вивчення курсу.

2. Самостійні завдання з навчальної дисципліни.

3. Методичні вказівки для підготовки до практичних занять, контрольних робіт та самостійної роботи.

Рекомендована література:

[22;34;49;66;78;81;97;101;125;143;156;172;186;190;204;215;228;239;255;265;298;302;306;312;326;346;363;371;382;391;409;414;437;439;455;461;477;486;491;502].

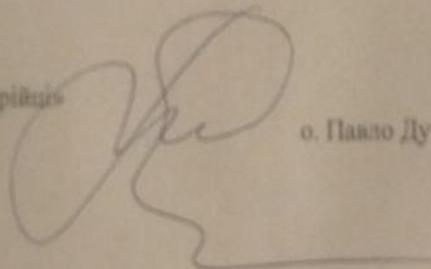
ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Завулічної Інни Ігорівни
з теми «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх
педагогів до добродійної діяльності (90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)»
подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011
«Освітні, педагогічні науки»

Впродовж 2021-2024рр. аспірантка кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Завулічна Інна Ігорівна разом із представниками благодійного фонду Карітас Чернівецької єпархії проводила практичні заняття для дітей ВПО у храмі Пресвятої Трійці місто Тлумач Івано-Франківської обл.

Представники благодійного фонду Карітас Чернівецької єпархії мали змогу користуватися наданими Завулічною І.І. проводити із слухачами колективні бесіди, індивідуальні та тренінгові заняття, які були спрямовані на відродження та утвердження добродійності в Україні в християнських та духовних традиціях.

Очільники благодійного фонду Карітас Чернівецької єпархії і слухачі відмітили методичну і наукову значущість апробованих матеріалів дослідження Завулічної І.І.

Настоятель храму «Пресвятої трійці»
протопресвітера

о. Павло Дутчак

Додаток Ш

Довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

вул. М.Коцюбинського, 2, м.Чернівці, 58002, тел. (0372) 584811, факс (0372) 552914,
E-mail: rector@chnu.edu.ua, код ЄДРПОУ 02071240

Від 28.08.2024 № 14/19-2640 На № _____ від _____

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Завулічної Ірини Ігорівни
з теми «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

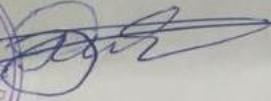
Результати дослідження І.І. Завулічної використовувались у освітньому процесі Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича впродовж 2022–2024 рр.

Висунуті автором теоретичні положення доведені до практичної реалізації введенням у освітній процес для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні: теорія і практика». Зміст і результати наукового дослідження та авторське методичне забезпечення використовуються під час викладання курсів «Вступ до спеціальності», «Історія соціальної роботи», «Благодійність і меценатство в соціальній роботі», «Соціальна педагогіка», «Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах»; здійснення наукових досліджень, підготовки підручників і навчальних посібників для ЗВО; розробки навчальних планів, програм та посібників; науковцями, викладачами ЗВО, аспірантами, студентами, психологами, фахівцями із соціальної роботи, соціальними педагогами, педагогами-організаторами, учителями-практиками в професійній діяльності.

У освітньому процесі університету знайшов своє призначення розроблений дисертанткою веб-сайт «Добродійність» для надання доступу до інформативного та практичного контенту про благодійні фонди та добродійну діяльність в Україні; розроблений тренінг «Цифровізація благодійних фондів», який надав учасникам можливість глибше зрозуміти роль благодійних фондів у системі підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.

Вважаємо, що результати дисертаційного дослідження І.І.Завулічної підтвердили його ефективність і можуть бути рекомендовані до використання в освітньому процесі інших закладів вищої освіти.

Результати впровадження дисертаційного дослідження І.І.Завулічної обговорені та затверджені на засідання кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №1 від 27 серпня 2024 року).

 Ректор Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

Чернівці, ЧНУ, зам. Б-079, т. 4000

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

вул. Віктора Новикова, 2, м. Лубни, 37500, тел. +38 (050) 681 68 05,
e-mail: mail@luguniv.edu.ua, web: luguniv.edu.ua, код СДРПОУ 02125131

19.08.2024 № 1/806 На № _____ від _____

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Завулічної Ірини Ігорівни
з теми «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до
доброчинної діяльності (90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

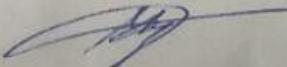
Науково-теоретичні та практичні нововведення проведеного І. І. Завулічною дослідження було впроваджено в освітній процес ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

У роботі І. І. Завулічної глибоко і всебічно здійснено цілісний ретроспективний аналіз функціонування благодійних фондів України у системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності; проаналізовано особливості доброчинної діяльності благодійних фондів України як фактору впливу на сферу освіти, медицини, соціальну сферу; досліджено організаційно-дидактичні засади підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності в Україні у 90-і рр. ХХ–першій чверті ХХІ ст.; визначено перспективи залучення благодійних фондів України до підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності на сучасному етапі; розроблено та впроваджено в освітній процес елективний курс «Система підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні: теорія і практика» для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», метою якого є ознайомлення студентів з теорією та практикою підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності в Україні у 90-і рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.

У освітньому процесі університету знайшов своє призначення розроблений дисертанткою веб-сайт «Доброчинність», який надає доступ до інформативного та практичного контенту про благодійні фонди та доброчинну діяльність в Україні. Також дисертанткою розроблено тренінг «Цифровізація благодійних фондів», під час якого зі студентами та науково-педагогічними працівниками було обговорено внесок благодійних фондів у систему підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні у 90-х рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.

Результати наукових пошуків І. І. Завулічної отримали схвалення й підтримку професорсько-викладацького складу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Т.в.о. ректора
перший проректор

Віталій КУРИЛО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
 ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

вул. Покришева, 41, м. Херсон, 73034, тел. (0552) 37-02-00, 41-08-10, 41-08-11, факс 37-05-92
 Web: <http://www.academy.ks.ua> E-mail: info@academy.ks.ua
 код ЄДРПОУ 02139794

15.08.2024 № 01-16/251

м. № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Завулічної Інни Ігорівни

з теми «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-і рр. XX – перша чверть XXI ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Результати дисертаційної роботи Завулічної Інни Ігорівни на тему «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності (90-і рр. XX – перша чверть XXI ст.)» впроваджувалися в освітній процес Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти».

У освітньому процесі академії знайшли своє використання:

- розроблений дисертанткою тренінг «Цифровізація благодійних фондів». Під час тренінгу «Цифровізація благодійних фондів» зі слухачами та науково-педагогічними працівниками обговорювалися представлені у дисертації положення, що розкривають роль благодійних фондів України у системі підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності у 90-х рр. XX – початку XXI ст.;

- рекомендований до практичного використання елективний курс «Система підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні: теорія і практика». Основною метою курсу є ознайомлення студентів з теорією та практикою підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні у 90-і рр. XX – першій чверті XXI ст. Курс розрахований на 3 кредити (90 год., з них 12 год. лекцій, 18 год. практичних занять, 60 год. самостійної роботи). У розробленому курсі запропоновано різні форми проведення лекційних занять: традиційні (вступна, тематична, підсумкова, оглядова) і нетрадиційні (бінарна, лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція-візуалізація) та семінарських занять (семінар-бесіда, семінар-дискусія, семінар-

конференція, семінар-квест, семінар-міні-дослідження, семінар-бізнес-проект, семінар-«мозковий штурм»), які реалізують змістову складову підготовки майбутнього педагога до добровільної діяльності в ЗВО України;

- розроблений дисертанткою сайт «Доброчинність» для надання доступу до інформативного та практичного контенту про благодійність та добровільну діяльність в Україні;

Апробація розроблених матеріалів Завулічної І.І. підтверджує їхню наукову значущість і доцільність введення у зміст підготовки здобувачів вищої освіти.

Представлені дисертанткою матеріали знайшли втілення у освітній діяльності Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» і схвалені на засіданні кафедри педагогіки й менеджменту освіти (протокол № 4 від 5 червня 2024 року).

В. о. ректора,
доктор педагогічних наук
професор

Ірина ЖОРОВА

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел. (0342) 75-23-51, факс (0342) 53-15-74
 е-mail office@pnu.edu.ua, сайт https://pnu.edu.ua, код ЄДРПОУ 02125266

03.03.2024 № 03.09-29/17 На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Завулічної Ірини Ігорівни

з теми «Благодійні фонди України в системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності (90-і рр. ХХ – перша чверть ХХІ ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Наукові результати дисертаційного дослідження І.І.Завулічної було впроваджено у освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника через:

- методичне забезпечення елективного курсу «Система підготовки майбутнього педагога до доброчинної діяльності в Україні: теорія і практика», введеного у освітній процес для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», де на основі вивчення фундаментальних наукових праць українських учених, які досліджували проблему підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності в Україні у історичній ретроспективі, автором уперше в окреслених хронологічних межах комплексно й системно проаналізовано функціонування благодійних фондів України в системі підготовки майбутніх педагогів до доброчинної діяльності в 90-ті рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.;
- розробку сайту «Доброчинність» для надання доступу до інформативного та практичного контенту про благодійність та доброчинну діяльність в Україні;
- розробку тренінгу «Цифровізація благодійних фондів»;
- обґрунтування авторської періодизації розвитку благодійних фондів в Україні;
- аналіз особливостей доброчинної діяльності благодійних фондів України в 90-х рр. ХХ ст. – першій чверті ХХІ ст. як чинника впливу на галузі освіти, медицини, соціальну сферу;

- дослідження організаційно-дидактичних засад підготовки майбутніх педагогів до добродійної діяльності в Україні в 90-ті рр. ХХ – першій чверті ХХІ ст.;

- визначення рекомендацій та перспектив внеску благодійних фондів щодо вдосконалення системи підготовки майбутнього педагога до добродійної діяльності в Україні на сучасному етапі.

Вважаємо, що основні результати дослідження можуть бути використані для підготовки студентів закладів вищої освіти.

Результати впровадження дисертаційного дослідження Завулічної І.І. обговорено і схвалено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 27 серпня 2024 року).

Перший проректор

Завідувач кафедри

Валентина ЯКУБІВ

Любов ПРОКОПІВ